

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 09854

ERTSEHLUNGEN

A. I. Kuprin

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

A. Kinsman

א. קופרין.

ערצעה לונגען

איבערזעצט פון מאַני לייב.

פארלאג „ניי-ציון“, ניו-יאָרק

.1920

Copyright 1920

by

LEWIS CAHAN

אינהאלט:

זייט	
5	1. אלעסיע
127	2. מולך

אלעסיע

אלעסיע

1

יארמאלע, מיין פאלעסיער באדינער, מיין קוכער און מיטגע-
הער אויף יאנד, איז אריינגעקומען אין צימער, איינגעכוינען
אונטער אַ בינטעל האַלץ, וועלכען ער האָט מיט אַ גערודער אַרונ-
טערגעוואָרפען אויפ'ן דיל, און האָט אַן אַטעם געטאָן אויף די
פאַרפאַרענע פינגער.

— אַה, ס'אַרץ ווײַנד, פאַניטש, ס'איז אין דרויסען, — האָט ער
געזאָגט, אַראָפּגעצענדיג זיך אויף די שפיץ פינגער ביי דעם אוי-
ווען-טירעל — מיִדאַרף גוט אָנהייצען די הרובע. ערלויבט מיר,
פאַניטש, אַ שוועבעלע.

— הייסט עס, מאַרגען וועלען מיר ניט געהן אויף יאַנד, האָ?
ווי מיינסטו, יאַרמאלע?

— ניין... מ'קען ניט... איהר הערט, ס'אַרץ שנייִשטורעם.
דער האָז ליגט איצטער און — ער טוט קיין פיפּס ניט.. מאַרגען
ט'איהר קיין סליאַד אפילו ניט זעהען.

דאַס מזל האָט מיר פאַרוואָרפען אויף גאַנצע זעקס חדשים
איז אַן איינזאַמען דערפעל פון וואַלינער גובערני, אין פאַליע-
סיער געגענד, און די יאַנד איז געווען מיין איינ־און־אינציגע באַ-
שעפטיגונג און פאַרגעניגען. איד בין זיך מודה, אַז אין יענער
צייט, ווען מען האָט מיר פאַרגעלייגט צו פאַהרען אין דאַרף, האָב
איד גאָר ניט געטראַכט צו לאַנגווייליגען זיך אַזוי שווער. איד
בין אפילו מיט פרייד געפאַהרען. פאַלעסיע... פאַרוואָרפענקייט...
דער שוים פון דער נאַטור... פראַסטע זימען... פאַרצייטיגע נאַטורען.
— האָב איד געטראַכט, זיצענדיג אין וואַגאָן— אַ גאַנצע אומבאַ-

קאנטע וועלט פאר מיר, מיט משונה/דינע מנהגים, מיט אן איי-נענארטיגען לשון... און במילא, אזוי פיעל פאעטישע לעגענדען, מעשיות און לידער!

איד האב אין יענער צייט (אויב דערציילען, זאל מען אלץ דערציילען) שוין אריינגעשפארט אין א קליין צייטונגעל, אן ערציילונג מיט צוויי מארדען און מיט איין זעלבסטמאָרד, און טעארעטיש האב איד געוואוסט, אז פאר א שרייבער אין נויטיג נאכצוקוקען אלערליי זימען.

אָבער... צי די פערעבראדישע פויערים האָבען זיך אויסגע-צייכענט מיט עפעס אַ זעלטענער איינגעשפארטער ניט־פריינד־ליכקייט, צי איד האָב ניט געקענט נעמען זיך פאר דער זאך, — נאָר די באַציהונגען מינע מיט זיי, האָבען זיך באַגרענצט נאָר מיט דעם, וואָס, דערזעהענדיג מיר, פלעגען זיי שוין פון דער ווייטען אַרונטערנעמען די הימלען, און פאַרבייגעהענדיג פלעגען זיי מיט בייזקייט אַרויסריידען „טעלף“, וואָס דאָס האָט געדאַרפט באַדייטען „נאָט העלף“. אָבער ווען איד האָב געפרופט מיט זיי זיך פאַנאַנדערריידען, פלעגען זיי מיט פאַרוואונדערונג קוקען אויף מיר, און ניט וועלען פאַרשטעהן די איינפאַכסטע פראַגען און פלעגען זיך רייסען נאָר צו קושען מיר די האַנט — אן אַלמער מנהג, וואָס אין נאָר פאַרבליבען פון דער פוילישער פאַנסטשינע. די ביכלאָד וואָס איד האָב געהאַט, האָב איד אַלע באַלד דורכגעלייענט אין אַ נאַנץ קורצער צייט. פון אומעט — כאַטש אין אַנפאַנג האָב איד דאָס געפילט ניט אַנגענעם — האָב איד געפרופט באַקענען זיך מיט דער אַרטיגער אינטעליגענץ אין די פערזאָנען פונם קסיאָנר, וואָס האָט געוואוינט פאַר אַ פופצעהן מייל; מיט'ן פאַן אַרגאַניסט, וואָס האָט געוואוינט מיט איהם; מיט'ן אַרטיגען אוריאַדניק און מיט'ן קאַנטאַרשיק פון דעם שכנה'ישען פּלוואַרק, וואָס אין געווען אַן אויסגעדיענטער אונטער־אפיציר, נאָר פון דעם איז גאַרנישט ניט אַרויסגעקומען.

דערנאָך האָב איד געפרופט פאַרנעמען זיך מיט היילען די פערעבראדער איינוואוינער. די מיטלען וואָס איד האָב געהאַט,

זיינען געווען: קאסטאר-אויף, קארבאליק, בארנע און יאד. נאָר דאָ, אויסער מיינע אַרומע קענטנישען, האָב איך זיך אַנגעשטויסען אויף דער פּולער אונגעגליכקייט צו שטעלען דיאָנ-גאַזען, דערפאַר, ווייל די סימנים פון דער קראַנקהייט זיינען ביי אַלע מיינע פּאַציענטען אַלע מאל געווען איינע און די זעלבע: „אינעווייניג טוט וועה“ און „כ'קען ניט עסען, און כ'קען ניט טרינקען“.

ס'קומט צו מיר, צום ביישפּיל, אַן אַלטע פּויערמע אויסווי-שענדיג צוטומעלט דעם נאָז מיט'ן ווייזפינגער פון דער רעכ-טער האַנט, שלעפט זי אַרויס פון איהר בוזים אַ פאַר אייער, — דערווייל זעה איד אויף אַ רגע איהר טונקעל ברוינע הויט — און זי לייגט זיי אַרויף אויפ'ן טיש. דערנאָך כאַפט זי מיינע הענט צו קושען זיי. איד באַהאַלט די הענט און נעם איבערצייגען דער אַלטער: „נו גענוג, באַכעשי... לאַז אַפּ... כ'בין ניט קיין גלח... מיר קומט עס ניט... וואָס טוט דיר וועה?“

— אינעווייניג טוט מיר וועה, פאַניטש, אינים סאַמע רעכטען אינעווייניג, אַזוי, אַז איד קען אפילו ניט עסען און ניט טרינקען קען איד...

— לאַנג שוין איז דאָס ביי דיר געוואָרען?

— וויים איד? — ענטפערט זי אויך מיט אַ פּראַגע. — כסדר אַז ס'באַקט און ס'באַקט, אַז ניט עסען און ניט טרינקען קען איד...

און וויפּיל איד זאָל זיך ניט מאַטערען, קיין מעהר באַשטימ-טערע סימנים פון דער קראַנקהייט געפינען זיך ניט.

— באַאונרוהיגט זיך ניט, — האָט מיר איינמאַל געראַטען דער קאַנטאַרשיק, זיי וועלען זיך אַליין אויסהיילען. ס'וועט פאַרטריקענען ווי אויף אַ הונט. כ'וועל איך זאַגען, אַז נאָר איין רפואה באַנוץ איד — אַמאַניאַק. קומט צו מיר אַ פּויער — וואָס איז דיר? „איד, זאַגט ער, בין קראַנק“... גיב איד איהם תּיכּף אונטער'ן נאָז דאָס פּלעשעל מיט'ן אַמאַניאַק. „שמעק! — ער שמעקט... „שמעק נאָך... שטאַרקער! — ער שמעקט... וואָס, גרינ-

גער? "דאכט זיך, ווי ס'וואלט גרינגער געווארען..." נו, טא געה זיך געזונטערהייט."

דער צו נאך האט מיר געשמערט דאס דאזיגע האנט-קושעניש (און אנדערע פלעגען גלייך א פאל טאן צו די פיס און רייסען זיך מיט אלע כחות צו קושען מיינע שטיוועל). און דא האט זיך אין אלגעמיין ניט ארויסגעוויזען די באוועגונג פון א דאנקבארען הארצען, נאר פשוט די מיאוסע געוואוינהייט, וואס איז אינגע-פלאנצט געווען פון לאנגע יאהרען געוואלט און קנעכטשאפט. און איד האב זיך געוואונדערט אויף דעם זעלבען קאנטארשציק פון די אונטער-אפיצירען און אויף דעם אוריאלניק קוקענדיג, מיט וואס פאר א גלייכגילטיגער ברייטקייט זיי רוקען דאס אין די פויערשע ליפען זייערע גרויסע רוימע לאפעס...

מיר איז פארבליבען נאר די יאנד.

נאר איז סוף יאנואר איז אנגעשטאנען אזא וועטער, אז געהן אויף דער יאנד איז געווארען אונמעגליך. יעדען טאג האט גע-בלאזען א שרעקליכער ווינד, און דורך דער נאכט פלעגט ווערען אויפ'ן שניי א הארטער אייזיגער דעק, איבער וועלכען דער האז פלעגט דורכלויפען ניט איבערלאזענדיג נאר זיך קיין שפור. זי צענדיג א פארשפארטער און צוהערענדיג זיך צו דעם וואיען פונ'ם ווינט, פלעגט מיר ארומנעמען א שטאבקר אומעט. פאר-שטייט זיך, אז איד האב זיך אנגעכאפט מיט א זשענדיקייט פאר אזא אונשולדיגער צערשטרייאונג, ווי לערנען שרייבען און לייענען דעם פאליעסיער יארמאלען.

אנגעהויבען האט זיך עס, קען מען זאגען, זעהר אריגינעל. איד האב איינמאל געשריבען א בריף און פלוצלינג האב איד דערפילט, אז אימיצער שטעהט הינטער מיין פלייע. אומקערענדיג זיך, האב איד דערזעהען יארמאלען, וועלכער איז צו מיר צו-געגאנגען, שטיל ווי אלע מאל, אין זיינע ווייכע לאפטשעס.

— וואס דארפסטו, יארמאלע? — האב איד א פרעג געמאן.
— אז אט איד קוק און וואונדער זיך, ווי איהר שרייבט. אט ווען איד וואלט'ס געקענט... ניי, ניי... ניט אזוי, ווי איהר, —

האָט ער אַ פאַרשעמטער זיך אַ כאַפּ געטאָן, זעהענדיג, אַז אײַך
שמײכלע. — ביװאַלט נאָר װעלען מײן פאַמיליע...

— צו װאַס דאַרפסטו דאָס? — האָב אײך זיך פאַרוואַנדערט.
(מען דאַרף באַמערקען, אַז יאַרמאַלע איז געװען דער אַרימסטער
און דער גרעסטער פּױלער פון אַלע פּױערײַם איבער'ן גאַנצען דאַרף
פערעבאַראַד; דאָס געהאַלט און זײן פּױערשען פאַרדינסט פלעגט
ער פאַר'שכור'ן; אַזעלכע אַרימע אַקסען װי בײַ אײַהם, איז אײַן
ערגעץ נײטאָ אײַן דער גאַנצער געגענד אַרום. נאָר מײן מײנונג,
איז פאַר אײַהם בשום אופן נײט נױטיג געװען צו לערנען זיך שרײַ
בען און לײענען). אײך האָב נאַכאַמאַל אַ פּרעג געטאָן מיט צװײ
פעל: — צו װאַס דאַרפסטו קענען שרײַבען דיין פאַמיליע?

— אַט זעהט אײַהר, װאַס דאָ אײַ, פאַניטש, — האָט יאַרמאַלע
געענטפערט אױסערגעװענליך װײד: — נײטאָ קײן אײַן קענער
בײַ אונז אין דאַרף. װען מ'דאַרף עפעס אַ פאַפּיר אונטערשרײַ
בען אַדער ס'טרעפט עפעס אין װאַלאַסט, אַדער מאַלע װאַס...
קען קײנער נײט... דער סטאַראַסטע לעגט נאָר אַרויף דעם שטעמל
פעל און אַלײן װײס ער נײט, װאַס איז דעם אײַן אַנגעשרײַבען...
סײַװאַלט גוט געװען פאַר אַלעמען, אױב אײַמצער װאַלט געקענט
זיך אונטערשרײַבען.

אַזאַ פאַרזאַרגטקײט פון יאַרמאַלען — דעם דורכגעטריבענעם
יעגער, דעם שטענדיגען בראַדיאַגע, מיט װעמעס מײנונג עס װאַלט
קײנמאַל די דאַרפישע געמײנדע אפילו נײט אַ טראַכט געטאָן צו
רעכענען זיך, — אַט די דאַזיגע פאַרזאַרגטקײט זײנע װעגען די
געזעלשאַפּטליכע אײַנטערעסען פון זײן לײבליכען דאַרף, האָט מײַך
עפעס שטאַרק גערירט. אײך האָב אַלײן פאַרגעלייגט צו לערנען
אײַהם. און װאַס פאַר אַ שװערע אַרבייט איז דאָס געװען — אַלע
מײַנע אַנווענדונגען אױסצולערנען אײַהם דאָס. באַװאָוסטזײניגע
לײענען און שרײַבען! יאַרמאַלע, װאַס האָט געװאָוסט אַזױ גוט
יעדען שטענעל פון זײן װאַלד, כמעט יעדען אײַנציגען בוים,
װאַס האָט זיך געקענט ארײַענטירען סײַ בײַטאַג און סײַ בײַנאַכט
אױף יעדען אײַנציגען אַרט, װאַס קען דערקענען נאָכ'ן פּליאַד

אלע ארומיגע וועלך, האָזען און פוקסען, — דער זעלכער יאר-
מאַלע האָט בשום אופן ניט גייקענט זיך פאַרשטעלען, פאַרוואָס,
צום ביישפּיעל, די אותיות „מ“ און „א“, ווען מען שטעלט
זיי אינאיינעם, זאָלען באַדייטען „מא“. שטענדיג פלעגט ער ביי
אַזא ענין אַ פאַרמאַטערטער טראַכטען אַ מינוט צעהן און אפשר
מעהר, דערביי פלעגט זיין טונקעל מאַגער געזיכט, מיט די איינ-
געפאַלענע שוואַרצע אויגען, אין גאַנצען אַרײַנקריכען אין זיין
האַרטער שוואַרצער באַרד מיט די גרויסע וואַנצעס און אויסדריקען
די העכסטע מדרגה פון גייסטיגער אַנשטרענגונג.

— נו זאָג, יאַרמאַלע — „מא“ — פלעג אײַך צו איהם צו-
שטעהן. — ניט קוק אויפֿן פאַפּיר, קוק אויף מיר, אַט אַזוי. נו
זאָג — „מא“...

דאַמאַלט פלעגט יאַרמאַלע אַן אַטעם טאָן, פלעגט אַנדער-
לייגען די טייטעל אויפֿן טיש און פלעגט אַרויסריידען טרויערען
און באַשלאָסען:

— נײַן... כ'קען ניט...

— וואָס הייסט דו קענסט ניט? ס'איז דאָד אַזוי גרינג. זאָג
אַזוי זיך, אין דער וועלט אַרײַן — „מא“, אַט אַזוי ווי אײַך זאָג
עס.

— נײַן... כ'קען ניט, פאַניטש, פאַרגעסען...

אַלע מעטאָדען, אַנווענדונגען און פאַרגלייכונגען פלענען זיך
צוברעכען אַן דער משונה'דיגער אונפאַרשטענדליכקייט. נאָר יאַר-
מאַלע'ס שטרעבונג צו בילדונג איז נאָר ניט אַפּגעשוואַכט גע-
וואָרען.

— כ'ווייל נאָר מיין פאַמיליע! — פלעגט ער אַ פאַרשעמטער
בעטען זיך ביי מיר — כ'דאַרף מעהר גאָר ניט. נאָר די פאַמיליע:
יאַרמאַלע פאַפרוזשיק — און מעהר גאַרניט.

אײַך האָב זיך אינגאַנצען אַפּגעזאָגט פון דעם געדאַנק אויס-
צולערנען איהם דאָס פאַרשטענדליכע לײענען און שרײַבען, אײַך
האָב אַנגעהויבען איהם לערנען אונטערצושרײַבען זיך מעכאַניש.
און צו מיין גרויסער איבעראַשונג האָט זיך דער מעטאָד אַרויס-

געוויזען מעהר צוגענגליך פאר יארמאלע'ן, אזוי אז ביים סוף פון צווייטען חודש, האבען מיר שוין אינגאנצען בייגעקומען די פא-מיליע. און וואס איז שייך צו דעם נאמען, איז כדי צו פארנרייכ-גערען די גאנצע אויפגאבע, האבען מיר אפגעמאכט דאס אינגאנ-צען אויפצוגעבען.

איז די אווענדען, ענדיגענדיג הייצען די אויווענס, פלעגט יארמאלע זיך דערווארטען מיט אונגעדולד, ביז וואנען איר וועל איהם א רוף טאן.

— נו, יארמאלע, מיר'ן זיך נעמען לערנען, — פלעגט איר זא-גען.

מיט א זייט פלעגט ער צוגעהן צום טיש, פלעגט זיך אויף איהם אנלעהנען מיט די עלענכויגענס און פלעגט אריינרוקען צווי-שען זיינע שווארצע, פארשמוצטע, ניט בויגיגע פינגער די פען און פלעגט א פרעג טאן, הויבענדיג ארויף די ברעמען:

— שרייבען?

— שרייב.

יארמאלע האט גאנץ זיכער געצייכענט דעם ערשטען אות „פ“ (דער אות האט ביי אונז געטראגען דעם נאמען: צוויי שטעהענדיגע שטעקענס און א דריטער איבער זיי), דערנאך פלעגט ער פרעגענדיג קוקען אויף מיר.

— וואס זשע שרייבסטו ניט? פארגעסען?

— פארגעסען... פלעגט יארמאלע פארדריסן שאקלען מיט'ן קאפ.

— ער, וואס דו ביזט! נו, שמעל אוועק א ראד.

— א'א, א ראד, א ראד! כ'ווייס.. — פלעגט יארמאלע

אויפלעבען און האט מיט התמדה געצייכענט אויפ'ן פאפיר א פיגור, וואס איז געווען אויסגעצויגען ארויף צו כמעט עהנליך צו דער צייכנונג פון דעם קאספישען ים. ענדיגענדיג אט די ארבייט, פלעגט ער א לענגערע צייט שווייגענדיג זיך פריעהן מיט דעם, נייגענדיג דעם קאפ אט אויף דער לינקער און אט אויף דער רעכ-טער זייט, און פלעגט זשמורען מיט די אויגען.

— וואס זשע ביומו געבליבען שטעהן? שרייב ווייטער.
 — ווארט צו א וויילינקע, פאניטש... אט באַלד.
 א מינוט צוויי פלעגט ער זיך פארטראכטען און דערנאך
 פלעגט ער ניט וואגענדיג פרעגען:
 — אט אזא, ווי דעם ערשטען?
 — ריכטיג, שרייב.

אזוי פאמעלאד האבען מיר זיך דערקליבען ביז'ן לעצטען
 אות „ק“, וועלכער איז געווען ביי אונז באוואוסט, ווי „א שטעקען
 און איז מיטען פונ'ם שטעקען א דריידעל מיט עקען ביי דער זייט“.
 — און וואס מיינט איהר, פאניטש, — פלעגט יארמאלע אן
 אנדערש מאל זאגען, ענדיגענדיג זיין ארבייט און קוקענדיג אויף
 דעם מיט ליבע און שטאַלץ, — אויב כ'וואלט נאך א חדשים פינף
 אדער זעקס געלערענט זיך, וואַלט איר אין גאנצען נוט געקענט.
 ווי מיינט איהר?

2

ארמאלע איז געזעסען אויף די שפיץ פינגער פאר דער הרובע, שאַ
 רענדיג די קוילען אינ'ם פייער, און איד בין ארומגעגאנגען
 פון ווינקעל צו ווינקעל איבער מיין צימער. פון די אַלע צוועלף
 צימערען פון גוטבאזיצער'ס גרויסען הויז האב איד פארנומען בלוז
 איינעם, דעם געוועזענעם דיוואן צימער. די אנדערע צימערען זיינען
 געשטאנען פארשלאסען אויפ'ן שליסעל און איז זיי האט אומבעד
 וועגליך און יום-טוב'דיג געשימעלט דאס אַלטע ווייכע מעבעל,
 משונה'דיגער בראַנז און בילדער פון 18-טען יאָהרהונדערט.
 דער ווינד, הינטער די ווענד פונ'ם הויז איז משוגע געווען, ווי
 אן אַלטער דערפרארענער נאקעמער טיוועל. איז זיין רעווען האָר
 בען זיך געהערט קרעכצען, קוויטשעריי און א ווילדער געלעכטער.
 צום אווענד צו איז דער שטורעם נאך שטאַרקער געווארען. פון
 דרויסען האט אימיצער מיט צארן געווארפען איז די שויבען פון די
 פענסטער גאנצע הויפענס מיט דרייבענעם טרוקענעם שניי. דער נאָר

הענטער וואָלד האָט גערוישט און געברומט אַהן אַן אויפהער, מיט אַ פאַרבאַהאַלטענער, פאַרשטיקטער בייזער וואָרנונג ... דער ווינד האָט זיך פאַרקליבען אין די פּוסטע צימערען און אין די וואַיענדיגע קוימענס פון די אויווענס, און דאָס אַלטע הויז, איז גאַנצען אַ צוטרייסעלטע, אַ לעכערדיגע, אַ האַלב צופאַלענע, איז פּלוצלינג אויפגעלעבט געוואָרען פון משונה'דיגע קלאַנגען, צו וועלכע איר האָב זיך צוגעהערט מיט אַ ניט ווילענדיגען שרעק און אומרוה. אַט האָט אַ זיפּז געטאָן אין דעם ווייסען זאַל, ס'האַט אַ זיפּז געטאָן טיעף, אַפּשטאַרבענדיג, טרויעריג. אַט האַבען ער-געץ ווייט גענומען לעבען און סקריפען די צוטריקטע צופּוילטע דילען אונטער אימיצענס שווערע און שטילע טריט. דערנאָך, דאַכט זיך מיר, אַז דערביי, אַרום מיין צימער, איז קאַרדאַר, דריקט אימיצער נאַכאַנאַנד און מיט פאַרזיכטיגקייט דאָס הענטעל פון דער טיר און דערנאָך, פּלוצלינג ווילד ווערענדיג, צולאָזט ער זיך איבער'ן גאַנצען הויז, אַ ווילדער, טרייסלענדיג מיט אַלע לאָדען און אַלע טירען, אַדער, פאַרקלייבענדיג זיך אינ'ם קוימען, צואַ-וואַיעט ער זיך אַזוי רחמנות'דיג, אומעטיג און אַהן אַן אויפהער, אַט הויבענדיג זיין קול אַלץ העכער און דינער, ביז אַ בעטענ-דיגען פאַרנעהן זיך, און אַט אַרונטערלאָזענדיג איהם ביז צו אַ רע-ווען פון אַ חיה. אַפּטמאַל, גאַט ווייס פון וואַנען, האָט אַט דער גאַסט אַריינגעריסען זיך אויך צו מיר אין צימער, און מיט אַ פּלוצלינגדיגער קעלט מיר דורכגעלאָפען איבער דער פּלייצע און אַ וויג געטאָן דעם פּלאַם פון דעם לאַמפּ, וואָס האָט טונקעל גע-לויכטען אונטער אַ גרינעם פאַפירענעם, פון אויבען אַרומגעברענג-טען, אבאַזשור.

עס האָט מיך אַרומגענומען אַ מאַדנע, אומבאַשטימטע אומ-רוהיגקייט. אַט האָט זיך מיר געטראַכט, אַז איר זיג אין אַ וויס-טער שטורעמדיגער ווינטערדיגער נאַכט אין אַן אַלטער פאַרלאָזע-נער הויז, אין אַ דאַרף, אַ פאַרלאָרענער צווישען וועלדער און בערגלאַך, הונדערטער מייל ווייט פּונ'ם שטאַדטישען לעבען, פון געזעלשאַפּט, פּונ'ם געלעכטער פון פּרויען, פון מענשליכען גע-

שפרעד... און מיר האט זיך גענומען פארשטעלען, אז יאהרען און צעהנדליגע יאהרען וועט אט דער אווענד ציהען זיך, אז ער וועט זיך ציהען ביז דער רגע פון מיין טויט, אזוי ווי איצטער, וועט אויך יעמאלט רעווען דער ווינד הינטער די פענסטער, אז אויך יעמאלט וועט טונקעל ברענען דער לאמפ אונטערן ארימען גרינעם אכאזשור, און ווי איצטער וועל איד אהין און אהער ארומשפאנען איבער מיין צימער, און ווי איצטער, וועט אויך יעמאלט ויצען ביי דער הרובע דער שווייגענדיגער, אנגעשטרענגטער יארמאלע, — אט די משונהדיגע באשעפעניש, וואס איז מיר פרעמד, און וואס איז גלייכנילטיג צו אלץ אויף דער וועלט: סיי צו דעם, וואס ביי איהם איז הויז האט דאס הויזגעזינד ניט וואס צו עסען, סיי צו דעם וואיען פונ'ם ווינד און סיי צו מיין אונבאשטיממען פרע-סענדיגען אומעט.

מיר האט זיך פלוצלינג שטארק פארוואלט איבערהאקען דעם פיינליכען שווייגען מיט עפעס אן עהנליכקייט פון א מענש-ליכען קול, און איד האב א פרעג געטאן:

— ווי מיינסטו, יארמאלע, פון וואנען קומט עס היינט אזא

ווינד?

— דער ווינד? — האט זיך יארמאלע אפגערופען, פויל אויפ-

הויבענדיג דעם קאפ. — דער פאניטש ווייס עס טאקע ניט?

— אודאי ווייס איד ניט, פון וואנען זאל איד עס וויסען?

— איהר ווייסט טאקי ניט אויף צו'ן אמת'ן? — איז יארמאלע

פלוצלינג אויפגעלעבט געווארען. — איד'ל איד דאס זאגען, —

האט ער פארטגעזעצט מיט א געהיימיספולער באטאנונג אין זיין

קול, — איד'ל איד דאס זאגען: אדער א מכשפה איז געבארען

געווארען, אדער א מכשפה פראוועט א חתונה.

— א מכשפה — דאס הייסט ביי איד א כשוף מאכערין?

— יא, אזוי הייסט עס, א כשוף מאכערין.

איד האב מיט זשערניקייט ארויפגעווארפען זיך אויף יאר-

מאלען.

ווער קען וויסען, — האב איד געטראכט, — אפשר וועט מיר
באלד געלינגען אויספרעסען פון איהם עפעס אן אינטערעסאנטע
מעשה, וואס איז פארכונדען מיט כשוף מאכעריי, מיט פארבאד-
גענע אוצרות, מיט וואווקולאקען ...

— נו, און ביי אייד דא, אויף דער פאליעסיע, זיינען פאראן
מכשפות? — האב איד א פרעג געטאן.

— כיוויים ניט... אפשר פאראן, — האט יארמולע געענטפערט
מיט זיין פריהעריגער גלייכגילטיגקייט, ווידער נויגענדיג זיך
צו דער הרובע. — די אלטע מענשען זאגען, אז אמאל, אמאל זיי
נען זיי געווען... אפשר איז דאס א ליגען...

איד בין מיט אמאל אנטוישט געווארען.

יארמאלע'ס א כאראקטער שטריך איז געווען דאס איינגע-
שפארטע ניט רעדעוודיגקייט, און איד האב שוין פארלארען די
האפנונג צו דערשלאגען זיך פון איהם עפעס מעהרער וועגען אט
דעם אינטערעסאנטען ענין. נאר, צו מיין פארוואונדערונג, האט
ער פלוצלינג גענומען רעדען מיט א פוילער אפגעלאזטקייט און
ווי ניט צו מיר געווענדט, נאר צו דער ברענענדיגער הרובע:

— געווען ביי אונז מיט א יאהר פינף צוריק אזא מכשפה...
נאר די חברה האבען איהר ארויסגעטריבען פון דארף!

— וואוהין האבען זיי איהר ארויסגעטריבען?

— וואוהין? פארשטייט זיך, אין וואלד... וואוהין זשע אַנ-
דערש? און איהר שטיבעל ט'מען צובראכען, אז פון יענעם פאר-
שאלטענעם קנויל זאל אפילו קיין שפענדעל ניט בלייבען... און,
איהר אליין ט'מען ארויסגעפיהרט אריבער די לאנען און געגעבען
איבער'ן קאפ...

— פאר וואס איז מען עס צו איהר געווען אזוי?

— צרות האט מען פון איהר געהאט א סך, פלעגט זיך מיט
אלעמען קריגען, פלעגט כשוף גראז ניסען אונטער די הייזער,
פלעגט בינדען עפעס דריידלאך אינ'ם קארן... איינמאל ט'זי
געבעמען ביי אונזערער א ווייבעל א גילדען (15 קאפיקעס), אז
יענע זאגט צו איהר: „כ'האב ניט קיין גילדען, לאז אפ.“ „נו,

גוט, זאגט זי, ס'ט געדענקען ווי ס'ט'מיר ניט געגעבען קיין גיל' רען...“ און וואס זשע מיינט איהר, פאניטש, אקוראט פון יעמאלט אן הויבט אן ביי דער ווייבעל קרענקען א קינד. ס'ט געקרענקט ביזקעל ס'איז אין גאנצען אוועקגעשטארבען. אט יעמאלט טאקי האבען די חברה דער מכשפה ארויסגעטריבען, זאלען איהר די אויגען ארויסקריבען...

— נו, און וואו איז איצטער די מכשפה? — בין איד נייע-ריג געווארען.

— די מכשפה? — האט יארמאלע לאנגזאם איבערגעפרענט ווי זיין שטייגער איז געווען. — ווייס איד?

— זיינען אין דארף ניט פארבליבען עפעס קרובים איהרע?
— ניין, ניט פארבליבען. אז זי איז געווען א פרעמדע, פון די קאצאפען אדער פון די ציגיינער... איד בין יעמאלט געווען נאך א קליין אינגעל, ווען זי איז געקומען אויף אונזער דארף. מיט איהר איז געווען א קליין מיידעלע, א טאכטער צי אז אייניקעל... בידען ט'מען פארטריבען...

— און איצטער געהט מען צו איהר ניט: טרעפען אויף עפעס, אדער בעטען ביי איהר עפעס א כישוף גראז?
— די פויערטעס געהען, — האט יארמאלע ווי פארבייגעהענ-דיג א זאג געטאן.

— אהא! הייסט עס, אז מען ווייס פון דעסטוועגען וואו זי וואוינט?

— כ'ווייס ניט... מענשען זאגען, אז זי וואוינט ערגעץ ארום דעם טיוועלשען קוט... ר'ווייסט — דעם זומפ, וואס הינטער'ן אירינישען שליאר. איז אט, איז יענעם זומפ זיצט זי דאס, א רוח אין איהר מאמען!

„א מכשפה וואוינט אין וועלכע ניט איז צעהן מייל פון מייז הויז... אז אמת'ע לעבעדיגע, פאליעסיער מכשפה!“ אט דער געדאנק האט מיר מיט אמאל פאראינטערעסירט און האט מיר אויפגערודערט.

— הער זיך איין, יארמולע — האָב איד זיך געווענדט צו דעם פּאַליעסיער, — און אויף וואָס פאַר אַן אופּן זאָל איד זיך באַ- קענען מיט אַט דער מכשפה?

— טפּוּ! — האָט יארמולע צורייצט אַ שפּיי געטאָן. — אַט ט'איהר געפונען עפעס רעכטס.

— רעכטס צי ניט רעכטס, נאָר צו איהר וועל איד סיי ווי סיי געהן. ווי ס'וועט נאָר וואַרעמער ווערען, אַזוי לאַז איד זיך באַלד צו איהר אַוועק. דו וועסט דאָד מיד, פאַרשטייט זיך, באַגלייטען? מיינע לעצטע ווערטער האָבען אַזוי שטאַרק איבעראַשט יאר- מאלען, אַז ער איז אַזש אויפגעשפרונגען פּונ'ם דיל.

— איד? ! — האָט ער אַ צורייצטער אויסגעשריען. — פאַר קיין געלט ניט! זאָל דאַרטען זיין גאָט ווייס וואָס, נאָר איד'ל ניט געהן.

— נו, אַט נאַרישקייטען, וועסט געהן.

— ניין, פּאַניטש, כ'וועל ניט געהן... כ'וועל בשום אופּן ניט געהן... אַז איד זאָל? !... — האָט ער ווידער אויסגעשריען, פאַר- כאַפט פּון אַ נייעם צאַרן-שטראָם — איד זאָל געהן צו דעם מכשפה'שען קנויף? זאָל מיד גאָט אויסהיטען. אויך אייד ראַט איד ניט, פּאַניטש.

— ווי דו ווילסט... נאָר איד וועל פּון דעסטוועגען געהן, איד בין זעהר נייגעריג אַ קוק צו טאָן אויף איהר.

— ניטאָ דאַרטען קיין נייגעריגעס, — האָט יארמאלע אַ בור- טשע געטאָן, מיט האַרץ פאַרמאָכענדיג דאָס טירעל פּון דער הרובע. אין אַ שעה אַרום, נאָכדעם ווי ער האָט שוין צוגענומען דעם סאַמאָוואַר און אַנטרינקענדיג זיך מיט טיי אין קיד, און ער האָט שוין גענומען קלייבען זיך געהן אַהיים, האָב איד אַ פרעג געטאָן: — ווי רופּט מען די מכשפה?

— מאַנויליכע, — האָט יארמאלע געענטפערט מיט אַ גראַ- בער פינסטערקייט.

כאַטש ער פּלעגט קיינמאל ניט אַרויסריידען זיינע געפילען, נאָר, דאַכט זיך, אַז ער איז צו מיר שטאַרק צוגעבונדען געוואָר-

רען; ער איז צוגעבונדען געווארען פאר אונזער געמיינשאפטליך-
 כער ליידענשאפט צו יאנד, פאר מיינע פשוטע באנעמונגען, פאר
 דער הילף וואס איד פלעג ציימענווייז ארויסווייזען צו זיין אייביג
 הונגעריגער הויזגעזינד, איבערהויפט נאך דערפאר, ווייל איד בין
 געווען דער איינציגער אויף דער גאנצער וועלט, וואס פלעגט איהם
 ניט שטרעפן פאר זיין שכרות, וואס דאס האט יארמאלע זעהר
 פיינט געהאט. דערפאר האט מיין באשלוס צו באקענען זיך מיט
 דער מכשפה איהם אריינגעבראכט אין א שלעכטע שטימונג,
 וועלכע ער האט אויסגעדריקט נאך מיט א פארשטארקטען סאפען
 און אויך דערמיט, וואס, ארויסגעהענדיג אויפ'ן גאניק, האט
 ער מיט'ן גאנצען כח א קלאפ געטאן מיט דער פוס זיין הונט —
 ריאבטשיקען. ריאבטשיק האט פארצווייפעלט א קוויטש געטאן
 און איז אפגעשפרונגען אן א זייט, נאך באלד איז ער שוין נאכ-
 געלאפען נאך יארמאלען און האט ניט אויפגעהערט צו בילען.

3

אין א דריי טעג ארום איז ווארעם געווארען.
 איינמאל אין א פריהמארגען, זעהר פריה, איז יארמאלע
 אריינגעקומען אין מיין צימער און האט ווי פארבייגעהענדיג ער-
 קלערט:

— מ'דארף די ביקסען רייניגען, פאניטש.
 — וואס איז? — האב איד א פרעג געטאן, ציהענדיג זיך
 אונטער דער קאלדרע.
 — דער האז איז א סך ארומגעגאנגען היינטיגע נאכט: א סך
 סליאדען, מיר'ן אפשר געהן אין וואלד?
 איד האב געזעהן אן יארמאלע האט קיין געדולד ניט און איילט
 זיך צו געהן אין וואלד, נאך ער באהאלט זיין הייסע ליידענשאפט
 פון א יענער אונטער דעם אנשטעל פון גלייכנילטיגקייט. און,
 אינ'ם פארצימער איז שוין טאקע געשטאנען זיין ביקס, פון
 וועלכער קיין איין האז איז ניט אוועק, ניט קוקענדיג אויף דעם,

וואס נאהנט פון דער רעהר אין זי שוין געווען באפוצט מיט עטל
ליכע בלייענע פארלייטונגען, וואס זיינען ארויפגעלייגט געווארען
אויף יענע ערטער, וואו דער ראסט און די פולווער גאזען האבען
אויסגעגעסען דעם אייזען.

תיכף ווי מיר זיינען אריין אין וואלד, האבען מיר באַלד דער-
זעהן אַ האזען סליאַד: צוויי לאַפקעס אין אַ רייה און צוויי פון
הינטען איינע נאָד דער צווייטער. דער האַז אין אַרויסגעגאַנגען
אויפֿן וועג, איז איבער איהם געגאַנגען אַ האַלבען מייל און פונ'ם
וועג האָט ער אַ גרויסען שפרונג געגעבען גלייך אינ'ם יונגען
סאַסנע וועלדעל.

— נו, איצטער וועלען מיר איהם אַרומרינגלען.— האָט יאַרמאַלע
געזאָגט. — אזוי ווי ער'ט אַ שפרונג געגעבען, ט'ער זיך באַלד
אַוועקלייגען דאָ. איהר, פאַניטש, געהט... — ער האָט זיך פאַר-
טראַכט, זוכענדיג נאָד עפעס סימנים וואָס איהם אַליין איז באַ-
קענט, וואוהין ער זאָל מיר שיקען... — איהר געהט ביז דער
אַלטער קרעטשמע. און איר וועל איהם פאַרלויפֿען פון הינטער דער
מיהל. ווי נאָד דער הונד ט'איהם אַרויסטרייבען, וועל איר אייך
רופֿען.

און ער איז באַלד פאַרשוואַנדען, ווי ער וואַלט געלם ווערען
אין דעם געדיכטען וועלדעל פון קליינע בושען. איר האָב זיך
איינגעהאַרכט. קיין איין קלאַנג האָט ניט אַרויסגעגעבען זיין יע-
נערישער טראַט, קיין איין צווייגעל האָט ניט געשאַרכט אונטער
זיינע פיס, אין די ליקאווע פאַסטאַלעס.

איר ביז ניט איילענדיג צוגעקומען צו דער אַלטער קרעטש-
מע, — און אַלטע ניט באַוואוינטע פאַנאָנדערגעוואַרפענע שטוב, און
און האָב זיך געשטעלט אויף אַ בערגעל אינ'ם שיטערען וואַלד, עס
אונטער אַ הויכער סאַסנע מיט אַ גלייכען נאַקעטען שטאַם. עס
איז אזוי שטיל געווען, ווי עס טרעפט נאָד אין וואַלד ווינטער-
ציט, אין אַ שטילען ניטווינדיגען טאַג. די אנגעהאַנגענע פּוּכניגע
שטיקער שניי האַבען אַרונטערגעדריקט די צווייגען נידעריג, צו-
געבענדיג זיי אַ וואַונדערליכען יום-טובֿידיגען און אַלטען אויס-

זעהו. פון צייט צו צייט האט פון אויבען זיך אפגעריסען א דינינג קע צווייגעל און זעהר, זעהר דייטליך האט זיך געהערט, ווי זי פאלט ארונטער מיט א לייכטען רויש, באריהרענדיג די אנדערע צווייגען. דער שניי איז געווען ראז אויף דער זון און האט זיך געבלייבט אינ'ם שאטען. מיר האט ארומגענומען דער שטילער כשוף פון אט דעם פייערליכען, קאלטען שוויגען און מיר האט זיך געדאכט, אז איד פיל, ווי די צייט געהט שטיל און לאנגזאם פארכיי מיר ...

פלוצלינג האט ווייט, אינ'ם מיטען וואלד, פאנאנדערגעטראגן גען זיך ריאבטשיק'ס בילען, — דער כאראקטערישער בילען פון א הונד, וואס יאגט זיך נאך א חיה: א דינינקער, א פארגעהענדיג גער און א גערוועזער, וואס געהט כמעט איבער אין א קוויטש. באַלד נאך דעם האב איד דערהערט יארמאלע'ס שטים, וואס האט צאָרענדיג נאכגעשריען דעם הונד: „הריגע! הריגע!“ דעם ערשטען האַלבען ווארט מיט א צוצויענעם שאַרפען פאַלצעט און דעם צווייטען מיט אַן אַפגעריסענער באַס נאַטע. (אין אַ צייט אַרום האב איד זיך דערוואוסט, אז אַט דער יעגערישער פאַלעסיער אויסגעשריי, שטאַמט פון דעם וואַרט „הריגה“).

מיר האט זיך אויסגעדאכט, משפּטענדיג נאך דעם בילען, אז דער הונד יאגט לינקס פון מיר, און איד האב זיך געלאָזט לויפען איבער דער לאַנקע, איד זאל איבערכאַפען די חיה. און נאך איידער איד האב צייט געהאַט צו מאַכען צוואַנציג טריט, ווי אַ גרויסער גרויער האז איז ארויסגעשפרונגען פון הינטער אַ שטאַם און, ווי ניט איילענדיג, פאַרלייגט אויף הינטער זיינע אויערען, איז ער מיט הויכע שיטערע שפרונגען אַריבערנעלאָפּען דעם וועג און האט זיך באַהאַלטען אינ'ם יונגען וועלדעל. באַלד נאך איהם איז ריאבטשיק האַסטיג אַרויסגעפּלויגען. דערזעהענדיג די מיר, האט ער קוים אַ מאַד געטאַן מיט'ן עק, און האט עט ליכע מאַל אַ ביס געטאַן דעם שניי מיט די ציין און האט ווייטער נאכגעיאַגט דעם האז.

יארמאלע איז פלוצלינג, ניט רוישענדיג, אויך ארויס פון וואַלד.

— פארוואס, פאניטש, האט איהר זיך איהם ניט געשטעלט אין וועג? — האט ער א געשריי געטאן און מיט א פארווארף א קנאק געטאן מיט'ן צונג.

— אז ס'איז ווייט געווען... מעהר פון צוויי הנדרערט טריט. דערזעהנדיג מיין פארלעגענהייט, איז יארמאלע ווייכער גע-ווארען.

— נו, ס'גארניט... ער'ט פון אונז ניט אוועק... געהט צום אירינער שליאך, — ער'ט באַלד ארויסגעהן אהין...

ווען איד בין אוועק אין דער ריכטונג צו דעם אירינער שליאך, האב איד שוין אין א צוויי מינוט ארום דערהערט, ווי דער הונד יאגט ערגעץ ניט ווייט פון מיר. פארקאפט פון יענערישער רעגונג, האב איד זיך געלאזט לויפען, האלטענדיג גרייט די ביקס, דורך די געדיכטע בושען ברעכענדיג די צווייגען ניט אכטונג געבענדיג אויף זייערע שטארקע קלעפ. איד בין אזוי לאנג געלאפען, בין דער אטהעם האט מיר פארקאפט, און פלוצלינג האט דעם הונד'ס בילען אויפגעהערט. איד בין אוועק שטילער. מיר האט זיך געדאכט, אז אויב איד וועל געהן אזוי גלייך, וועל איד אויף זיכער אנטרעפען זיך מיט יארמאלען אויפ'ן אירינער שליאך. נאך באַלד האב איד זיך איבערצייגט, אז אין דער צייט פון מיין לויפען רינגלענדיג זיך ארום די בושען און שטאמען און נאך ניט טראכטענדיג וועגען א וועג, האב איד פארבלאנזשעט. יעמאלט האב איד גענומען שרייען און רופען יארמאלען. ער האט זיך ניט אפגערופען.

פון דעסטוועגען בין איד געגאנגען אלץ ווייטער און ווייטער. דער וואַלד איז ביסלעכווייז שימערער געווארען, דער באַדען האט זיך אַרונטערגעלאזען און איז געווארען זוכפיג. דער שפור, אן אפגעדריקטער פון מיין פום אויפ'ן שניי, פלעגט באַלד טונקעל ווערען און אַנגיסען זיך מיט וואסער. עטליכע מאל בין איד שוין אריינגעקראכען בין די קניע. מיר איז אויסגעקומען אַריבערצו-שפרינגען פון בערגעל צו בערגעל; אינ'ם טונקעלען מאַך וואָס

האט זיי פארדעקט, זיינען מיינע פיס געזונקען ווי אין א ווייכען קאוויאר.

די בושען האבען זיך באַלד אין גאַנצען געענדיגט. פאַר מיינע אויגען איז געלעגען אַ גרויסער קיילעכדיגער זומפ, אַ פאַר-טראַגענער מיט שניי, וואָס פון אונטער זיין ווייסען דעק האָבען אַרויסגעשטאַרט שיטערע זומפלאַך. אַנטקעגען, אויף דעם אַנדערן ברעג פונם זומפ, צווישען די בוימער, האָבען אַרויסגעקוקט וויי-סע זענט פון עפעס אַ שטיבעל. „דאָ וואוינט אַפנים דער אירי-נער וואַלד וועכטער“, האָב איד אַ טראַכט געטאַן. — מען דאַרף אַריינגעהן און פאַנאַנדערפרעגען ביי איהם דעם וועג.“

נאָר צו קומען צו דעם שטיבעל איז ניט אזוי לייכט געווען. יעדע רגע בין איד געזונקען אינ'ם זומפ. מיינע שטיוועל האָבען זיך אַנגענומען מיט וואַסער און ביי יעדען טראַט האָבען זיי היל-כיג געבליאַפּעט; מיר איז אומגעגליד געוואָרען צו שלעפען זיי נאָר זיך.

ענדליך בין איד אַריבערגעקראַכען איבער אַט דעם זומפ, און האָב אַרויפגעקלעטערט אויף אַ קליינעם באַרג און איצטער האָב איד געקענט גוט אַרומקוקען דאָס שטיבעל. דאָס איז אפילו קיין שטיבעל ניט געווען, נאָר ווי איז אַ מעשה'לע, אַ שטיבעלע אויף הינערשע פיסלאַך. דאָס שטיבעל האָט מיט'ן דיל ניט אַנגעריהרט די ערד, נאָר עס איז געווען געבויט אויף קלעצער, מסתמא, צו פאַרזיכערען עס פון דער פאַרפלייצונג וואָס פאַרטרינקט אינ'ם פריהלינג דעם גאַנצען אירינער וואַלד. נאָר איין זייט פון שטיי-בעל איז פון דער צייט איינגעבויגען געוואָרען, און דאָס האָט איהם צוגעגעבען אַ קרומען און אַ טרויעריגען אויסזעהן. אין די פענסטער האָבען געפעהלט עטליכע שויבען; זיי האָט פאַרביטען עפעס שמוציגע שמאַטעס וואָס זיינען אַרויסגעשטופט געווען אין דרויסען ווי הויקערס.

איד האָב אַ דריק געטאַן דאָס הענטעל און האָב געעפענט די טיר. איד שטיבעל איז געווען זעהר פינסטער, און ביי מיר, נאָכדעם ווי איד האָב לאַנג געקוקט אויפ'ן שניי, זיינען פאַר די אויגען

גענאנגען וויאלעמענע רעדער; דערפאר האב איך לאנג ניט געדענקט פאנאנדערקלייבען, צי אימיצער געפינט זיך אינ'ם שטיבעל. — עי, גוטע מענשען, ווער פון אייך איז דער היים? — האב איך הייליג א פרעג געמאן.

ארום אייוועלע האט זיך עפעס גענומען שארען. איך בין צוגעגאנגען געהענטער און האב דערזעהען אן אלטיטשקע, וואס איז געזעסען אויפ'ן די. לעבען איהר איז געלעגען א גאנצער בארג מיט גרויסע פעדערען. די אלטע פלעגט נעמען יעדע פעדער באזונדער, פלעגט ארונטעררייסען פון איהר דאס בערדעל און דעם פוד פלעגט זי אריינלעגען אין א קויש, און דאס שטעקעל פלעגט זי ווארפען גלייך אויף דער ערד.

„דאס איז דאך מאנויליכע, די אירינישע מכשפה“ — האט מיר דורכגעבליצט אין קאפ נאך איידער איך האב זיך גוט איינגעקוקט אין דער אלטער. אלע שטריכען פון דער באבע יאגע, ווי דער פאלקס עפאס שטעלט זי פאר, איז דא געווען פון אויבען אויף: די מאגערע באקען, טיף איינגעצויגענע, זיינען אריבער געגאנגען פון אונטען אין א שארפע, צוקראכענעם גוידער, וואס האט זיך כמעט אנגעהרט מיט דער נידעריג אראפהגעגענדיגער נאז; דער איינגעפאלענער מויל אהן ציין, האט אהן אן אויפהער זיך באוועגט, ווי ער וואלט עפעס קייען; די אויסגעקראכענע אויגען, וואס זיינען אמאל געווען בלוי, זיינען איצטער געווען קאלטע, קיילעכדיגע, ארויסגעשטארטע, מיט זעהר קורצע רויטע דעקלאד, און האבען געקוקט ווי די אויגען פון א בייזען רויב פויגעל.

— גאט העלף, באבעש! — האב איך א זאג געמאן אזוי פריינדליך ווי איך האב נאר געקענט. — ניט דיר רופט מען עס מאנויליכע?

אנשטאט אן ענטפער האט עפעס גענומען רייבען זיך און כריפען אין דער אלטער'ס ברוסט; פון איהר קייענדיגען מויל אהן ציין האבען זיך דערנאך ארויסגערייסען משונה'דיגע קלאנגען, וואס אט זיינען זיי געווען עהנליך צו א פארשטיקטען קרא-

ס'צו פון א קראה, און אט זיינען זיי פלוצלינג איבערגעגאנגן
גען אין א הייזעריגען אפגעריסענעם פייפען:

— אמאל, אפשר, האבען מיר די נוטע מענשען גערופען מאַ-
נויליכע... און איצט האלט מען מיר פאר אן ענטעל און מ'רופט
מיר הענטעל... און דו, וואס דארפסטו דא? — האט זי ניט
פריינדליך א פרעג געטאן און האט ניט אויפגעהערט איהר
כסדר'דיגע ארבייט.

— אט וואס, באבעשי, איר האב פארבלאנדזשעט. אפשר גע-
פינט זיך ביי דיר מילך אביסעל?

— ניטא קיין מילך, — האט די אלטע ביזן אפגעשנימען, —
א סך פון אייערע געהען דא ארום איבער'ן וואלד... וועסט אלע-
מען ניט אנטרינקען און ניט אָנעמען...

— נו באבעשי, ביזט ניט קיין פריינדליכע צו געסט...
— ס'אז אמת, בחור'ל: גאר ניט קיין פריינדליכע. קיין
מאכלים האלטען מיר ניט פאר אייד. ביזט מיר געווארען —
זיך א ביסעל, פון שטוב טרייבט דיר קיינער ניט. ווייסט ווי
ס'ווערט געזאגט אין דעם גלייכווערטעל: „קומט צו געהן זיצען
ארום אונזער טויער, פון אונזער יום טוב צו הערען דאס קלינג-
גען, און געהן צו אייד ווארמעס עסען וועלען מיר זיך אליין אַנ-
שטויסען“ אט אזוי איז עס...

די ווענדונגען אין דער שפראך האבען מיר מיט אמאל אי-
בערצייגט, אז די אלטע איז טאקע אן אָנגעקומענע אין דעם גע-
גענד; דא האט מען ניט ליב און מען פארשטעהט ניט די טרע-
פענדיגע און קיילעכדיגע ווערטלאך פון דער שפראך, מיט וועלכע
דער באַרעדעוודיגער מענש פון צפון פוצט זיך אזוי גערן. דער-
ווייל איז די אלטע געזעסען און האט מאכאניש געטאן איהר אר-
בייט, מורמלענדיג נאך אלץ עפעס אונטער דער נאז, וואס וויי-
טער אלץ שטילער און אומפארשטאנדליכער. איר האב נאך אויפ-
געכאפט איינציגע ווערטער, וואס האבען צווישען זיך ניט געהאט
קיין שום צוזאמענהאנג: „אט האסטו דיר די באבעשי מאַנוי-
ליכע... און ווער איז דאס — ווייס מען ניט... און די יאהרען“

מיינע זיינען דאָד ניט קיין קליינינקע... מיט די פיס טוט זי שפרינגען, טוט קנאָקען און קראַקען — אן אמת'ע סאַראַקע".... אַ לענגערע צייט האָב איד שווייגענדיג זיך צוגעהערט, און אַ פּלוצלינגער געדאַנק, אַז דאָ זיצט פאַר מיר אַ משוגענע פּרוי, האָט אין מיר אַרויסגערופען אַ געפיל פון עקעל און שרעק.

פונדעסטוועגען האָב איד צייט געהאַט אַרומצוקוקען זיך. אַ גרויסען טייל פון דעם שטיבעל האָט פאַרנומען אַ גרויסער אָפּ געריבענער אויווען. קיין גאַסס בילדער זיינען אין ווינקעל ניט געווען. אויף די וועג, אַנשטאַט די אַלגעמיינע יעגער מיט די גרינע וואַנצען און מיט וויאַליעטענע הינד און די פאַרטרעטען פון אומבאַוואוסטע גענעראַלען, זיינען געהאַנגען בינטלאַד פאַרטריי קענטע גראַזען, פעקלאַד צוקנייטשמע קרייטעכער און דאַס הויז געפעס. ניט קיין סאַווע, ניט קיין שוואַרצען קאַטער, האָב איד ניט באַמערקט, נאַר דערפאַר האָבען פונ'ם אויפ'ן אויווען, צוויי גרויסע שפאַרבערס אַרונטערגעקוקט אויף מיר מיט פאַרוואונדערטע און ניט פאַרטרויליכע בליקען.

— באַבעשי, און מיט אַ ביסעל וואַסער קען מען זיך ביי איד באַטש אַנטרינקען? — האָב איד אַ פּרעג געטאַן, אויפהויבענדיג מיין שטים.

— אַז דאַרטען אין עמער, — האָט די אַלטע אַ וואונק געטאַן מיט'ן קאַפּ.

דאַס וואַסער האָט געשמעקט מיט זומפיגען ראַסט. אַפּדאַנ' קענדיג דער אַלטער, אויף וואָס זי האָט ניט געשענקט די קלענסטע אויפמערקזאַמקייט, האָב איד אַ פּרעג געטאַן, ווי אַזוי זאָל איד צוקומען צו דעם שליאַד.

זי האָט פּלוצלינג אויפגעהויבען דעם קאַפּ, האָט אויף מיר אַ קוק געטאַן דורכדרינגענדיג מיט איהרע קאַלטע, פויגעלשע אויגען און אַיילענדיג האָט זי גענומען מורמלען:

— געה, געה, געה בחור'ל מיט דיין אייגענעם וועג. האַסט דאָ גאַרניט וואָס צו טאַן. אַ גוטער נאַסט קומט צו גאַסט... געה זיך, בחור'ל, געה זיך...

מיר איז אין אמת'ן גארניט געבליבען, ווי נעמען און אוועק-
 געהן. נאר פלוצלינג איז מיר געקומען אין קאפ, א פרוף צו טאן
 דאס לעצטע מיטעל, איד זאל כאטש א ביסעל ווייכער מאכען
 די בייזע אלטע. איד האב ארויסגענומען פון קעשענע א נייע,
 זילבערנעם פיערמעל רובעל און האב עם אונטערגעטראגען מא-
 נויליכען. איד האב קיין טעות ניט געמאכט. דערזעהנדיג געלה,
 האט די אלטע זיד א שאקעל געטאן, די אויגען איהרע זיינען גרע-
 סער געווארען, און זי האט זיד א ציה געטאן נאך דער מטבע
 מיט איהרע צוזאמענגערעהטע, קניפעלדיגע, צימערדיגע פינגער.
 — ע, ניין, באבעשי מאנויליכע, אומזיסט וועל איד ניט גע-
 בען! — האב איד זיד מיט איהר א רייז געטאן, באהאלטענדיג דאס
 געלט. — אנו נעם, טרעה מיר.

דאס טונקעל ברוינע צוקנייטשטע געזיכט פון דער מכשפה
 האט זיד צונויפגעקנייטשט אין אן אומצופרידענער גרימאסע. זי
 האט אפנים געוואקעלט זיד און ניט קענענדיג באשליסען, האט
 זי געקוקט אויף מיין פויסט, וואו איד האב פארדריקט דאס געלט.
 נאך די זשעדניקייט איז גובר געווען.

— נו, נו, קום, צי וואס... קום שוין, — האט זי א קיי געטאן,
 אויפהויבענדיג זיד מיט מאטערניש פונ'ם די. איצטער טרעה
 איד שוין קיינעם ניט מעהר, קעצעלע... פארגעסען... אן אלטע גע-
 ווארען, די אויגען זעהען ניט. סיידען פאר דיר אפשר...
 אנהאלטענדיג זיד ביי דער וואנד, טרייסלענדיג זיד אויף יע-
 דען טראט מיט איהר אלטען איינגעהויקערטען לייב, איז זי צו-
 גענאנגען צום טיש, האט גענומען אן אלטע, פון דער צייט
 אויפגעשוואלענע טאליע קארטען, האט זי אויסגעטאשט און האט
 זיי צוגערוקט צו מיר.

— נא, נעם אראפ... מיט'ן לינקען הענטעל נעם אראפ...
 פונ'ם הארצען...

א שפיי געבענדיג אויף די פינגער, האט זי גענומען פאנאנך
 דערלייגען א נאנך. די קארטען זיינען געפאלען אויפ'ן טיש מיט
 זאך קלאנג, ווי זיי וואלמען געווען אויסגעוועלגערט פון טייג און

זיי האבען זיך אויסגעלייגט אין א געמאסטענעם אכטעקיגען שמע-
רען. ווען די לעצטע קארט האט זיך אוועקגעלייגט מיטן רוקען
ארויף אויף דעם קעניג, האט מאנוליכע אויסגעשטרעקט צו מיר
די האנד.

— גילד מיר אָפּ, גוטער פּריץ... וועסט אַ גליקליכער זיין,
וועסט אַ רייכער זיין... — האָט זי זיך צוונגען מיט אַ בעמלעך-
שען, עכט ציגיינערשען מאַז.

איד האב איהר אריינגעשטופט די אָנגעגרייטע מטבע,
די אַלטע האָט פלינק, ווי אַ מאַלפע, באַהאַלטען זי אונטער
דער באַק.

— דיר פאַלט אויס אַ גרויסער אינטערעס איבער אַ ווייטען,
ווייטען וועג, — האָט זי אָנגעהויבען מיט איהר איינגעוואוינטען
אויילענדיגען ריידען. — אַ באַגעגעניש מיט אַ בובנאווער ראַמע,
און עפעס אַן אָנגענעמער געשפרעך אין אַ זעהר וויכטיגער הויז.
אין גיכען וועסטו באַקומען אַן אומגעוואַרטע נייעס פון דעם קעניג
טרעף. דיר פאַלען אויס עפעס זאַרגען, דערנאָך פאַלט דיר אויס
עפעס ניט קיין גרויס געלט. וועסט זיין אין אַ גרויסער קאַמ-
פאַניע, וועסט שכור זיין... ניט אזוי, אַז דו זאַלסט אין גאַנצען
שכור זיין, נאָר דיר פאַלט אויס, אַז אַ ביסעל וועט זיך דיר מאַ-
כען צו טרינקען. דיין לעבען וועט זיין אַ לאַנגער. אויב צו זיכען
און זעכציג יאָהר וועסטו ניט שטאַרבען, וועט...

פּלוצלינג האָט זי אויפגעהערט, האָט אויפגעהויבען דעם קאַפּ,
ווי זי וואַלט זיך צו עפעס צוגעהערט. איד האָב זיך אויך אָנגע-
שמריינגט. אימיצענס אַ פרויען שטימ, אַ פּרישע, אַ קלינגענדיגע
און אַ קראַפטיגע, האָט געזונגען, קומענדיג נעהענטער צום שטי-
בעל. איד האָב דערקענט די ווערטער פון דער גראַציעזער מאַ-
לאַרושישער לידעל:

אי, דער צווייט, אדער ניט
טוט די קאלינע בויגען.

אי, אַ חלום, אַדער ניט

טוט מיין קעפעלע נויגען...

— נו, געה, איצטער געה, אַדלערעל, — האָט די אַלטע גענוי
מען זיך באַוועגען און אומרוהיגע, אַפּשטופענדיג מיט פּונ'ם טיש,
— האָסט ניט וואָס אַרומצושלעפען זיך איבער די פּרעמדע הייזער.
געה וואוהין דו ביזט געגאַנגען...

זי האָט מיט אַפּילו אַנגענומען ביים אַרבעל פון מיין מאַנטעל
און האָט מיט געשלעפט צו דער טיר. איהר געזיכט האָט אויס-
געדריקט עפעס און אומרוהיגקייט פון אַ חיה.

די שטים, וואָס האָט געזונגען דאָס לידעל, האָט גאָר נאָהענט
אַרום דעם שטיבעל פּלוצלינג זיך אַפּגעריסען, און הילכיג האָט
אַ קלונג געטאָן דאָס אייזערנע הענטעל פון דער טיר, און אין דעם
דורכשיין פון דער פלינק צועפענטער טיר, האָט זיך באַוויזען אַ
וואַקסיגע לאַכענדיגע מיידעל. מיט ביידע הענט האָט זי פּאַרויכטיג
אונטערגעהאַלטען איהר געשטרייפטע פאַרטוד, פון וואָנען עס
האַבען אַרויסגעקוקט דריי קלייניקע פּויגעלשע קעפּלאַך מיט רוי-
טע העללאַך און מיט שוואַרצע גלאַנצענדיגע אויגלאַך.

— זעה, באַבעשי, די זאַבליקעס האַבען זיך ווידער צו מיר צור-
געקלעפט. — האָט זי אויסגעשריען הילכיג לאַכענדיג. — ניב
אַ קוק ס'אַראַ מאַדניקע... הונגעריגע נעבאָד... און ביי מיר,
איז ווי אויף צו להכעיס, קיין שטיקעל ברויט ניט געווען.

נאָר, דערזעהענדיג מיט, איז זי פּלוצלינג אַנטשוויגען גע-
וואָרען און האָט זיך גענומען שטאַרק רויטלען. איהרע דינע טונ-
קעלע ברעמען האַבען אונצופרידען זיך אַרונטערגערוקט און די
אויגען האַבען פּרעגענדיג זיך געווענדט צו דער אַלטער.

— דאָס איז דער פּריץ פאַרבייגעגאַנגען... ער פּרענט דעם
וועג, — האָט די אַלטע גענומען ערקלערען. — נו, בחור'ל, — האָט
זי מיט אַן אַנטשלאַסענעם אויסזעהן זיך געווענדט צו מיר. —
גענוג שוין פאַר דיר אַפּצוסייחלען זיך... אַנגעטרונקען זיך מיט
וואַסער, זיך אַנגערעדט, איז שוין צייט צו פאַרשטיון אַ מאַס...
מיר זיינען דיר ניט קיין קאַמפּאַניע...

— הער אויס, שענינקע, — האב איד געזאגט צו דער מיין דעל, — זיי אזוי גוט און באווייז מיר דעם וועג צום אירינער שליאד, אז ניט וועל איד פון אייער זומפ זיך אויף אייביג ניט ארויסקלייבען.

אפנים אז אויף איהר האט געווירקט מיין ווייכער, בעטענדיגער טאן, וואס איד האב צוגעגעבען צו מייע ווערטער.

זי האט פארזיכטיג אוועקגעזעצט אויפ'ן אויווען איהרע פינקען, דערביי וואו די שפארבערס זיינען געזעסען, האט אַ ווארף געטאן אויף דער באַנק איהר אויסגעטאָנענע קורצע סוויטקע און איז שווייגענדיג אַרויס פֿונים שטיבעל.

איד בין איהר נאכגעגאנגען.

— דאס זיינען ביי דיר אלץ צוגעוואוינטע פויגלען? — האב איד

אַ פרעג געטאן, דעריאָגענדיג דאָס מיידעל.

— צוגעוואוינטע, — האט זי געענטפערט אַפּגעריסען און אפילו

ניט אַ קוק געטאן אויף מיר. — נו, אט זעהט איהר, — האט זי געזאגט אַפּשטעלענדיג זיך ביים פלייט. — איהר זעהט אַ שטעל געל, און, און, צווישען די סאַסנעס דאַרט? איהר זעהט?

— איד זעה... —

— איז געהט גלייך מיט'ן שטעגעל. אז איהר'ט צוקומען צו

אַ דעמבענעם קלאַץ, ט'איהר זיך פאַרקערען לינקס. דארטען, געהט גלייך, גלייך, מיט'ן וואַלד, מיט'ן וואַלד. דארטען ט'איהר באַלד האַבען פאַר זיך דעם אירינישען שליאד.

איז דער צייט, ווען זי האט מיט אַן אויסגעשטרעקטער האַנד מיר אַנגעוויזען דעם וועג צום שליאד, בין איד ניט ווילענדיג פון איהר ענטציקט געווען. אין איהר איז קיין שום עהנליכקייט ניט געווען צו די מיידלעך פון דעם גענענד, וועמעס געזיכטער זיינען שטענדיג אַרומגעבונדען מיט טיכלעך, וואָס פאַרדעקען דעם נאַנט צען שטערען, און אונטען, דער מויל און די מאַרדע טראַגען שטענדיג אַזאַ דערשלאַגענעם אויסדרוק. מיין אומבאַקאַנטע, אַ הויכע ברונעטיין פון אַ יאהר צוואַנציג אַדער פינף און צוואַנציג, האט זיך געהאַלטען לייכט און שלאַנק. די ברייטע ווייסע העמד, האט פריי

און שעהו אַרומגענומען איהר יונגע קראַפטיגע ברוסט. די אַריגי
נעלע שעהנקייט פון איהר געזיכט, איז געווען אַזאַ, אַז ווען מען
האַט עס איינמאַל דערזעהן, האַט מען ניט געקענט פאַרנעמען.
נאָר עס איז שווער געווען צו צוגעוואוינען זיך צו איהם, צו באַ-
שרייבען עס. די שענקייט פון דעם געזיכט איז געווען אין די
גרויסע פינקעלדיגע אויגען, צו וועלכע די דינע, אין מיטען איבערגע-
בראַכענע ברעמען, האַבען צוגעגעבען אַן אומבאַשטימטע אַפּשפיג-
לונג פון קלוגשאַפט, הערשאַפט און נאַאיוויטעט; אין דעם טונ-
קעלדראַזען טאַן פון דער הויט, אין דעם אייגענמאַנרליכען בויג
פון די ליפען, פון וועלכע די אונטערשטע, אַ ביסעל אַ פּולערע,
האַט זיך עטוואַס אַרויסגעגעבען פאַראויס מיט אַן אַנטשלאַסענעם
און קאַפּריונעם אויסזעהן.

— איהר האַט גאַרניט מוראַ צו וואוינען אַליין אין אַזאַ
וויסמעניש? — האב איד אַ פּרעג געטאַן, אַפּשטעלענדיג זיך
ביי'ם פלייט.

זי האַט גלייכגילטיג אַ פיהר געטאַן מיט די אַקסלען.
— פאַר וועמען זאַלען מיר דאַ מוראַ האַבען? קיין וועלף קר-
מען ניט אַהער.

— נאָר וועלף אַליין... דער שניי קען איד פאַרשיטען,
עס קען זיך אַ שרפּה מאַכען... און ווער ווייס וואַס ס'קען זיך
טרעפען... איהר לעבט דאַ אַליין, וועט ניט זיין ווער ס'זאַל איד
העלפען.

— איז אַ דאַנק גאַט! — האַט זי ווי מיט פאַראַכטונג אַ מאַך
געטאַן מיט דער האַנד. — אַז מ'זאַל אונז מיט דער באַבען אין
נאַנצען צורוה לאַזען, וואַלט בעסער געווען, אַ ניט...
— אַז ניט איז וואַס?

— אַז איהר'ט אַ סך וויסען, וועט איהר גיך אַלט ווערען, —
האַט זי אַפּגעשניטען. — און איהר, כ'מיינ, ווער זייט איהר? —
האַט זי אומרוהיג אַ פּרעג געטאַן.

איד האב זיך אַנגעשטויסען, אַז אי די אַלטע, אי די שעהנע
מיינעל האַבען אַ פנים מוראַ פאַר עפעס אונטערדריקונגען פון

דער זייט פון די „ארדנונגסאלטער“, און איד האב זי נע-
וואלט בארוהיגען.

— א! דו, איד בעט דיר, דו זיי ניט אומרוהיג. איד בין ניט
קיין אוריאלניק, ניט קיין שרייבער און ניט קיין אקציונער,
ס'הייסט, איד בין גארניט...

— ניין, איהר זאגט אז אמת?

— איד גיב דיר מיין עהרענווארט, איד שווער, אז איד בין גאר
א זייטיגער מענטש. גאר פראסט, איד בין אהער פארפארען צו
נאסט אויף עטליכע חדשים, און נאכדעם וועל איד אוועקפארען.
אויב דו ווילסט, וועל איד אפילו קיינעם ניט זאגען אז איד בין
דא געווען און האב אייד דא געזעהען. גלויבסטו מיר?

דער מיידעל'ס געזיכט האט זיך א ביסעל דורכגעלייטערט.

— נו, הייסט עס, אז אויב איהר לייגט ניט, זאגט איהר
דעם אמת. און איהר וואס: איהר'ט פון אונז פריהער געהערט,
אדער איהר זייט אליין צו אונז פארנאנגען?

— איד ווייס גאר אליין ניט, ווי זאל איד דיר זאגען... הערען,
קען מען זאגען, האב איד פון אייד געהערט, און האב אפילו נע-
וואלט ווען ניט איז פארבלאנדזשען צו אייד, גאר היינט בין איד
פארנאנגען דורך א צופאל — כ'האב פארבלאנדזשעט... נו, און
איצטער זאגט, פאר וואס האט איהר מורא פאר מענשען? וואס
פאר א בייז האבען זיי אייד געמאן?

זי האט אויף מיר א קוק געמאן פארשענדיג און אהן צוטרוי.
גאר מיין געוויסען איז געווען ביי מיר ריין, האב איד קיין צוק ניט
געמאן און האב אויסגעהאלטען איהר שארפע אנגעשטעלטען בליק.
יעמאלט האט זי אנגעהויבען ריידען מיט א שטייגענדיגער אויפ-
רעגונג.

— אונז קומט אויס צו ליידען פון זיי... אז די פשוטע מענ-
שען, זיינען גאר ווי ניט איז, די נאטשאַלסטמוע אבער... ס'קומט
צופאהרען דער אוריאלניק — שלעפט ער, קומט דער פריסטאון
— שלעפט ער. דערצו גאר באליידיגען זיי פריהער די באבען,

איידער זיי נעמען: דו, זאגען זיי, ביזט א מכשפה, א שד, א פארשאלטענע... ער, וואס זאל מען דא ריידען!

— און דיר טשעפען זיי ניט? — האט זיך ביי מיר ארויסגע-

ריסען ניט קיין פארזיכטיגע פראגע.

זי האט מיט א שטאלצער זעלבסטזיכערקייט א פיהר געטאן מיט'ן קאפ פון אונטען ארויף, און אין איהרע שמאלגעווארענע אויגען האט א פינקעל געטאן א ביזע פרייד...

— זיי טשעפען ניט... איינמאל האט זיך צו מיר צוגערוקט עפעס אז ערדמעטער... צו ליובען זיך, זעהט איהר ט'ויד איהם פארוואלט... ער האט נאך א פנים ביו איצטער ניט פארגעסען, ווי כ'האב איהם צוליבעט...

אין אט די אפלאכענדיגע, נאך אייגענארטיג-שטאלצע ווערטער האט דורכגעקלונגען אזוי פיל ווילדע אונאפהיינגיקייט, אז איד האב ניט ווילענדיג א טראכט געטאן: „פונדעסטוועגען ביזטו ניט אומזיסט אויסגעוואקסען אין דעם פאליעסיער וואלד — מיט דיר אין און דער אמת'ן א געפאהר צו שפאסען“.

— און מיר טשעפען דען אימצען? — האט זי פארט-

געזעצט, ווערענדיג דורכגעדרונגען מיט אלץ מעהרער צוטרוי צו מיר. מיר דארפען נאך קיין מענשען ניט. איינמאל נאך אין יאהר געה איד אריבער אין'ם דארף צו קויפען זייף און זאלץ... און אויך טיי פאר דער באבען, — זי האט ביי מיר זעהר ליב טיי. א ניט וואלט רעכט געווען קיינעם ניט אנצוקוקען.

— נו, איד זעה, אז דו מיט דער באבען נויטיגען זיך ניט

אין מענשען. איד אבער מעג פארגעהן צו איד א מאל?

זי האט זיך פארנאנדערגעלאכט און מאדנע, ווי אומערוואר-טעט, האט זיך איהר שעהן געזיכט געביטען! פון דער פריהערדיגער בייזקייט אין אויף איהם קיין סימן ניט פארבליבען: עס אין פלוצ-לינג געווארען ליכטיג, שעמעוודיג, קינדערש.

— וואס וועט איהר טאן ביי אונז? מיר זיינען מיט דער בא-

בען אומעטיגע... וואס איז, פארגעהט, מ'מעג, אויב איהר זיינט אין דער אמת'ן א נומער מענש. אבער אט וואס... אויב איהר

ט'שוין ווען עס איז צו אונז פארבלאנדזשען, איז בעסער ווען
אהו דער ביקס...

— האסט מורא?

— וואס זאל איד מורא האבען? כ'האב פאר גארנישט ניט
מורא, — און אין איהר שטים האט זיך ווידער דעהערט א זי-
כערקייט אין דעם אייגענעם כה. — נאר כ'האב דאס זעהר ניט
ליב. צו וואס הרג'ענען די פויגעלאך און אט די האזען אויך. זיי
טוען קיינעם קיין שלעכטס ניט. לעבען ווילט זיך זיי אקוראט
ווי אייך און מיר. איד האב זיי ליב; זיי זיינען אזעלכע קלייניקע
און אזעלכע נארישע... נו, איז צום ווידערזעהן זיך, — האט זי
זיך גענומען איילען. — כ'ווייס ניט, ווי כ'זאל אייך אַנרופען ביים
נאמען... כ'האב מורא, די באבע ט'זיך ביזערען.

און זי איז לייכט און פלינק אזעקגעלאפען אין שטיבעל, איינ-
בויענדיג אַרונטער דעם קאפ, צוהאַלטענדיג מיט די הענד די האר
וואס האבען זיך צושאַטען פון ווינד.

— ווארט צו, ווארט! — האב איד א נעשריי געטאן. ווי
אזוי רופט מען דיך? לאמיר זיין באקענט, וו ס'דאַרף צו זיין.
זי האט זיך אויף א רגע אפגעשטעלט און האט זיך געווענדט
צו מיר.

— אליענע, רופט מען מיר... און נאכ'ן היגען — אלעסיע.
איד האב ארויפגעווארפען די ביקס אויפ'ן אַקסעל און בין
אזעק אויף דעם אַנגעוויזענעם וועג. ארויפקיכענדיג אויף א
קליינעם בערגעל, פון וואנען עס האט זיך אַנגעהויבען דאס שמאַ-
לע, קוים-מערקליכע שטענעל דורך דעם וואַלד, האב איד זיך
אַרומגעקוקט. אלעסיע'ס רויט קליידעל, זיך לייכט וויגענדיג פונם
ווינד, האט זיך נאך געזעהען אַרום שוועל פון דעם שטיבעל, אַרויס-
שיינענדיג מיט א העלען פלעק אויף דער בלענדענדיגווייסער
גלייכער פלאך פון דעם שניי.

מיט א שעה שפעטער נאך מיר איז יאַרמאַלע געקומען אַהיים.
נאך זיין געווינליכער פיינדשאפט צו אומזיסטע רייד, האט ער
ביי מיר קיין איינציגען ווארט ניט געפרעגט פון דעם, ווי אזוי

איד האב פארבלאנדזשעט. ער האט נאר א זאג געטאן, ווי פאר-
בייגעהענדיג:

— דארטען... אין קיד האב איד געבראכט א האז... מיר'ן איהם
בראטען, אדער איהר'ט איהם אימצען צוועקשענקען?

— און דו יארמאלע, ווייסט נאר ניט, וואו איד בין היינט גע-
ווען? — האב איד געזאגט, פארשטעלענדיג זיך שוין פריהער
דעם פאליעסיער'ס איבעראשונג.

— פאר וואס זאל איד ניט וויסען? — האט יארמאלע נראכ
צרויסגעווארטשעט. — פארשטעהט זיך, אז צו די מכשפות זייט
איהר געגאנגען...

— ווי אזוי האסטו זיך דערוואוסט פון דעם?

— פאר וואס זאל איד זיך ניט דערוויסען? כ'הער, אז איהר
רופט זיך ניט אפ, נו, האב איד זיך א קעהר געטאן נאך אייער
סליאד... ער, פאניטש! — האט ער צוגעגעבען מיט פארווארף
און פארדרוס. — איהר דארפט זיך ניט פארנעמען מיט אעלכע
זאכען... ס'א זינד!

4

דער פריהלינג איז אין דעם יאהר געקומען א פריהער, א פריינד-
ליכער און — ווי אלע מאל אויף דער פאלעסיע—אן אומער-
ווארטער. איבער די דארפישע גאסען האבען זיך צוגאסען רוי-
שענדיגע, טונקעלע, פינקעלדיגע שמראמלאך, שוימענדיג ביזן ארום
די שטיינער וואס זיי האבען באגעגענט, דרעהענדיג אין זיך שפענר-
לאך און גענוגענע פעדערען; אין דעם וואסער פון די גרויסע לוזשעם
האט זיך אפגעשפיגעלט דער בלויער הימעל מיט די שווימענדיגע,
קילעכדיגע, זיך דרעהענדיגע ווייסע וואלקענס; פון די דעכער הא-
בען געקאפעט אפטע קלינגענדיגע טראפענס. די וואראבייטשיקעס
האבען מחנות'ווייז געשאטען זיך אויף די זייטיגע נאקעטע בוימלאך,
און האבען געשריען אזוי הילכיג און טומעלדיג, אז מען האט

נארנישט געקענט הערען איבער זייער געשריי. אומערום האָט זיך געפילט אַ פריידיגע איילענדיגע אומרוה פון לעבען.
 דער שניי איז צוגאַנגען, פאַרבליבענדיג נאָך וואו ניט וואו אין קויטיגע אויפגעבלאזענע בערגלאך ערגעץ אַרום שפאַלטען אין שאטענדיגע וואַלדיגע ערטער. פון אונטען דעם שניי האָט אַרויס-געקוקט די נאַקטע פייכטע און וואַרעמע ערד, אן אַפגערוהטע פאַר'ן ווינטער און איצטער אַ פולע מיט פרישע זאַפטען, אַ פולע מיט דורשט נאָך נייער מומערשאַפט. איבער די שוואַרצע פעלדער האָט זיך געדריעהט אַ לייכטער דאַמף, וואָס האָט אַני געפילט די לופט מיט'ן ריח פון אַפגענאַנגענער ערד, — מיט יעדעם פרישען, שטיל אַרײַנדרײַנגענדיגען און שטאַרקען שכוּר'ן ריח פון פריהלינג, וואָס אפילו איז שטאַרט דערקענט מען איהם צוויי שעה די הונדערטער אַנדערע ריחות. מיר האָט זיך געדאַכט, אַז אינעם איינעם מיט אַט דעם אַראַמאַט גיסט זיך אַרײַן אין מיין נשמה דער פריהלינג טרויער, אַ זיסער, אַ צאַרטער, אַן אַנגעפילטער מיט אומרוהיגע ערוואַרטונגען און אומבאַשטימטע פאַרגעפילען, — דער פאַעטישער טרויער וואָס מאַכט אין אייערע אויגען אַלע פרויען פאַר שעהן און וועקט אויף אַלע מאַל יענעם אומבאַשטימט טען פאַרדראַס נאָך די פאַרגאַנגענע פריהלינגס. די נעכט זיינען געוואַרען וואַרעמער; אין זייער געדיכטער פייכטער פינסטערניש האָט זיך געפילט די פאַבאַרגענע איילענדיגע שאַפענדיגע אַרבייט פון דער נאַטור.

אין אַט די פריהלינגס טעג איז מיר אַלעסיע'ס געשטאַלט ניט אַרויס פון מיין קאַפּ. מיר איז געפעלען געווען צו פאַרבלייבען אַלײַן, לייגען זיך, פאַרזשמודען די אויגען, איד זאָל זיך בעסער קענען צונויפנעמען, און אַהן אַן אויפהער אַרויסרופען אין מיין פאַרשטעלונג איהר געזיכט, אַט אַ בייזען, אַט אַ קלונגען, אַט אַ שיינענדיגען מיט אַ צאַרטען שמייכעל; און איהר יונגע לייב, וואָס איז אויפגעוואַקסען אין דער פריי פון דעם אַלטען וואַלד אַזוי שלאַנק און אַזוי שטאַרק, ווי עס וואַקסען די יונגע יעגלעס, און איהר פרישע שטים מיט די אונעררוואַרטעטע אונטערשטע סאַמעטענע

טענער... אין אלע איהרע באוועגונגען, אין אלע איהרע ווערטער, — האב איד געטראכט, — אין פאראן עפעס נאבעלעס (פאר שטעהט זי, אינ'ם בעסטען זין פון דעם אויסגעדראגשענעם ווארט), עפעס אז איינגעבארענע שעהנע איינגעהאלטענקייט... איד האט מיר געצויגען צו אליעסיען עפעס א ליכט וואס האט ארומגע-הילט איהר סודות'דיגקייט, דער אבערגלויביגער שם פון א מכשפה, דאס לעבען אין מיטען וואלד ארום א זומפ און איבערהויפט — אט די שטאלצע זיכערקייט אין די אייגענע כחות, וואס האבען זיך ארויסגעוויזען אין די עטליכע ווערטער, ווען זי האט צו מיר גערעדט.

מען דארף זיך ניט וואונדערען, וואס ווי נאר עס זיינען די שטעגלאך פון וואלד אביסעל אויסגעטריקענט געווארען, אזוי האב איד זיך אוועקגעלאזט צום שטיבעל אויף די היהנערשע פיסלאך. אין פאל, אז עס וועט נויטיג זיין אייננעמען די ווארטשענדיגע אלטע, האב איד מיט זיך פארקאפט א האלבען פונט טיי און עטליכע הויפענס שטיקלאך צוקער.

איד האב דערוויסט די ביידע פרויען אין דער היים. די אלטע האט זיך געשארט ארום דעם העל ברענענדיגען אויווען, און אליעסיע האט געשפינט ליין, זיצענדיג אויף א זעהר הויכען בענ-קעל. ווען איד האב, אריינקומענדיג, א קלאפ געטאן מיט דער טיר, האט זי זיך אומגעקעהרט, דער פאדעם האט זיך איבערגע-ריסען אין איהרע הענד און דער שפינראד האט זיך א קייקעל געטאן איבער'ן דיל.

די אלטע האט אויפמערקזאם און ביזן איינגעקוקט זיך אין מיר, האט זיך צונויפגעקנייטשט און האט מיט דער האנט פאר-שטעלט דאס געזיכט פון דער היץ פון אויווען.

— גאט העלף באבעש'ן — האב איד געזאגט מיט א הילכר-גער, מוטיגער שטים. — א פנים, דו דערקענסט מיר ניט? נע-דענסט, מיט א חודש צוריק בין איד פארגאנגען פארנאנדערפרע-גען דעם וועג? דו האסט פאר מיר אפילו געווארפען אויף קאר-טען.

— בינעדענק גארנישט ניט, בחור'ל, — האט די אלטע גענוי מען קייען, אומצופרידען טרייסלענדיג דעם קאפ, — איד געדענק גאר ניט. און וואס דו האסט ביי אונז פארנעמען, — קען איד גארניט פארשטעהן, וואס זיינען מיר דיר פאר א קאמפאניע? מיר זיינען מענשען פראסטע, גרויע... האסט ביי אונז גארניט וואס צו טאן... דער וואלד איז גרויס, ארט איז פאראן, וואו פאר גאנרערצושפרייטען זיד... אט אזוי א...

א געפלעפטער פון דעם אומפריינדליכען אויפנעמען, האב איד זיד אינגאנצען פארלארען און איד בין אריינגעפאלען איז יענער נארישער לאגע, ווען דו ווייסט ניט, וואס צו טאן; א ווענד טאן די גראבקיט איז א שפאם, אדער ווערען אליין בייו, אדער, ניט זאגענדיג קיין ווארט, א קער טון זיד און אוועקגעהן צוריק. ניט ווילענדיג האב איד זיד א קעהר געגעבען מיט א הילפלאזען אויס-דורק צו אליעסיע'ן. זי האט קוים'קוים א שמייכל נעמאן מיט א דינעם בייוען שפאט, איז אויפגעשטאנען פון הינטער דעם שפינראד און איז צוגעגאנגען צו דער אלטער.

— האב קיין מורא נישט, באבעשי, — האט זי בארוהיגענדיג געזאגט, — דאס איז ניט קיין שלעכטער מענש, ער'ט אונז קיין שלעכטס ניט טאן. מיר בעטען אייד זעצען זיד, — האט זי צוגע-געבען, אנווייזענדיג מיר אויף א בענקעל אויבען אין א ווינקעל און האט זיד מעהר ניט אומגעקוקט אויף דער אלטער'ס וואר-טשען.

אן אויפגעמונטערטער פון איהר אויפמערקזאמקייט, האב איד זיד געכאפט ארויסצורוקען דאס הויפט מיטעל.

— ס'ארא בייוען דו ביזט, באבעשי... קוים קומט א גאסט אויף דער שוועל, נעמסטו זיד באלד בייוערען. און איד האב דאך א מתנה פאר דיר געבראכט, — האב איד געזאגט, דערלאנגענדיג די פעקלאד פון מיין זעקעל.

די אלטע האט א פלינקען בליק א ווארף נעמאן אויף די פעקלאד, גאר תיכה האט זי זיד אפגעקערט צום אויווען.

— איד דארף ניט די אלע מתנות דיינע, — האט זי דורכגע-

ווארטשעט א כעס'דיגע שארענדיג מיט א שטעקען די קוילען פון אויווען. — מיר קענען זיי, אט די געסט. צו ערשט קריכען זיי אהן זייה אין דער נשמה אריין, און דערנאך... וואס האסטו אין דיין פעקעלע דארטען? — האט זי פלוצלינג א קעהר געטאן זיך צו מיר.

איד האב איהר באַלד דערלאַנגט דעם טיי און צוקער. דאס האט געווירקט אויף איהר אויפ'ן בעסטען אופן, און כאטש זי האט נאך אַלץ געווארטשעט, אבער אין א ווייכערען און רעהינערען טאן.

אַלעסיע האט זיך ווידער אַוועקגעזעצט פאַר'ן שפּיגלאַך. און איד האב זיך צוגעשפּאַרט לעבען איהר, אויף א נידעריגען, קורצען און שאַקעלדיגען בענקעלע. אַלעסיע האט מיט דער לינג קער האַנד פלינג געוויקעלט דעם ווייסען, ווי זייד ווייכען, פאַר דעם, און אין דער רעכטער האט זי מיט א לייכטען גערויש געדרעהט די ראד, וועלכען זי האט אט געלאזט פאַלען כמעט ביז צו דער ערד, און אט האט זי זי געשיקט אונטערגעכאַפט און מיט א קורצער באַוועגונג פון די פינגער געלאזט עס ווידער דרעהען זיך. אט די אַרבייט, אַיפ'ן ערשטען בליק אַזא אַיינפאַכע, נאָר וועלכע פאַדערט אין דער אמת'ן א גרויסע, פיל יאהריגע געאיכטקייט און פלינגקייט, האט געזאָדען אין איהרע הענד. ניט ווילענדיג האב איד זיך גענומען צוקוקען צו אט די הענד: זיי זיינען שוואַרץ און פאַרנרעכט געוואָרען פון אַרבייט, נאָר זיי זיך גען געווען ניט קיין גרויסע און פון אַזא שעהנער פאַרם, אַז א סך גוטערצויגענע מוידען וואַלטען זיי מקנא געווען.

— און איהר האט מיר יעמאלט גאַרניט געזאָגט, אַז די באַר בע האט אַיך געוואָרפען אויף קאַרטען, — האט אַלעסיע אַרויס געזאָגט. און זעהענדיג, אַז איד האב זיך א צושראַקענער אַרומ געקוקט, האט זי צוגעגעבען: — ס'איז גאַרניט, גאַרניט, זי איז אַ ביסעל שווער אויפ'ן אויער, זי טיניט דערהערען. זי קען נור גוט מיין שטים דערקענען.

— יא, זי האט געטראָפּען. וואס איז?

- אזוי זיד... כ'פרעג עם נאר... און איהר גלויבט? — האט זי בנגכה א ווארף געטאן אויף מיר א פלינקען בליק.
- וואס? דאס וואס דיין באבע האט מיר אויסגעווארפען, אדער אין אלגעמיין?
- ניין, אין אלגעמיין...
- ווי זאל איד דיר זאגען, דער אמת איז, אז איד גלויב ניט, נאר פונדעסטוועגען ווער קען עם וויסען? מען זאגט, עם טרעפען זאכען... אפילו אין די קלוגע ביכער אין געדרוקט וועגען זיי. נאר אט אין דעם, וואס דיין באבע האט מיר געזאגט, גלויב איד גארניט. אזא טרעפען קען אפילו יעדע באבע אויפ'ן דארף. אלעסיע האט א שמייכל געטאן.
- יא, ס'איז אמת, אז איצטער טרעפט זי ניט אזוי גוט. אז אלטע איז זי געווארען, און זי שרעקט זיך זעהר שטארק. און וואס האבען אייד די קארטען געזאגט?
- גארניט אזוינס, וואס זאל זיין אינטערעסאנט. איצטער געדענק איד שוין ניט. וואס מען זאגט געוויינליך: א ווייטער וועג, און אינטערעס דורכ'ן טרעה... איד האב שוין אפילו פאר געסען.
- יא, יא, א שלעכטע טרעפערין איז זי געווארען. א סך ווערטער האט זי פון אלטקייט פארגעסען... ווי קומט זי? און זי האט נאר מורא אויך. סיידען זי דערזעהט געלט, יעמאלט ניט זי זיך אונטער...
- וואס זשע האט זי מורא?
- פארשטעהט זיך וואס, — פאר נאטשאַלסטווע האט זי מורא... קומט דער אוריאדניק צופארען, נעמט ער אלע מאל שרייען און שרעקען... „איד, זאגט ער, קען דיר צו יעדער צייט אריינשפארען. דו ווייסט, זאגט ער, וואס ס'קומט אזעלכע ווי איהר פאר כשוף מאכערין? „אוועקשיקען אויף קאטארזשנע ארבייט אויפ'ן ס א ק א ל י נ ע ס אינעל". ווי מיינט איהר, ער לייגט צי ניט?
- ניין, לייגען לייגט ער ניט; עפעס קומט טאמע פאר דעם,

אבער ס'איז ניט אזוי שרעקליך... נו, און דו אליעסיע, דו קענסט
טרעפען?

זי האט זיך א ביסעל א קנייטש געמאן, נאך דאס האט נע-
דויערט א רגע.

— איד טרעה... נאך ניט פאר געלד, — האט זי אויף ניד צו-
געגעבען.

— אפשר וועסטו מיר ווארפען קארטען?

— ניין, — שטייל, נאך אנטשלאסען, האט זי געענטפערט,
שאקלענדיג דעם קאפ.

— פארוואס ווילסטו ניט? נו ניט איצטער, ווען עס איז שפע-
טער... פאר עפעס דאכט זיך מיר, אז דו וועסט מיר זאגען דעם
אמת.

— ניין, כ'וועל ניט טרעפען. כ'וועל פאר אלץ אין דער וועלט
ניט טרעפען.

— נו דאס איז שוין ניט גוט, אליעסיע. צוליב דער ערשמער
באקאנטשאפט קען מען ניט אפזאגען... פאר וואס ווילסטו ניט?

— דערפאר וואס כ'האב שוין אויף אייך אויסגעווארפען קאר-
טען, און א צווייטען מאל טאר מען ניט...

— מען טאר ניט? פאר וואס? איד פארשמעה דאס ניט.

— ניין, ניין, מיטאר ניט, מ'טאר ניט... — האט זי אנגעהוי-
בען שעפטשען מיט אן אבערגלויביגען שרעק. — דעם מזל טאר

מען קיין צוויי מאל ניט פרופען... ס'טויג ניט... זי וועט זיך דער-
וויסען, וועט זיך אונטערהערען... דער מזל האט ניט ליב, ווען

מ'פרענט ביי איהם... דערפאר זיינען אלע טרעפערקעס אזעלכע
אומגליקליכע.

איד האב געוואלט אליעסיע'ן ענטפערען מיט עפעס א שפאס,
נאך איד האב ניט געקענט: צופיל אויפריכטיגע איבערצייגונג איז

געווען איז איהרע רייד, אזוי, אז אפילו ווען זי האט דערמאנט
וועגען דעם מזל און האט מיט מאדנער שרעקעדיגקייט געקוקט צו

דער טיר, האב איד ניט ווילענדיג, אט די באוועגונג איהרע נאכ-
געמאכט.

— נו, אויב דו ווילסט מיר ניט אויסוואַרפֿען, טאָ דערצעהל מיר וואָס ביי דיר איז יעמאלט אויסגעפֿאלען? — האָט איד זי געבעטען.

אַלעסיע האָט פֿלוצלינג אָפּגעלאָזען די ראַד און האָט זיך צו־געריט צו מיין האַנד.

— ניו... מ'דאַרף בעסער ניט, — האָט זי געזאָגט, און איהרע אויגען האָבען אַנגענומען אַ בעטענדיגען קינדערשען אויסדרוק. — איד בעט איד, ניט בעט מיר... ניט גוט איז אייד אויסגעפֿאלען... בעסער בעט מיר ניט...

נאָר איד האָב ניט אויפֿגעהערט צו בעטען. איד האָב ניט גע־קענט פֿאַרנעמען: צי דער אָפּזאָג איהרער און די טונקלע אַנ־דייטונג וועגען דעם מזל איז דאָס געווען דער אַנשטעל פֿון אַ טרעפֿעריג, אָדער זי אַליין האָט געגלויבט אין דער אַמת'ן אין אַלץ וואָס זי האָט גערעדט, נאָר מיר איז געוואָרען עפעס אַזוי מאַדנע... כמעט ניט היימליך... —

— נו גוט... איד וועל שוין אייד זאָגען, — האָט אַלעסיע ענדליך איינגעשטימט. — נאָר געדענקט, אַז אָפּמאָד איז טהייערער פֿון געלד: זייט ניט ברוגז, אויב עס וועט אייד עפעס ניט געפֿעלען ווערען. אַט וואָס איד איז אויסגעפֿאלען: כאַטש איהר זייט אַ מענש אַ גוטער, נאָר איהר זייט אַ שוואַכער... אייער גוטסקייט איז ניט קיין גוטע, ניט קיין האַרציגע... אויף אייער וואָרט זייט איהר ניט קיין באַלעבאָס. איבער מענשען האָט איהר ליב צו זיין אויפֿן אויבען אָן, כאַטש איהר ווילט עס אַליין ניט... נו, ס'איז שוין אַלץ איינס, אַז זאָגען, איז זאָל שוין זיין אַלץ מיט אַ שטיי־גער... צו אונזער שוועסטער האָט איהר זעהר אַ גרויסע שוואַכ־קייט, און איבער דעם וועט איהר אין אייער לעבען האָבען אַ סך צרות... קיין געלד איז ביי איד ניט טייער און קלייבען עס קענט איהר ניט — וועט איהר קיין רייכער קיינמאָל ניט זיין... זאָגען ווייטער?

— זאָג! זאָג! אַלץ וואָס דו ווייסט, זאָג!

— ווייטער איז אויסגעפֿאלען, אַז אייער לעבען וועט ניט

קיון פרעהליכער זיין. מיט'ן הארצען וועט איהר קיינעם ניט ליב באקומען, דערפאר ווייל אייער הארץ איז א קאלטע, א פוילע, און יענע, וואס וועלען אייד ליב האבען, וועט איהר א סך אונגליק פארשאפען... איהר וועט קיינמאל ניט חתונה האבען, אזוי וועט איהר שטארבען א בחור. קיין גרויסע פריידען אין אייער לעבען וועלען ניט זיין, נאר א סך אומעט און זארגען אלערליי... ס'וועט קומען אזא צייט, ווען אייד וועט זיך פארוועלען אויף זיך אליין די הענד ארויפלייגען... עפעס איין זאך אזא וועט ביי אייד ארויס-קומען... נאר איהר וועט זיך ניט דערוואַגען, איהר'ס דאס אזוי איר בערטראגען... איהר וועט זיין אין א שטארקער נויט, אבער ביים סוף פון אייער לעבען וועט זיך אייער מזל איבערבייטען איבער דעם טויט פון עפעס א מענשען, וואס איז אייד זעהר נאעהנט, און דאס וועט טרעפען נאר פלוצלינג... נאר דאס אלץ וועט זיין אין א סך יאהרען ארום, אבער אט אין דעם יאהר... אקוראט ווען, ווייס איר אליין ניט — אבער די קארטען זאגען, אז נאר, נאר איז ניכען... אפשר נאך אין היינטיגען חודש...

— וואס קען זיך טרעפען אין היינטיגען יאהר? — האב איר א פרעג געטאן, ווען זי האט זיך ווידער אפגעשטעלט.

— כ'האב אפילו מורא צו ריידען ווייטער. ס'פאלט אייד אויס א גרויסע ליבע פון דער זייט פון עפעס א דאמע פיק. נאר דאס קען איר ניט אויסגעפינען, צי זי איז א ווייבעל אדער א מיידעל, אבער איר ווייס אויף זיכער, אז זי איז מיט טונקעלע האר...

איר האב ניט ווילענדיג געווארפען א פלינקען בליק אויף אליעסיעס קאפ.

— וואס קוקט איהר זיך אויז? — זי איז פלוצלינג רויט געווארען, דערפילענדיג מיין בליק מיט'ן פארשמעהן, וואס אויך אנדערע פרויען האבען אט די אייגענשאפט. — נו יא, עהנליך צו מינע — האט זי פארטגעזעצט, אינסטינקטיוו פארדיכטענדיג די האר און נאך מעהר רויט ווערענדיג.

— איז זאגסטו, אז א גרויסע פיקאווע ליבע? — האָב איד א שפּאַס געטאָן.

— לאַכט ניט, מ'דאַרף ניט לאַכען, — ערנסט, כמעט שטרענג האָט אַלעסיע באַמערקט, — איד זאָג אייד נאָר דעם גאַנצען אמת. — נו גוט, כ'זועל מעהר ניט, כ'זועל מעהר ניט, איז וואָס זשע ווייטער?

— ווייטער... אַד'! ניט גוט פאַלט אויס פאַר דער דאַמע פּיק, ערנער פון טויט... א גרויסע שאַנדע וועט זי נעמען אויף זיך איבער אייד, אזא שאַנדע, וואָס אויפ'ן גאַנצען לעבען קען מען ניט פאַר-נעסען, און אַ לאַנגער טרויער פאַלט איהר אויס... און אויף איהר פלאַנעט קומט אייד קיין שום שלעכטס ניט אַרויס.

— הער זיך אייג, אַלעסיע, און די קאַרטען האַבען דיך ניט געקענט אַפּנאַרען? צוליב וואָס זאל איד דער פיקאווער דאַמע אזוי פיל אונאַנגענעמליכקייטען פאַרשאַפּען? א מענש בין איד א שטילער, אז איינגעהאַלטענער, און דו האַסט אזוי פיל שרעק וועגען מיר אַנגערעדט...

— נו דאָס אַלץ ווייס איד שוין ניט. און ס'איז אזוי אויסגע-פאַלען, אז ניט איהר וועט עס טאָן, — ס'הייסט ניט אומיסטנע, אבער דורך אייד וועט דאָס גאַנצע אומגליק אַרויסקומען... אַט, ווען מיינע ווערטער וועלען מקוים ווערען, וועט איהר מיך יע-מאַלט דערמאַנען.

— אַלעסיע, און דאָס אַלץ האַבען דיר די קאַרטען געזאָגט? זי האָט געענטפּערט ניט מיט אַמאַל, ווי צוריקגעהאַלטען און ניט ווילענדיג:

— די קאַרטען אויך... אבער אפילו אַהן זיי דערקען איד א סך, אַט, אפילו אויף אַ פנים, אויב, צום ביישפּיעל, איינער אַ מענש דאַרף איז ניכען שטאַרבען מיט אַ שלעכטען טויט, קען איד עס תיכף אויף זיין פנים דורכלייענען, כ'דאַרף אפילו ניט ריידען מיט איהם.

— וואָס זשע זעהסטו ביי איהם אויפ'ן פנים?
— אז דאָס ווייס איד שוין אַליין ניט. פּלוצלינג הויכט מיר

אז ווערען שרעקליך, אזוי ווי ניט קיין לעבעדיגער שמעהט עד פאר מיר. אט טוט כאטש א פרעג ביי דער באבען, וועט זי אייד זאגען, אז איד זאג דעם אמת. טראכים, דער מילנער, האט פאר א יאהרען דערווארגען זיך ביי זיך אויף דער מיהל, און איד האב איהם אין גאנצען א צוויי טעג פאר דעם געזעהען און טאקע יעד מאלט האב איד געזאגט דער באבען: „אט זעה, באבע, אז טראכ כים וועט די טעג שטארבען מיט א שלעכטען טויט“. אזוי איז עס טאקע געווען. און ניט לאנג צוריק איז צו אונז פארנאנגען דער פערדרינגב — יאשקע, ער'ט געבעטען די באבע צו טרעפען. די באבע האט פאר איהם אויסגעלייגט די קארטען און גענומען טרעפען. און ער האט מיט א שפאס גענומען פרעגען: „דו זאג מיר באבעניו, מיט וואס פאר א טעגט וועל איד שטארבען?“ און אליין לאכט ער. איד, ווי כ'האב נאר א קוק געטאן אויף איהם, קען איד זיך ניט א ריהר טאן אפילו: כ'זעה, ס'זיצט יאקאוו, און דער פנים איז ביי איהם א טויטער, א גרינער... די אויגען זיי גען פארמאכט... און די ליפען שווארצע... דערנאר, איז א וואך ארום, הערען מיר, אז די פויערען האבען געכאפט יאקאווען, ווען ער האט געוואלט גנב'ענען פערד... א גאנצע נאכט האט מען איהם געשלאגען... זעהר ביזע מענשען זיינען דא ביי אונז... מענשען אהן רחמנות... אין די פיאטעס האבען זיי איהם טשוועקעס געשלאגען, האבען מיט שטעקענס איהם אלע ריפען איבערגעבראכען... אז ביז'ן פריהמארגען איז פון איהם זיין נשמה אויסגענאנגען... געז...

— פאר וואס זשע האסטו איהם ניט געזאגט, אז אז אומגליק ווארט אויף איהם?

— צו וואס זאגען? — האט אלעסיע געענטפערט, — דאס וואס ביים מזל איז באשטימט, וועסטו דען פון דעם אנטלויפען? ס'וואלט נאר דער מענש געמאטערט זיך אומזיסט אין זיינע גע- ציילטע טעג... און מיר אליין איז דאס אויך מיאוס, וואס איד זעה דאס אזוי, יעמאלט ווער איד מיאוס זיך אליין... אבער וואס איז? דאס איז דאך ביי מיר פונ'ם מזל. די באכעשי מיינע, ווען

זי איז יונגער געווען, פלעגט אויך דערקענען דעם טויט, און די מאמע מיינע אויך, אויך דער באבעס מאמע — דאס קומט ניט פון אונז... דאס איז אין אונזער בלוט אזוי...

זי האט אויפגעהערט שפינען און איז געזעסען, ארונטערנעגלענט נידעריג דעם קאפ און האט שטילערהייט אנידערגעלייגט די הענד איבער דער לענג פון די קניע. אין איהרע ניט באוועגן ליבע אפגעשטעלטע אויגען מיט די פארנאנדערגעשפרייטע שווארצעאלען האט זיך אפגעשפיגעלט עפעס א טונקעלע שרעק, עפעס א ניט ווילענדיגע אונטערטעניגקייט צו געהיימע כחות און צו אן איבערנאטירליכען וויסען, וואס האט דורכגעלייטערט איהר נשמה.

5

ויז דער זעלבער צייט האט די אלטע אויסגעשפרייט אויפ'ן טיש א ריין טישטיכעל מיט אויסגענייטע ברעגען און האט אוועקגעשטעלט א טעפעל וואס האט געשלאגען מיט פארע. — געה עסען, אלעסיע, — האט זי א רוף געטאן דאס אייניקעל און נאך א רגע פון איבערליינען זיך, האט זי זיך געווענדט צו מיר: — אפשר וועט איהר, פריץ, מיט אונז עפעס עסען? מיר בעטען אייד צום טיש... אבער קיין גאר פיינע עסענעס איז ביי אונז ניטא, קיין זופען קאכען מיר ניט, נאך א פראסטען פעלד קרופניקיעל...

מען קען ניט זאגען אז איהר איינלאדונג איז געווען זעהר א האר ציגע, און איר האב זיך שוין געוואלט אפזאגען פון איהר, אבער, אלעסיע, פון איהר זייט האט גענומען מיר בעטען מיט אזא ליבער איינפאכקייט און מיט אזא צערטליכען שמייכעל, אז איר האב ניטווילענדיג נאכגעגעבען. זי אליין האט מיר אנגעגאסען א פולען טעלער מיט קרופניק — א געקעכץ פון גערשטענע גרוי-פען מיט שמאלין, ציבעלע, קארטאפעל און הוהן — זעהר א גע-שמאקער און נארהאפטער עסען. זעצענדיג זיך צום טיש, האט

ניט די באכע און ניט דאס אייניקעל זיך איבערגעצאל'ט. ביים
 עסען האב איד ניט אויפגעהערט קוקען אויף ביידע פרויען, דער
 פאך, ווייל נאך מיין טיפער איבערציינונג, וואס איד באהאלט עס
 נאך ביז היינטיגען טאג, קען א מענש אין ערגעץ ניט ארויסוויי-
 זען זיך אזוי דייטליך, ווי אין דער צייט פונ'ם עסען. די אלטע
 האט געשלאנגען דעם קרופניק מיט א גרויסער זשענטיקייט, האט
 הילכיג געקייט און האט אנגעשמופט א פולען מויל מיט גרויסע
 שטיקער ברויט, אזוי אז פון אונטער איהרע דארע באקען הא-
 בען אויפגעבלאזען זיך און ארונטערגעלאזען זיך גרויסע פענבערס.
 ביי אלעסיען איז אפילו אין דעם מאניער פון עסען געווען עפעס
 אז איינגעבארענע אידעלקייט.

אין א שעה ארום נאכ'ן עסען האב איד זיך געזעגענט מיט די
 באלעבאסטעס פונ'ם שטיבעל אויף די הינערשע פיסלאך.
 — איהר ווילט איד זאל אייך אביסעל באלייטען? — האט
 אלעסיע פארגעלייגט.

— וואס פאך א באלייטעניש האט זי דארטען אויסגעטראכט!
 האט די אלטע א בייזע גענומען קייען. — קענסט ניט איינזיצען
 אויף אז ארט, דו ציג איינע...
 נאך אלעסיע האט שוין ארויפגעווארפען אויפ'ן קאפ א רוי-
 טע קאשעמירענע שאץ און פלוצלינג, צולויפענדיג צו דער אל-
 טער, האט זי זי ארומגענומען און האט איהר א הילכיגען קוש
 געגעבען.

— באבעשי, ליבינקע, טייערע, גאלדענע... כ'געה אויף א
 מינוטעלע נאר, ביזעל באלד קומען צוריק.
 — נו גוט, נו גוט, צודרעהטע. — האט די אלטע זיך שוואך
 אפגעשלאגען פון איהר. — איהר, פריי, זאלט אונז ניט באריי-
 דען: זי איז אין גאנצען א נארעלע ביי מיר.

דורכגעהענדיג א שמאל שטענעל, זיינען מיר ארויס אויפ'ן
 וואלד וועג, וואס איז געווען שווארץ פון קויט, צוטראמען פון
 קאפטיטעס, און פון רעדער צואקערט אין פאסען, אנגעפילטע
 מיט וואסער, וואו עס האט אפגעשיינט דאס פייער פון דער

פארגעהענדער זון. מיר זיינען געגאנגען אויף דער זייט פון דעם וועג, וואס איז געלעגען אין גאנצען פארדעקט מיט פוילע געי לע פאראיאהריגע בלעטער, וועלכע זיינען נאך ניט טרוקען געווארן רען נאך דעם שניי. פון זייער טויטער געלקייט האבען וואו ניט וואו אויפגעהויבען זייערע ליכט-פארביגע קעפלאך די היבשע גלעקס-לאך „שלאח“ — די ערשטע בלום פון פאלעסיע.

— הער מיר אויס, אלעסיע, — האב איד אנגעהויבען. — מיר ווילט זיך זעהר שטארק וועגען עפעס א פרעג טאן ביי דיר, נאך כ'האב מורא, אז דו וועסט אין כעס ווערען... זאג מיר, צי ס'איז אמת וואס מ'זאגט, אז דיין באבע... ווי זאל איד עס אויס-דריקען? ...

— א מכשפה? — האט מיר אלעסיע רוהיג ארויסגעהאלפען. — ניין... ניט קיין מכשפה — האב איד זיך פארלארען. — אויב דו ווילסט, זאל זיין א מכשפה... געוויס, ווינציג רעדט מען דען? ... ס'איז נאך פשוט, פאר וואס זאל זי ניט וויסען פון וועלכע עס איז גראזען אזעלכע, תרופות, אדער אפּשפּרעכונגען? נאר אויב דיר איז דאס ניט אנגעגעס, קענסטו מיר אויף דעם ניט ענטפערען.

— ניין, פארוואס? — האט זי זיך רוהיג אפּגערופען, — וואס זאל מיר דא ניט זיין אנגעגעס? ס'אז אמת, זי איז א מכשפה. אבער איצטער איז זי שוין אלט געווארען און קען שוין ניט טאן אזעלכע זאכען וואס זי פלעגט אמאל טאן.

— וואס פלעגט זי קענען טאן? — בין איד נייגעריג געווארן רען.

— פארשיעדענעס. היילען האט זי געקענט, פלעגט העלפען צו ציין וועהטאג, פלעגט אפּשפּרעכען א ביין אויג אדער ווען איר מיצען פלעגט איינבייסען א משוגענער הונד, אדער א שלאנג, פלעגט אנווייזען אויף אוצרות... און נאך א סך זאכען וואס מ'קען נאר ניט אויסרעכענען...

— ווייסטו וואס, אלעסיע? ... דו האב נאר קיין פאריבעל ניט, אבער איד גלויב דאך נאר ניט אין די אלע זאכען. נור זיי מיט

מיר אפענהארציג, כיוועל דיר פאר קיינעם ניט ארויסגעבען:
אבער דאס אלץ איז דאך ניט מעהר ווי א פאלשקייט, כדי אפצו-
נארען די מענשען?

זי האט גלייכגילטיג א קנייטש געטאן מיט די אקסלען.
— טראכט זיך וואס איהר ווילט. פארשטעהט זיך, אז א דאך-
פישע פרוי קען מען זעהר גרינג אפנארען, אבער אייד וועל איך
דאך ניט וועלען נארען.
— הייסט עס, אז דו גלויבסט זעהר שטארק אין כשוף מא-
כעריי?

— אז ווי זאל איך ניט גלויבען? דער כשוף ליגט דאך אין
אונזער שטאם... איך אליין ווייס אויך פון א סך זאכען.
— אלעסיע, טהייערע... ווען דו וואלסט וויסען ווי דאס אלץ
אינטערעסירט מיך... דו וועסט טאקע מיך גאר נישט ניט בא-
ווייזען?

— פאר וואס? כ'וועל באווייזען, אויב איהר ווילט, — האט
אלעסיע א גרייטע איינגעשטימט. — איהר ווילט שוין?
— יא, אויב ס'איז מעגליך, באלד.
— איהר'ט ניט מורא האבען?
— נו, נארישקייטען. ביינאכט וואלט איך אפשר מורא גע-
האט, אבער איצטער איז נאך ליכטיג.
— גוט, גיט מיר אייער האנד.

איך האב געפאלגט. אלעסיע האט פלינק פארקאשערט דעם
ארבעל פון איהר מאנטעל און האט אפגעשפילעט דעם קנעפעל
פון איהר מאנושעטע, דערנאך האט זי פון קעשענע ארויסגענו-
מען א קליין פיניש מעסערעל און האט פון איהם אראפגענומען
דאס רימענע שיידעלע.

— וואס ווילסטו טאן? — האב איך א פרעג געטאן, פילענ-
דיג, אז איז מיר האט זיך א ריהר געטאן א געמייניקע שרעקע-
דינקייט.

— אט באלד... איהר'ט דאך אבער געזאגט, אז איהר'ט
ניט מורא האבען!

פלוצלינג האט איהר האנד געמאכט א לייכטע קוים מערקן
ליכע באוועגונג און איד האב דערפיהלט, אין דער ווייכ-
קייט, אביסעל העכער פון דעם ארט וואו מען טאפט דעם פולס,
אז אויפרעגנדיגע באריהרונג פון דער שארפער קלינג. דאס בלוט
האט בא'ר א שפאר געטאן איבער דער גאנצער ברייט פונים
שניט, האט זיך צוגאסען איבער דער האנד און גענומען טריפען
אין היבשע טראפענס אויף דער ערד. איד האב זיך קוים איינגע-
האלטען פון א געשריי צו טאן, נאר, דאכט זיך, אז איד בין בלייד
געווארען.

— האט קיין מורא ניט, איהר'ט בלייבען לעבען, — האט
אלעסיע א שמייכעל געטאן.

זי האט שטייף מיט איהר האנד ארומגעכאפט מיין האנד הע-
כער איבער דער וואונד און, צונויגענדיג זיך נאהנט צו איהר
מיט'ן געזיכט, האט זי עפעס גיך גענומען שעפטשען ארומגעבענ-
דיג מיין הויט מיט א הייסען ציטערענדיגען אטמהעם. ווען
אלעסיע האט זיך אויסגעגלייכט און האט פאנאנדערגענומען איהר
רע פינגער, איז אויפ'ן ארט פון דער וואונד פארבליבען נאר א
רויטער ראץ.

— נו וואס? גענוג פאר איד? — האט זי מיט א לוסטיגען
שמייכעל מיך געפרעגט, באהאלטענדיג דאס מעסערעל. איהר ווילט
נאך?

— אוראי וויל איד. אבער אויב ס'איז נאר מעגליך, אזוי, ס'זאל
נאר ניט זיין אזוי שרעקליך און אהן בלוט פארניסונג, בעט איד
דיך...

— וואס אזוינס זאל איד אייד באווייזען? — האט זי זיך
פארטראכט. — נו, אפשר כאטש אזא זאך: געהט פאראויס מיט'ן
וועג... אבער זעהט, קוקט זיך ניט ארום אויף הינטען.
— און דאס וועט ניט זיין מורא'דיג? האב איד א פרעג
געטאן, באמיהענדיג זיך מיט א רוהיגען שמייכעל צו פארדעקען
מיין שרעקעוודיגע ערווארטונג פון עפעס אז אומאנגעמער אי-
בעראשונג.

— ניי, ניי... ס'איז נארנישט... געהט.

איד בין אוועקגעגאנגען פאראויס, שטארק פאראינטערע-
סערט מיט'ן עקספערימענט, פילענדיג הינטער מיין רוקען אלע-
סיע'ס אנגעשטריינגטען בליק. נאר דורכגעהענדיג א צוואנציג
טריט, האב איד זיך פלוצלינג פארטשעפעט אויף נאר א גלייכען
ארט און בין געפאלען מיט'ן געזיכט אראפ.

— געהט ווייטער, געהט ווייטער! — האט אלעסיע געשרי-
הען. — קוקט ניט אויף הינטען!

— ס'איז גאר ניט, בין דער חתונה וועט פארהיילט ווערען...
האלט זיך פעסטער פאר דער ערד, ווען איהר'ט פאלען.
איד בין אוועק ווייטער. נאך צעהן טריט, און כ'האב זיך א
צווייטען מאל אויסגעצויגען אין מיין גאנצער גרויס.

אלעסיע האט זיך הילכיג פארנאנדערגעלאכט און האט גע-
נומען פאטשען מיט די הענד.

— נו וואס? ט'זיין גענוג? — האט זי א געשריי געמאן בלוי-
צענדיג מיט איהרע ווייסע ציין, — איצטער גלויבט איהר שוין?
ס'איז גארניט, גארניט!... איהר זייט געפלויען ניט ארויף נאך
ארונטער.

— ווי אזוי האסטו דאס געמאכט? — האב איד געפרעגט
מיט פארוואנדערונג, אפטרייסלענדיג פון מיינע קליידער די צו-
געשטאנענע צווייגלאד און טרוקענע גרעזלאד. — ס'איז ניט קיין
סעקרעט?

— ס'איז גאר קיין סעקרעט ניט. איד וועל אייך מיט פארגע-
ניגען דערציילען. נאך כ'האב מורא, אז אפשר וועט איהר ניט פאר-
שטעהן... כ'וועל דאס ניט קענען ערקלערען...

איד האב זי ווירקליך ניט אין גאנצען פארשטאנען. נאך,
אויב איד האב קיין טעות ניט, באשטעהט דער גאנצער אייגענ-
ארטיגער קונץ אין דעם, וואס געהענדיג הינטער מיר טריט נאך
טריט, פום אין פום און, ניט אפטערענדיג און קוקענדיג אויף
מיר, אין דער זעלבער צייט באמיהט זי זיך נאכצומאכען יעדע
און די סאמע קלענסטע באוועגונג מיינע, מ'קען זאגען, ווערענדיג

איינס מיט מיר. דורכגעהענדיג אויף אזא אופן עטליכע טריט, הויבט זי אן און געדאנק פארצושטעלען זיך, אויף עטליכע טריט פאר מיר, א שטריק, אן אויסגעצייגענע איבער דער ברייט פון וועג אויף אן אייל די הויך פון דער ערד. אין דער זעלבער רגע, ווען איד דארף זיך צוריהרען מיט דער פוס צו אט דער פארנעשטעלטער שטריק, מאכט אלעסיע פלוצלינג א פאלענדיגע באוועגונג, און יעמאלט, נאך איהרע רייד נאך, וועט דער שטארקסטער מענש אומבאדינגט מוזען פאלען... ערשט אין א לאנגע צייט ארום האב איד זיך דערמאנט אויף אלעסיע'ס ניט קלארע ערקלערונג, ווען איד האב געלייענט די סטאטיסטיק פון דעם דאקטאר שארקא וועגען די עקספערימענטען, וואס ער האט געמאכט איבער צוויי סאלפעטריער פאציענטינס, פראפעסיאנעלע כשרה מאכערינס, וואס האבען געליטען פון היסטעריע. און איד בין שטארק פאר וואונדערט געווען, דערוויסענדיג זיך, אז די פראנצויזישע כשרה מאכערינס פונ'ם פראסטען פאלק פלעגען אין אזא פאל באנוצען זיך מיט די זעלבע קונצען, וואס די שעהניקע פאליעסיער מכשפה האט זיך באנוצט.

— א! פאראן נאך א סך זאכען וואס איד קען, — האט אלעסיע מיט זיכערקייט ערקלערט. — צום ביישפיעל, איד קען אויף אייך ארויפאגען א שרעק...

— וואס מיינט עס?

— איד וועל מאכען אזוי, אז א שרעק זאל אייך באפאלען. צום ביישפיעל, איהר זיצט אין אווענד ביי זיך אין צימער, און פלוצלינג פון העלער ווייט, באפאלט אייך אזא שרעק, אז איהר ציטערט אויף און איהר דערוואגט זיך ניט א קוק צו טאן אויף הינטען. אבער צוליב דעם דארף איד וויסען, וואו איהר וואוינט, און זעהן פריהער אייער צימער.

— נג, דאס איז דאך אזא פשוטע זאך, — האב איד א צוויי פעל געטאן. — וועסט קומען צום פענסטער, וועסט א קלאפ טאן, וועסט א געשריי טאן עפעס...

— א, ניי... ניי... כ'וועל נאך יעמאלט זיין אין וואלך, כ'וועל

אין ערגעץ ניט ארויס פון הויז... נאר איד וועל זיצען און כסדר וועל איד קלערען, אז אט געה איד איבער דער גאס, איד קום אריין אין אייער הויז, איד עפען די טיר, איד געה אריין אין אייער צימער... איהר זיצט זיך ערגעץ, נו, זאל זיין אז ביי'ם טיש... איד גנב'ע זיך צו שטילערהייט צו אייד פון הינטען... איהר הערט מיר ניט... איד כאפ אייד פאר'ן אקסעל מיט די הענד און הייב אן ווערגען... אלץ שטארקער, שטארקער, שטארקער... און איד אליין, שטעה און קוק אויף אייד... אט אזוי — זעהט...

איהרע דינע ברעמען האבען זיך פלוצלינג ארונטערגערוקט, די אויגען האבען שארף זיך אנגעשטעלט אויף מיר מיט א בייזען און צוציהענדיגען אויסדרוק, די שווארצעפלען זיינען גרעסער און בלויער געווארען. מיר האט זיך באלד דערמאנט מעדוועס קאפ, וואס איד האב געזעהען אין מאסקווע, אין טרעדיאקאווסקי'ס גא' לעריע, — אן ארבייט וואס איד געדענק שוין ניט פון וועלכען מא' לער. אונטער דעם מאדנעם אנגעשטעלטען בליק האט מיר ארומ-געכאפט א קאלטער שרעק פון איבערנאטירליכעם.

— נו גענוג, גענוג, אלעסיע... ס'וועט זיין גענוג — האב איד געזאגט מיט א געמאכטען געלעכטער. — מיר געפעלט בעסער, ווען דו שמייכלסט — יעמאלט איז ביי דיר אזא ליב און קינדערש געזיכט.

מיר זיינען אוועק ווייטער. מיר האט זיך פלוצלינג דערמאנט די אויסדריקליכקייט און די פיינקייט פון פראזען אינ'ם גע-שפרעך, וואס אזא פראסטע מיידעל ווי אלעסיע האט באנוצט, און איד האב געזאגט:

— ווייס, וואס מיר וואונדערט אויף דיר, אלעסיע? אט דו, ביזט אויסגעוואקסען אין וואלד, האסט קיינעם ניט געזעהען... און לייענען, פארשמעהט זיך, איז דיר אויך פיל ניט אויסגעקור-מען...

— אז איד קען נאר אפילו ניט לייענען...

— נו, איז נאך בעסער... און פון דעסטוועגען רעדסטו אזוי פייז, ניט ערגער פון אז אמת'ער פרייליך. זאג מיר, ווי קומט עס

צו דיר? פארשטעהסט, וועגען וואס איד פּרעג דאס ביי דיר?
 — יא, כ'פערשטעה, דאס אַלץ איז פון דער באַבען... איהר
 קוקט ניט, וואס זי איז אזא אויפ'ן אויסזעהן. אה ס'אַראַ קלוגע
 זי איז! אט, אפשר וועט זי זיך פאַר איד אַמאַל פאַרנאַנדער-
 ריידען, ווען זי ט'זיך מעהר צוגעוואוינען... אַלץ ווייס זי, זי
 ווייס כמעט אַלץ אויף דער וועלט, וועגען וואס מ'זאָל ניט אַ
 פּרעג טאן. אמת, זי איז איצטער אַלט געווארען...

— הייסט עס, אַז זי האָט אַ סך געזעהען אויף איהר לעבען?
 פון וואַנען שטאַמט זי? וואו האָט זי פריהער געלעבט?
 דאַכט זיך, אַז די אַלע פּראַגען זיינען אַלעסיע'ן ניט געפּעלען
 געווארען. זי האָט געענטפּערט ניט מיט אַמאַל, ניט גלייך און ניט
 ווילענדיג:

— כ'ווייס ניט... און זי אַליין האָט ניט ליב צו ריידען וועגען
 דעם, אויב זי דערזעהלט עפעס אַמאַל, איז שטענדיג בעט זי צו
 פאַרגעסען און מעהר ניט צו דערמאַנען... נו, פאַר מיר איז שוין
 צייט, שוין צייט פאַר מיר—האָט אַלעסיע גענומען זיך אַיילען,—
 די באַבעשי וועט ברוגז ווערען. צום ווידערזעהן... אַנטשולדיגט,
 כ'ווייס ניט אייער נאַמען.

איד האָב זיך אַנגערופּען:

— איוואָן טימאָפּיעוויטש? נו, איז נוט. איז צום ווידערזעהן.
 איוואָן טימאָפּיעוויטש! מיידט ניט אויס אונזער שטיבעל, קומט
 אַרין אַמאַל.

ביים געזעגענען זיך האָב איד צו איהר אויסגעצויגען מיון
 האַנד, און איהר קליינע קראַפטיגע האַנד האָט מיר געענטפּערט
 מיט אַ שטאַרקען, חב'ר'שען דריק.

6

דו אַט דעם טאַג און ביו איד געווארען אַן אַפּטער גאַסט אינ'ם
 שטיבעל אויף די היהנערשע פּיסלאַד. יעדען מאַל, ווען איד
 פּלעג קומען, פּלעגט מיר אַלעסיע באַגעגענען מיט איהר געוויינ-

ליכער איינגעהאלטענער ווירדע. נאָר שטענדיג, ביי דער ערשטער ניט ווילענדיגער באַוועגונג, וואָס זי פלעגט מאַכען, דערזעהענדיג מיד, פלעג איד באַמערקען, אַז זי פרעהט זיך מיט מיין קומען. די אַלטע פלעגט ווי אַלע מאַל ניט אויפהערען עפעס צו בורטשען אונטער דער נאָז, נאָר קיין אַפענע אומפריינדליכקייט פלעגט זי ניט אַרויסווייזען, אַ פנים דערפאַר, וואָס אַלעסיע פלעגט מיד פאַרטשיידיגען ווען איד פלעגט ניט זעהן; אויך ניט קיין קליינע ווירקונג, איז דעם זין פון מיין נוי, אַזוי צו זאָגען, פלעגען אַרויס ווייזען די מתנות וואָס איד פלעגט ווען ניט ווען ברענגען: דאָ אַ וואַרימע שאַל, דאָ אַ קריגעל איינגעמאַכטס, דאָ אַ פלעשעל קאַר-שען זאַפט. ביי מיר מיט אַלעסיען איז געוואָרען, ווי אַ נעגענזיי מינער אַפמאָד אַהן ווערטער, און עס איז אַריין אין דער געוואוינ-שאַפט, אַז ווען איד פלעגט געהן אַהיים, פלעגט זי מיד באַלייטען ביז'ן אירינער שליאָד און שטענדיג אין אַזאַ צייט פלעגט זיך ביי אונז פאַרבינדען אַזאַ לעבעדיגער, אינטערעסאַנטער געשפּרעך, אַז מיר ביידע פלעגען באַמיהען זיך צו פאַרציהען דעם וועג, גע-הענדיג ווי מעגליך לאַנגזאַמער ביי די שווייגענדיגע זוימען פונ'ם וואַלד. דערגעהענדיג ביז'ן אירינער שליאָד, פלעג איד זי באַ-לייטען צוריק אַרום אַ האַלבען מייל, און פון דעסטוועגען, איידער מיר פלעגען זיך דאַרפֿען געזעגענען, פלעגען מיר נאָך לאַנג ריי-דען, שטעהענדיג אונטער דעם דופטענדיגען דאָך פון די סאַסנע צווייגען.

ניט אַלעסיע'ס שעהנקייט אַליין האָט מיר פאַר-כשוף'ט, נאָר אויך איהר גאַנצע, איינגעבאַרענע, פרייע נאַטור, איהר שכל, אַ לויטערער און אין דערזעלבער צייט אַ פאַרהילטער מיט אַז איינגעוואַרצעלטען גע'ירש'ענטען אַבערגלויבען, אַ קינ-דערש-אומשולדיגער, נאָר אויך ניט אַהן לוסטיגע קאַקעטעריי פון אַ שעהנער פרוי. זי פלעגט ניט מיד ווערען פאַרנאָדער צו פרעגען מיר מיט אַלע איינצעלהייטען וועגען אַליי, וואָס עס האָט פאַרנו-מען און באַאונרוהיגט איהר רויהע און לויטערע פאַרשטעלונג: וועגען לענדער, וועגען פעלקער, וועגען די ערשיינונגען אין דער

באטור, וועגען דער איינארדנונג פון דער ערד און דער גאנצער וועלט, וועגען די געלעהרנטע מענשען, וועגען די גרויסע שטערט... א סך זאכען פלעגט זיך איהר אויסווייזען וואונדערליך, לעגענדא-ריש, ניט ווארהאפט. נאך איד האב ביים רעכטען אנהויב פון אונזער באקאנטשאפט אנגענומען מיט איהר אזא ערנסטען אויפ-ריכטיגען און פשוט'ן טאן, אז זי פלעגט מיט חשק אננעמען אלע מיינע מעשיות מיט א פולען גלויבען. אפטמאל ווען מיר איז שווער געווען צו דערקלערען איהר עפעס אזוינס, וואס, נאך מיין מיינונג, איז שווער געווען צו פארשטיין פאר איהר האלב ווילדען קאפ (און אז אנדערש מאל וואס פאר מיר אליין איז עס ניט אין גאנץ צען דייטליך געווען), פלעג איד ענטפערען אויף אלע איהרע נייע געריגע פראגען: „זעהסטו... כ'וועל דיר ניט קענען דערקלערען דאס... וועסט מיר ניט פארשטיין“...

יעמאלט פלעגט זי אנהויבען בעטען זיך ביי מיר:

— ניין, איד בעט איד, איד בעט איד... כ'וועל זיך באמיר-הען... דערציילט עס כאטש ווי ניט איז... כאטש ניט דייטליך... זי פלעגט מיר נויטען אוועקצולאזען זיך צו משונה'דיגע פאר-גלייכונגען, צו די געוואגטסטע ביישפילען, און אויב מיר פלעגט ווע-רען שווער אויסצוזוכען אן אויסדרוק, פלעגט זי אליין מיר אונטער-העלפען מיט א גאנצען רעגען פון אומגעדולדיגע פראגען, עהנליך צו די, וואס מיר לייגען פאר פאר א שטאמלעך, בשעת ער מא-טערט זיך א פארהאקטער אויף עפעס א ווארט. און ווירקליך, צום סוף פלעגט איהר בויניגער, ריהרעוודיגער שכל און די פרישע פארשטעלונג איהרע נעמען בייקומען מיין פעדאגאגישע מאכטלאזיגקייט. ניט ווילענדיג האב איד זיך איבערצייגט, אז נאך איהרע אומשטאנדען און נאך איהר ערציהונג (אדער, בעסער גע-זאגט, נישט-ערציהונג) האט זי פארמאגט די וואונדערליכסטע פעהיגקייטען.

איינמאל האב איד פארבייגעהענדיג עפעס דערמאנט וועגען פעטערבורג. אלעסיע האט זיך תיכף פאראינטערעסירט:

— וואס איז פעטערבורג? א שטעדטעל?

- נייז, ס'איז ניט קיין שמערטעל; דאס איז די גרעסטע
רוסישע שטאדט.
- די גרעסטע שטאדט? די גרעסטע, די גרעסטע שטאדט
וואס איז נאר פאראן? און קיין גרעסערע איז שוין ניטאָ? —
איז זי נאָאויז צונגעשטאנען צו מיר.
- נו יא... דארטען וואוינען די הויפט נאָמאַשאַלסטווע... די
גרויסע פריצים... די הייזער זיינען דארטען אַלע שטיינערנע, קיין
הילצערנע זיינען דארטען נאר ניטאָ...
- א פנים גרעסער, א סך גרעסער פון אונזער סטעפאני? —
האט אַלעסיע מיט זיכערקייט א פרעג געמאָן.
- א, יא... אביסעל גרעסער... אַזוי, א פינף הונדערט מאָל
גרעסער... פאראן דארטען אַזעלכע הייזער, וואס איז איין הויז
אַזא וואוינען אַזוי פיעל מענשען, אפשר צוויי מאָל אַזוי פיעל
וויפיל איז דער גאַנצער סטעפאני.
- אַר, נאָמעניו? איז וועלכע הייזער זיינען דאָס? — האָט
אַלעסיע כמעט א דערשראָקענע געפרעגט.
- מיר איז ווי אַלע מאָל אויסגעקומען צו באַנוצען זיך מיט
א פאַרגלייך.
- מורא'דיגע הויכע הייזער. פון פינף, פון זעקס, אַז ניט איז
פון זיבען שטאַק, זעהסט אַז יענע סאַסנע?
— די סאַמע גרעסטע?
- איז אַט אַזעלכע הויכע הייזער זיינען דאָרטען. און פון אויך
בען ביז אונטען זיינען זיי אַנגעפאַקט מיט מענשען. און עס
וואוינען דארטען די מענשען אין קלייניקע נאָרעס, אַזוי ווי די
פויגלען איז די שטייגען, א צעהן מענשען איז איין נאָרע אַזא.
אַזוי אַז פאַר קיינעם סטאיעט ניט קיין לופט. און אַנדערע וואוינען
אונטען, אונטער דער ערד, אין פייכקייט און אין קעלט; פאראן
דאָרט אויך אַזעלכע, וואס זעהען ניט די זון איז זייערע צימערען
א נאַנצען קיילעכדיגען יאהר.
- נו, איד וואָלט פאַר קיין זאך ניט פאַרכיטען מיין וואָלד
אויף אייער שטאָדט. — האָט אַלעסיע געזאָגט שאַקלענדיג מיט'ן

קאפ. — איד, אז איד קום אפילו אין סטעפאני, אויפ'ן מארק, איז ווערט מיר אזוי נמאס, מישטופט זיך, מ'רוישט, מ'זידעלט זיך... אז ס'נעמט מיר ארום אזא בענקעניש נאכ'ן וואלד, — אז אט וואלט איד אלץ אוועקגעווארפען און אהן אויגען וואלט איד אנט'לאפען... דער גוטער יאהר איז מיט איהר, מיט דער שטארט מיט אייערער, כ'וואלט קיינמאל ניט געוואלט דארטען וואוינען.

— נו, און אז דיין מאן וועט זיין פון דער שטארט, — האב איד געפרענט מיט א לייכטען שמייכלעל.

איהרע ברעמען האבען זיך אנגעכמורעט און די דינע נאזלע-כער האבען א ציטער געטאן.

— אט נאר עפעס! — האט זי א זאג געטאן מיט פארזאכטונג.

— כ'דארף אין גאנצען קיין מאן ניט האבען.

— דאס רעדסטו נאר איצטער אזוי, אלעסיע. כמעט אלע מיידלאך זאגען דאס זעלבע, פון דעסטוועגען האבען זיי חתונה און האבען מענער. ווארט נאר צו אביסעל: וועסט זיך מיט איר מיצען באגעגענען, וועסט ליב קריגען — און יעמאלט, ניט נאר אין שטארט, נאר אין עק וועלט וועסטו מיט איהם געהן...

— אד, ניי, ניי... איד בעט איד, לאמיר פון דעם ניט ריי-רען, — האט זי מיט פארדרום געוואלט זיך ארויסדרעהען. — נו צו וואס איז אזא געשפרעד? איד בעט איד, מ'דארף מעהר ניט ריידען...

— ס'צא קינד דו ביזט, אלעסיע, סיידען דו מיינסט, אז דו וועסט זיך קיינמאל ניט איינליבען אין א מאן? דו — דו ביזט אזא יונגע, אזא שעהנע, אזא שטארקע. אויב דיין בלוט וועט זיך אין דיר אנצינדען, וועט שוין דא קיין שום נדר ניט העלפען.

— נו, איז וואס — וועל איד ליב האבען! — האט אלעסיע א בליץ געטאן מיט די אויגען און האט ארויסרופענדיג געענט-פערט. — פרעגען זיך וועל איד ביי קיינעם ניט...

— הייסט עס, אז דו וועסט חתונה האבען, — האב איד זיך א רייז געטאן.

— אפשר רעדט איהר דאס וועגען דעם קלויסטער? — האט זי זיך אנגעשטויסען.

— געוויס, וועגען דעם קלויסטער... דער גלח וועט פיהרען ארום דעם אלטאר, דער דיאק וועט זינגען „פרעה זיך איסאי“ אויפ'ן קאפ וועט מען דיר אנטאן א קרוין... אלעסיע האט ארונטערגעלאזען די אויגען און האט געשאַד קעלט מיט'ן קאפ אויף „ניין“.

— ניין... ליבינקער... אפשר ט'אייד ניט געפעלען, וואס איך וועל זאגען, אבער אין אונזער שטאם האט קיינער ניט חתונה געהאט; סיי מיין מאמע און סיי מיין באבע זיינען אהן דעם אויסגעקומען... אונז איז פארבאטען אפילו אריינצוקומען אין קלויסטער...

— דאס איך אלץ איבער אייער כשוף?

— יא, איבער אונזער כשוף, — האט אלעסיע מיט א רוהיגער גער ערנסטקייט געענטפערט. — ווי אזוי זאל איך וואגען צו באַד ווייזען זיך אין קלויסטער, אז פון מיין געבורט אן איז מיין נשמה פארקויפט צו א י ה ם.

— אלעסיע... טייערינקע... גלויב מיר, אז דו נארסט זיך אליין אפ... דאס איז דאך ווילד, דאס איז דאך נאָריש וואס דו רעדסט... אויף אלעסיע'ס געזיכט האט זיך ווידער באַוויזען יענער מאַדערנער אויסדרוק וואס איך האב שוין איינמאל באַמערקט, דער אויסדרוק פון פינסטערער אונטערטהעניגקייט צו איהר געהיימען מזל.

— ניין, ניין... איהר קענט עס ניט פארשטעהן, אבער איך פיל דאס... אט א דא, — זי האט שטארק צוגעדריקט איהר האנט צו דער ברוסט, — טיף איז דער נשמה פיל איך דאס. אונזער נאָנצער שטאם איז אויף אייביג, אייביג פארשאלטען געוואָרען. באַטראַכט נאָר אַליין: ווער זשע קען אונז העלפען, אויב ניט ע ר ? וואָלט דען אַ פראַסטער מענש געקענט טאן דאס, וואָס איך קען? אונזער נאָנצען כח קומט פון א י ה ם... און יעדענס מאל ווען אונזער געשפרעד פלענט זיך סוים אַני

שטויסען און דער אונגעוויינליכער טעמע, פלעגט ער זיך ענדיגען אויף דעם זעלבען אופן. אומזיסט האב איך אנגעווענדט אלע מיין נע דערווייזונגען, וואס זאלען זיין צוגענגליך פאר אלעסיע'ס פארשטאנד, אומזיסט האב איך גערעדט אויף א פשוטען אופן וועגען היפנאטיזם, וועגען איינפלוס, וועגען דאקטוירים-פסיכיאטרא-רען און וועגען די אינדישע פאקירען, אומזיסט האב איך זיך באמיהט צו דערקלערען אויף א פיזיאלאגישען וועג, די עטליכע עקספערימענטען איהרע, ווי צום ביישפיעל, דאס פארריידען דאס בלוט, וואס ווערט אזוי פשוט דערגרייכט דורך א געשיקטען דריק אויפ'ן אדער, — אלעסיע, וואס האט אין אלץ געהאט צו מיר אזוי פיל צומרוי, פלעגט מיט א הארטער איינגעשפארטקייט אפלייקענען אלע מיינע דערווייזונגען און ערקלערונגען... „נו נט, נוט, וועגען פארריידען דאס בלוט, זאל שוין בלייבען, דאס שיינט איך איך, פלעגט זי הויך זאגען א פארקאפטע אינים דיספוט, אבער פון וואגען נעמען זיך די אנדערע זאכען? ווייס איך דען נאר דאס אליין, ווי צו פארריידען דאס בלוט? ווילט איהר, וועל איך איך איך אין איין טאג צייט אויסראמען פונ'ם הויז אלע מייז און אלע פרייסען? און אז איהר ווילט, וועל איך אין צוויי טעג צייט אויסהיילען מיט פראסטע וואסער די קאלטע בראנד, כאטש אייערע דאקטוירים האבען זיך שוין אפגעזאגט פונ'ם קראנקען? ווילט איהר, וועל איך מאכען אזוי, אז איהר זאלט איין ווארט אזא אין גאנצען פארגעסען? און פאר וואס קען איך פותר חלום זיין? און פון וואגען ווייס איך וואס עס טוט זיך אין דער צוקונפט?“

ענדיגען פלעגט זיך אלע מאל אזא דיספוט מיט דעם, וואס איך און אלעסיע פלעגען אנטשוויגען ווערען, אין דער טיפעניש אויפגערגטע איינער געגען צוויימען. עס איז טאקע אזוי געווען, וואס פאר א סך זאכען פון איהר שווארצער קונסט, האב איך ניט געקענט געפינען קיין ערקלערונג אין מיין קליינעם וויסען. איך ווייס ניט און איך קען ניט זאגען, צי אלעסיע האט טאקע גע' וואוסט כאטש האלב פון יענע סעקרעטען, פון וועלכע זי האט

גערערט מיט אזא נאָאָווען גלויבען, אַבער דאָס, פון וואָס מיר
 איז אַליין אויסגעקומען צו זיין אַן עדות, האָט מיר שטאַרק איי-
 בערצייגט, אַז אַלעסיען זיינען געווען נאָהענט יענע אומבאַ-
 וואוסטע אינסטינקטיווע, נעבעלדיגע, דערגרייכטע דורך צופעליגע
 עקספערימענטען, יענע משונה'דיגע וויסענשאַפטען, וועלכע האָ-
 בען איבערגעיאַגט די אמת'ע וויסענשאַפט אויף הונדערטער יאָהר
 רעז, און וואָס לעבען צונויפגעמישט מיט ווילדע לעכערליכע אַבער-
 גלויבענס אין דער פינסטערער, פאַרשלאָסענער מאַסע פונ'ם
 פאַלק, און געהען איבער ווי אַ גרויסע געהיימנים פון דור צו דור.
 ניט קוקענדיג אויף דעם שאַרפע אונטערשיעד פון מיינונג-
 גען איבער אַט דעם איינ-און-איינציגען פונקט, זיינען מיר איינער
 צום צווייטען אַלץ שטאַרקער און שטאַרקער צוגעבונדען געוואָרען.
 וועגען ליבע איז נאָר צווישען אונז קיין וואָרט ניט געזאָגט געוואָר-
 רען, נאר זיין צוזאַמען איז פאַר אונז געוואָרען אַ נויטווענדיג-
 קייט, און אַפט איז די שווייגענדיגע מינוטען, ווען אונזערע בליי-
 קען פלעגען צופעליג און איינצייטיג באַגעגענען זיך, פלעג איד
 זעהען ווי אַלעסיע'ס אויגען פלעגען פייכט ווערען און ווי ביי
 איהר אויפ'ן שלייף פלעגט ציטערען אַ דינקער בלויער אַדערעל...
 דערפאַר זיינען מיינע באַציהונגען מיט יאַרמאַלען אין גאַנצען
 קאַליע געוואָרען. פאַר איהם זיינען אַ פנים קיין סוד ניט געווען
 מיינע אַפטע באַזוכען אינ'ם שטיבעל אויף די הינערשע פיס-
 לאַך, און מיינע שפאַציערען מיט אַלעסיען אין די אווענדען: ער
 האָט אַלע מאל געוואוסט ביז דער לעצטער פינקטליכקייט אַלץ
 וואָס עס קומען פאַר אין ז י ז וואָלד, שוין פון אַ לענגערער
 צייט אַז איד האָב באַמערקט, אַז ער הויבט מיר אַן אויסצומיידען.
 און יעדען מאל, ווען איד פלעג זיך קלייבען געהן אין וואָלד, פלעג
 גען זיינע שוואַרצע אויגען פון דער ווייטען מיד באַלייטען מיט
 פאַרוואָרף און פאַרדרוס, כאַטש ער פלעגט מיר ניט שטראַפען
 מיט קיין איין און איינציגען וואָרט. דאָס קאַמישערנסטע לער-
 נען זיך, האָט צווישען אונז אויפגעהערט. און אַז איד
 פלעג ווען ניט ווען איז אַן אוועק אַ רוף טאן יאַר-

מאלען לערנען זיך, פלעגט ער נאר א מאך מאן מיט דער האנד :
 — ווייס איד וואס! ס'איז אומזיסטע ארבייט, פאניטש, —
 פלעגט ער זאגען פול מיט פוילער פארזאכטונג.
 אויף דער יאנד האבען מיר אויך אויפגעהערט צו געהן. יעדעס
 דעם מאל, ווען איד פלעג אנהויבען ריידען וועגען געהן אויף יאנד,
 פלעגט ביי יארמאלען שטענדיג געפינען זיך עפעס א תירוץ; דאס
 איז ביי איהם די ביקס ניט אין ארדנונג, דאס איז דער הונד
 קראנק, דאס האט ער אליון קיין צייט ניט. „כהאב קיין צייט
 ניט, פאניטש... מ'דארף היינט דאס פעלד אקערען“, פלעגט יאנד
 מאלע אפמער פון אלץ אפענטפערען אויף מיין איינלאדונג, איז
 געוואוסט האב איד וואויל, אז ער וועט שוין נאר ניט „אקערען
 דאס פעלד“, נאר ער וועט דעם גאנצען טאג פארברענגען ערגעץ
 ארום דעם שענק, ווארטענדיג מיט דער האפנונג, אז אימיצער זאל
 איהם מכבד זיין. אט די שווייגענדיגע, פארבאהאלטענע שטאה
 האט מיר אנגעהויבען דערעסען, און איד האב שוין גענומען טראכט
 מען אפצוזאגען זיך פון יארמאלע'ס דינסט, און ביי דער ערישטער
 געלעגנהייט צו געפינען פאר דעם עפעס א גוטען תירוץ... מיר
 האט נאר אפגעהאלטען דאס געפיל פון רחמנות צו זיין גרויסער
 ארעמער הויזגעזינד, וועלכער די פיער רובעל פון יארמאלע'ס גע-
 האלט האבען ניט געלאזען אויסגעהן פון הונגער.

7

יינמאל איז א פארנאכט, ווען איד בין, ווי דער שטייגער, אריינגעקומען אינ'ם שטיבעל אויף די היהנערשע פיסלאך,
 האט זיך מיר מיט אמאל א ווארף געטאן אין די אויגען די גע-
 דריקטע שטימונג פון די פרויען. די אלטע איז געזעסען מיט די
 פיס אויפ'ן בעט, אז איינגעהויקערטע, דעם קאפ אין די הענד,
 און האט זיך ארומגעוויגט היז און צוריק און האט עפעס ניט
 פארשטענדיגעס געמורמעלט. אויף מיין באגריסונג האט זי קיין
 שום אויפמערקזאמקייט ניט געשענקט. אלעסיע האט זיך מיט מיר
 באגריסט ווי אלע מאל, פריינדליך און ארציג, נאר דער געשפרעד

האט זיך ביי אונז ניט געבונדען. ווי ס'האט אויסגעוויזען, האט זי מיך געהערט א צושטרייטע און פלעגט מיר ענטפערען ניט צו דער זאך. אויף איהר שעהנעם געזיכט איז געלעגען א שאטען פון עפעס א שווערער פארבארגענר זארג.

— איד זעה, אלעסיע, אז מיט איד האט עפעס ניט קיין גוטעס געטראפען, — האב איד געזאגט, פארזיכטיג באריהרענדיג איהר האנד, וואס איז געלעגען אויף דער באנק.

אלעסיע האט זיך געשווינד אויסגעדריעהט צום פענסטער, ווי זי וואלט דארט אויף עפעס געקוקט. זי האט זיך באמיהט צו זיין רוהיג, נאר איהרע ברעמען האבען זיך ארונטערגעלאזען און א ציטער געטאן, און די ציין האבען שטייף פארביסען די אונטער-שטע ליפ.

— ניין... וואס אזוינס האט געקענט ביי אונז טרעפען? — האט זי ארויסגעזאגט מיט א געדריקטען קול. — אלץ ווי ס'איז געווען, אזוי איז פארבליבען.

— אלעסיע, פאר וואס זאנסטו מיר ניט דעם אמת? דאס איז זעהר ניט פיין פון דיין זייט... און איד האב שוין געמיינט, אז מיר זיינען אויף אז אמת'ן געווארען גוטע פריינד.

— ניין, ס'איז טאקע נאר ניט מיט גארניט... ס'איז אזוי... אייגענע זארגען... נארישע...

— ניין, אלעסיע, ס'ווייזט אויס, אז ניט קיין נארישע זעה נאר זעה ווי דו זעהסט אויס...

— דאס דאכט זיך איד נאר אזוי.

— זייט מיט מיר אפענהארציג, אלעסיע, איד ווייס ניט, צי איד קען דיר מיט עפעס העלפען, אבער אז עצה א וועלכע ניט איז וועל איד אפשר קענען געבען... נו, און אז אנדערש מאל קען דיר גרינגער ווערען, אויב דו וועסט מיר פארטרויען דיין אומ-גליק.

— אד, אז ס'איז נאר ניט ווערט צו ריידען פון דעם, — האט אלעסיע אז אומגעדולדיגע נענטפערט — איהר קענט אונז דא מיט נאר ניט העלפען.

די אלטע האט זיך פלוצלינג מיט אן אויסערנעוויינליכען פייער אריינגעמישט אין אונזער געשפרעד.

— וואס ברעקעלסטו זיך נאך, דו נאך גרויסער! צו דיר רעדט מען ווי א מענש, און דו פאררייסט מיט דער נאז. אזוי ווי קיין קליגערע פון דיר וואלט נאך אויף דער וועלט ניט געווען. ער לויבט מיר, פריץ, כ'וועל אייד דערצעהלען די גאנצע מעשה מיט א שטייגער, — האט זי זיך א קעהר געטאן אין מיין זייט. זייער זארג האט זיך ארויסגעוויזען א סך גרעסער, ווי איד האב זיך געקענט פארשטעלען פון דער שטאלצער אלעסיע'ס רייד. נעכטען אין אווענד איז אינם שטיבעל אויף די הינהערשע פיסל לאך פארפאהרען דער אוריאלניק.

— פריהער פון אלץ האט ער זיך ברייטלאך אוועקגעזעצט און גענומען פארערען בראנפען, — האט מאנויליכע דערצעהלט, — און דערנאך האט ער זיך פארנאנדערנעלאזען. קלייב זיך ארויס, — זאגט ער — פונ'ם שטיבעל אין פיער און צוואנציג שעה ארום מיט אלע דייעע בעבעכעס. אויב — זאגט ער — איד וועל פאר פאהרען א צווייטען מאל און וועל דיר נאך דערוויסען דא, אין זיי וויסען, אז איד וועל דער תיכףומיד ארויסשיקען מיט'ן עטאפ. מיט צוויי זעלנער — זאגט ער — וועל איד דיר, פארשאלטענע דו, ארויסשיקען אהין פון וואנען דו שטאמסט. און אליין שטאם איד, דארפט איהר וויסען, פון זעהר ווייט, אמשענסק הייסט די שטאדט... און דארטען איז ביי מיר אפילו קיין איין נאעהנטער לעבעדיגער נפש ניטא, און די פאספארטען אונזערע איז שוין לאנג לאנג אויסגעגאנגען די צייט, דערצו נאך זיינען זיי ניט אין ארדנונג... אד, גאטעניו... אונגליק מיינער גרויסער!

— פארוואס פלעגט ער אייד ערלויבען פריהער צו וואוינען דא, און איצטער ערשט האט ער זיך פארקלערט וועגען אייד? — האב איד א פרעג געטאן.

— אז געה, ווייס איהם... עפעס אזוינס האט ער גערעדט, גע לייגט... אז איד, דעם אמת זאגענדיג, האב איהם ניט אין גאנצען פארשטאנען. איהר זעהט וואס דא איז: דאס שטיבעל אט א דאס.

אין וועלכען מיר וואוינען, אין ניט אונזערע, נאר דעם גוטבאזיר צערס. איד האב דאך מיט אלעסיען פריהער געוואוינט אויפ'ן דארף, דערנאך אבער...

— איד ווייס, איד ווייס, באכעשי, איד האב געהערט וועגען דעם... די פויערים זיינען אין כעס געווארען...

— נו אט א דאט איז דאך טאקע די זאך, איד האב טאקע יעד מאלט ביי דעם גוטבאזירער, ביי דעם פרייז אבראסימאווען אויס געבעטען אט דאס שטיבעל. נו, און איצטער, ווי ס'ווייזט אויס, האט א נייער גוטבאזירער אפגעקויפט דעם וואלד, און ווי ס'ווייזט אויס, וואלט ער וועלען דאס איצטער אויסטריקענען די זומפען, צי וואס, אז ווער ווייס זיי? אבער מיט וואס וואלט איד זיי געד שטערט?

— באכעשי, און טאמער איז די גאנצע מעשה א ליגען? — האב איד באמערקט. — ס'איז נאר פשוט, אז דעם אוריאלניק זאל זיך פארועלען „א רויטינקע“...

— כ'האב געגעבען, פרייז'ל, כ'האב שוין געגעבען. ער וויל ניט הערען אפילו ס'איז שוין אזוי געווען, אז כ'האב איהם שוין אפילו געוואלט געבען גאנצע פיער זעלכע „רויטינקע“, ער נעמט ניט... וואוהיז קריכסטו! האט ער אויף מיר אזא געשריי געמאן, אז כ'האב ניט געוואוסט אפילו וואו איד שטעה. ער'ט געהאלטען אין איין טענה'ן: „ארויס און ארויס!“ טא וואס זשע זאלען מיר איצטער טאן, מיר, אומגליקליכע יתומים/לאך!... פרייז'ל טיערער, אפשר קענסטו העלפען אונז מיט עפעס, וואלסט אפשר איהם איינגערעדט, וואלסט אפשר מיט עפעס איהם איינגענומען. כ'וואלט אייביג, דאכט זיך, געדאנקט דיר פאר אזא טובה.

— באכעשי, — האט מיט פארדרוס און מיט פארווארף אלע סיע ארויסגעזאגט.

— באכעשי, באכעשי! — איז די אלטע ביזן געווארען. — איד בין שוין דיר דאס פינף און צוואנציגסטע יאהר — א באכעשי; וואס זשע קומט ביי דיר אויס, אז מיר זאלען אוועק מיט דער

טארבע? ניין, פרייז'ל, הערט זיך צו איהר ניט צו. זייט שוין אזוי
 גוט צו אונז, און טוט פאר אונז עפעס אויב איהר קענט.
 מיט ניט באשטימטע ווערטער האב איר צוגעזאגט צו טאן
 עפעס, כאטש דעם אמת זאגענדיג, האב איר וועניג האפנונג גע-
 האט עפעס אויסצופירען. אויב דער אוריאלניק אונזערער האט
 זיך אפגעזאגט צו „נעמען“, הייסט עס, אז עס האלט זעהר ערנסט.
 אין דעם זעלבען אווענד האט אלעסיע מיט מיר געזעגענט זיך
 זעהר קאלט און האט מיר ניט באלייט ווי זי פלעגט עס טאן אלע
 מאל. איר האב געזעהן אז די שטאלצע אלעסיע איז ביזן אויף
 מיר פאר מיין אריינמישען זיך אין זייער זארג, און אז זי שעמט
 זיך אביסעל מיט איהר באבעס וויינענדיקייט.

8

ס איז געווען א גרויאניקער ווארעמער פריהמארגען. שוין עט-
 ליכע מאל אז עס האט גענומען געהן א היבשער, קורצער,
 שפריירענער, וואס נאך אזא רעגען וואקסט פאר די אויגען דאס יונג-
 גע גראז און עס ציהען זיך אויס די נייע שפראצען. נאך דעם רע-
 גען האט אויף א ווייל ארויסגעקוקט די זון, באגיסענדיג מיט א
 פריידיגער ליכט דאס פאררעגענטע יונגע, נאך צארטע גרינס פונם
 בעז, וואס האט געבליהט איבער מיין גאנצען גערטעל; היל-
 כיגער איז געווארען דער לוסטיגער טומעל פון די שפארלינגס אויף
 די וויכע בייטען פון די גערטנער; שטארקער האבען גענומען
 דופטען די קלעפיגע ברוינע קנאספען פון די טאפאלען. איר בין
 געזעסען ביים טיש און האב געצייכענט א פלאץ פון א וואלד-
 הויז, ווען יארמאלע איז אין מיין צימער אריינגעקומען.
 — דער אוריאלניק ז'געקומען, — האט ער א פינסטערער
 ארויסגערעדט.

איז דער מינוט איז מיר נאך פון קאפ ארויסגעפלייגען, אז
 איר האב מיט א צוויי טעג צוריק אנגעזאגט צו לאזען מיר וויסען,
 איז פאל דער אוריאלניק וועט פארפאהרען אויפ'ן דארף, און איר

האב מיט א מאל בשום אופן ניט געקענט פארשטעהן, וואס פאר א שייכות האט עס צו מיר אין דער איצטיגער מינוט, אט דער פארשטעהער פון געזעץ.

— וואס איז? — האב איד א פרעג געטאן א צוטומעלטער.

— כ'זאג, אז דער אוריאלניק איז געקומען, — האט יארמאלע איבערגע'חזר'ט מיט דעם זעלבען פיינדליכען טאן, וואס ער האט אנגענומען צו מיר פאר די לעצטע טעג. — כ'האב איהם אט ערשט געזעהן פון דער ווייטען. ער פארט אהערצוצו...

אויף דער גאס האט זיך דערהערט א גערויש פון רעדער. איד ביז געשווינד צוגעלאפען צו'ם פענסטער און האב איהם געעפענט. א לאנגער, מאגערער, טונקעלברוינער פערד מיט אן אראפגעהאנגענער ליפ און מיט א באליידיגטער מארדע, האט מיט א גיכען נאלאפ געשלעפט נאך זיך א הויכען געפלאכטענעם טרייסלענדיגען וועגעלע, צו וועלכען ער איז געווען צוגעבונדען בלויז מיט איין האלאבליע. — די צווייטע האלאבליע האט פארביטען א גראד בע שטריק (די דארטיגע ביזע צינגער האבען פארזיכערט, אז דער אוריאלניק האט אומיסטנע אויסגעקליבען אזא טרויעריגען „שפאן“). כדי צו פארזיכערען זיך פון אלערליי רכילות). דער אוריאלניק אליין האט געטריבען דעם פערד, פארנעמענדיג ביידע ערטער מיט זיין גרויסען משונה'דיגען קערפער, וואס איז געווען אנגעטאן אין א גרויען מאנטעל פון פראנטישען אפיצערסקען געוואנד.

— מיר האבען די עהרע, יעוופסיכי אפריקאנאוויטש! — האב איד א געשריי געטאן, ארויסרוקענדיג זיך פון פענסטער.
— א'א, מיר האבען די עהרע! — האט ער זיך אפגערופען מיט זיין פריינדליכען הילכיגען בארימאן פון א הערשער.

ער האט אפגעשטעלט דעם פערד און, באריהרענדיג דאס הייטעל מיט זיין אויסגעגלייכטער האנד, האט ער מיט א שווערער וואגיגער גראציע א ניג געטאן פאראויס זיין גרויסען קערפער.
— קומט אריין, אויף א רגע'לע. איד האב עפעס אן עסק'ל, וואס כ'דארף איד...

— כ'קען ניט! מ'דארף ערפילען די פליכטען פון דינסט, כ'פאהר אין וואלאשע צו א טויטען — א דערטרונקענעם, יא.

נאר איד האב שוין געוואוסט יעוופסיכי אפריקאנאוויטש'עס שוואכקייטען און דערפאר האב איד געזאגט מיט א געמאכטער עלייכניגטיגקייט:

— אז עבירה, אז עבירה... און איד האב פון דעם גראף ווא-יאנצעל'ס הויף געקראגען א פאר פלעשלאך אזעלכע...

— כ'קען ניט, פליכטען...

— דער אויפזעהער, א באקאנטער מיינער, האט זיי מיר פאר-קויפט. ער האט זיי אינ'ם קעלער געהאלטען ווי לייבליכע קינדער... אפשר וועט איהר אריין... און דעם פערדעל אייערען וועל איד הייסען געבען האבער.

— אט, ס'ראַ מאַדנער איהר זייט, זעהט, — האט דער אור-דיאָדניק געזאגט מיט פאַרוואָרף. — איהר ווייסט נאָר ניט, אַז פליכטען פון דינסט זיינען פריהער פון אַלץ? ... און וועלכע זיינען זיי, די פלעשלאך? סליוואוויטש?

— וועלכע סליוואוויטש! — האב איד אַ מאַד געטאָן מיט דער האַנד. — דאָס איז יענער, אמת'ער... אַט וואָס דאָס איז! ...

— דעם אמת זאגענדיג, האבען מיר שוין היינט געהאט, — האט דער אוריאלניק מיט אַ פאַרדראָס אַ קראַץ געטאָן זיך די באַק, און האט שטאַרק פאַרקרימט דאָס געזיכט.

איד האב ניט אויפגעהערט מיט דער פריהערדיגער רוהיג-קייט:

— איד ווייס ניט צי ס'איז אַן אמת, נאָר דער אויפזעהער האט זיך געשווארען, אַז ס'איז שוין אַלט אַ צוויי הונדערט יאָהר, און עס שמעקט ווי קאַניאַק, און ס'איז געל ווי עכטער בורשטין...

— עדי וואָס טוט איהר מיט מיר! — האט דער אוריאלניק אויסגעשריען מיט אַ קאַמישער פאַרצווייפלונג. — און ווער זשע וועט ביי מיר צונעמען דעם פערד?

ביי מיר האָבען זיך טאַקע געפונען עטליכע פלעשלאך מיט'ן אמת'ן וויי, כאַטש ניט מיט אַזאַ אַלטען ווי איד האב זיך בא-

רימט, אבער איד האב אויסגערעכענט, אז דער כח פון איינפלוס וועט איהם צוגעבען נאך עטליכע צעהנדליג יאהר... נאך סיי ווי סיי איז דאס געווען אז עכטער היימישער שטארקער ווייז, דער שטאלץ פונ'ם וויינקעלער. פון איינעם און ארים געווארענעם אל-טען מאגנאט. (יעוופסיכי אפריקאנאוויטש, וועלכער האט גע-שטאמט פון גייסטליכע, האט טאקע בא'לד ביי מיר אויסגעבעטען א פלעשעל צוזא, איז פאל, ווי ער האט זיך אויסגערדיקט, פון א שטארקער פארקילונג, וואס עס קען טרעפען)... דער פארבייסען, וואס איז ביי מיר געווען, איז געווען א גאסטראנאמישער: יונגע רעמאכלאך און פרישע, אקארשט אויסגעשלאגענע פוטער.

— נו, וואס פאר אן עסק'ל האט איהר עפעס? — האט דער אוריאדניק א פרעג געטאן, נאכ'ן פינפטען גלעזעל, אַנשפּאַרענדיג זיך אויפ'ן ווענטעל פון דעם אלטען שטול, וואס האט אונטער איהם געקנאקט.

איד האב גענומען פארנאנדערלייגען פאר איהם די לאגע פון דער אלטער, איד האב דערמאנט וועגען איהר אומבאהילפיגקייט און פארצווייפלונג, און פארבייגעהענדיג האב איד לייכט בא-דיהרט די פראגע פון ניט נויטיגען פארמאליזם, דער אוריאדניק האט מיר געהערט מיט אן אַרונטערגעלאזענעם קאפ און האָט כסדר גערייניגט פונ'ם שאַלעכץ דעם רוימען שטייפען זאפטיגען רעטאכעל און האט עס הילכיג פארנאנדערגעקייט מיט א גרויסען אפעמיט. ווען ניט ווען פלעגט ער אויף גיך א ווארף טאן אויף מיר זיינע גלייכילטיגע, מוטנע, ביז געלעכטער קלייניקע און בלויע אויגען, נאך אויף זיין גרויסען רוימען געזיכט, האב איד קיין זאך ניט געקענט דורכלייענען, ניט קיין מיטגעפיל און ניט קיין ווידערשטאנד. צום סוף, ווען איד בין אַנשוויגען געווארען, האט ער נאך א פרעג געטאן:

— נו, איז וואס זשע ווילט איהר פון מיר?

— וואס הייסט וואס? — בין איד אויפגערעגט געווארען. —

געהט אריין, איד בעט אייד, איז זייער לאגע, עס לעבען זיך צוויי ארימע, ניט באשיצטע פרויען...

— און איינע פון זיי איז ווי א בלום פון נארטען! — האט דער אוריאלניק מיט א וואונק אריינגעשמעלט.

— נו הערט אויף, א בלום צי ניט א בלום — דאס איז שוין א צעהנטע זאך. נאר זאגט מיר, איד בעט אייד, פאר וואס זאלט איהר עפעס ניט טאן פאר זיי? פונקט ווי ס'וואלט אייד אין לעבען גענאנגען? איהר מוזט זיי טאקע ארויסשיקען? נו, ווארט כאטש צו אביסעל, ביז וואגען איד וועל זיך אליין ווענדען צום גוטבאזיצער... מיט וואס ריזיקירט איהר דא, אויב איהר וועט צוואווארטען כאטש א חודש?

— וואס הייסט, מיט וואס איד ריזיקיר? מיט אלץ ריזיקיר איד דא, און פריהער פון אלץ — מיט מיון אמט, יא. ווייס איהר דער גוטער יאהר, וואס פאר א מענש ער איז, דער הערר וויליאם שטויטש, דער נייער גוטבאזיצער. אפשר איז ער פון יענע חברה לייט, וואס נאר עפעס, איז באלד א פאפירעל, א פעדערעל און א מסיד'עלע גלייד אין פעמערבורג, א? ביי אונז טרעפען דאך אזעלכע!

איד האב געפרופט בארוהיגען דעם אויפגערודערטען אוריאל-

ניק.

— נו, לאזט אפ, יעוופסיכי אפריקאנאוויטש, איהר פארגרע-
סערט דא דעם גאנצען ענין. און וואס איז דא אינגאנצען? און דערנאך איז א ריזיקע — א ריזיקע, אבער א דאנק איז פון דעס-
וועגען א דאנק...

— פוי — האט דער אוריאלניק ציהענדיג א פייה געטאן און האט טיף אריינגערוקט זיין האנד אין קעשענע פון די בריימע הויזען. — דאס איז אויך מיר א דאנק! איז וואס זשע מיינט איהר, אז פאר א וועלכע ניט איז פינה און צוואנציג רובעל זאל איד שטעלען אויף א קארט מיון אמט און מיינע פליכטען? א, ניי, דאס טראכט איהר נאר וועגען מיר אזוי שלעכט.

— וואס היצט איהר זיך אזוי, יעוופסיכי אפריקאנאוויטש? דא האנדעלט זיך דאך ניט אין דער סומע געלד, נאר אזוי פשוט... נו כאטש פון מענשליכקייט...

— פון מע—נ—שליכקייט? — האט ער איראניש אפגעהאקט אויף יעדער זילבע. — זייט מיר מוחל, נאר די אלע מענשען זיצען שוין ביי מיר אט א דא! — האט ער ענערניש זיד א קלאפ געמאן איבער'ן געזונטען בראנזענעם נאקען, וועלכער איז אריבערגעהאנגען נען איבער'ן קאלנער איז א פעמען גלאטען קנייטש.

— נו דאס טרייבט איהר שוין, דאכט זיד, אביסעלע איבער, יעוופסיכי אפריקאנאוויטש.

— מיט קיין טראפעלע אפילו ניט. דאס איז — א קריינק פון אונזערע מקומות", ווי ס'האט זיד אמאל אויסגעדריקט דער בארימטער פאבעל שרייבער, דער הער קרילאוו. אט ווער אט די ביידע דאמען זיינען! אייד איז ניט אויסגעקומען צו לייענען דאס שעהנע ווערק פון זיין לויטערקייט, דעם פירשט אורוסאוו. אונטער'ן נאמען „דער פאליציי אוריארדניק“?

— ניי, ניט אויסגעקומען.

— אז עבירה, אז עבירה. א שעהן און א הויך מאראליש ווערק איז דאס. איד ראט אייד צו באקענען זיד מיט דעם ווען איהר'ט האבען צייט...

— געוויס, געוויס, איד וועל עס מיט פארנעניגען לייענען. אבער איד קען נאר אלץ ניט פארשטעהן, וואס פאר א שייכות האט א דאס בוך צו די צוויי ארימע פרויען?

— וואס פאר א שייכות? אט וואס פאר א שייכות. דער ערשטער פונקט (יעוופסיכי אפריקאנאוויטש האט פארבויגען דעם גראבען האריגען ווייז פינגער פון דער לינקער האנד): „דער אוי ריאדניס האט דאס פולע רעכט אכטונג צו געבען, אז אלע גאטס פארקטיגע איינוואוינער זאלען געהן אין גאט'ס טעמפעל, און זאלען זיד דארטען האלמען רוהיג"... איצטער פרעג איד אייד, צי געהט זי... ווי הייסט זי דארטען... מאנויליכע, צי ווי?... איז געהט זי ווען ניט ווען איז קלויסטער?

איד האב געשוויגען א פארוואונדערטער פון דער ניט ער ווארטער ווענדונג וואס דער געשפרעד האט אנגענומען. ער האט

אויף מיר א סוף געטאן ווי א זיגער און האט פארבויגען א צווייטן
טען פינגער.

— דער צווייטער פונקט: „עס איז אומערום פארבאטען דאס
פאלשע פאראויסזאגען און די פאלשע נביאות... איצטער פילט
איהר עס? דערנאך קומט דער דריטער פונקט, יא: „עס איז
פארבאטען דאס ארויסגעבען זיך פאר א מכשף אדער פאר א כשוף
מאכער און צו באנוצען זיך מיט עהנליכע אפנאדעריי.“ וואס
וויילט איהר זאגען מכה דעם? און ווי ווען דאס זאל זיך אויפ-
דעסען אדער דאס זאל דערגעהן אויף א זייטיגען אופן צו די הע-
כערע? ווער וועט דארפען אפגעבען חשבון? — איד. וועמען
מ'מען געבען איבער'ן היטעל און אַוועק פון אַמט? — מיר. איז
זעהט איהר, וואס פאר אן עסק'ל דאס איז...

ער האט זיך באקוועמער אריינגעזעצט אין שטול. זיינע אויגען
אויפגעהויבענע ארויף האבען צושטרייטע געבלאנדזשעט איבער
די ווענד פון מיין צימער, און זיינע פינגער האבען הייליג גע-
פויקט איבער'ן מיש.

— נו, און אז איד וועל איך עפעס בעטען, יעוופסיכי אפריי-
קאנאוויטש, — האב איך ווידער אנגעהויבען מיט א ווייכען בע-
טענדיגען טאן. — פארשמעהט זיך, אייערע פליכטען זיינען שווע-
רע און פארדרעהטע, אבער א הארץ האט איהר, ווי איד ווייס,
א גוטע, א גאלדענע. וואס פאר א ווערט האט עס ביי איד, אז
איהר זאלט מיר צוזאגען, אז איהר וועט לאזען צו רוה די ביידע
פרויען?

דעם אוריארדניק'ס אויגען האבען זיך פלוצלינג אפגעשטעלט
איבער מיין קאפ.

— א וואויל ביקסעל ז'כיי איד, — האט ער נאכלעסיג א
זאג געטאן, ניט אויפהערענדיג צו פויקען מיט די פינגער. — א
פיין ביקסעל. פריהערדיגען מאל ווען איד בין צו איד פארפאהר-
רען, און האב איך ניט דערוויסט איז דער היים, האב איך די
נאנצע צייט געקוקט אויף איהם... א וואונדערליך ביקסעל!

איד האב אויך א קעהר געטאן דעם קאפ און האב א קוג
געטאן אויף דער ביקס.

— יא, ניט קיין שלעכטע, — האב איד א באַרים געטאן די
ביקס. — דאָס איז פון די אַלטע ביקסען, פון גאסמיידרעננעמ'ס
פאָבריק. איד האָב זי ערשט פאַרזאָהרען אויף אַ צענטראַלען
איבערגעמאַכט. קוקט זיך נאָר גוט איין אויף די רעהרען.
— אודאי, אודאי, ווי זשע אַנדערש, ווי זשע אַנדערש... אויף
די רעהרען טאַקע האָב איד יעמאַלט געקוקט מיט אַזא פאַרנע-
ניגען... ס'איז אַ וואונדער זאָד... ממש, מיטען זאַגען, אַז ס'איז
אַ גאַנצער אוצר...

אונזערע אויגען האָבען זיך באַגעגענט, און איד האָב דערזע-
הען, ווי איז די ווינקלען פון דעם אוריאַדניק'ס ליפען האָט אַ צי-
טער געטאן אַ לייכטער, נאָר אַ פילדייטיגער שמייכל. איד בין
אויפגעשטאַנען פון אַרט, האָב פון וואַנד אַרונטערגענומען די
ביקס און בין מיט דעם צוגעגאַנגען צו יעוופסיכי אַפריקאַנאַוויטשען.
— ביי די טשערקעסען איז פאַראַן זעהר אַ ליבער מנהג צו
שיינקען דעם גאַסט אַלץ, וואָס דער גאַסט נעמט לויבען, — האָב
איד ליבליך געזאָגט. — איד און איהר, כאַטש מיר זיינען ניט
קיין טשערקעסען, יעוופסיכי אַפריקאַנאַוויטש, אָבער איד בעט אייך
צו נעמען פון מיר אויף אַז אַנדענק אַט די זאָד...
דער אוריאַדניק האָט געמאַכט אַז אַנשטעל ווי ער וואַלט זיך
פאַרשעמט.

— געהט שוין געהט, אַט אַזא פיינע זאָד! ניי, ניי, דאָס איז
שוין אַ צו פרייגעביגער מנהג!

פונדעסטוועגען האָט מיר ניט גענומען לאַנג איהם איינצור-
ריידען. דער אוריאַדניק האָט צוגענומען די ביקס, און האָט
זי פאַרויכטיג אַוועקגעשטעלט צווישען זיינע ביידע קניע און
מיט ליבע אַרומגעווישט מיט זיין ריינער נאַזטיכעל דעם שטויב
וואָס איז געלעגען צווישען די אייזענס. איד האָב זיך אַביסעל באַ-
רוהיגט, זעהענדיג, אַז מיין ביקס איז כאַטש אַריינגעפאַלען אין די
הענד. פון אַ ליבהאַבער און אַ מבין, יעוופסיכי אַפריקאַנאַוויטש איז

תיכף אויפגעשטאנען און האט זיך גענומען איילען אוועקצופאהר רען.

— די זאך ווארט ניט, און איד האב זיך דא מיט אייך פארר שמועסט, — האט ער געזאגט קלאפענדיג איבער'ן דיל מיט די האלב אנגעטאנענע קאלאשען. — ווען איהר'ט זיין אין אונזערע מקומות, פארבעטען מיר אייך צו מיר.

— נו, און וואס הערט זיך וועגען דער מאנוליכע, יעוופסיכי אפריקאנאוויטש? — האב איד איידעל דערמאנט.

— מיר וועלען זעהען, מיר וועלען א קוק מאן... — האט יעור פסיכי אפריקאנאוויטש ניט אויף באשטימט א בורטשע געמאן. — אט, איד האב געוואלט אייך נאך עפעס בעטען... דאס רעטאכעל איז ביי אייך און אויסערגעוויינליכס!
— אליין געלאזט וואקסען...

— א וואונדערליך רעטאכעל! ווייסט איהר, ביי מיר, מיין בעסערע העלפט איז א מורא'דיגע פארעהרערין פון יעדען סארט גרינס. איז אזוי אויב טאיז מעגליך נאר... אינאיינציג בינטעלע נאר.

— מיט גרויס פארגעניגען, יעוופסיכי אפריקאנאוויטש. כ'וועל עס אננעמען פאר א כבוד... היינט וועל איד עס אוועקשיקען מיט א מענשען א גאנצען קיישעל. און פוטער'ל אויך, ערלויבט מיר, פאר איינוועגס... פוטער איז ביי מיר, אז ס'איז א זעלטענקייט...
— נו, זאל זיין פוטער'ל אויך... — האט דער אוריארדיק איינ געשטימט, — נו, און יענע דארט... די ווייבער, איז ניט זיי דארטען א צייכען, אז ביז וואס ווען, וועל איד זיי צו דוה לאזען. אבער זיי זאלען וויסען זיין, — האט ער פלוצלינג אויפגעהויבען דעם קול, — אז ניט מיט א דאנק אליין קען מען זיך פון מיר ארויסדרעהען. און איצטער ווינש איד אייך א גוטען. נאך אמאל מערסי פאר דער מתנה'לע און פאר'ן כבוד...

ער האט אויפ'ן מיליטערישען שטייגער א קלאפ געמאן מיט די קנאפעל, און מיט דעם שווערען גאנג פון א זאמען אנגעזעהענעם מענשען איז ער ארויס צו זיין עקיפאזש, ארום וועלכען עס

זיינען שוין געשטאנען אהו היטלען אין אַנגעצויגענע פּאַזעס, דער סאַטסקי, דער עלטסטער פון דאָרף און יאַרמאַלע.

9

עוּפּסיכי אַפּריקאַנאַוויטש האָט געהאַלטען זיין וואָרט און אויף אַן אונבאַשטימטער צייט האָט ער צורוה געלאָזען די אייניג וואוינער פונם שטיבעל אויף די הינערשע פּיסלאָד. נאָר מיר נע באַציהונגען מיט אַלעסיעו האָבען זיך שאַרף און מאַדנע גע-ענדערט. אין איהר האַלטען זיך צו מיר אין אפילו קיין סימן ניט פאַרברייבען פון דער פּריהערדיגער פאַרטרויליכער נאַאיווער צערט-ליכטיג. פון דער פּריהערדיגער לוסטיגקייט אין וועלכער עס האָט זיך אַזוי ליב צונויפגעמישט די קאַקעטעריי פון אַ שעהנער מיר דעל, מיט דער הייטערער קינדערשער שטיפּערדיקייט. אין אונז זערע געשפּרעכען האָט זיך באַוויזען עפעס אַן אומבאַשטימטע, אומהיימליכע געצאַמקייט... מיט אַן אומרוהיגער שרעקעדיגקייט פלעגט אַלעסיע אויסמיידען די לעבעדיגע טעמען, וואָס האָבען אונז פּריהער געגעבען אַזאַ אומבאַגרענעצטע פּרייקייט פאַר אונז זער נייגעריגקייט.

אין מיין אַנוועזענהייט פלעגט זי זיך אַ פאַרטאַנענע און אַן אַנגעשטרענגטע אַפּגעבען אין גאַנצען צו דער אַרבייט. נאָר ניט איינמאַל פלעג איד זעהן, ווי אין מיטען פון דער אַרבייט פלע-גען פּלוצלינג איהרע הענד אַרונטערפאַלען אַפּגעלאָזענע איבער דער לענג פון איהר קניע, און די אויגען פלעגען מיר און אונבאַ-שטימט אַרונטערלאָזען זיך און קוקען אַרונטער, צום דיל. אויב איד פלעג אין אַזאַ מינוט אַנרופען אַלעסיעו ביי'ם נאַמען, אַדער איד פלעג זיך ווענדען צו איהר מיט עפעס אַ פּראַגע, פלעגט זי אויפציטערען און פלעגט לאַנגזאַם אויסדרעהען צו מיר דאַס גע-זיכט, אין וועלכען עס פלעגט זיך אַפּשפּיגלען שרעק און אַני-שטריינגונג צו פאַרשטעהן דעם זין פון מיינע ווערטער. אַפּט מאַל פלעגט זיך מיר דאַכטען, אַז עס מאַכט איהר שווער און ענג

מיין געזעלשאפט, אבער דאס וואס מיר האט זיך געדאכט האט זיך ניט געשטימט מיט יענעם גרויסען אינטערעס, וואס זי האט געפונען ערשט מיט עטליכע טעג צוריק, איז מיין יעדער באמער- קונג און איז מיין יעדער פראגע... מיר איז נאך פארבליבען צו טראכטען. אז אלעסיע וויל מיר ניט מוחל זיין פאך מיין אריינ- מישען זיך אין דעם עסק מיט'ן אוריאדניק, ווייל איהר פרייע און אומאפהיינגיגע נאטור איז דא אַנגעריהרט געווארען... אבער אט דאס געפיל האט מיר ניט צופרידען געשטעלט: איז דער אמת'ן, ווי קומט עס צו אַ פראסטער מיידעל וואס איז אויסגעוואקסען אין וואלד, אזוי פיל אויסגעזוכטער שטאלץ?

דאס אלץ האט געדארפט קלאר ווערען, נאך אלעסיע האט אַ פארביסענע אויסגעמידען יעדע בעסטע געלעגענהייט וואס האט זיך געמאכט, פאך אַ אַפּענהארציגען געשפרעך. אונזערע שפאַ- צירען איז די אווענדען האבען אויפגעהערט. אומזיסט האב איר יעדען טאג, קלייבענדיג זיך אוועקגעהן, געווארפען אויף אלע- סיען מייע בעטענדיגע, פילריידענדיגע אויגען, — זי האט גע- מאכט אַ אַנשטעל, אז זי פארשטעהט נאך ניט זייער באדייטונג. די אַנוועזענהייט פון דער אלטער, ניט קוקענדיג אויף איהר טויב- קייט, האט מיר באאומרוהיגט.

אפטמאל בין איר ביין געווארען אַנטקעגען מיין אייגע- נער שוואכקייט און אויך אַנטקעגען דער געוואוינשאפט, וואס האט מיר יעדען טאג געצויגען צו אלעסיען. איר האב נאך אליין ניט פארדעכטיגט, מיט וועלכע דינע, שטארקע, ניט זעהענדיגע פעדים מיין הארץ איז צוגעבונדען געווארען צו אַט דער שענהער מיידעל, וואס איז פאך מיר אזוי ניט פארשטאַנדיג. איר האב נאך ניט געטראכט וועגען ליבע, אבער איר האב שוין איבערגע- לעבט יענעם אומרוהיגען פעריאד, וואס קומט פאך דער ליבע, אַ פולען מיט אומבאַשטימטע פיינליד-טרויעריגע געפילען. וואו איר האב זיך ניט געפונען, און וויפיל איר האב זיך ניט באמיהט צו זיין רוהיג, און צושטרייען זיך, — זיינע אלע מייע געדאַנקען פארנומען געווען מיט אלעסיעס געשטאַלט, מיין גאַנצער וועזען

האט געצויגען זיך צו איהר, יעדע ערינערונג וועגען איהר, ווע-
גען איהר קלענסטען געזאגטען ווארט, וועגען איהרע באוועגונגען
און שמייכלען, האבען צוזאמענגעדריקט מיין הארץ מיט א שטי-
לען און זיסען וועהטאג. נאך דער אווענד פלעגט קומען, און איד
פלעגט לאנג לאנג זיצען לעבען איהר אויפ'ן נידעריגען שאקלע-
דיגען ביינקלעלע, און אין אומעט פלעגט איד זיך פילען וואס וויי-
טער אלץ שטילער, אלץ שווייגענדיגער און פארלירענער.

אינמאל האב איד אין אזא צושטאנד פארבראכט ארום אלע-
סיען א גאנצען טאג. פון פרימארגען נאך האב איד זיך געפילט
ניט גוט, כאטש איד האב נאך ניט געקענט באשטימען ריכטיג
צי איד בין טאקע קראנק. אין אווענד אין מיר געווארען ערגער.
מיין קאפ איז שווער געווארען, אין די אויערען האט מיר געקלונ-
גען, אין די שלייפען האב איד געפילט א טעמפען וועהטאג, —
ווי אימיצער וואלט זיי כסדר געדריקט מיט ווייכע, אבער שטאר-
קע הענד, אין מויל איז מיר טרוקען געווען, און איבער'ן גאנצען
לייב האט אהן אן אויפהער איבערגעגאסען זיך עפעס א פוילע,
מידע שלאפטייט, פון וועלכער עס פלעגט זיך וועלען גענעצען און
ציהען זיך. אין די אויגען האב איד געפילט אזא וועהטאג, אזוי
ווי איד וואלט אקארדשט געקוקט אָנגעשטריינגט און נאהענט אויף
א בליציגען פינטעל.

און שפעט אין אווענד, ווען איד בין געגאנגען אהיים, האט
מיר אין מיטען וועג פלוצלינג אָנגעכאפט און אויפגעטרייסעלט
א שטורעמדיגער אָנפאל פון פיבער. איד בין געגאנגען, כמעט ניט
זעהענדיג פאר זיך דעם וועג, כמעט ניט דערקענענדיג, וואוהין
איד געה, וואקלענדיג זיך ווי א שכור'ער, און אין מויל האט מיר
אלץ אפטער און הילכיגער געקלאפט א צאן אן א צאן.

איד ווייס נאך בין איצט ניט, ווער עס האט מיר דערפירט
אהיים... גאנצע זעקס טעג אהן אויפהער האט מיר געמאטערט
די שרעקליכע פאלעסיער קדחת. בייטאג פלעגט די חלאת אביסעל
אפלאזען און דער באוואוסטזיין פלעגט צו מיר צוריקקומען. יעד-
מאלט, אין גאנצען אן אויסגעמאטערטער, פלעגט איד קוים-קוים

ארומשלעפען זיך איבער'ן שטוב פילענדיג א וועהטאג און א שוואכקייט אין די קניע; ביי יעדער שטארקערער באוועגונג פלעגט דאס בלוט א גאס טאן זיך צום קאפ, ווי א הייסע כוואליע און פלעגט מיט א פינסטערניש פארשפרייטען די אלע זאכען וואס זיינען מיר געשטאנען פאר די אויגען.

אין אווענד אבער, ארום זיבען אזייגער, פלעגט ווי א שטורם באפאלען מיר די חלאת, און איד פלעג אויפ'ן געלעגער דורכמאכען א שרעקליכע נאכט, א לאנגע ווי א יאהרהונדערט אין אן אומער-טרעגליכער היץ. קוים נאך דער דרימעל פלעגט מיר לייכט אַנרוה'רען, אזוי פלעגען באַלד די משונה'דיגסטע אומגעלומפערטע, פינף-ליד-לויטערע חלומות נעמען פארנאנדער שפילען זיך אין מיין פארנאנדערגעברענטען מאַרד. אלע מיינע חלומות זיינען געווען פול מיט קלייניקע מיקראסקאפישע איינצעלהייטען, וואס האבן בען זיך ארויפגעווארפען און האבען זיך צוזאמענגעמישט איינע אויף דער צווייטער, איינע מיט דער צווייטער אין א משונה'דיגען געדערנג. אט האט זיך מיר געדאַכט, אז איד נעם פארנאנדער עפעס א סך, א סך קעסטלאך פון פארשידענער פארב און פאר-שירענער פארב, און אז איד נעם ארויס די קלענערע קעסטעלאך פון די גרעסערע, און פון די קלענערע נאך מעהר קלענערע און איד קען בשום אופן ניט אויפהערען אט די אומענדליכע אַרבייט, וועל-כע איז מיר שוין לאַנג לאַנג מיאוס געוואָרען. און אַט האָבען פאַר מיינע אויגען געשווינדעלט מיט א משוגענער פלינקייט עפעס לאַנגע העלע פאַסען פון שפּאַליער, און אויף זיי, אַנשטאַט קוויי-טען, האָב איד מיט א וואונדערליכער דייטליכקייט געזעהען גאַנ-צע הירליאנדען פון מענשליכע געזיכטער — אַפּטמאַל שעהנע, גוטע און שמייכלענדיגע, און אַפּטמאַל אַזעלכע, וואָס מאַכען שרעקליכע הויזות, רוקען ארויס די צונגען, שטשירען מיט די ציין און דרעהען מיט די גרויסע ווייסלען פון די אויגען. דערנאך פלעג איד מיט יאַרמאַלען אַריינטרעמען אין עפעס אַן אויסערגעוויינליכען פאַרוויקעלטען טיפען דיספוט. מיט יעדער מינוט פלעגען די אַרנ-מענטען, וואָס מיר פלעגען בריינגען איינער אַנטקעגען צווייטען,

אלץ דינער און טיפויניגער ווערען; די באזונדערע ווערטער און אפילו די זילבען פון די ווערטער פלעגען ווערען סודות'דיגער און פון אויסערגעוויינליכער וויכטיגקייט, און אין דער זעלבער צייט פלעגט מיד אלץ שטארקער ארומכאפען א שרעק פון עקעל צו עפעס אן אומבאוואוסטען און אן אומנאטירליכען כח, וואס האט ארויסגעצופט פון מיין קאפ איינעם נאכ'ן אנדערן די משונה-דיגע סאפיזמען, און האט מיר ניט ערלויבט איבערצורייסען דעם דיספוט וואס האט שוין מיר לאנג דערעסען.

דאס איז געווען עפעס א קאכעדיגער וויכער פון מענשליכע און חיהשע געשטאלטען, ליידענשאפטען און גענענשאפטען פון די וואונדערליכסטע פארמען און פארבען, ווערטער און פראזען, וואס זייער באדייטונג האב איך פארנומען מיט אלע מיינע געדילען... נאר — עם איז מאדנע, אין דער זעלבער צייט, האב איך ניט אויפגעהערט צו זעהן אויפ'ן באלקען א גלייכען ליכטיגען קרייז, וואס האט זיך געהויבען פון דעם לאמפ מיט'ן גרינגעם ארומגעברענטען אבאזשור. און איך האב ווי געוואוסט, אז אין אט דעם רוהיגען קרייז מיט די ניט שארף ארומגעשטרייכטע ברעגן, גען, האט זיך באהאלטען א שווייגענדיגער, איינגעשטאלטיגער, געהיימער און גרויזאמער לעבען, אן אננסטליכער און א דריקענדיגער, נאך מעהרער און שווערער ווי דער משוגענער כאאס פון מיינע חלומות.

דערנאך פלעג איך זיך אויפכאפען, בעסער געזאגט, איך פלעג זיך גאר ניט אויפכאפען, נאר פלוצלינג פלעג איך זיך דערוויסען א וואכעדיגען, דער באוואוסטזיין פלעגט זיך כמעט צו מיר צוריק-קעהרען. איך פלעג פארשטעהן, אז איך ליג אויפ'ן געלענער, אז איך בין קראנק, אז איך האב אט ערשט גע'חלום'ט אין היץ, נאך דער ליכטיגער קרייז אויפ'ן טונקעלען באלקען האט פון דעסטוועגען מיד געשראקען מיט א פארבאהאלטענער און ביזער ווארונג, מיט א שוואכער האנד פלעג איך זיך צוציהען צום זייגער, פלעג קוסען אויף דער צייט, און מיט טרויער און ער-שטוינונג פלעג איך זיך איבערצייגען, אז דער נאנצער אונזער-

ליכער פלאגמער פון מיינע משונה'דיגע חלומות, האט געדויערט ניט מעהר פון צוויי אדער דריי מינוט. „גאט מיינער! ווען וועט שוין טאג ווערען!“ פלעג איד טראכטען א פארצווייפעלטער, ווארפענדיג מיט'ן קאפ איבער דער הייסער קישען און פילענדיג, ווי מיינ אייגענער קורצער הייסער אטהעם ברענט מיר די ליפען... נאר אט פלעגט מיר ווידער באפאלען א לייכטער דינער דריי מעל, און מיינ מארד פלעגט ווידער ווערען א שפילכעל פאר דעם לויטערען קאשמאר, און אין צוויי מינוט ארום פלעג איד זיך ווידער אויפכאפען אין טויט שרעק...

אין זעקס טעג ארום האט מיינ קראפטאניגע נאטור, מיט דער הילף פון כינע און טרוקענע מאלינע, בייגעקומען מיינ חלאת. איד בין אויפגעשטאנען פונ'ם געלענער אין גאנצען א צובראכענער נער, קוים וואס איד האב זיך געהאלטען אויף די פיס. מיינ געד זונד האט זיך געבעסערט מיט יעדער רגע. דער קאפ, אן אויסגע- מאטערטער פון דעם זעקסטאניגען קדחת'דיגען קאשמאר, האט איצטער געפילט א פוילע, אנגענעמע פוסטקייט פון געדאנקען. דער אפעטיט איז צוויי מאל אזוי גרויס געווארען און מיינ לייב האט זיך געשטארקט מיט יעדער שעה, אריינזאפענדיג אין זיך מיט יעדען טהייל אלץ מעהרער געזונד און פרייד פון לעבען. אין דער זעלבער צייט האט מיר אויפסניי אלץ שטארקער א ציה געטאן אין וואלד, צו דעם איינזאמען איינגעכוויגענעם שטיבעל. מיינע גערווען האבען זיך נאך ניט פארריכט אין גאנצען, און יעדעס מאל ווען איד פלעג פאר זיך אין מיינ זכרון ארויסרופען אלעסיע'ס געזיכט און קול, פלעג איד דערפילען אזא צערטליכע פרייד, אז מיר פלעגט זיך וועלען וויינען.

10

ע ן זיינען אריבער נאך פינף טעג, און איד בין שוין אויף אזוי פיל שטארק געווארען, אז איד בין צופוס, ניט מיר ווערענדיג, דערנאנגען צום שטיבעל אויף די היהנערשע פיסלאך. ווען איד

בין ארויה אויפ'ן שוועל, האט דאס הארץ אין מיר אומרוהיג גענומען קלאפען. כמעט צוויי וואכען האב איך ניט געזעהען אלע סיען, און ערשט איצטער האב איך קלאר פארשטאנען, ווי ליב און ווי נאהענט זי איז מיר. האלטענדיג זיך פאר'ן הענטעל פון דער טיר, בין איך עטליכע רגע'ס געשטאנען און האב קוים געקענט איבערכאפען דעם אטהעם. א ניט זיכערע, האב איך אפילו צו געמאכט די אויגען אויף א וויילע, איידער איך האב אן עפען געטאן די טיר.

דעם איינדרוק וואס איך האב באקומען ווען איך בין אריין אין שטיבעל, איז שווער איבערצוגעבען. קען מען דען גערענקען א ווארט, וואס עס ווערט ארויסגעזאגט אין די ערשטע רגע'ס ווען עס באגעגענען זיך א מומער מיט א זעה, א מאן מיט א ווייב, אדער צוויי פארליבטע? עס ווערען ארויסגערעדט אזוינע פשוט'ע, אזוי וואכעדיגע ווערטער, אז ווען מען וואלט עס אנגעשריבען אויף פאפיר, וואלט מען דאך אפילו געלאכט פון זיי. אבער דא איז יעדעס ווארט אויף אן ארט, און ליב און טייער, שוין דערפאר אליין, ווייל דאס ווערט ארויסגעזאגט פון דעם ליכטען און נאהענט סטען מענשען אויף דער וועלט.

איך געדענק, זעהר דייטליך געדענק איך נאר דאס, אז צו מיר האט זיך געשווינד א קעהר געטון אלעסיעס בלייד געזיכט, און אז אויף דעם שעהנעם, און פאר מיר נייעם געזיכט, האט זיך אין א רגע אפגעשפיגעלט בייטענדיג איינס דאס צווייטע, שטוי נונג, שרעק, אומרוה, און א צערטליכער שיינענדיגער שמייבעל פון ליבע... די אלטע האט עפעס געקויט, שארענדיג זיך ארום מיר, נאר איך האב ניט געהערט איהרע באגריסונגען. אלעסיע'ס קול האט זיך צו מיר דערטראגען ווי א זיסע מוזיק:

— וואס איז מיט אייך געשעהן? איהר זייט קראנק געווען?
 אד, ווי איהר זייט מאגער געווארען, ארימער מיינער.
 א לענגערע צייט האב איך איהר נאר ניט געקענט ענטפערען, און שווייגענדיג זיינען מיר געשטאנען איינער אנטקעגען צווייטען, האלטענדיג זיך פאר די הענד, גלייך קוסענדיג טיעף און פריידיג

אינער דעם צווייטען אין די אויגען. די עטליכע שווייגענדיגע רגע'ס האלט איד שטענדיג פאר די גליקליכסטע פון מיין גאנצען לעבען. — קיינמאל, קיינמאל, ניט פריהער און ניט שפעטער האב איד ניט איבערגעלעבט אזא ריינע, אזא פולע פארקאפערנדיגע פרייד. און ווי פיל איד האב געלייענט אין אלעסיע'ס טונקעלע אויגען: סיי אויפגענונג פון דער באגעגניש, סיי פארוואוהר פאר מיין לאנגער אבוועזענהייט, און הייסע ערקלערונג אין ליבע... איד האב דער-פילט, אז אינאיינעם מיט איהר בליק ניט מיר אלעסיע אוועק מיט פרייד און אהן באדינגונגען איהר גאנצען וועזען.

זי האט די ערשטע איבערגעריסען דעם פאר'כשופיטען מא' מענט, באווייזענדיג מיט א לאנגזאמער באוועגונג פון די אויגען אויף דער אלטער מאנוליקע'ן. מיר האבען זיך געזעצט איינע נעבען צווייטע, און אלעסיע האט גענומען פארנאנדערפרעגען מיר מיט אלע איינצעלהייטע, וועגען דעם גאנג פון מיין חלאת, וועגען די רפואות, וואס איד האב איינגענומען, וועגען די ווערטער און מיינונגען פון'ם דאקטאר (וואס איז צוויי מאל געקומען צו מיר פון'ם שטערטעל). וועגען דעם דאקטאר האט זי מיר גענויט איי-בערצודערצעהלען עטליכע מאל נאכאנאנד, און איד האב אפטמאל באמערקט אויף איהרע ליפען א לויפענדיגען שפאטישען שמייכעל.

— אה, פאר וואס האב איד ניט געוואוסט, אז איהר זייט קראנק געווארען! — האט זי אויסגעשריען מיט אונגעדולד און פארדרוס. — אין איין טאג וואלט איד דאך אייד אויף די פיס געשטעלט... נו, ווי קען מען זיי פארטרויען, אז זיי פארשטעהען חלוטין נאך-ניט? ווארום האט איהר ניט געשיקט נאך מיר?

איד האב ניט געוואוסט וואס צו זאגען.

— זעהסט דאך, אלעסיע... דאס האט מיט מיר געטראפען אזוי פולצלינג... און דערצו האב איד מורא געהאט באאונרוהיגען דיר. דו ביזט די לעצטע צייט צו מיר געווארען אזא מאדנע, אזוי ווי דו וואלסט אויף מיר אלץ ברונג געווען, אדער איד בין דיר נמאס געווארען... הער זיך איין, אלעסיע, — האב איד צוגעגעבען מיט א

נידעריגען קול, — איד האב דאך אזוי פיל, אזוי פיל צו ריידען מיט דיר... אבער מיט דיר אליין... פארשטעהסט?

זי האט שטיל ארונטערגעלאזען די ברעמען אין א צייכען פון צושטימונג, דערנאך האט זי שרעקענדיג א קוק געטאן אויף דער באבען און האט געשווינד א שעפטשע געטאן:

— יא... כ'האב עם אליין אויך געוואלט... שפעטער א ווייל... ווארט צו...

ווי נאך די זון איז פארנאנגען, האט אלעסיע מיך גענומען איי-

לען אהיים.

— געהט שוין אהיים, קלייבט זיך ניכער, — האט זי געזאגט

שלעפענדיג מיך פון בענקעל פאר דער האנד. — אויב די פייכקייט פון דער לופט וועט אייך איצטער ארומנעמען, וועט איהר ווידער קראנט ווערען.

— און דו, אלעסיע, וואוהין געהסטו? — האט מאנוליכע פלוצ-

לינג א פרעג געטאן, זעהענדיג אז איהר אייניקעל האט אויף גיך ארויפגעווארפען אויפ'ן קאפ א גרויסע, גרויע וואלענע שאל.

— כ'וועל געהן... כ'וועל באלייטען אביסעל, — האט אלעסיע

געענטפערט.

זי האט עם ארויסגערעדט גלייכגילטיג, קוקענדיג ניט אויף דער

באבען, נאר אויפ'ן פענסטער, און אין איהר קול האב איד אויפ' געכאפט א קוים מערקליכען שאמען פון אויפרעגונג.

— וועסט טאקע געהן? I — האט מיט באטאונג די אל-

טע איבערגעפרעגט.

אלעסיעס אויגען האבען אויפגעבליצט און האבען זיך אפגע-

שמעלט גלייך אויף מאנוליכע'ס געזיכט.

— יא, כ'וועל געהן! — האט זי אז אנגעצונדענע געענטפערט.

— וועגען דעם איז שוין גערעדט געווען און גע'טענה'ט געווען...

ס'איז מיין זאך און איד וועל באצאלען.

— עך דו!... — האט די אלטע אויסגעשריען מיט פארדרום

און פארווארף. זי האט נאך עפעס געוואלט צוגעבן, אבער זי

האט א מאך געטאן מיט דער האנד און האט זיך אוועקגעשלעפט

מיט איהרע וואקלענדיגע טריט צום ווינקעל, און, קרעכצענדיג, האָט זי זיך גענומען שאַרען איבער עפעס אַן אַלמען קויש.

איד האָב פאַרשטאַנען, אַז אַט דער געשווינדער פיינדליכער געשפרעד, פון וועלכען איד בין אַקאַרשט געווען אַן עדות, מוז די געזען פאַר אַ שטענדיגען לאַנגען געגענווייטיגען קריג, וועלכער קומט אַפּט פאַר צווישען זיי.

קומענדיג מיט אַלעסיע'ן צום וואַלד, האָב איד אַ פרעג גע-

טאַן:

— די באַבע וויל ניט, אַז דו זאַלסט געהן מיט מיר שפּאַצירן

רען? יא?

אַלעסיע האָט מיט פאַרדרום אַ פיהר געטאַן מיט די אַקסלען.

— איד בעט אייד, זאַל דאָס אייד ניט אַרען. נו יא, זי וויל

ניט... איז וואָס! בין איד דען ניט פריי צו טאַן אַלץ וואָס מיר געפעלט?

אין מיר האָט זיך פּלוצלינג אויפגעהויבען אַ שטאַרקער פאַר-

לאַנג צו מאַכען אַלעסיע'ן פאַרוואַרפען פאַר איהר פריהערדיגע בייזקייט צו מיר.

— הייסט עס, אַז פריהער, נאָר איידער איד בין קראַנק גע-

וואָרען, האַסטו אויך געקענט, נאָר דו האַסט ניט געוואַלט בלייבען

מיט מיר אויג אויף אויג... אַד, אַלעסיע, ווען דו וואַלסט געוואוסט,

ווי שטאַרק דו האַסט מיר וועה געטאַן... איד האָב אַזוי געוואַרט,

איד האָב אַזוי געוואַרט יעדען אווענד, אַז אַט וועסטו ווידער מיר

געהן באַלייטען... און דו, דו ביזט יעמאַלט געווען אַזאַ פרעמדע,

אַזאַ אומעדיגע און בייזע. א, ווי דו האַסט מיר געמאַטערט, אַלע-

סיע!

— נו, הערט שוין אויף, ליבינקער... פאַרגעסט עס אין גאַנץ

צען, — האַט אַלעסיע זיך געבעטען, מיט אַ ווייכקייט און האַרציג-

קייט אין איהר קול.

— ניין, איד רייד דיר דאָס ניט אויס, — ס'איז נאָר אַזוי צו

רייד געקומען... איצטער פאַרשטעה איד, פאַרוואָס דאָס איז אַזוי

געווען... אַבער אין אַנהויב — ס'איז מיר אַפילו מיאוס צו דער-

מאנען זיך — האב איך געמיינט, אז די האסט מיך זעהר שטארק געמאטערט. מיר האט זיך געדאכט, אז די רעכענסט מיך פאר אזא יויטען און פרעמדען מענשען, אז אפילו א פשוט'ע חבר'שע טובה איז דיר שווער צו נעמען פון מיר... דאס האט מיך זעהר פארדראָט מען... כ'האב דאס אפילו ניט פארדעכטיגט, אלעסיע, אז דאס אלץ איז איבער דער באבען.

אלעסיע'ס געזיכט האט זיך פלוצלינג אָנגעצונדען און איז רויט געווארען.

— ס'איז נאָר ניט איבער דער באבען!... אליין האב איך דאס ניט געוואלט! — האט זי מיט היץ א געשרי געטאן.

איך האב אויף איהר א קוק געטאן פון דער זייט, אזוי אז איך האב דערזעהן איהר ריינעם צארטען פראפיל און איהר לייכט אָנ געבויענעם קאפ. ערשט איצטער האב איך באמערקט, אז אלעסיע איז אליין אויך מאַנערער געווארען פאר דער צייט, און אז ארום איהרע אויגען האבען זיך אויסגעלייגט טונקעל־בלויע שאַטענס. דערפילענדיג מיין בליק, האט אלעסיע א וואָרף געטאן אויף מיר איהרע אויגען, נאָר תיכף האט זי זיי אַרונטערגעלאָזען און האט זיך אפגעקעהרט מיט א שעמעוודיגען שמייכל...

— פארוואס האסטו ניט געוואלט, אלעסיע? פארוואס? — האב איך געפרעגט מיט אז אפגעריסענעם קול פון אויפגענונג, און אנכאַפענדיג אלעסיען ביי דער האַנד, האב איך זי גע־צוואונגען צו בלייבען שטעהן. אין דער צייט האבען מיר זיך אַקוראַט געפונען אויפ'ן מיטען פון דעם לאַנגען, שמאלען און גלייכען ווי א פּייל, שטילען שטענעל, וואס האט זיך געצויגען דורכ'ן וואַלד. די הויך בע, שלאַנקע סאַסנעס האבען אונז אַרומגערינגעלט פון ביידע זייטען, און עס האט אויסגעזעהען ווי מיר שטעהען אין אַ לאַנגען גרויסען קאַרידאָר, אונטער אַ דאַך פון דופטיגע געפלאַכטענע צווייגען. די נאַקעטע, אַפגעשיילטע שטאַמען זיינען געפאַרבט געווען פון דעם פלאַמענדיגען אַפשיין פון דער פאַרנעהענדיגער זון...

— פארוואס? פארוואס? אלעסיע... — האב איך שעפטשענדיג

געפרעגט נאכאנאנד, און האב אלץ שטייפער צוזאמענגעדריקט
איהר האנד.

— איד האב ניט געקענט... איד האב מורא געהאט, — האט
אלעסיע ארויסגערעדט קוים וואס מען האט געקענט הערען. —
כ'האב געמיינט, אז מ'קען אוועק פון'ם מזל... און איצטער... און
איצטער...

איהר האט פארקאפט דער אטהעם, ווי עס וואלט איהר גע-
פעלט לופט, און פלוצלינג האבען איהרע הענד פלינק און שטארק
מיד ארומגעכאפט ארום האלז, און אלעסיע'ס איילענדיגער ציטער-
גער שעפטשען האט זיס א ברען געטאן מיינע ליפען:

— איצטער איז מיר אלץ איינס... אלץ איינס! ווארים איד
האב דיך ליב, טייערער מיינער, שעהנער מיינער, גליק מיינס...
זי האט זיך צו מיר צוגעטוליעט אלץ מעהר און שטארקער,
און איד האב געפילט, ווי אונטער מיינע הענד האט געציטערט
איהר שטארק געזונט הייס ליב, און ווי אפט עס האט
איהר הארץ ארום מיין ברוסט געקלאפט, איהרע ליידענשאפטליכע
קושען האבען זיך אריינגעגאסען ווי שטארקער וויין אין מיין קאפ,
וואס איז פון דער קרענק נאך שוואך געווען, און מיט אלע כחות
האב איד זיך קוים באהערשט.

— מען דארף ניט, אלעסיע, מ'דארף ניט... לאז מיד אפ, — האב
איד געשעפטשעט, פארנאנדערנעמענדיג איהרע הענד, — איצ-
טער האב איד אויך מורא... כ'האב מורא פאר זיך אליין.. לאז מיר
אפ, אלעסיע...

זי האט אויפגעהויבען איהר געזיכט, און עס האט אויפגע-
לויכטען מיט א מיעדען איידעלען שמייכל.

— ליבינקער, האב קיין מורא ניט, — האט זי ארויסגערעדט
מיט אז אויסערגעוויינליכען אויסדרוק פון צערטליכקייט און ריה-
רענדיגער געוואגטקייט. — כ'וועל דיר דאס קיינמאל ניט אויפואר-
פען, כ'וועל צו קיינעם ניט זיין אויפערזיכטיג... זאג מיר נאך: האסט
מיר ליב?

— איד האב דיך ליב, אלעסיע. שוין לאנג אז איד האב דיך

ליב, און שטארק האב איך דיד ליב. נאָר... קוש מיך מעהר ניט...
איך ווער שוואַך... מיר דרעהט זיך דער קאָפּ, איך בין איצטער
פאַר זיך ניט פאַראַנטוואַרטליך...

איהרע ליפּען האָבען ווידער לאַנג און פיינליך זיך צוגעדריקט
צו מיינע, און איך האָב ניט דערהערט, נאָר גיכער געטראָפּען
איהרע ווערטער:

— נו, איז האָב קיין מורא ניט, און טראַכט מעהר פון נאָר
ניט... היינט איז אונזער טאָג און קיינער וועט איהם ביי אונז
ניט אוועקנעמען...

און די גאַנצע נאַכט האָט זיך אויסגעגאַסען ווי עפעס אַ וואונדער
דערליכער צויבער, די לבנה איז אויפגעגאַנגען, און איהר ליכט
האָט סודות'דיג, לויטער און וואונדערליך באַשיינט דעם וואַלד,
און האָט זיך געלייגט דורך דער פינסטערניש ווי בלוי-בלייכע פלעך
קען אויף די ווילדע גרויע שטאַמען, אויף די אויסגעדרעהטע צוויי-
געז און אויפ'ן מאַך, וואָס איז געלעגען ווי אַ ווייכער פלושענער
קאוויאַר. די דינע שטאַמען פון די ווייסע בעריאַזעס האָבען זיך
שאַרף און בולט אַרויסגעצייכענט, און אויף זייערע שיטערע בלעך
טער האָט זיך געדאַכט, זיינען געלעגען זיכערנע, דורכזיכטיגע,
טיוולעווע שליערען. ערטרעווייז האָט דאָס ליכט איז גאַנצען ניט
דורכגעבראַכען אונטער דעם געדיכטען דאַך פון די סאַסנע צוויי-
געז. דאַרטען איז געשטאַנען אַ געדיכטע, פאַרגליווערטע פינסטער-
ניש, נאָר פון דער רעכטער פינסטערניש האָט פון ערגעץ אַ שיינ
געמאַן אַ שטראַל ליכט, און פלוצלינג האָט ער העל באַלויכטען די
לאַנגע רייה בוימער און האָט אַ וואַרף געמאַן אויף דער ערד אַ
שמאַלען גלייכגעצייכענטען שמעגעל, — אַזאַ ליכטיגען, פאַרפּוץ-
טען און שעהנעם, אַזוי ווי דאָס וואַלט געווען אַן אַלע, אַ פאַר-
פּוצטע פון עלפּען לכּבוד דעם יום טוב'דיגען צוג פון אַבעראַנען און
טיטאַנען. און מיר זיינען געגאַנגען, געאַרעמט, איז מיטען פון אַט
דער שמיכלענדיגער, לעבעדיגער לעגענדע, שווייגענדיגע, געדריקט

טע פון אונזער אייגענעם גליק און פון דעם אומהייליכען שוויי-
גען פון'ם וואָלד.

— טייערער מיינער, און איד האָב זיך גאָר פאַרנעמען, אַז
דיר אין נויטיג צו געהן אַהיים, — האָט זיך אַלעסיע אַ כאַפּ גע-
טאָן. — אַט ס'אַראַ שלעכטע איד ביון! ביזט ערשט געוונד גע-
וואָרען, און איד פאַרהאַלט דיר ביון איצטער אין וואָלד.

איד האָב זי אַרומגענומען און האָב אַראָפּגעשאַרט די שאַל
פון איהרע געדיכטע טונקעלע האָר און, אַנבווגענדיג זיך צו איהר
אויער, האָב איד זעהר שטיל אַ פרעג געמאַן:

— דיר פאַרדריסט ניט, אַלעסיע? האָסט ניט חרטה?

זי האָט פאַמעלעך אַ שאַקעל געמאַן מיט'ן כאַפּ.

— ניי, ניי... וואָס ס'זאָל גאַכדעם ניט פאַסירען, וועט מיך

ניט פאַרדריסען, מיר אין אַזוי גוט...

— און עפעס מוז טאַקע פאַסירען?

אין איהרע אויגען האָט אַ פינקעל געמאַן דער אַפּשיין פון

דעם מיסטישען שרעק, וואָס איד האָב שוין ביי איהר ניט איינמאַל
געזעהען.

— א, יא, ס'מוז פאַסירען... געדענקסט, איד האָב דיר דערזעהלט

וועגען דער דאַמע פיק? יענע דאַמע פיק — דאַס ביון איד דאָך, און

אַז אונגליק וועט עס מיט מיר געשעהן, ווי די קאַרטען האָבען דער-

זעהלט... ווייסט, כ'האַב דאָך דיר יעמאַלט געוואָלט בעטען, אַז

דו זאָלסט אינגאַנצען אויפהערען קומען צו אונז... און דאָ ביזטו

גאָר קראַנק געוואָרען, און גאַנצע צוויי וואַכען האָב איד דיר ניט

געזעהען... און דאָ האָט מיר אַ בענקשאַפט גאָך דיר אַרומגענו-

מען, אַזאַ אומעט, אַז כ'וואָלט, דאַכט זיך, אַלץ אויף דער וועלט

אַוועקגעגעבען, אַבי כ'זאָל מיט דיר אין איינעם כאַטש אַ רגע'לע

זיי... און טאַקע יעמאַלט האָב איד ביי זיך אַפּגעמאַכט... זאָל זיין,

טראַכט איד, וואָס ס'וועט זיין, גאָר איד וועל מיון פרייד קיינעם

ניט אַוועקגעבען...

— ס'אָן אמת, אַלעסיע. דאַס זעלבע איז מיט מיר אויך גע-

ווען, — האָב איד געזאָגט באַריהרענדיג מיט די ליפּען איהר שטע-

דען. — ביז יעמאלט האב איך ניט געוואוסט, אז כ'האב דיר ליב, ביז איך האב זיך מיט דיר געשיידט. ניט אומזיסט, א פנים, האט אימיצער געזאגט, אז די שידונג פאר דער ליבע אין דאס זעלבע, וואס דער ווינד פאר דעם פייער; א קלייניקע ליבע פארלעשט זי, און א גרויסע בלאזט זי נאך שטארקער פארנאנדער.

— וואס האסטו געזאגט? זאג נאך אמאל, זאג נאך אמאל, איך בעט דיר, — האט זיך אלעסיע פאראינטערעסירט.

איך האב נאך אמאל ווידערהאלט דאס ווערטעל, וואס כ'האב ניט געוואוסט וועמעס דאס איז. אלעסיע האט זיך פארקלערט, און איך האב דערזעהן אין דער באוועגונג פון איהרע ליפען אז זי חור'ט איבער מיינע ווערטער.

איך האב זיך נאכהענט צוגעקוקט צו איהר אויף הינטען פארר ווארפענעם בלייכען געזיכט, צו איהרע גרויסע שווארצע אויגען, וואס לבנה ליכט און לבנה שאטענס האבען אין זיי געגלאנצט, — און א ניט קלארער פארנעבעלטער פארנעפיל פון א נאכהענטען אומגליק, איז מיט א פלוצלינגער קעלט אריינגעקראכען אין מיינ נשמה.

11

רמעט א גאנצען חודש האט זיך געצויגען די אומשולדיגע צויבער מעשה'לע פון אונזער ליבע, און ביזן היינטיגען טאג אינ' איינעם מיט אלעסיע'ס שעהנעם אנבליק, לעבען נאך ניט פארר וועלקטע אין מיינ נשמה, די פלאמענדיגע אַווענד־שטערען, די טויאיגע, מיט האניג און לאַנדישען דופטענדיג פריהמאַרגענס, פולע מיט שטאַרקענדיגער פרישקייט און קלינגענדיגען פייגעל גע־רויש, און די הייסע, טונקעלע, פוילע יוני טעג... ניט די לאַנגוויי־ליגקייט, ניט די מידקייט, ניט מיינ אייביגע ליידענשאפט צום וואַנדער־לעבען, האבען אין יענער צייט קיין איין מאל ניט אַנגעד־ריהרט מיינ נשמה. איך, אזוי ווי דער געצענדינער ישער גאט אָדער ווי א יונגע, קראַפטיגע חיה, האב הנאה געהאַט פון דער ליכטיג־

קייט, ווארעמקייט, און באוואוסמזיניגער פרייד פון לעבען, און פון דער רוהיגער, געזונטער, פילענדיגער ליבע.

די אלטע מאנוליכע איז נאך מיין געזונד ווערען אזוי אונזער-טרעגליך אפשטויסענדיג געווארען, און פלעגט מיך באגעגענען מיט אזא אפענער שנאה, און אין דער צייט וואס איך פלעג זיצען אין'ם שטיבעל, פלעגט זי מיט אזא ביווען גערויש רוקען די טעפ אין אויווען, אז איך מיט אלעסיען האבען געפונען פאר בעסער צו טרע-פען זיך יעדען אווענד אין וואלד... און די גרויסארטיגע גרינע שעהני קייט פון וואלד, האט ווי א זעלטענע טייערע פאסונג באשעהנט אונזער רוהיגע ליבע.

יעדען טאג האב איך אויך מיט אלץ מעהר חידוש אויסגעפיר-גען, אז אלעסיע — א מיידעל וואס איז אויסגעוואקסען אין מיטען וואלד, וואס קען אפילו ניט ליענען — האט אין א סך זייטען פון לעבען ארויסגעוויזען אזוי פיל איידעלען דינגעס געפיל און אייני-געבארענע מאס. אין דער ליבע — אינ'ם גלייכע, גראבען זין — זיינען אלע מאל פאראן שרעקליכע זייטען אזעלכע, וואס פארשא-פען פיין און חרפה פאר די נערוועאישע קינסטלערישע נאטורען. נאך אלעסיע האט עס געקענט אויסמיידען מיט אזא נאאווער גאנצ-קייט און ריינקייט, אז קיין איין מאל האט ניט געטראפען, אז עפעס א מיאוסער פארגלייך אדער א צינישער מאמענט זאל בא-ליידיגען אונזער נאהענטען צוזאמענלעבען.

דערווייל האט זיך דערנעהענטערט די צייט פון מיין אוועק-פאהרען. אייגענטליך, האבען זיך שוין אין פערעכאדאד אלע פליכי-טען פון מיין דינסט געענדיגט, און איך האב אומיסטנע פאר-צויגען די צייט פון מיין צוריקקעהר אין שטאדט. וועגען דעם האב איך נאך מיט אלעסיען קיין ווארט ניט גע-רעדט, מורא האבענדיג אפילו צו פארשטעלען זיך, ווי אזוי זי וועט אויפנעמען אזא נייעם.

אין אלגעמיין האב איך זיך געפונען אין א שווערער לאגע. די געוואוינהייט האט שוין צו טיפע ווארצלען אריינגעלאזען אין מיר. זעהען אלעסיען אלע טאג, הערען איהר ליבען קול און קלינגענדיגען

געלעכטער, פילען די גאהענטע פרייד פון איהרע צערטליכקייטען — איז פאר מיר געווארען מעהר ווי א נויטווענדיגקייט. אין די זעלטענע טעג, ווען דער שלעכטער וועטער האט אונז געשטערט צו טרעפען זיך, האב איך זיך געפילט ווי א פארלארענער, ווי עפעס דאס בעסטע און דאס וויכטיגסטע פון מיין לעבען וואלט מיר געפעלט. יעדע באשעפטיגונג איז מיר איבערדריסן און איבעריג געווען, און מיין גאנצער וועזען האט זיך געצויגען אין וואלד, צו ליבט, צו ווארעמקייט, צו אלעסיע'ס ליבען באקענטען געזוכט.

דער געדאנק פון חתונה האבען מיט אלעסיען איז מיר אלץ אפטער און אפטער געקומען אין קאפ. אין אנהויב האט מיר אזא געדאנק אויסגעזעהען ווי נאר א מעגליכער אין לעצטען פאל, אן עהרליכער אויסוועג פאר אונזערע באציהונגען. איין זאך האט מיר נאר געשראקען און מיר אפגעהאלטען: איך האב ניט געוואגט אפילו פארצושטעלען זיך, א וועלכע וועט אלעסיע אויסזעהן, ווען זי וועט אנטאן א שטארטישען קלייד, און ווי אזוי וועט זי פאר ברענגען אין די זאלען מיט די ווייבער פון מיינע קאלעגען, א ארויסגעריסענע פון דעם פאר'כשופיטען ראהם פון'ס אלטען וואלד, וואס איז פול מיט לעגענדען און געהיימע כחות?

אבער וואס געהענטער עס איז געקומען די צייט פאר מיין אפפאהרען, אלץ גרעסער איז געווארען מיין שרעק פון איינזאמ-קייט, און אלץ א גרעסערער טרויער האט מיר באהערשט. דער געדאנק פון חתונה האבען מיט אלעסיען, איז מיט יעדען טאג שטארקער געווארען אין מיין נשמה, און צום סוף האב איך שוין אין דעם אויפגעהערט צו זעהען דעם געוואגטען ארויסרוף צו דער געזעלשאפט. „עס האבען דאך חתונה גוטע און געלערענטע מענ-שען מיט נייטארינס און מיט דינסטען“, — האב איך זיך געטראכט, און זיי לעבען צווישען זיך זעהר גוט, און ביז'ן סוף פון זייער לע-בען בענשען זיי זייער מזל וואס האט זיי אנגעשטיסען אויף אזא שריט. אין דער אמת'ן, פאר וואס זאל איך זיין אומגליקליכער פון אנדערע?

איינמאל, אין אן אווענד, איז מיטען יוני, בין איך ווי אלע טאל

געשטאנען און געווארט אויף אלעסיען אויף דעם בויג פון'ם שמא' לען וואלד שטענעל, צווישען בליהענדיגע בושען. פון דער ווייטען נאך האב איד דערקענט דעם לייכטען פלינקען רויש פון איהרע טריט.

— גוט'ן אווענד, ליבינקער מיינער, — האט אלעסיע ארויס-געזאגט ארומגענדיג מיד און אטהעמענדיג שווער. — סימסמא לאנג געווארט? און איד האב זיך קוים מיט כחות ארויסגעריסען... כ'האב זיך דאס אלץ מיט דער באבען ארומגעריסען.

— זי איז נאך אלץ ניט בעסער געווארען?

— וואו בעסער? „דו, זאגט זי, וועסט איבער איהם פארלארען געהען... ער'ט זיך אויסלאכען פון דיר און וועט דיר אוועקווארפען. אז ער האט דיר ניט ליב אפילו...“

— דאס רעדט זי אזוי וועגען מיר?

— וועגען דיר, טייערינקער... איד גלויב דאך סיי ווי סיי ניט

וואס זי רעדט.

— און זי ווייס אלץ?

— איד קען ניט זאגען אויף זיכער... נאך דאכט זיך, אז זי

ווייס... כאטש איד דערצעהל איהר נאך ניט וועגען דעם — זי פאר-שטעהט אליון. אבער לאמיר וועגען דעם ניט טראכטען... קום.

זי האט אראפגעריסען פון א בוש א גאנצען צווייגעל מיט ווייסע בלומלאך, וואס האט אויסגעזעהען ווי א קיילעכדיגער פאר-נאנדערנעבליהטער נעסט, און האט עס זיך אריינגערוקט אין די האר. מיר זיינען פאמעלאך אוועקגעגאנגען איבער'ן שטענעל, וואס האט זיך קוים-קוים גערויטעלט פון דער פארגעהענדיגער זון.

נאך נעכטען ביינאכט האב איד ביי זיך אפגעמאכט, אז וואס עס זאל ניט זיין, נאך היינטיגען אווענד זאל איד פאר אלעסיען אלץ דערצעהלען. אבער א מאדנע שרעקעדיגקייט האט שווער גע-מאכט מיין צונג. איד האב געקלערט: אויב איד זאל אלעסיען דער-צעהלען וועגען מיין פארהערען און וועגען אונזער חתונה האבען, וועט זי מיר גלויבען? צי וועט זיך איהר ניט אויסווייזען, אז מיט מיין פארשלאג, געה איד נאך פארקלענערען און פארגרינגערען דעם

ערשטען וועהטאג פון דער אנגעטראגענער וואונד? אט אז מיר וועלען צוקומען צו יענעם בוים מיט דעם ארומגעריסענעם שטאם, „וועל איר תיכף אנהויבען“, האב איר ביי זיך אפגעמאכט אין געדאנק. מיר זיינען שוין צוגעקומען צום בוים, און איר, ווערענדיג בלייב פון רעגונג, האב שוין איבערגעכאפט דעם אטהעם, כדי צו אנהויבען ריידען, נאר פלוצלינג איז מיין גאנצער מוט אפגעשוואכט געווארען און איר האב דערפילט א נערוועאיש, קרענקליך קלאַ פען פון'ס הארץ און א קעלט אין מויל. „זיבען און צוואנציג, איז מיין טרויעריגע צאהל, — האב איר געטראכט מיט עטליכע מינוט טען שפעטער — וועל איר אפצעהלען ביז זיבען און צוואנציג, און יעמאלט וועל איר אנהויבען“, און איר האב גענומען צעהלען אין געדאנק, נאר אז איר בין דערגאנגען ביז זיבען און צוואנציג, האב איר דערפילט, אז דאס אלץ וואס איר האב ביי זיך אפגע- מאכט, איז אין מיר נאך ניט צייטיג געווארען. — „ניין, — האב איר צו זיך געזאגט, — איר וועל שוין בעסער צעהלען ביז זעכציג, — אזא צאהל וועט אקוראט צוגויפשטעלען א גאנצע מינוט, — און יעמאלט וועל איר שוין אויף זיכער, אויף זיכער...“

— וואס איז דאס היינט מיט דיר אזוינס? — האט אלעסיע פלוצלינג א פרעג געטאן. — דו טראכסט פון עפעס א שלעכטע זאך. וואס האט מיט דיר געטראפען?

יעמאלט ערשט האב איר אנגעהויבען ריידען, נאר איר האב אנגעהויבען ריידען מיט אזא מיאוסען טאן, מיט עפעס אז אנגע- צויגענער, ניט נאטירליכער נאכלעסיגקייט, אזוי ווי איר וואלט דאס גערעדט פון עפעס א לייכטע נארישע זאך.

— געוויס, אלעסיע, ס'איז דא א קליינע אונאנגענעמליכקייט... האסט געטראפען... פארשטעהסט א מעשה, מיין דינסט האט זיך דא געענדיגט, און מירופט מיר ארויס אין שטאדט.

פון דער זייט האב איר פלינק א קוק געטאן אויף אלעסיען און איר האב דערזעהען, ווי די פארב איז איהר אראפ פון'ס געזיכט און ווי איהרע ליפען האבען אויפגעציטערט. נאר זי האט מיר מיט קיין ווארט ניט געענטפערט. א לענגערע צייט זיינען מיר שוויי-

גענדיג גענאנגען איינער לעבען צווייטען. אינ'ם גראז האבען היל-
כיג געשריען די גרילען און פון ערגעץ פון דער ווייט האט זיך
דערטראגען דאס איינטאניגע אנגעשמרענגטע זעגען פון א היישע-
ריק.

— דו פארשטעהסט דאך אליין אויך, אלעסיע, — האב איד
ווידער אנגעהויבען, — אז מיר איז ניט אזוי באקוועם צו פאר-
בלייבען דא, און מיט מיין דינסט ארמווארפען זיך טאר מען אויך
ניט...

— ניין... וואס איז... פון דעם איז נאר קיין רייד ניטא, — האט
זיך אלעסיע אפגערופען כמעט א רוחיגע אויפ'ן אויסזעהן, נאך
מיט אזא טויבען פארשטיקטען קול, אז מיר איז אומהיימליך גע-
ווארען, — אויב די דינסט, איז פארשטעהט זיך, אז מינו פאה-
רען...

זי האט זיך אפגעשמעלט ארום א בוים און האט זיך אנגע-
שפארט מיט'ן רוקען אויף זיין שטאם, איז גאנצען א בלייבע, מיט
שוואכע ארונטערנעלאזענע הענד, מיט א פארלארענעם פיינליכען
שמייכל אויף די ליפען. איהר בלייבקיט האט מיר דערשלאקען.
איד האב זיך א ווארף געטאן צו איהר און האב שטארק צוזאמען-
געדריקט איהרע הענד.

— אלעסיע... וואס איז מיט דיר... טייערע מיינע!...

— ס'איז נארניט... אנטשולדיגט מיר... דער קאפ מ'זיך מיר
פארדרעהט

זי האט זיך אנגעטאן א כוח און האט גענומען געהן, ניט אפ-
געמענדיג ביי מיר איהר האנד.

— אלעסיע, איצטער טראכסטו פון מיר שלעכטס, — האב איד
מיט פארווארף געזאגט, — שעהם זיך! ווי קענסטו גאר א טראכט
טאן, אז איד קען אוועקפאהרען און אוועקווארפען דיד? ניין, מיין
טייערע, איד האב דאך דערפאר אנגעהויבען אזוי ריידען, ווייל
איד וויל היינט טאקע געהן צו דיין באבען און זאגען איהר, אז
דו וועסט ווערען מיין ווייב.

גאר אומעררווארטעט פאר מיר, האבען מיינע ווערטער כמעט ווי ניט איבעראשט אלעסיען.

— דיין ווייב? — האט זי לאנגזאם און טרויעריג א מאך גע- טאן מיט'ן קאפ. — ניין, ליבער מיינער, טייערער מיינער, דאס קען ניט זיין!

— פארוואס, אלעסיע, פארוואס?

— ניין, ניין... פארשטעהסט דאך אליין אויך, אז וועגען דעם איז נאָרש אפילו צו טראַכטען. נו וואסאַר אַ ווייב בין איך דיר אין דער אמת'ן? דו ביזט אַ פּרוי, ביזט אַ קלוגער, אַ געבילדעטער, און איך? אין קען אפילו ניט לייענען, און ווייס ניט וואוהין אַ טראַט געבען... די שאַנד אליין וואס דורך מיר וועסטו האַבען, וועט דיר שווער זיין...

— דאס אַלץ זיינען נאַרישקייטען, אלעסיע! — האב איך הייס פראַטעסטירט. — אין אַ האַלב יאהר אַרום וועסטו זיך אליין ניט דערקענען, דו קענסט זיך גאר אליין ניט פאַרשטעלען, וואָס פאַר אַן איינגעבוירענעם לעבעדיגען שכל דו האַסט. מיר וועלען ביידע אינאיינעם דורכלייענען אַ סך גוטע ביכער, מיר וועלען זיך באַקע- נען מיט גוטע און קלוגע מענשען, מיר וועלען אינאיינעם דערזעהן די גרויסע ברייטע וועלט, אלעסיע... מיר וועלען זיך ביידע על- טערען, ביז דעם טאג פון אונזער טויט וועלען מיר געהן אינאיינעם האַנד אין האַנד, אַט אַזוי ווי מיר געהען איצטער, און ניט שעד- מען וועל איך זיך, נאָר שטאַלץ וועל איך זיין מיט דיר און אייביג וועל איך דאַנקען דיר!...

אויף מיינע הייסע רייד האַט אלעסיע געענטפערט מיט אַ נאָך הענטען דריק מיט דער האַנד, אבער ווי פריהער, האַט זי זיך גע- האַלטען ביי דאס איהריגע.

— אין דען נאָר דאס אליין? ... אפשר ווייסטו נאָר ניט אַלץ? ... כ'האב דאך דיר נאָר ניט דערזעהלט... איך האַב דאך קיין טאָ- מען ניט... איך בין אַן אומגעזעצליכע...

— הער אויף, אלעסיע... דאס שטעלט מיר אַפּ ווינציגער ווי אַלץ. וואָס אַרט מיר פאַר דיין משפּחה, אַז דו אליין ביזט מיר

טייערער פון דעם טאמען מיט דער מאמען, טייערער פון דער
גאנצער וועלט! ניין, דאס אלץ זיינען קלייניגקייטען, דאס אלץ
איז נאר א פוסטער אויסרייד!...

אלעסיע האט מיט א שטילער נאהענטער צערמליכקייט צו-
געטוליעט זיך מיט איהר אקסעל צו מיינעם.

— ליבער מיינער... בעסער וואלטען מיר פון דעם אין גאנצען
ניט אנגעהויבען ריידען... ביזט א יונגער, א פרייער... צי וואלט
איד דעם מוט געהאט פארבינדען דיר די הענד מיט די פיס אויפ'ן
גאנצען לעבען? נו, און אז דיר וועט שפעטער א צווייטע געפעלען
ווערען? וועסט דאך יעמאלט מיר ניט קענען אנקוקען, וועסט דאך
פארשעלטען דעם טאג און די שעה, וואס איד האב איינגעויליגט
חתונה האבען מיט דיר. זיי ניט אין כעס, טייערער מיינער! —
האט זי מיט געבעט אויסגעשריען, זעהנדיג אויף מיין געזיכט,
אז איהרע ווערטער זיינען מיר ניט אנגענעהם. — איד וויל דיר
ניט באליידיגען. איד טראכט נאר פון דיין גליק. און דערנאך
האסטו נאר פארגעסען וועגען מיין באבען. נו, איז גיב נאר א
טראכט, איז דאס פיין פון מיין זייט, אז איד זאל זי לאזען
אליין?

— וואס איז?... אויך פאר דער באבען וועט זיך ביי אונז
געפינען ארט. (דעם אמת זאגענדיג, האט דער געדאנק וועגען דער
באבען מיר שטארק אז ערגער געמאז). און אז זי וועט ניט וועלען
וואוינען מיט אונז, זיינען אין ערגסטען פאל פאראן אין שטאדט
אזעלכע הייזער... זיי רופען זיך היימען פאר אלטע... וואו אזעלכע
אלטימשקע געפינען רוה און מען באהאנדעלט זיי גוט...

— ניין, וואס רעדסטו! זי וועט פון וואלד אין ערגעץ ניט
וועלען געהן. זיט מורא פאר מענשען.

— נו, אלעסיע, איז טראכט שוין דארט אליין צו, ווי ס'איז
בעסער. דיר וועט אויסקומען אויסקלייבען צווישען מיר און דער
באבען. נאר איין זאך זאלסטו וויסען — אז אהן דיר וועט מיין
לעבען מיר נמאס זיין.

— ליכטיגער מיינער! — האט אלעסיע מיט א טיעפער צערט-

ליכסיים ארויסגערעדט. — שוין פאר די ווערטער אליין פיל איד א דאנק צו דיר... האסט דערווארעמט מיין הארץ... נאָר חתונה האבען מיט דיר וועל איד ניט. כ'וועל שוין בעסער מיט דיר געהן אזוי, אויב דו וועסט מיד ניט אוועקטרייבען... נאָר אייל זיך ניט אזוי שטארק, איד בעט דיר, ניט אייל מיד אזוי... גיב מיר א צוויי טעג צייט, און איד וועל דאס אלי, אלץ גוט ארומקלערען... און מיט דער באבען דארף מען דאך אויך ריידען.

— הער, אלעסיע, — האב איד א פרעג נעמאָ, א באַלויכטענער פון א נייעם געדאַנק. — און אפשר האַסטו ווידער... מורא פאַר'ן קלויסטער?

עס קען זיין, אז פון אַט דער פראַגע האַט מען טאַקע געדאַרפט אַנהויבען. כמעט יעדען טאַג האב איד מיט אלעסיען געדאַט א ויכוח און האב אנגעווענדט אלע מיינע כוחות, איבערצוי צייגען זי אין דער פאַלשקייט, וואָס אויף איהר שטאַם אין געדלעגען דעם מוֹל'ס קללה און וואָס ער באַזיצט די כוחות פון כשרף. אין דער ווירקליכקייט, ליגט אַביסעל אין יעדען רוסישען אינטעליגענט די נייגונג צו זיין אן אויפקלערער. דאָס איז אין אונזער בלוט, דאָס איז אין אונז אַריינגעפלאַנצט געוואָרען פון דער גאַנצער רוד שיסער בעלעטריסטיק פאַר די לעצטע צעהנדליג יאָהר. נאָר ווער ווייס? — אויב אלעסיע וואַלט געגלויבט טיף, און וואַלט שטרענג אַפגעהיט אלע תעניתים און וואַלט קיין איין מאָל ניט פאַרפעלט צו געהן אין קלויסטער, — קען מעגליך זיין, אז יעמאַלט וואַלט איד גענומען איראַניזירען (נאָר זעהר לייכט, ווייל איד בין פון שטענדיג אָן געווען אַ גלויביגער מענש) איבער איהר גלויביגקייט, און וואַלט גענומען אַנטוויקלען אין איהר אַ קריטישע נאַכפאַר-שונג פון שכל. נאָר זי האַט מיט אַ פעסטער און נאַאיווער איבער-צייגונג גערעדט פון איהר נאָהענטער שייכות מיט די פאַרבאָר-גענע כוחות און פון איהר אַפגעפרעמדקייט פון גאט, וועגען וועל-כען זי האַט אַפילו מורא געהאַט ריידען.

אומזיסט האב איד געפרופט צוטרייסלען אלעסיעס אַבערגלויב-בען. אלע מיינע לאַגישע אַרגומענטען, און אַן אַנדערש מאָל, מיין

גראבער ביזער שפאט, דאס אלץ איז צוקלאפט געווארען אן איהר געהארקזאמער איבערזייגונג אין איהר געהיימען באשערמען בארוף. — האסט מורא פארין קלויסטער? — האב איד ווידערהאלט. זי האט א כאפ געטאן מיינע הענד און האט זיי גענומען קרשען, אט איינע און אט די צווייטע.

— טייערער מיינער... ס'ארט וואוילער דו ביזט! ס'ארט גורטער דו ביזט! — האט זי גערעדט מיט א ציטערדיגען קול. — איד בין אקארשט גענאנגען און געקלערט: ווי שטארק דו האסט מיר ליב!... און ווייסטו, מיר ווילט זיך שטארק טאן פאר דיר עפעס א זעהר, זעהר גוטע זאך...

— אלעסיע... ליכטיגע מיידעלע מיינע, בארוהיג זיך... — הער, זאג מיר, — האט זי ניט אויפגעהערט. — וואלסט שטארק צופרידען געווען, אויב איד וואלט ווען ניט איז גענאנגען אין קלויסטער?

איד האב זיך פארטראכט. ביי מיר אין קאפ האט פלוצלינג דורכגעבליצט אן אבערגלויביגער געדאנק: וועט פון דעם ניט געזעהן עפעס אן אומגליק?

— וואס זשע שווייגסטו? נו זאג שוין גיכער, וואלסט זיך געפרעהט פון דעם, אדער דיר איז אלץ איינס?

— ווי זאל איד דיר זאגען, אלעסיע? — האב איד אנגעהויבען מיט א פארהאלטונג. — נו, יא... פון מיינטוועגען, וואלט דאס מיר געפרעהט. איד האב דאך דיר א סך מאל געזאגט, אז א מאנסביל קען ניט גלויבען, קען צווייפלען, קען אפילו לאכען פון אלץ. נאך א פרוי... א פרוי מוז זיין א גלויביגע, טאר אפילו ניט צווייפלען... אין יענער פשוט'ער צערטליכער פארטרויליכקייט, מיט וועלכער א פרוי גיט זיך אפ אונטער דער השגחה פון גאט, פיל איד אלע מאל עפעס ריהרענדיגעס, וויבליכעס און שעהנעס...

איד בין אנטשוויגען געווארען. אלעסיע האט זיך אויך ניט אפגערופען, טוליענדיג דעם קאפ ארום מיין ברוסט.

— צוליב וואס האסטו דאס וועגען דעם ביי מיר געפרענט? —
בין איד נייגעריג געווארען.

זי האט זיך פלוצלינג א טרייסעל געטאן.
 — אזוי זיך... כ'האב עם גלאט אזוי א פרעג געטאן... טראכט
 גאר ניט פון דעם... נו, זיי געזונד, טייערער. קום צוגעהן מארגען.
 זי איז פארשוואונדען. לאנג בין איד נאך געשטאנען און גע-
 קוסט אין דער פינסטערניש, צוהערענדיג זיך צו איהרע איילענ-
 דיגע דערווייטערטע טריט. פלוצלינג האט מיר ארומגעכאפט א
 פארגעפיל פון שרעק. מיר האט זיך פארוואלט און עם האט מיר א
 ציה געטאן נאכלויפען נאך אלעסיען, דעריאגען און פרעגען
 זי, בעטען זיך ביי איהר, פאדערען אפילו, אויב עם איז נויטיג,
 אז זי זאל ניט געהן אין קלויסטער. נאך איד האב איינגעהאלטען
 מיין פלוצלינגען געפיל און אפילו — איד געדענק — ווען איד האב
 זיך געלאזען געהן אהיים, האב איד ארויסגערעדט אויפ'ן קול: דאכט
 זיך אז איהר אליין, מיין טייערער פריינד, אז איהר אליין האט זיך
 אנגענומען מיט אבערגלויבען.
 א. גאט מיינער! פאר וואס האב איד זיך יעמאלט ניט צוגע-
 הערט צו דעם ניט קלארען געפיל פון הארצען, וועלכער — איצטער
 גלויב איד אז צווייפעל איז דעם! — מאכט קיינמאל קיין טעות
 ניט אין זיינע פלוצלינדיגע געהיימע אהנונגען.

12

אויפ'ן צווייטען טאג נאך אט דעם טרעפען זיך אין וואלד, איז
 אקוראט אויסגעקומען דער יום טוב פון דעם הייליגן
 דריילינג, וואס איז אויסגעפאלען אין דעם יאהר אין'ם טאג
 פון דעם גרויסען מארטירער טימאפען, ווען, נאך די פאלקס
 מעשיות, באווייזען זיך געהיימע סמנים פאר א ניט גערעמעניש.
 דאס דארף פערעבאראד האט זיך מיט'ן קלויסטער גערעכענט פאר
 א צוגעשריבענעם, ד. ה. דאס דארף האט אפילו געהאט אז איי-
 גענעם קלויסטער, נאך קיין באזונדערען גלח האט איהם ניט גע-
 קומט, נאך ווען ניט ווען, אין א גרויסען יום טוב, פלעגט אהין
 אנפארען דער גלח פון דעם דארף וואלטש.

אין דעם זעלבען טאג איז מיר אויסגעקומען, אז איד האב גע-
 מוזט אין די אינטערעסען פון מיין דינסט, אריבערפאהרען אין דעם
 שכנה'שען שמעדתעל, און אהין בין איד ארויס דייטענדיג א זיי-
 גער אכט אין דער פריה, ווען עס איז נאך געווען קיהל. צוליב מיין
 ארומפאהרען האב איד שוין לאנג פאר זיך געקויפט א היבש פער-
 דעל, וואס איז אלט געווען א יאהר זעקס-זיבען, און האט געשטאמט
 פון דעם ארטיגען שטארקען מין, נאך וואס איז מיט א סך ליבע און
 זארגפעליגקייט ערצויגען געווארען פון'ם פריהערדיגען באלעכאס,
 דעם ערד מעסטער פון דער נאהענטער שטאדט. דאס פערדעל האט
 מען גערופען טאראנטשיק. איד האב זיך שטארק צוגעבונדען צו
 אט דער ליבער חיה מיט דער באוואקסענער גרויוע, אונטער וועל-
 כער עס האבען אהן צוטרוי, און ביזן ארויסגעקוקט פיערדיגע אויג-
 לאך מיט שטארקע ענערגישע צונויפגעדיקטע ליפען. ער איז גע-
 ווען פון א גאנץ זעלטענעם און קאמישען קאליר: אין גאנצען א
 גרויער ווי א מויז, נאך אויף זיין הינטען האבען זיך געשפרייט
 בולט'ע, ווייסע און שווארצע פלעקען.

מיר איז אויסגעקומען דורכצופאהרען דעם גאנצען דארף. דער
 גרויסער אפענער גרינער פלאץ, וואס ציהט זיך פון'ם קלויסטער
 ביז'ן שענק, איז אין גאנצען פארנומען געווען מיט לאנגע רייהען
 וועגענס אין וועלכע די פויערים מיט זייערע ווייבער און קינדער
 זיינען דאס געקומען אויף יום טוב פון די ארומיגע דערפער ווא-
 לאש, זולני, און פעטשלאווקע. מענשען האבען זיך שוין ארומגע-
 דרעהט שכור'ע צווישען די וועגענס. ניט קוקענדיג אויף דער פרי-
 הער שעה און אויף די שטרענגע געזעצען (אין דעם יום טוב און
 שפעט אין די אווענדען פלעגט דער געוועזענער שענקער סרוף
 פארקויפען בראנפען בנגבה). דער מארגען איז געווען א שטיקעני-
 דיגער אהן א ווינטעל. די לופט איז פייכט געווען, און דער טאג
 האט צוגעזאגט צו זיין זעהר א הייסער. אויפ'ן פארנאנדערנע-
 גליהטען און ווי מיט א זילבערנעם שטויב לייכט פארהילטען הי-
 מעל, האט זיך ניט באוויזען קיין איין איינציג וואלקענדעל.
 ווען איד בין פארטיג געווארען מיט אלץ וואס איד האב גע-

דערפֿט איז שטערטעל, האָב איד אויף גיד איבערנעביסען אין אַז אכסניה אירישע געפילטע העכט, האָב עם פֿאַרטרונקען מיט זעהר שלעכטעו, מוטנעם ביער און האָב זיך געלאָזט אַהיים. נאָר דורכ־פֿאַהרענדיג פֿאַרבוי אַ שמיר, האָב איד זיך דערמאַנט, אַז שוין אַ לענגערע צייט ווי די פֿאַדקאווע אויף טאַראַנטשיק'ס לינקער פֿאַ־דערשמער פֿום איז אַפֿגעשטאַנען, האָב איד זיך אַפֿגעשטעלט אונ־טערשמידען דעם פֿערד. דאָס האָט ביי מיר גענומען נאָך אַז אַנ־דערהאַלבען שעה צייט, אַזוי, אַז ווען איד בין צוגעפֿאַהרען צום פֿערעבאראדער פֿלאַץ, איז שוין געווען דער זייגער צווישען פיער און פינף מיטאַג צייט.

דאָס גאַנצע פֿלאַץ האָט געקאַכט און געזאַרען מיט די שרײַענ־דיגע שכור'ע פּויערים. די קונים האָבען ממש פֿאַרשאַמען דעם גאַ־ניק און דעם אַרײַנגאַנג פֿוּם שענק, שטופֿענדיג און דריקענדיג אײַנער דעם צווייטען. די פֿערעבאראדער פּויערים האָבען זיך צו־נויפֿגעמישט מיט די אַנגעפֿאַרענע, פֿאַרנאַנדערזעצענדיג זיך אויפֿ'ן גראַז, איז דעם שאַטען פֿון די וועגענס. אומערדום האָבען זיך גע־זעהען פֿאַרוואַרפענע קעפֿ אויף הינטען און אויפֿגעהויבענע פֿלעש־לאַך. קיין אײַן ניכטערער מענש איז שוין ניט געווען. די אַלגע־מיינע פֿאַר'שכור'קייט איז שוין דערגאַנגען בין יענער גרענעץ, ווען דער פּויער הויבט אַן רוישיג און באַריהמעריש פֿאַרגרעסערען זיין באַרוישינג, ווען אַלע זיינע באַוועגונגען באַקומען אַן אַפֿגע־שוואַכטע שווערע צוואַואַרפענקייט, ווען אַנשטאַט דעם, צום בײַ־שפּיל, ער זאָל אַ מאַד טאַן מיט'ן קאַפֿ אויף יע, זעצט ער זיך אַפֿ אַרונטער מיט זיין גאַנצען קערפֿער, ביינט אײַן די קניע און, פֿלוצ־לינג פֿאַרלירענדיג די גלייכגעוויכט, טוט ער זיך אַ וואַקעל אויף הינטען. די קינדער האָבען זיך געשאַרט און געקוויטשעט צווישען די גרויסע, אונטער די פּיס פֿון די פֿערד, וועלכע האָבען גלייכגיל־טיג געקײט היי. אויף אַז אַנדער אַרט, האָט אַ פּויערטע, קוים וואָס זי האָט זיך אַליין געהאַלטען אויף די פּיס, מיט קולות און געוויין געשלעפֿט אַהיים פֿאַר'ן אַרבעל איהר אײַנגעשפֿאַרטען מיאום שכור'ן מאַן. איז דעם שאַטען פֿון אַ פֿלויט, האָבען אַ מענ־

שען צוואנציג, פויערים און פויערטעס, ארומגעזעצט זיך אין א נעדיכטען רעדעל ארום א בלינדען לירע שפילער, און זיין צימער-דיגער, פארשטיקטער טענאָר, אין דער באַלימונג פון דעם קלינגענ-דיגען איינטאָניגען אינסטרומענט, האָט זיך שאַרף אַרויסגעטויילט פון דעם אַרומיגען טומעל פון דער מאַסע. פון דער ווייטען האָב איד שוין דערקענט די באַקאַנטע ווערטער פון דער „רומקע“ — נעדאַנק.

א! נעהט אויף דער אווענד שטערען,
 אויף פאטשאיעוו בלייבט ער שטעהן.
 אי, קומט אָ דעם טערק'ס חילות,
 ווי די כמארעס טוען געהן...

ווייטער ווערט דערצעהלט אין דער רומקע, פון דעם ווי די טערקען האבען ניט געקענט בייקומען דעם פאטשאיעווער מאנאס-טיר מיט שטורם, האבען זיי אפגעמאכט צו נעמען מיט פאלש-קייט. צוליב דעם צוועק האבען זיי אוועקגעשיקט, ווי א מתנה דעם מאנאסטיר, אן אומגעהויער גרויסע ליכט, אן אַנגעפילטע מיט פולווער. מען האט געבראכט צופיהרען דאס ליכט אויף צוועלף פאַר אַקסען, און די דערפרעהטע מאנאכען האבען שוין געוואלט אַנצינדען דאס ליכט פאַר דעם פאטשאיעווער בילד פון גאט'ס מאַ-מען, נאָר גאט האט ניט דערלאזען דאס אַזאַ פאַרטראכטע רציחה זאָל דורכגעפיהרט ווערען:

חלום'ט זיך דעם עלטסטען מאנאָר:
 מען זאָל דאס ליכט ניט נעמען, —
 פיהרט מען עס אַרויס אין'ם ווייסען פעלד,
 מען זאָל מיט העק עס צוהאַקען.
 און די אינגערע מאנאכען
 פיהרען עס אַרויס אין'ם ווייסען פעלד,
 נעמען מיט העק עס האַקען.

און די קוילען און די פאטראנעס,
נעמען — העט! פארנאנדערווארפען...

די שטיקענדיגע הייסע לופט, האט זיך געדאכט, איז אָנגע-
זאפט געווען מיט אַן עקעלדיגען געמישטען ריח פון בראַנפֿען, צי-
בעלעס, שאַפענע פעלצען, שטאַרקען מאַכאַרקע-טאַבעק און מיט
אַנגעוואַרעמעטע שוויסיגע אומריינע מענשליכע לייבער.

דורכשלאַגענדיג זיך פאַרויכטיג צווישען די מענשען און מיט
גרויס מיה איינהאַלטענדיג טאַראַנטישקען, וואָס האָט געטרייסעלט
מיט'ן קאַפּ, האָב איד ניט געקענט באַמערקען, אַז פון אַלע זייטען
האַבען מיד באַלייט אַרויסרופענדיגע, נייגעריגע און פינדליכע בלי-
קען. געגען דער געוואוינהייט, האָט קיין איין מענש ניט אַרונטער-
גענומען דאָס היטעל, נאָר דער גערויש איז ווי שטילער געוואָרען
מיט מיין ערשיינונג. פּלוצלינג האָט ערגעץ פון דער געדיכטער
מאַסע פאַרנאָנדערגעטראָגען זיך אַ שכור'ער, הייזיגער אויסגע-
שריי, וועלכען איד האָב דייטליך ניט געקענט פאַרנאָנדערהערען,
נאָר באַלד האָט אויף אַן ענטפער פאַרנאָנדערגעגעבען זיך אַן אייני-
געהאַלטענער געלעכטער. עפעס אַ קול פון אַ פּויערטע האָט דער-
שראַקען גענומען אייננעמען דעם שרייער:

— שטילער, דו, נאָר גרויסער... וואָס רייסטו זיך! ער'ט דער-
הערען...

— איז וואָס, אַז ער'ט דעהערען? — האָט דער אויפגערייצטער
פּויער ניט אויפגעהערט. — וואָס איז ער מיר, אַן עלטסטער, צי
וואָס? ער שלעפט זיך נאָר אַרום איז וואַלד צו זיין...

אַן אַפּשייליכע, לאַנגע, שרעקליכע פּראַזע איז געבליבען הענ-
גען איז דער לופטען איז איינעם מיט אַן אויסברוד פון ווילדען
געלעכטער. איד האָב געשווינד אויף צוריק אַ קעהר געטאַן דאָס
פּערד און ציטערדיג האָב איד אַ נעם געטאַן דאָס הענטעל פון דער
בייטש, פאַרכאַפט פון יענעם ווילדען צאָרן, וועלכער זעהט

גארניט און טראכט גארניט און האט פאר קיין זאך קיין מורא
 ניט. און פלוצלינג האט אין קאפ מיר דורכגעבליצט א מאדנער,
 קראנקליכער, טרויעריגער געדאנק: „דאס אלץ איז שוין פאר-
 געקומען איז מיין לעבען אמאל, אמאל מיט פיל, פיל יאהרען צו-
 ריק... אויך יעמאלט האט די זון געברענט ווי איצטער... און ווי
 איצטער, איז דאס גרויסע פלאץ אנגעשאטען געווען מיט אזא טומ-
 לענדיגען אויפגעברויטען עולם... אויך יעמאלט האב איך א קעהר
 געטאן זיך אויף צוריק אין אן אנפאל פון ווילדען צארן... אבער
 וואו איז דאס געווען? און ווען? ווען?..." איך האב ארונטערגע-
 לאזען די בייטש און מיט גאלאפ זיך געלאזט אהיים.

יארמאלע איז לאנגזאם ארויסגעקומען פון קיד, האט ביי מיר
 צוגענומען דאס פערד און האט גראב געזאגט:
 — דארטען, פאניטש, איז אייער צימער ווארט דער קאנטאר-
 שציק פון דעם מארינאווען פולווארק.

מיר האט זיך אפגעדאכט, אז ער וויל מיר נאך עפעס איבער-
 געבען, זעהר וויכטיגעס פאר מיר און זעהר אונאנגענעמעס, מיר
 האט זיך אפילו אפגעדאכט, דאס איבער זיין געזיכט האט זיך
 א גליטש געטאן א לויפענדיגער אויסדרוק פון בייזען שפאט. איך
 האב זיך אומיסטנע פארהאלטען אין טיר און מיט אן ארויסרוף א
 קוק געטאן אויף יארמאלען. נאר ער האט שוין, ניט קוקענדיג אויף
 מיר, געשלעפט פאר'ן צוים דאס פערד, וואס האט אויסגעצויגען
 דעם האלז פאראויס און פארזיכטיג און פאמעלאך געביטען מיט
 די פיס.

איז מיין צימער האב איך געטראפען דעם קאנטארשציק פון
 דעם שכנה'שען פולווארק — ניקיטע נאזאראוויטש מישצענקא. ער
 איז געווען אנגעטאן איז א גרויען פידושאק מיט גרויסע געלע
 קעסטלאך, איז שמאלינקע הויזען פון פאלעטען קאליר און מיט
 א פלאמעדיגרויטען שניפס, מיט אן אנגעפאמאדיעטען שרייט
 איבער'ן מיטען קאפ, איז גאנצען א שמעקענדיגער פון פערסישען
 מאיבליטה. דערזעהנדיג מיר, איז ער אויפגעשפרונגען פון שטול
 און האט זיך גענומען דרעהען, ניט אזוי ווי ער וואלט זיך גויגען.

נאר עפעס ברעכען זיך מיט דער מיט פון דעם רוקען, און האָט גע-
שמייעלט, אַרויסווייזענדיג דאָס אינעווייניגסטע בלייבע פֿלויש
פון זיינע ציין.

— כ'האַב די עהרע צו גריסען אייד, — האָט ניקיטא זאכאַראַ-
וויטש ליבענסווירדיג גענומען שימען מיט רייד. — זעהר, זעהר
אַנגענעם צו זעהען זיך... און איד וואָרט שוין דאָ אויף אייד זינט
מ'איז אַרויס פון קלויסטער. כ'האַב שוין אייד לאַנג ניט געזעהן,
כ'האַב זיך אַפילו פאַרבענקט נאָך אייד. פאַר וואָס קומט איהר צו
אונז ניט אַרײַן אַמאַל? אונזער סטעפאַניער פריילינגס לאַכען
אַפילו פון אייד.

און פֿלוצלינג, באַהערשט פון אַ פֿלוצלינגיער ערינערונג,
האַט ער אויסגעשאַסען אין אַ ווילדען געלעכטער.

— אַט וועל איד אייד דערזעהלען אַ קאַמישע מעשה, וואָס
איז היינט געשעהן! — האָט ער אויסגעשריען, ווערנענדיג זיך און
שפיינענדיג. — כאַ, כאַ, כאַ... כ'האַב שוין מיינע זייטען צו-
ריסען פון געלעכטער!...

— וואָס איז? וואָס פאַר אַ מעשה? — האַב איד אַ פרעג גע-
טאן גראַב, ניט באַהאַלטענדיג מיין אונצופרידענקייט.

— נאָרזן קלויסטער איז דאָ פאַרגעקומען אַ סקאַנדאַל, — האָט
ניקיטא זאכאַריטש ווייטער גערעדט, איבעררייסענדיג זיינע רייד
מיט אַן אנפאַל פון געלעכטער. — די פערעבאראדער שיקסעס האָ-
בען אויפ'ן פֿלאַץ דאָ געכאַפט אַ מכשפה... דאָס הייסט, פאַר-
שמעהט זיך, זיי האַלטען זי פאַר אַ מכשפה נאָך זייער פויער-
שער ניט געבילדעטקייט... נו, איז האַבען זיי דאָס זי מכבד גע-
ווען אַ ביסעל!... מ'האַט איהר געוואַלט מיט דיענאַכץ אויסשמי-
דען, נאָר זי האָט זיך אַרויסגעדריעהט ווי ניט איז און איז אַנט-
לאַפען...

אַ שרעקליכער געדאַנק האָט מיר אַ בליץ געטאָן אין קאַפּ. איד
איד האַב זיך אַ וואָרף געטאָן צום קאַנטאַרשציק און, ניט געדענ-
קענדיג זיך פון אויפֿרעגונג, האַב איד איהם פעסט אַנגענומען פאַר'ן
אַקסעל.

— וואס דערצעהלט איהר! — האב איד צארנדיג אויסגע-
שריען. — און הערט שוין אויף הירושען, דער טייוועל זאל איד
נעמען! וועגען וועלכער מכשפה דערצעהלט איהר דא!
ער האט פלוצלינג אויפגעהערט לאכען און האט אויף מיר אַן
געשמעלט אַ פאר קיילעכריגע דערשראקענע אויגען.

— איד.. איד... ווייס אַליין ניט. — האט ער גענומען פלאַפלען
אַ פאַרלאָרענער... — דאַכט זיך, אַז עפעס אַ סאַמויליכע... מאַנוי-
ליכע... אַדער... וואָרט צו... עפעס מאַנויליכעס אַ טאַכטער? דאָ
האַבען די פּויערים עפעס אַזוינס געפּלודערט, נאָר איד האָב פאַר-
געסען, דעם אמת זאָגענדיג...

איד האב איהם גענויט צו דערצעהלען מיר מיט אַן אַרדנונג
אַלץ, וואָס ער האָט געהערט און געזעהן. ער האָט גערעדט ניט דייט
ליך, ניט בינדענדיג, פּלאַנטערענדיג זיך אין די איינצעלהייטען,
און איד האָב איהם יעדע ווייל איבערגעשלאָגען מיט אומגעדולדיגע
פּראַגען, מיט אויסגעשרייען, כמעט מיט זידלעריי. פון זיין דער-
צעהלען האָב איד זעהר ווינציג געקענט אַרויסנעמען, און ערשט
איז צוויי חדשים אַרום איז דער גאַנצער אמת פון אַט דער פאַר-
שאַלטענער געשעהעניש פאַר מיר קלאַר געוואָרען פון די רייד
פון דעם וואַלד-אויפּזעהער'ס ווייב, וועלכע איז אין יענער צייט
איז קלויסטער געווען און האָט עס אַליין בייגעוואוינט.

מיין פאַרגעפּיל האָט מיך ניט אַפּגענאַרט. אַלעסיע האָט אין
זיך איבערגעבראַכען דעם שרעק און איז געקומען אין קלויסטער,
און כאַטש זי איז געקומען אין מיטען דער גאַטעס דינסט און
האַט זיך אַוועקגעשטעלט אין פאַרהויז פון'ם קלויסטער, פון דעסט-
וועגען איז זי באַמערקט געוואָרען פון אַלע פּויערים וואָס האַבען
זיך געפונען אין קלויסטער. אין דער גאַנצער צייט פון דער גאַטעס
דינסט האַבען זיך די פּויערטעס גע'סוד'עט צווישען זיך, און האַבען
זיך אומגעקוקט אויף הינטען.

פון דעסטוועגען האָט אַלעסיע געפונען אין זיך גענוג כח, אַז
זי זאל דערזיין ביז'ן סוף פון דער גאַטעס דינסט. אפּשר האָט זי

ניט פארשטאנען דעם אמת'ן זין פון די ארומיגע פיינדליכע בליי-קען, אפשר פון שטאלץ האט זי זיי פארטאכט. נאך ווען זי איז ארויסגעגאנגען פון קלויסטער, זיינען ביי דעם צאם פון קלויסטער הויף געשטאנען א סך פויערטעס און מיט יעדער מינוט זיינען פון אלע זייטען אנגעקומען אלץ מעהרער און מעהרער און האבען אלץ ענגער און ענגער ארומגערינגעלט אלעסיען. אין אנהויב האבען זיי נאך שווייגענדיג און דורכדרינגענדיג געקוקט אויף דער מיידעל, וואס האט דערשראקען און הילפלאז געקוקט אין אלע זייטען. דער נאך האבען זיך גענומען שיטען שפאטישע, גראבע, מיאוסע ווער-טער, קאלות, באלייט פון גראבען געלעכטער, דערנאך האבען די באזונדערע, איינצעלנע אויסגעשרייען צונויפגעגאסען זיך אין אן אלגעמיינעם דורכדרינגענדיגען גוואלדיגעשריי פון ווייבער, אין וועלכען מען האט גארנישט ניט געקענט פארנאנדערקלייבען און וועלכער האט נאך מעהרער פארנאנדערגעשרויפט די נערווען פון דעם ווילך געווארענעם עולם. אלעסיע האט עטליכע מאל געפרופט דורכגעהן דורך דעם שרעקליכען לעבעדיגען רינג, נאך יעדעס מאל איז זי אפגעשטופט געווארען צוריק אויפ'ן מיטען. פלוצלינג האט עפעס אן אלטער קוויטשענדיגער קול א געשריי געמאן פון הינטער דעם עולם: „מיט דיענאכץ אויסשמירען זי, די נבלה...“ (עס איז באוואוסט, אז אין אוקראינע איז דאס שמירען מיט דיענאכץ דעם טויער אפילו, וואו עס וואוינט א מיידעל, א גרויסע אייביגע שאנד). און כמעט אין דער זעלבער רגע, איבער די קעפ פון די צוואוילדעטע פויערטעס, האט זיך באוויזען אן עמער מיט דיע-נאכץ און א קוואטש, און עס האט גענומען איבערגעהן פון האנד צו האנד.

יעמאלט האט אלעסיע, אין אן אנפאל פון צארן, שרעק און פארצווייפלונג, א ווארף געמאן זיך אויף דער ערשטער פון איהרע פייניגעריים מיט אזא אימפעט, אז יענע איז געפאלען פון די פיס. תיכף האט אויף דער ערד פארקאכט זיך א קנויל פון צונויפגע-מישטע צעהנדליגער לייבער אין אן אלגעמיינער שרייענדיגער מאסע. נאך אלעסיען איז עפעס ווי דורך א וואונדער געלונגען

ארויסצוגליטשען זיך פון אים דעם קנויל, און ווי א פייל פון בויגען
 איז זי אוועקגעלאפען אויפ'ן וועג — אהן א שאַל, אין די צווייטע
 צופליקטע קליידער, פון וועלכע עס האָט זיך פון א סך ערטער
 ארויסגעזעהן איהר נאָקעטע לייב. באַלד נאָך איהר, האָבען זיך גע-
 נומען שיטען קללות, געשרייען, געלעכטער און שטיינער. פון דעסט
 וועגען האָבען זיך נאָך איינציגע נאָכגעיאָגט נאָך איהר, אָבער
 אויך יענע זייגען באַלד אָפגעשטאַנען... אַפּלויפענדיג אַ פּופּציג
 טריט, האָט זיך אַלעסיע אָפגעשטעלט, האָט אַ קעהר געטאָן צו
 דעם ווילדען עולם איהר בלייד, צוראַצט, פּערבלוטניג גע-
 זיכט, און האָט אַ געשריי געטאָן אַזוי הייליג, אַז איהר יעדעס
 וואָרט האָט זיך געהערט אויפ'ן פּלאַץ:

— גוט, גוט!... איהר וועט דאָס ביי מיר געדענקען! איהר
 וועט נאָך אַלע האָבען וואָס צו קלאָגען!

איהר ביזע וואָרונג, ווי עס האָט מיר שפּעטער דערצעהלט
 דעם וואָלד אויפּזעהערס ווייב, איז אַרויסגערעדט געוואָרען מיט
 אַזאַ טיעפען האָס, מיט אַזאַ אַנטשלאָסענעם נביא'ישען טאָן, אַז
 אויף אַ רגע איז דער גאַנצער עולם ווי אַ פּאַרנאָליווערטער געבלי-
 בען שטעהן, אָבער נאָך אויף אַ רגע, ווייל תּיכּף האָט זיך ווידער
 אָנגעהויבען אַ נייער אויסברוד פון קללות.

איד ווידערהאַל, אַז אַ סך איינצעלהייטען פון אים דער געשע-
 העניש האָב איד ערשט שפּעטער באַקומען. איצט האָב איד ניט
 געהאַט קיין כּח און געדולד אויסצוהערען מיטגענקא'ס אַלע רייד.
 איד האָב זיך פּלוצלינג דערמאַנט, אַז יארמאַלע האָט נאָך מסתּמא
 ניט פּאַרנאָנדערנעזאַטעלט דאָס פּערד, און, ניט זאָגענדיג דעם
 איבעראַשטען קאַנטאַרשציק קיין וואָרט, בין איד אַרויסגעלאָפּען
 געשווינד אויפ'ן הויף. יארמאַלע האָט טאַקע אַרומגעפּיהרט טאָ-
 ראַנטשיקען איבער'ן הויף ביים פּלויט. איד האָב געשוינד פּאַר-
 צוימט דאָס פּערד, האָב פּאַרשטייפּט דעם זאַטעל און פּאַהרענדיג
 אַרום, איד זאָל ווידער ניט דאַרפּען דורכפּאַהרען פּאַרכיי דעם
 שכוּר'ן עולם, האָב איד זיך אוועקגעלאָזט אין וואָלד.

דען קען נאר ניט באשרייבען יענעם צושטאנד, אין וועלכער איד האב זיך געפונען אין דער צייט פון מיין ווילדען פליהען צום וואַלד. ס'זענען געווען רנע'ס ווען איד האב אין גאַנצען פאַרגעסען וואָר היז און צו וואָס איד פּאַהר, אין מיר איז בלוז פאַרבליבען אַ נעבעל־דינער באַוואוסטויין, אַז עס האָט געטראָפּען עפעס שרעקליכעס און משונה'דיגעס, וואָס פאַריכטען דאָס קען מען שוין ניט. — אַ באַוואוסטויין, פון אַ שווערער אומרוה, וואָס באַפּאַלט אַהן אַן אַרזאָך אין אַ צושטאַנד פון פיבערדיגען קאַשמאַר. און אין דער זעלכער צייט — ווי מאַדנע דאָס איז! — אין מיין קאַפּ האָט ניט אויפגע־הערט ציטערען, אין דעם טאַקט פון דעם פּערד'ס גאַלאַפּ, דעם בלינדען לירע־שפּיעלער'ס הייזעריגער, צובראַכענער קול:

“אי, קומט אַז דעם טערק'ס חילות
ווי די כמאַרעס טוען געהן...”

צוקומענדיג ביז'ן שמאַלען שמעגעלע, וואָס פיהרט גלייך צו מאַנויליכע'ס שטיבעל, בין איד אַראַפּגעקראַכען פון טאַראַנטשיקען. — אַרום די ברעגען פון דעם שווייס־געוואַנד און אויף יענע ערטער, וואָס האַבען זיך אַנגעריבען פון'ם זאַטעל, האַבען ביי איהם אַרויסגעשפּאַרט גאַנצע הויפּענס געדיכטער ווייסער שוים, — און איד האַב איהם געפיהרט פאַר'ן צוים. פון דער גרויסער טאַגינער היץ און פון דעם געשווינדען פאַהרען, האָט דאָס בלוט מיר גע־רוישט אין קאַפּ, ווי אַ גרויסער פאַמפּ וואַלט איהם אַהן אַפּשטעל נעקוועטשט

איד האַב צוגעבונדען דאָס פּערד צום פּלוים, און בין אַריין אין שטיבעל. אין אַנהויב האָט זיך מיר אויסגעוויזען, אַז אַלעסיע איז ניטאָ אין דער היים, און אין מיין ברוסט און אין מויל איז מיר פון שרעק אַזש קאַלט געוואַרען, נאַר אין אַ רגע אַרום, האַב איד זי דערזעהן ווי זי ליגט אויפ'ן געלעגער, מיט'ן נעזיכט צו דער

וואנד און דעם קאפ פארגראבען אין קישען. זי האט זיך אפילו ניט
א קעהר געטאן אויפ'ן רויש פון דער געעפענטער טיר.

מאנוליכע, וועלכע איז דא דערביי געזעסען אויף דער ערד,
האט זיך מיט אלע כחות א הויב געטאן אויף די פיס, און האט זיך
פארמאסטען אויף מיר מיט איהרע פויסטען.

— שטילער! רויש ניט אזוי, פארשאלטענער דו, — האט זי
א ביזע א שעפטשע געטאן, הארט צוקומענדיג צו מיר, און, ארייני-
קוקענדיג מיר גלייך אין די אויגען מיט איהרע אפגעקראכענע, קאל-
טע אויגען, האט זי ביז א זאג געטאן:

— וואס? האסט זיך דערשפילט, פייגעלע מיינס?

— הער אויס באבע, — האב איר איהר ביז אפגעענטפערט,

— ניט איצטער איז די צייט צו רעכענען זיך און אויסצואווארפען!
וואס איז מיט אלעסיען?

— שא... שטילער! זי ליגט א גע'חלש'טע, אט וואס מיט אלע-

סיען איז... ווען דו וואלסט ניט געקראכען וואוהיין דו דארפסט ניט
און וואלסט דער מיידעלע ניט אנגעפלודערט דייענע נארישקייטען,

וואלט נאר אזא אומגליק ניט געטראפען... און איר, אזא אלטער
נאר, האב דאס אלץ צוגעקוקט און געמאכט זיך ניט זעהענדיג...

אבער מיין הארץ האט געפילט אז אומגליק... עס האט דערפילט
עפעס שלעכטס פון יענעם טאג אז, ווען דו האסט זיך אריינגעריסען

כמעט מיט גוואלד אין אונזער הויז, וואס? וועסט אפשר זאגען,
אז דו האסט איהר ניט צוגערעדט צו שלעפען זיך אין קלויסטער?

— האט זיך די אלטע מיט א פארקרימטען געזיכט פון האס, אויף
מיר פלוצלינג ארויפגעווארפען. — אפשר ניט דו, דו פריצ'ל פאר-

שאלטענער? דו לייג מיר נאר ניט — און ניט דרעה מיט'ן פוקסען
עק, דו אומפארשעמטער! צו וואס איז דאס דיר נויטיג געווען צו

פארנארען זי אין קלויסטער?

— איר האב זיך ניט פארנארט, באכעשי, איר גיב דיר מיין

עהרליכען ווארט, זי האט עס אליין געוואלט.

— אד, וועה איז מיר, וועה איז מיר! — האט מאנוליכע

פארבראכען די הענד. — ז'איז געקומען צוליפען פון דארטען —

אהו א פנים, דאס גאנצע העמד איז אויף שטיקער צוריסען... אהו א שאל אויפ'ן קאפ... זי דערצעהלט, וואס דארטען איז פארגעקור מען, און אליין... אט לאכט זי און אט וויינט זי... נו אט, ווי א קרעהענדיגע הוהן... זי האט זיך געלייגט אין בעט... און האט אלץ געוויינט, דערנאך גיב איד א סוק און זעה, ווי זי וואלט איינגעד שלאפען. און איד, דער אלטער נאר, האב זיך שוין דערפרעהט: אט קלער איד, אלץ וועט איבערגעהן מיט'ן שלאף. איד זעה, איהר האנד הענגט ארונטער, קלער איד: מ'דארף זי אויפהויבען, זי קען נאך מיט בלוט פארלויפען... ווי כ'האב נאר מיין טייבעלע, אָנגע נומען פאר דער האנד, ערשט איד זעה זי ברענט אין גאנצען ווי א פייער... הייסט עס, אז זי האט באקומען היץ... און אפשר א גאנצע שעה אהו אן אויפהער, האט זי גערעדט אזוי גיר-גיר און אזוי ווייך נענדיג הארציג... אט נאר וואס איז זי אנטשוויגען געווארען אויף א רגע'לע... וואס האסטו דאס אויפגעטאן? וואס האסטו דאס אויפגעטאן מיט איהר? — האט די אלטע אויסגעשריען אין א נייעם אנפאל פון פארצווייפלונג.

און פלוצלינג האט זיך איהר טונקעל-ברוין געזוכט צונויפ געקנייטשט אין א משונה'דיגער אפשטויסענדיגער גרימאסע פון געוויין: איהרע ליפען האבען זיך פארנאנדערגעצויגען און האבען זיך נידעריג ארונטערגעלאזען אין די ווינקלען, אלע געזוכטס מוס-קולען האבען זיך אָנגעצויגען און אויפגעציטערט, די ברעמען הא' בען זיך פארריסען ארויף, דער שמערען האט זיך צונויפגענומען אין טיפע קנייטשען, און פון די אויגען האבען זיך געשווינד גע נומען קייקלען טרערען, היבשע און קיילעכדיגע ווי ארבעס. ארומ כאפענדיג דעם קאפ מיט די הענד, און אָנגעלעהנט די עלענכויגענס אויפ'ן טיש, האט זי זיך גענומען וויגען, ווי זי וואלט געזונגען אויף א האלבען קול:

— טאכטער'ל מיינע! אייניקעל ליביג-קער!... אד, וועה איז מי-ר, ווינד איז מי-ר!...
— דו רעווע ניט אזוי, אלטע, — האב איד מאנוליכען גראב איבערגעריסען. — וועסט זי אויפוועקען!

די אלטע איז אנטשוויגען געווארען, נאך מיט דער זעלבער גרימאסע אויפ'ן געזיכט, האט זי נאך אלץ פארטגעזעצט וויגען זיך היז און הער. און די גרויסע טרערען זייגען געפאלען אויפ'ן טיש... אזוי האט געדויערט א מינוט צעהן. איד בין געזעסען לעבען מאנוי-ליבען און מיט טרויער האב איד זיך צוגעהערט, ווי א פליג האט איינטאניג און כסדר געזשומט, און געצאפעלט זיך אויף דער פענסטער שויב...

— באבעשי, — האט זיך פלוצלינג דערהערט אלעסיע'ס שווא-כער, קוים הערבארער קול. — באבעשי, ווער איז דא ביי אונז? מאנויליכע האט איילענדיג צוגעהונקען צום בעט און האט ווידער אנגעהויבען וואיען:

— אד, אייניקעל מיינס, מיין לייבליכעס! אד, וועה איז מי-ר, אד, ווינד איז מי-ר...

— אד, באבעשי, הער שוין אויף! — האט אלעסיע געזאגט מיט וויינענדיגען געבעט און מיט ליידען אינים קול. — ווער זיצט ביי אונז אין שטוב?

איד בין פארזיכטיג, אויף די שפיץ פינגער, צוגעגאנגען צום בעט מיט יענעם ניט אנגענעמען, שולדיגען באוואוסטזיין פון'ס אייגענעם געזונד און פון דער אייגענער גראבקיט, וועלכען מען פילט שטענדיג ווען מ'איז ארום א קראנקען.

— דאס בין איד, אלעסיע, — האב איד געזאגט מיט א שטיי-לען קויל. — איד בין אקארשט געקומען צופאהרען רייטענדיג פון דארף... אין דעם גאנצען פארמיטאג בין איד געווען אין שטאדט... דו פילסט ניט גוט, אלעסיע?

ניט אוועקנעמענדיג דאס געזיכט פון די קישענס, האט זי פאר-ווארפען אויף הינטען איהר נאקעטע האנד, אזוי ווי זי וואלט עפעס געזוכט אין דער לופט. איד האב פארשטאנען איהר באוועגונג און האב אנגענומען איהר הייסע האנד אין מיינע הענד. צוויי גרוי-סע בלויע צייכענס, איינער איבער'ן עלענכויגען און דער צווייטער אויפ'ן ארעם, האבען זיך שארף ארויסגעוויזען אויף דער ווייטער צארטער הויט.

— טייערער מיינער, — האט אלעסיע אנגעהויבען ריידען
לאנגזאם מיט נרוים מאטערניש, אפטיילענדיג איין ווארט פון דעם
צווייטען. — מיר ווילט זיך... א סוק געבען אויף דיר... נאָר איר
קען דאס ניט... זיי האבען מיר אין גאַנצען... צו'נהרגט... גע-
דענקסט... מיין געזיכט... איז דיר זעהר געפעלען געוואָרען? ...
ס'איז דאָר אַן אמת, טייערער, אַז עס איז דיר... געפעלען געוואָר-
רען? און דאָס האָט מיר שטענדיג אַזוי געפרעהט... און איצטער
וועט דיר נמאס זיין... קוקען אויף מיר... נו, אַט בין איר... ניין, איר
וויל ניט...

— אלעסיע, זיי מיר מוחל, — האב איר אַ שעפטשע געטאָן,
אנבוגענדיג זיך הארט צו איהר אויער.
איהר ברענענדיגע האַנד האָט לאַנג און פעסט צונויפגעדריקט
מיין האַנד.

— וואָס איז מיט דיר!... וואָס איז דיר, ליבער מיינער? ווי
שעמסטו זיך גאָר ניט צו טראַכטען וועגען דעם? ... מיט וואָס ביזטו
אין דעם שולדיג? ... דאָס האָב איר דאָר אַליין, אַ נאַרישע... נו,
וואָס בין איר געקראַכען... איז דער אמת'ן? ניין, ליכטיגער מיין
נער, באַשולדיג זיך ניט אַליין...

— אלעסיע, ערלויב מיר נאָר... זאָג מיר נאָר אַ פריהער צו, אַז
דו וועסט ערלויבען...

— איר זאָג דיר, מיין טייערער... אַלץ וואָס דו ווילסט...
— ערלויב מיר, איר בעט דיר, שיקען נאָר אַ דאָקטאָר... איר
בעט דיר! נו, אויב דו ווילסט, קענסטו נאָר נישט ניט טאָן, וואָס
ער וועט דיר הייסען. נאָר שטים צו דעם איין, כאַטש צוליב מיר,
אַלעסיע.

— אַד, טייערער, איז וואָס פאַר אַ פאַסטקע דו האַסט מיר נע-
כאַפט! ניין, ערלויב מיר בעסער ניט צו האַלטען דאָס וואָרט וואָס
כ'האָב דיר געגעבען. ווען איר וואַלט אפילו אויף צו דער אמת'ן
קראַנק געווען, ווען כ'וואַלט אפילו געהאַלטען ביים שטאַרבען,
וואַלט איר אפילו יעמאַלט צו זיך ניט צוגעלאָזען קיין דאָקטאָר. און
איצטער בין איר דען קראַנק? דאָס אַלץ איז ביי מיר נאָר פון

שרעק געוואָרען, ביז פאַרנאַכט וועט עס דורכגען. אויב ניט — וועט מיר די באַבעשי געבען אָנגעשטעלטע לאַנדישען, אָדער מאַלי-נעם וועט זי מיר פאַרקאַכען אין טשייניק... צו וואָס דאַרף מען דאָ אַ דאַקטאָר? דו ביזט — מיין בעסטער דאַקטאָר. אַד, איין זאָך איז מיר נאָר ניט גוט: איד וויל אַ קוק געבען אויף דיר כאַטש מיט איין אויג, נאָר כ'האַב מורא...

מיט צערטליכקייט און כמעט מיט גוואַלד האָב איד אַלעסיע'ס קאַפּ אַוועקגעריסען פֿון דער קישען. אַלעסיע'ס געזיכט האָט גע-פלאַמט פֿון פיבערישער רויטקייט, די טונקעלע אויגען האָבען גע-גלאַנצט ניט נאָטירליך העל און די טרוקענע ליפּען האָבען נערווע-איש געציטערט. לאַנגע רויטע ראַצען האָבען צואַקערט איהר שמעל רען, די כאַקען און דעם האַלז. בלויע צייכענס זייגען געווען אויפ'ן שטערען און אונטער די אויגען.

— קוק ניט אויף מיר... איד בעט דיר... אַ מיאוסע ביז איד איצטער. — האָט אַלעסיע כעמענדיג זיך געשעפּטשעט, וועלענדיג מיט דער האַנד פאַרשטעלען זיך דאָס געזיכט.

מיין האַרץ איז איבערגעפּולט געוואָרען מיט רחמנות. איד בין צוגעפּאלען מיט די ליפּען צו אַלעסיע'ס האַנד, וואָס איז געלעגען באַוועגלאָז אויף דער קאַלדרע, און האָב זי גענומען באַדעקען מיט לאַנגע שטילע קושען. פריהער פלעג איד ווען ניט ווען איהר קושען די האַנד, נאָר אַלעסיע פלעגט זי אַלע מאַל אַוועקנעמען פֿון מיר מיט אַן איילענדיגען שעמעוודיגען שרעק. נאָר איצטער האָט זי זיך ניט געווערט געגען אַט דער צערטליכקייט און מיט דער צווייטער, פרייער האַנד האָט זי שטיל געגלעט מיר איבער די האַר.

— ווייסט אַלץ? — האָט זי שעפּטשענדיג מיר געפרעגט.

איד האָב שווייגענדיג אָנגענויגט דעם קאַפּ. דער אמת איז, אַז איד האָב ניט אַלץ פאַרשטאַנען פֿון ניקיטא נאַזאַראַוויטש'ס רייד. מיר האָט זיך נאָר ניט געוואַלט, אַז אַלעסיע זאל זיך אויפּרעגען דערמאָנענדיג זיך אויף דער פּאַסירונג ביים קלויסטער. נאָר פּלוצלונג ביי דעם געדאַנק פֿון דער באַליידנונג, וואָס אַלעסיע איז אויס-

געשטאנען. האט מיט אמאל א גאס געטאן זיך אויף מיר א כוונע
ליע פון בריוויגען צארן.

— א! ווארום בין איד דארטען ניט געווען אין יענער צייט!
— האב איד אויסגעשריען, אויסגלייכענדיג זיך, צונויפדריקענדיג
די פויסטען. — איד וואלט... איד וואלט...
— נו, גענוג שוין... גענוג... רעג זיך ניט אויף טיערער, —
האט אלעסיע מיר שטיל איבערגעריסען.

איד האב שוין מעהר ניט געקענט איינהאלטען די טרערען,
וואס האבען פון לאנג שוין געשטיקט מיר אין האלז און געברענט
אין די אויגען. צופאלענדיג מיט'ן געזיכט צו אלעסיע'ס אקסעל,
האב איד זיך שטיל און ביטער פארנאנדערגעוויינט, טרייסלענדיג
זיך מיט'ן גאנצען קערפער.

— וויינסט? וויינסט? — האט זיך אין אלעסיע'ס קול דער-
הערט פארוואונדערונג, צערטליכקייט און מיטלייד. — טיערער
מיינער... הער שוין אויף, הער שוין אויף... פייניג זיך ניט, לוי-
בינקער... מיר איז דאך אזוי גוט לעבען דיר. לאמיר ניט וויינען,
כל זמן מיר זיינען אינאיינעם. לאמיר כאטש די לעצטע מעג פאר-
ברענגען פרעהליר, אז אונז זאל ניט שווער זיין צו שיידען זיך.
איד האב מיט איבעראשונג אויפגעהויבען דעם קאפ. א ניט
דייטליכער פארגעפיל האט פלוצלינג לאנגזאם צונויפגעדריקט מין
הארץ.

— די לעצטע טעג, אלעסיע? וואס עפעס — די לעצטע? ווא-
רום זאלען מיר זיך צושיידען?
אלעסיע האט פארמאכט די אויגען און עטליכע רגע'ס האט
זי געשוויגען.

— מיר מוזען זיך צושיידען, מין טיערער, — האט זי אנגע-
הויבען מיט זיכערקייט ריידען. — אט ווי נאך איד וועל אביסעלע
געזונד ווערען, איז וועל איד תיבה מיט דער באבעשין אוועקפאה-
רען פון דאנען. מיר טארען דא לענגער ניט פארבלייבען...
— האסט פאר עפעס מורא?

— נין, מין טיערער, כ'האב פאר נאך נישט ניט מורא.

אויב ס'וועט נויטיג זיין. אָבער צו וואָס זאָל איך מענשען אַרײַנפֿירן רען אין זינד? אפשר ווייסטו ניט... כ'האָב דאָך דאָרטען... אין פּערעכאַראַד... פון בייזקייט און שאַנד זיי געוואַרענט... און איצט טער, וואָס ס'זאָל ניט דאָרטען געשעהן, וועלען זיי דאָס באַלד אַרױפּוואַרפֿען אויף אונז: סיי די בהמות וועלען נעמען אויס פֿנר'ן, סיי ביי אימיצען וועט אַפּברענען די שטוב, — וועלען מיר אַלץ זיין די שולדיגע. באַבעשי, — האָט זי זיך געווענדט צו מאַט נױליבען, אויפהױבענדיג דעם קול, — איך זאָג דאָך אַז אמת? — וואָס האָסטו געזאָגט, מיין טײַבעלע? כ'האָב ניט גוט גע־הערט, דעם אמת זאָגענדיג, — האָט די אַלמע גענומען קיען, צו־קומענדיג נעהענטער און צולײגענדיג די האַנד צום אויער.

— איך זאָג, אַז איצטער, וואָס פֿאַר אַן אומגליק עס זאָל אין פּערעכאַראַד ניט טרעפען, וועלען זיי דאָס אַלץ אויף אונז אַרױפֿ־וואַרפֿען.

— אה, ס'אָן אמת, אַז אמת, אַלעסיע, אַלץ אויף אונז אַרעמינקע וועלען זיי דאָס אַרױפּוואַרפֿען... שווער ט'אונז זיין צו לעבען אויף דער ווייסער וועלט, זיי וועלען פון אונז מאַכען אַ תל, זיי וועלען פון אונז אין גאַנצען אַ תל מאַכען, די פֿאַרשאַלמענע... און יעמאַלט ווען זיי האַבען מיך פון דאָרף אַרױסגעטריבען... איז וואָס? ס'איז דען ניט געווען די זעלבע זאָך? כ'האָב נאָך פון האַרצוועהטאָג, אַזוי זיך, אַ וואַרען געטאָן אײַנער אַ נאָרישער פּויערטע, און ביי איהר — זעה — אַ קינד שטאַרבט אַוועק. דאָס הױסט, אַז די שולד איז אויף קיין האַרנלע דאָך ניט מײַנע געווען, און זיי, די פֿאַר־שאַלמענע, זיי האַבען דאָך מיך יעמאַלט שיער. ניט דער'הרג'עט... מיט שטיינער האַבען זיי גענומען שלאַגען... כ'אַנטלױף פון זיי, און דיד נאָך, קלײַנינקע, היט איד אַפּ... נו, טראַכט איד, זאָלען זיי טרעפען מיך, אָבער פֿאַר וואָס זאָל מען שלעכטס טאָן אַ קלײַן אונשולדיג קינד? מיט אײַן וואַרט — גזלנים, רוצחים מײַאוסע!... — וואוהין וועט איהר פֿאַהרען? איהר האָט דאָך אין ערנעץ ניט קיין קרובים און קיין באַקאַנטע... און דערנאָך דאָרף מען דאָך האַבען געלד, אַנצוהױבען אויף אַ נײַעם אַרט.

— מיר'ל'ן ווי עס איז אויסקומען, — האָט אַלעסיע ווי פאַר-
בייגעהענדיג אַ זאַג געמאַן. — און געלד וועט זיך ביי דער באַבען
אויך געפינען, אַביסעל האָט זי אַנגעגרייט...

— נו, ס'איז אויך מיר געלד! — איז דער אַלטער ניט געד-
פעלען געוואָרען, און אַפּגעהענדיג פון בעט האָט זי געזאָגט. —
גראַשענס יתומה'שע, מיט טרערען באַגאַסענע...

— אַלעסיע, און וואָס מיט מיר? וועגען מיר ווילסטו אפילו
ניט אַ טראַכט טאָן? — האָב איר אויסגעשריען, דערפילענדיג, אַז
איז מיר הויבט זיך אויף אַ ביטערע, קראַנקע און בייזע טענה אַנט-
קעגען אַלעסיען.

זי האָט זיך אויפגעהויבען, און ניט שעמענדיג זיך פאַר דער
באַבען, וואָס איז דערביי געשטאַנען, האָט זי מיט די הענד אַנגעד-
נומען מייז קאַפּ און עטליכע מאָל נאַכאַנאַנד האָט זי מיר געד-
קושט אין שטערען און אין די באַקען.

— מעהר פון אַלץ טראַכט איר וועגען דיר, מייז טייערער...
אַבער... זעהסט דאָר, אַז ניט באַשערט איז אונז צו זיין אינאיינ-
נעם... אַט וואָס! געדענקסט, כ'האַב וועגען דיר געוואָרפען אויף
קארטען? ס'איז דאָר אַלץ מקווים געוואָרען, וואָס זיי האַבען מיר
יעמאַלט געזאָגט. דאָס הייסט, אַז דער מוזל וויל ניט אונזער ביי-
דענס גלויבן... און ווען ניט דאָס, מיינסטו דען, אַז מיר וואַלט עפעס
אַפּגעשראַקען?

— אַלעסיע, הויבסט שוין ווידער אַז מיט דיין מוזל? — האָב
איר אומגעדולדיג אויסגעשריען. — איר וויל אין איהם ניט גלויב-
בען... און כ'וועל קיינמאַל ניט גלויבען!

— אַר, ניין... ניין... דו רייך דאָס ניט, — האָט אַלעסיע אַ
דערשראַקענע גענומען שעפטשען. — ניט פאַר זיך, נאָר פאַר דיר
האַב איר דאָס מוראַ, טייערינקער.

— ניין, שוין בעסער אַז דו זאַלסט וועגען דעם גאָר ניט אַני-
הויבען צו ריידען אפילו.

אומזיסט האָב איר זיך געמאַטערט איבערצוצייגען אַלעסיען,
אומזיסט האָב איר פאַר איהר געמאַלען בילדער פון אונזער ביי-

דענס רוהיגען גליק, וואָס ניט דער ניט פאַרגינגענדיגער מול און ניט די גראַבע, בייזע מענשען וועלען אונז ניט שטערען. אלעסיע האָט נאָר געקושט מיינע הענד און האָט געמאכט מיט'ן קאָפּ אויף „ניין“.

— ניין... ניין... ניין... איד ווייס, איד זעה, — האָט זי נאָר איינגעשפּאַרט גערעדט. — אויסער אומגליק, וועלען מיר נאָר נישט ניט האַבען... נאָר נישט ניט... נאָר נישט ניט...
 אַ פאַרלאָרענער און אַ צוטומעלטער פון דער אַבערנאָליביגער איינגעשפּאַרטקייט, האָב איד צום סוף אַ פרעג געטאָן:
 — אַבער דו וועסט דאָך מיר לאָזען וויסען דעם טאָג, ווען איהר'ט אַוועקפאַהרען?

אלעסיע האָט זיך פאַרטראַכט. פּלוצלינג איז אַ שוואַכער שמייכלעך דורכגעפּלויגען איבער איהרע ליפּען.

— אויף דעם וועל איד דיר דערצעהלען אַ קליין־קליין מעשה'לע... איינמאָל איז אַ וואָלף געלאָפּען איבער'ן וואַלד, באַ געגענט ער אַ העזעלע, און ער זאָגט צום העזעלע: „העזעלע, העזעלע, איד וויל דיר דאָך אויפּעסען.“ נעמט זיך בעמען דאָס העזעלע: „האָב רחמנות, וועלפעל, איד וויל נאָך לעבען אַביסעל, כ'האָב קליינע קינדערלאַך אין דער היים.“ דער וואָלף וויל נאָר ניט הערען. זאָגט צו איהם יעמאַלט דאָס העזעלע: „נו איז שענק מיר כאַטש נאָך דריי טעג צו לעבען אויף דער וועלט, נאכדעם וועסטו מיר אויפּעסען, מיר וועט יעמאַלט זיין גרינגער צו שטאַרבען.“ שענקט איהם דער וואָלף די דריי טעג לעבען, ער עסט איהם ניט, אַבער ער היט איהם די גאַנצע צייט. געהט אַוועק איין טאָג, געהט אַוועק נאָך אַ טאָג, אַזוי ענדיגט זיך שוין דער דריטער טאָג.

„נו איצטער מאַך זיך גרייט, — זאָגט דער וואָלף, — באַלד הויב איד דיר אָן עסען.“ דא האָט זיך מיין העזעלע פאַרנאַנדער געוויינט מיט ביטערע טרערען. „אָד, וועלפעל, וואָרום האַסטו מיר געשענקט דריי טעג לעבען! וואָלסט מיר בעסער אויפּגעגעסען מיט אַמאַל, באַלד ווי דו האַסט מיר דערזעהן. וואָרים איד האָב אין די גאַנצע דריי טעג ניט געלעבט, נאָר געמאַטערט זיך!“ טייערער

מיינער, יענער העזעלע האט דאך געזאגט דעם אמת. ווי מיינסטו?
 איד האב געשוויגען, א פארטראכטער פון א טרויעריגען פאר-
 געפיל פון דער נאהענטער איינזאמקייט. אלעסיע האט זיך פלוצלינג
 אויפגעהויבען און האט זיך אנדערגעזעצט אין בעט. איהר געזיכט
 איז מיט אמאל געווארען ערנסט.

— טייערער מיינער, — האט זי אנגעהויבען מיט א צימע-
 רענדיגען קול: — זאג מיר: ביזטו גליקליך געווען, פאר דער צייט
 וואס דו ביזט געווען מיט מיר? דיר איז גוט געווען?
 — אלעסיע! און דו פרענסט נאך?

— ווארט אויס... דיר האט פארדראסען, וואס דו האסט מיך
 דערקענט? האסט געקלערט פון אן אנדער פרוי, ווען דו פלענסט
 זיך זעהן מיט מיר?

— אפילו קיין רגע ניט! ניט נאר ווען כ'פלעג זיך זעהען מיט
 דיר, נאר אפילו יעמאלט, ווען איד פלעג פארבלייבען איינער אליין,
 פלעג איד, אויסער פון דיר, פון קיינעם ניט א טראכט געבען.
 — ביזט צו מיר ניט געווען אייפערזיכטיג? ביזט ווען ניט ווען
 מיט מיר געווען אומצופרידען? דיר איז מיט מיר ניט געווען אר-
 מעטיג?

— קיינמאל ניט, אלעסיע, קיינמאל ניט!
 זי האט אראפגעלאזט איהרע ביידע הענד אויף מיינע אקסלען
 און מיט אויסערגעווענליכער ליבע האט זי אריינגעקוקט מיר אין
 די אויגען.

— טא ווייס זשע, מיין געטרייער, אז דו וועסט מיר קיינמאל
 ניט דערמאנען צום שלעכטען אדער צום בייזען, — האט זי גע-
 זאגט מיט אזוי פיל איבערצייגונג, גלייך ווי זי וואלט אין מיינע
 אויגען געלייענט די צוקונפט. — ווען מיר וועלען זיך צושיידען,
 וועט דיר שווער זיין די ערשטע צייט, אד, ווי שווער וועט דיר זיין...
 וועסט וויינען, וועסט קיין ארט אין ערגעץ ניט קענען געפינען.
 דערנאך וועט עס אלץ פארבייגעהן, וועט זיך אלץ אויסגלעטען...
 און יעמאלט וועסטו שוין אהן אומגליק טראכטען וועגען מיר, נאר
 גרינג און מיט פרייד.

זי האט ווידער פארווארפען דעם קאפ אויף דעם קישען און האט אויסגעשעפטשעט מיט אן אפגעשוואכטען קול:

— און איצטער פאָהר אַוועק, מיין טייערער... פאָהר אַוועק אַהיים, מיין ליבער... כ'בין אַביסעל מיד געוואָרען. וואָרט צו... ניב מיד אַ קוש... האָב פאַר דער באַבען קיין מורא ניט... זי ט'לאָזען... וועסט דאָר לאָזען באַבעשי?

— זעגען זיך שוין, זעגען זיך, ווי ס'באָדאַרף צו זיין, — האָט די אַלטע אומצופרידען אַ וואָרטשע געטאָן... — וואָס זאָל מען זיך פאַר מיר היטען, וואָס? כ'ווייס שוין פון לאַנג...

— ניב מיד אַ קוש אַט אַהער, און אַט אַהער... און אַט אַהער, — האָט אַלעסיע געזאָגט, אַנריהרענדיג מיט די פינגער זיך צו די אויגען, צו די באַקען און צום מויל.

— אַלעסיע, דו זעגעסט זיך מיט מיר, אַזוי, ווי מיר וועלען זיך שוין מעהר קיין מאָל ניט זעהן! — האָב איד אויסגעשריען אין טויט שרעק.

— כ'ווייס ניט, כ'ווייס ניט, טייערער מיינער... איד ווייס גאָר נישט ניט. נן, פאָהר שוין, פאָהר געזונטערהייט. ניין, וואָרט צו... נאָך אַ רגע'לע... נויג אן צו מיר דעם אויער... וויסט וואָס מיר פאַרדריסט? האָט זי גענומען שעפטשען, מיט די ליפען באַריהרענדיג דיג מיין באַק, — ס'פאַרדריסט מיר וואָס איד האָב פון דיר ניט קיין קינד... אד, ווי גליקליך איד וואָלט דאָס זיין!

איד בין אַרויס אויפ'ן גאַניק און מאַנוליכע אין אויך אַרויס. אַ שוואַרצער וואָלקען מיט שאַרפע געקרויזטע ברעגען האָט פאַר-דעקט אַ האַלבען הימעל, נאָר די זון האָט נאָך געשיינט, נויגענדיג זיך צום מערב, און אין דעם געמיש פון ליכט מיט דער אַנקומענדיגער פינסטערניש, האָט זיך געפילט עפעס אימה'דיגעס. די אַל-טע האָט אַרויפגעקוקט, מיט דער האַנד פאַרדעקענדיג די אויגען, ווי מיט אַ זונעןשירעם, און האָט פילדייטיג אַ מאַך געטאָן מיט'ן קאָפּ.

— אַ שטורעם וועט היינט זיין אין פערעבאראד, — האָט זי געזאָגט מיט אַ זיכערען טאָן. — און ווער גייט, אפשר אַ האַגעל אויך...

14

א יד בין שוין געווען צוגעפאהרען צו פערעכאראד, ווי א פלוצלינגי דינער שטורעם ווינד האָט גענומען דרעהען און יאָגען איבער'ן וועג גאַנצע זיילען שטויב. עס זיינען געפאלען, די ערשטע און שיי טערע טראַפּענס רעגען.

מאַנוליכע האָט קיין טעות ניט געהאַט. דער שטורעם, וואָס האָט זיך אָנגעזאַמעלט פאַר דעם גאַנצען, לאַנגען, שטיקענדיגען טאָג, האָט איצטער אויסגעבראַכען מיט אַן אויסערגעוויינליכער קראַפט אויף פערעכאראד. כמעט אַהן אן אויפהער האָבען געפיני קעלט די בליצען, און פון די דונער קנאַלען האָבען געציטערט און געקלונגען אַלע שויבען פון מיין צימער. אַרום אַכט אַ זייגער אין אווענד אין דער שטורעם אויף עטליכע מינוט איינגעשטילט גע- וואָרען, ער איז אַבער איינגעשטילט געוואָרען, כדי ער זאָל אָנהוי- בען פון דאָס ניי מיט אַ נייערען און ווילדערען כת. פלוצלינג האָט עפעס מיט אַ הילכיגען קנאַל אַ שאַט געטאן זיך אויף'ן דאָך און אויף די ווענד פון דער אַלמער הויז. איד האָב זיך אַ וואָרף געטאן צום פענסטער. אַ גרויסער האַגעל, די גרויס ווי אַ וועלעשענער נוס, איז גלייך געפאלען אויף דער ערד, און איז הויך אָפגעשפרונגען צוריק. איד האָב אַ קוק געטאן אויפ'ן בוים, וואָס איז געוואָקסען נאָהענט אַרום הויז, און איד האָב איהם דערזעהן אין גאַנצען אַ נאַקטען: די שרעקליכע קלעפּ פּן דעם האַגעל האָבען אַרונטער- געקלאַפט זיינע בלעטער... אונטער'ן פענסטער אין דער פינסטער, האָט זיך קוים באַמערקט יאַרמאַלע'ס געשטאַלט, מיט אַ גראָבען מאַנטעל פאַרדעקט דעם קאַפּ, ווי ער איז אַרויסגעלאָפען פון קיך פאַרמאַכען די גאַדען. נאָר עס איז שוין געווען צו שפעט. אין אַ שויב האָט פלוצלינג אַ גרויסער שטיק אייז אַ קלאַפּ געטאָן מיט אַזאַ קראַפט, אַז ער האָט עס צושלאָגען אין שטיקלאַד, און די שטיק- לאַך זיינען מיט אַ קלאַנג פאַרנאַנדערגעפאלען איבער'ן דיל פון צימער.

איד האָב זיך דערפילט שטאַרק מיד, און ניט אויסטוענדיג זיך

האב איד זיך צוגעלייגט אין בעט. איד האב געמיינט, אז איד וועל די גאנצע נאכט ניט קענען שלאפען און אז ביו אין דער פריה וועל איד אין הילפלאזען טרויער דרעהען זיך אויפ'ן געלעגער פון איין זייט אויפ'ן צווייטען, דערפאר האב איד זיך אינגאנצען ניט גע-וואלט אויסטאן, כדי דערנאך זאל איד קענען זיך איינמאטערען מיט דעם איינטאניגען ארומשפאנען איבער'ן צימער. נאר מיט מיר האט זעהר א מאדנע זאך פאסירט: מיר האט זיך אויסגע-דוכט, אז איד האב נאר אויף א רגע פארמאכט די אויגען; אבער ווען איד האב זיי פארנאנדערנעעפענט, האבען דורך די שפאלטען פון די לאדען געצויגען זיך שוין לאנגע, ליכטיגע זונען-שטראלען, אין וועלכע עס האבען ארומגעטאנצט און געדרעהט זיך גאלדענע שטויבלאך.

איבער מיין בעט איז געשטאנען יארמאלע. זיין געזיכט האט אויסגעדריקט עפעס א ביזע אומרוה און אז אומגעדולדיג וואר-טען: א פנים אז ער האט שוין געווארט פון לאנג ביו איד וועל זיך אויפכאפען.

— פאניטש, — האט ער געזאגט מיט זיין פארשטיקטען קול, אין וועלכען איד האב דערהערט אז אומרוהיגקייט. — פאניטש, איהר מוזט פון דאנען אוועקפאהרען.

איד האב ארונטערגענומען די פיס פון בעט און מיט פאר-וואונדערונג א קוק געטאן אויף יארמאלען.

— אוועקפאהרען? וואוהין אוועקפאהרען? ביזט א פנים פון זינען אראפ.

— כ'בין שוין גאר ניט פון זינען אראפ, — האט ער ביז א זאג געטאן. — איהר'ט ניט געהערט, וואס נעכטיגער האגעל האט אנגעטאן? ביי א האלבען דארה איז דער קארען ווי מיט די פיס צומראמען. ביים קרומען מאקסימען, ביי קאזלען, ביי מוטען, ביי די פראקופשטיקעס, ביי גארדעי אלעפירען... זי האט טאקע אנגע-שיקט א שאדען, די פינסטערע מכשפה... אז פנר'ן זאל זי!

פלוצלינג, אין איין רגע, האט זיך מיר דערמאנט דער געב-

טינער גאנצער טאג, און אלעסיע'ס ווארנונג ביים קלויסטער, און דערנאך איהר שרעק איבער דעם.

— איצטער בונטעוועט דאס גאנצע דארף, — האט יארמאלע ווייטער גערעדט. — פון באגינען אן האבען זיי זיך ווידער אלע אנגע'שכור'ט און ליארעמען... און וועגען אייד, פאניטש, שרייען זיי אויך ניט קיין גוטס... און איהר ווייסט וואס פאר א דארף איז ביי אונז? ... אויב זיי וועלען עפעס טאן מיט די מכשפות, איז דאס זעהר רעכט, די מכשפות האבען דא פארדינט זייערס, אבער איהר, פאניטש, כ'ועל אייד זאגען נאר איין זאך — אנטלויפט פון דאנען וואס ניכער.

אזוי איז דאס, אלעסיע'ס שרעק איז מקוים געווארען. וואס גיכער דארף מען זיי אנזאגען וועגען דעם אומגליק וואס עס ווארט אויף זיי. איד האב זיך געשווינד אנגעטאן, האב אויפ'ן וועג א שווענק געטאן זיך דאס געזוכט מיט וואסער, און אין א האלבער שעה ארום בין איד שוין געפאהרען מיט א פלינקען גאלאפ אויפ'ן וועג צום טייוועלשען קוט.

וואס געהענטער איד בין צוגעפאהרען צום שטיבעל אויף די היהנערשע פיסלאך, אלץ שטארקער איז אין מיר געוואקסען די אומבאשטימטע, טרויעריגע אומרוה. איד האב זיך אליין פארזויכערט, אז אט באלד וועט מיר טרעפען עפעס נאך א נייער ניט ערווארטער אומגליק.

כמעט לויפענדיג האב איד זיך דורכגעטראגען איבער'ן שמאץ לען שטענעל, וואס האט זיך געשלענגעלט איבער א בערגעל. די פענסטער פון'ם שטיבעל זיינען געווען אפען, און די טיר איז גע'ווען ברייט פארנאנדערגעפראלט.

— גאט מיינער! וואס איז דא געשעהן? — האב איד גע'שפטשעט מיט א פארשטארבענעם הארצען, אריינקומענדיג אין'ם שטיבעל.

דאס שטיבעל איז געווען אין גאנצען פוסט. דארטען האט גע'הערשט יענע טרויעריגע, שמוציגע אומאָרדנונג, וואס בלייבט איינער נאך א געאיילטען אַרויסקלייבען זיך. גאנצע בערג מיסט

און אלטע שמאמעס זיינען געלעגען אויפ'ן דיל, און איז ווינקעל איז
 געשטאנען אן אלטע הילצערנע ראהם פון א בעט... מיט א פאר-
 קלעמטען הארצען, אן איבערגעפולטען מיט טרערען, האב איך שוין
 געוואלט ארויסגעהן פון שטיבעל, נאר פלוצלינג האט צוגעצויגען
 מיין אויפמערקזאמקייט עפעס א העלע זאך, ווי מען וואלט עס
 אומיסטנע אויפגעהאנגען אויף דער ראהם פון פענסטער.
 דאס איז געווען א שנור וואלוועלע רויטע בוסען, וועלכע טראץ
 גען איז פאלעסיע דעם נאמען „קאראלען“ — די איינציגע זאך
 וואס מיר איז פארבליבען צום אנדענקען פון אלעסיען און פון
 איהר צערמליכער, גרויסמוטיגער ליבע.

7510

טולד.

.1

דער סינגאל פון דער פאבריק האט אנגעזאגט דעם אנהויב פונ'ם ארבייטס־טאג. עס האט זיך געדאכט, אז דאס געדיכטע, הייזעריגע, אפגעהאקטע פייפען טראגט זיך ארויס פון אונטער דער ערד און שפרייט זיך נידעריג איבער איהר פלאך. דער גרויער פריהמארגען פון דעם רעגענדיגען אויגוסט־טאג, האט צוגעגעבען דעם פייפען א טאן פון אומעט און פון אַנזאג אויף עפעס ביזעס. דער סינגאל האט דערוויסט דעם אינזשעניער באַבראוּ ביים טהע טרינקען. אין די לעצטע טעג האט אַנדרעי איליטש זעהר שטאַרק געליטען פון שלאַפלאַזיגקייט. אין אווענד, ווען ער פלעגט זיך לייגען אין בעט מיט אַ שווערען קאַפּ, פלעגט ער אַלע ווילע אויפציטערען, ווי ער וואַלט פלוצלונג אינוועניג פון עפעס געשטויסען געוואָרען; פונדעסטוועגען פלעגט ער באַלד פאַרנעסען זיך אין אַן אומרוהיגען נערוועזען שלאַף, אבער גאַר־באַגיגען פלעגט ער זיך אויפכאַפּען, אין גאַנצען אַ צובראַכענער, אַפגעשוואַכט און אויפגערעגט.

עס איז קיין צווייפּעל ניט, אז די שולד פון דעם איז געווען זיין צושטאַרקע פיזישע און גייסטיגע אַנשטרענגונג, און אויך די לאַנגאַניגע געוואוינהייט צו די אונטערהויט־אַיינשפּריצונגען פון מאַרפּין; אַ געוואוינהייט, מיט וועלכער באַבראוּ האט ערשט אין די לעצטע טעג אַנגעהויבען פיהרען אַ פאַרביסענעם קאַפּ. איצט איז ער געזעסען ביים פענסטער און מיט לאַנגזאַמע זוך פּעלעד האט ער געשלאָנגען דעם טהע, וואָס באַבראוּ'ן האט זיך געדאַכט, אז עס האט קיין טעם ניט און איז גראַזיג. איבער די

שויבען זיינען אין זיגזאגען אַרונטערגערונען די טראַפּענס רעגען ;
 אויפ'ן הויף האבען די קאַליוושעס געקנייטשט און געבלעזעלט זיך
 פונ'ם רעגען. דורכ'ן פענסטער האט זיך געזעהן אַ קליינע, פיער-
 קאַנטיגע אַזיערע אַרומגערינגעלט אַזוי ווי אין אַ ראַם פון אַרעמע.
 באַוואַקסענע בוימלאך מיט נאַקעטע, נדרעריגע שטאַמען, אין גרויען
 גרין. ווען עס פלעגט זיך אַנפאַנגען אַ ווינט, פלעגען אויף דער
 פלאַך פון דער אַזיערע אויפבלאזען זיך און יאַגען זיך, ווי אין אַיי-
 לעניש, קליינע, קורצע וועלען און די בלעטער פון די בוימלאך
 פלעגען אויפפלאַטערען אין גרויען זילבער ; דאָס פאַרוועלסטע גראַז
 איז אונטער'ן רעגען צוגעפאַלען נאָהענט צו דער נאַסער ערד. די
 הייזער פון נאָהענטען דערפעל, די בוימער פון דעם וואַלד, וואָס
 האָט זיך געצויגען אויפ'ן האַריוואַנט, ווי אַ געצאַקטע טונקעלע
 סטענע, דאָס פּעלד מיט די שוואַרצע און געלע פלעקען, דאָס אַלץ
 האָט זיך אַרויסגעצייגט גרוי און ניט-דייטליך, ווי אין אַ נעבעל.
 ווען באַבראַוו האָט אַנגעטאַן דעם רעגענמאַטעל מיט'ן היטעל,
 איז שוין געווען זיבען אַזייגער אין דער פריה. ווי דאָס רוב נערווע-
 זע מענשען, פלעגט ער זיך פיהלען שלעכט אין די מאַרגענס :
 דאָס לייב איז שוואַך געווען, אין די אויגען האָט זיך געפיהלט אַ
 טעמפּער וועהטאַג, ווי אימיצער וואַלט זיי געדריקט פון דרויסען,
 און אין מויל האָט זיך געפיהלט אַ שלעכטער טעם. נאָר מעהר
 פון אַלץ האָט אויף איהם געווירקט יענע פאַרבאָרגענע, גייסטיג
 אויפּרעגונג, וועלכע ער האָט ניט לאַנג צוריק אַנגעהויבען באַמער-
 קען אין זיך. זיינע חברים, די אינושעניערען, וועלכע קוקען אויפ'ן
 לעבען פון אַ גאַנץ פשוט'ן, פּרעהליכען און פּראַקטישען שטאַנד-
 פונקט, וואַלטען זיך געוויס אויסגעלאַכט פון דעם, וואָס פלעגט
 איהם פאַרשאַפען אַזוי פיעל באַהאַלטענע ליידען ; אַכער פאַר-
 שטעהן וואַלטען זיי איהם זיכער ניט פאַרשטאַנען. און מיט יעדען
 טאַג איז אין איהם געוואַקסען אַלץ אַ גרעסערער עקעל, כמעט אַ
 שרעק פאַר זיין אַרבייט אין דער פאַבריק.
 נאָר זיין שכל, כאַראַקטער, געשמאַק און געוואוינהייטען, וואַלט
 פאַר איהם געפאַסט בעסער אַפּצוגעבען זיך מיט אַ פּראַפּעסאַרישער,

אָדער אַנדערער קאַבינעט־אַרבייט, אָדער נאָר מיט לאַנד־באַלעבאַ־
טישקייט.

די אַרבייט פון אַן אינזשעניער האָט איהם ניט צופריעדענ־
געשטעלט, און ווען ניט דער שטאַרקער פאַרלאַנג פון זיין מאַמען,
וואָלט ער פאַרלאָזען דעם אינסטיטוט נאָך ביים דריטען קורס.
זיין צאַרטע, כמעט ווייבליכע נאַטור האָט זעהר שטאַרק גע־
ליטען פון אַלע גראַכע באַריהרונגען פון דער ווירקליכקייט, מיט
איהרע וואַכעדיגע, רויהע און האַרטע נויטען. איז דעם פרט פלעגט
ער זיך אַליין פאַרגלייכען צו אַ מענשען, פון וועמען מען האָט לע־
בעדיגעהייט אַרונטערגעשונדען די הויט; קלייניגקייטען, וואָס
אַנדערע באַמערקען גאַרניט, פלעגען איהם אַפּטמאַל פאַרשאַפען
טיעפען צער און וועהטאַג.

אַן אויסזעהן האָט באַבראַוו געהאַט אַ באַשיידענעם, אַ שטײ־
לען... ער איז געווען ניט פון הויכען וואוקס, אַ מאַגערער, אַבער
עס האָט זיך אין איהם געפיהלט אַ האַפטיגער, נערוועזער כּח. דער
גרויסער, ווייסער, שעהנער שטערען האָט פריהער פון אַלץ צוגע־
צויגען די אויפּמערקזאַמקייט צו זיין געזיכט. די פאַנאַנדערגע־
שפּרייטע שוואַרצאַפּלען, ניט פון איין גרויס, זיינען אַזוי גרויס
געווען, אַז זיינע גרויע אויגען האַבען אויסגעזעהן שוואַרץ; די
געדיכטע, קרומע ברעמען האַבען זיך פאַראייניגט אויפ'ן מיטען
נאַז, און דאָס האָט צוגעגעבען די אויגען אַ שטרענגען, אַנגעשטעל־
טען, כמעט אַסקעטישען אויסדרוק. די ליפען זיינען ביי אַנדערע
איליטש'ען געווען נערוועזע, דינע, אַבער ניט קיין בייזע און אַבי־
סעל ניט סימעטריש: דאָס רעכטע ווינקעל פונ'ם מויל איז אויס־
געקובען אַביסעל העכער פון דעם לינקען; און אַ באַרד און וואַנ־
צען האָט ער געהאַט קליינע, שיטערע, טונקעל־בלאַנדע, כמעט ניט
קאַרעקטע... דער חן פון זיין ניט שעהנעם געזיכט איז אַבער גע־
לעגען בלוז אין זיין שמייכעל. אַז באַבראַוו פלעגט לאַכען, פלע־
גען זיינע אויגען ווערען צאַרט און פרעהלאַד און דאָס גאַנצע געזיכט
פלעגט צוציהען צו זיך.

ווען באַבראַוו איז אַפּגעגאַנגען אַ האַלבע מייל, האָט ער זיך

אויפגעהויבען אויף א בערגעל. גלייך אונטער זיינע פיס האָט זיך געעפענט די ריזיגע פּאַנאַראַמע פון דער פּאַבריק, וואָס איז געלעגען צעוואַרפען אויף פּופּציג קוואַדראַט מייל. דאָס איז געווען ווי אז אַמט'ע שטאַרט פון רויטען ציגעל, מיט אַ גאַנצען וואַלד פון פאַרוויכערטע קוימענס, וואָס האַבען אַרויסגעשטאַרט הויך איז דער לופט. אַ שטאַרט, וואָס איז דורך און דורך אַנגעזאַפט מיט'ן גערוד פון שוועבעל און אייזען-רויך, פאַרטויבט פון אַ כּסדר'דיגען אייביגען גערודער. פיער דאַמענע אויווענס האַבען געהערשט איבער דער פּאַבריק מיט זייערע משונה'דיגע קוימענס. לעבען די אויווענס האַבען זיך אויפגעהויבען, צוליב דער צירקולירונג פון דער אַנגעוואַרעמטער לופט, אַכט קאופּערס, אַכט ריזיגע אייזערנע טורעמס, געקרוינט מיט קילעכדיגע קופּאַלען. אַרום און אַרום די דאַמענע אויווענס האַבען זיך פּונאַנדערגעוואַרפען די אַנדערע געביידעס: די וואַרשטאַטען פאַר רעמאַנט, דער גיס-הויף, די וואַש'לאַקאַמאַטיווען און די רעלסען-אַפּטיילונגען, די מאַרטינאַ-ווער און די פּירלינגער אויווענס און אַז. וו.

די פּאַבריק איז געלעגען אַרונטערגעלאָזען אויף דריי נאַטירליכע, פּלאַנע אפּענע פּלאַטפּאַרמעס. קלייניקע לאַקאַמאַטיווען האַבען זיך דורכגעטראָגען הין און הער, אין אַלע ריכטונגען. זיי פלעגען זיך באַווייזען אויפ'ן נידעריגסטען טרעפעל, און מיט אַ הילף-כינען פּייה פלעגען זיי אויף עטליכע סעקונדען פאַרשווינדען אין טונעלען, פון וואַנען זיי פלעגען זיך ווידער אַרויסרייסען אַינגע-הילט אין אַ ווייסען דאַמף, און פלעגען רודערען אויף די בריקלאַד און צום סוף זיך דורכטראָגען איבער די וויסטאַקאַדען, וואו זיי פלעגען פון זיך אַרויסוואַרפען דעם קאַס און דעם ערץ אין דער אפּענער רעהר פון דעם דאַמענעם אויווען.

ווייטער אַוועק, הינטער דער נאַטירליכער טעראַסע, האַבען זיך די אויגען פּונאַנדערגעלאָפען אויף יענעם כאַאַס, וואָס האַט מיט זיך פאַרגעשטעלט די געגענד, וואו עס איז באַשטימט געווען אויפצושטעלען דעם פינפטען און דעם זעקסטען דאַמענעם אויווען. עס האַט זיך געדאַכט, אַז עפעס אַ שרעקליכע אונטערערדישע איי

בערקעהרעניש האט ארויסגעווארפען אויף דער אויבערפלאך אזוי פיעל בערג מיט שפענער, שטיינער פון אלערליי פארב און גרויס, זאמדיגע פיראמידען, בערג מיט פלאטען, פלאכעס אייזען און גע- הילץ. דאס אלעס איז געווען אנגעווארפען, ווי צופעליג און אהן אז ארדנונג. הונדערטער פוהרען און טויזענדער מענשען האבען זיך דא ארומגעדריעהט אזוי ווי מוראשקעס ארום זייער צושטער- טען נעכט. א ווייסער, דינער און זיך איינעסנדיגער קאלד-שטויב איז געשטאנען ווי א נעבעל אין דער לופט.

און נאך ווייטער, נידעריג אויפ'ן ברעג פון האריוואנט, האבען זיך ארבייטער ארומגעדריעהט ארום א פראכטיצוג און איהם אויסגעלאדען. איבער אנגעבויענע ברעטער, וואס האבען זיך ארונטערגעלאזען פון די וואגאנען, האבען זיך געקייקעלט שטיינער און אזא אויפהער, ווי א שטראם אויף דער ערד: מיט א גערויש און געקלאנג איז געפאלען דער אייזען; דינע ברעטער זיינען גע- פלויגען און האבען פליהענדיג זיך געדריעהט אין דער לופטען. ליידיגע פוהרען זיינען צוגעפאהרען צום אריינפאהר און אנדערע האבען זיך פון דארט צוריקגעקעהרט אנגעלאדען ביז ארויף. טויז- זענדער גערוישען האבען זיך דא צענויפגעמישט אין א לאנגען, ווילדען געטומעל; דינע, ריינע, הארטע קלאנגען פון די שטיין זענען, קלינגענדיגע קלעפ פון די נעגעליקלאפער, וואס האבען צו- געקלאפט שטיקער אויף די רעלסען; דער שווערער גערודער פון די דאמף-האמערס, דאס שטארקע אטהעמען און דאס פיפען פון די קוימענס זיינען פארטויכט געווארען פון די טעמפע, אונטער- ערדישע אויפרייסען, וואס האבען אויפגעטרייסעלט די ערד.

דאס איז געווען א שרעקליך און א פארכאפנענד בילד. די מענשליכע ארבייט האט דא געזאדען, ווי א ריעזיגער צונויפגע- שטעלטער און רעגעלמעסיגער מעכאניזם. טויזענדער מענשען: אינזשעניערען, מויערער, מעכאניקער, שלאסערס, עררגרעבער, סטאליארעס און שמידען האבען פון אלע עקען פון דער ערד זיך צונויפגעקליבען אהער, אונטערטעניג צום אייזערנעם געזעץ פון קאמף פאר'ן לעבען, כדי דא אפצוגעבען זייער געזונט און זייערע

כחות, זייער שכל און ענערגיע, און אלץ נאָר צוליעב איין שריט פאַר'ן פראַגרעס פון האַנדעל.

היינטיגען טאָג האָט באַבראַוו זיך געפיהלט ערגער ווי'ווען ניט-איז. צייטענווייז, הגם זעהר זעלטען, — דריי אָדער פיער מאָל אין יאָהר פלעגט איהם באַפאלען אַ מאַדנע, מעלאַנכאָלישע און, אין דערזעלבער צייט, אויפגערגטע שטימונג. כמעט אלע מאָל פלעגט דאָס מיט איהם טרעפען אין די נעבעלדיגע, הערבסטיגע מאַרגענס, אָדער אין די וואַרעמע ווינטערדיגע צווענדען. דאָמאָלס פלעגט אלץ אין זיינע אויגען באַקומען אַן אומעטיגען פאַרבלאָזען אויס-זעהן: די מענשליכע געזיכטער האָבען איהם אויסגעזעהן גרוי, מאוס און קראַנק; די ווערטער האָבען געקלונגען ווי פון ערגעץ ווייט, און אויסער אומעט האָבען זיי גאַרניט אַרויסגערופען. ווען ער איז היינט אַרומגעגאַנגען איבער דער רעלסען-אַפטיילונג, האָט בען איהם די אַרבייטער מיט די בלייכע געזיכטער, וואָס זיינען געווען שוואַרץ פון קוילען און אַנגעברענט פון פייער, באַזונדערס אויפגערגט; ווען ער האָט געקוקט אויף זייער אַינגעשפאַרטער אַר-בייט, בעת די היץ פון פונאַנדערגעברענטען אַיזען האָט געבאַקט זייערע ליבער, און פון די אַפּענע טירען האָט געבלאָזען דער שאַר פער הערבסטיגער ווינט, האָט ער אין זיך אַליין כמעט דערפיהלט אַ טייל פון זייערע פיזישע ליידען. דאָמאָלס איז איהם נמאס גע-וואָרען זיין אייגען פאַרפּוצט אויסזעהן, זיין דינע העמד און די דריי טויזענד רובעל פון זיין יעהרליכען געהאַלט...

2.

ער איז געשטאַנען ביים קאַד-אויזען און האָט אַכטונג געגעבן בען אויף דער אַרבייט. יעדע מינוט האָט זיך ברייט פונאַנדער געעפענט דער ריזיגער פלאַמיגער מויל פון דעם אויווען, כדי אַיני צושלינגען איינעם נאָכ'ן צווייטען די צוואַנציג-פּודיגע פאַקעטען פונ'ם ווייס-צוגליהטען שטאַהל, וואָס איז אַקאַרשט אַרויס פון די פלאַם-אויזענס. אין אַ פערטעל שעה אַרום האָבען זיי זיך מיט אַ טרעפליכען גערודער געצויגען דורך די צעזנרליגע געשטעלען

און אויף דער צווייטער זייט פונ'ם ווארשמאט האבען זיי זיך שוין אויסגעלייגט אין לאנגע, גלאטע, גלאנציגע רעלסען.

אימיצער האט פון הינטען אָנגעריהרט באַבראַוו'ן פאַר'ן אַק סעל. ער האט זיך פאַרדראָסיג אומגעקוקט און האט דערועהן איינעם פון זיינע קאלעגען — סוויעזשעווסקיין.

דער סוויעזשעווסקי מיט זיין שטענדיג אביסעל איינגעבויענער פיגור, וועלכע האט אויסגעזעהן, ווי ער וואלט דורכגעשלייכט בנגבה, אדער זיך געהאלטען אין פאַרנייגען — מיט זיין אייביגען כיכיקען און רייכען זיך די קאלטע, פייכטע הענט, איז באַבראַוו'ן שטאַרק ניט געפעלען געווען. ווען ער פלעגט מיט אימיצען ריידען, פלעגט ער זיך נערווען אַרומוואַרפען, און יעדע וויילע פלעגט ער יענעם אַנריהרען די אַקסלען, די הענט און די קנעפלאך.

— העי, ברודער'ל, וואס זעהט מען דאס אײד ניט אזוי לאַנג? — האט סוויעזשעווסקי אַ פרעג געטאן; ער האט אַ כיכיקע געטאן און האט מיט ביידע הענט לאַנג געדריקט און געגלעט באַבראַוו'ס האַנד. — איהר זיצט דאס אַלץ, און איהר לייענט זיך ביכער? איהר לייענט דאס אַלץ?

— ס'איז פשוט, איד קרענק אונטער די גאַנצע צייט, — האט זיך באַבראַוו ניטוילענדיג אַפגערופען און האט אַוועקגענומען זיין האַנט. — ס'איז פשוט, איד קרענק אונטער די גאַנצע צייט.

— ביי זינעקען האבען זיך אַלע פאַרבענקט נאך אײד, — האט סוויעזשעווסקי פיעלדייטיג ווייטער גערעדט. — פאַרוואָס קומט איהר ניט צו זיי? און דאַרטען איז אייערנעכטען געווען דער דירעקטאר און האט זיך וועגען אײד פונאַנדערגעפרעגט. ס'איז עפעס געקומען צו רייד וועגען דער דאַמענער אַרבייט און ער האט זיך וועגען אײד זעהר גוט אַפגערופען.

— דאס שמייכעלט מיך זעהר, — האט זיך באַבראַוו שפאַטיש אַ ניג געטאן.

— ניין... ערנסט. ער האט געזאגט, אַז די פאַרוואַלטונג שעצט אײד זעהר פיעל, ווי אַ גוטען אינושעניער, וואס ווייס אַ סך, און דאס איהר, אויב איהר וואלט נאך געוואלט, וואלט איהר געקענט

ווייט אוועק. נאך זיין מיינונג נאך, האבען מיר גארניט געדארפט אוועקגעבען צו די פראנצויזען אויסארבייטען דעם פראיעקט פון דער פאבריק, אויב מיר האבען דא ביי זיך אין דער היים מענשען, וואס ווייסען אזוי פיעל וויפיעל איהר, אנדרעי איליטש. אבער...

— באַלד וועט ער זאגען עפעס אומאנגענעהמעס — האט באַבראַוו אַ טראַכט געטאָן...

— אבער, ער זאגט, אז דאס וואס איהר דערווייטערט זיך פון דער געזעלשאפט איז ניט גוט, און אז איהר מאכט דעם איינדרוק פון א פארשלאסענעם מענשען. מען קען ניט פארשטעהן, וואס פאר א מענש איהר זייט אין דער אמת'ן, און מ'ווייס ניט ווי צו האלטען זיך מיט איד... אה, יא! — האט סוויעזשעווסקי פלוצלונג זיך א קלאפ געטאן אין שטערען, — אט פלוידער איד, און דאס וויכטיגסטע האב איד אייך פארגעסען צו דערצעהלען... דער דירעקטאר האט אלעמען געבעטען אומבאדינגט צו זיין מארגען אויפ'ן וואקזאל צום צוועלף אזויגערדיגען צוג.

— וועלען מיר ווידער אימצען באַגעגענען ?

— זעהר ריכטיג. טרעפט וועמען ?

סוויעזשעווסקי'ס געזיכט האט אנגענומען א כיטרען און טריי-אומפירענדען אויסדרוק. ער האט זיך א ריב געטאן די הענט, און האט אפנים איבערגעלעבט א גרויסען פארגניגען. גרייט איבערצוגעבען אז אינטערעסאנטע שטיקעל נייעס.

— דעם אמת געזאגט, ווייס איד דאך ניט, וועמען... איד, איד בין ניט קיין גרויסער טרעפער! — האט באַבראַוו געזאגט.

— ניין, ברודער'ל, פרואווט טרעפען, איד בעט איד... נו, באַטש גלאַט אזוי, רופט אימצען אַז...

באַבראַוו האט געשוויגען און מיט אַז איבערגעטריבענער אויפֿ-מערקזאמקייט גענומען אַכטונג געבען אויף דער אַרבייט פֿונ'ם דאַמף-קראַן. סוויעזשעווסקי האט דאס באַמערקט און האט זיך גענומען וואַרפען נאָך מעהר ווי פֿריהער.

— איהר וועט נאך קיינמאל אין דער וועלט ניט טרעפען... נו,

וועל איד אייד מעהר ניט מאטערען... מ'ווארט... אויף קוואש' נינ'ען אליין...

דעם נאמען האָט ער אַרויסגערעדט מיט אזא אַפּענהאַרציגער זיכערהייט, און באַבראַוו האָט דערפיהלט און עקעל. — וואָס פאַר אַ וויכטיגקייט געפינט איהר דאָ? — האָט אַזוי דרען איליטש נאָכלעסיג אַ זאַג געמאַן.

— וואָס הייסט, וואָס פאַר אַ וויכטיגקייט? גיט נאָר אַ טראַכט. אין דער פאַרוואַלטונג טהוט ער דאָך, וואָס איהם גלוסט זיך: מ'הערט זיך דאָך צו איהם צו, ווי צו אַן אַראַקעל. אַט אפילו איצטער האָט איהם די פאַרוואַלטונג אויסגעוועהלט צו פאַר שנעלערען די אַרבייט; מיט אַנדערע ווערטער הייסט עס, אַז ער האָט זיך אַליין אויסגעוועהלט. איהר וועט שוין זעהן, וואָס פאַר דונערען און בליצען וועלען זיך ביי אונז אויפהויבען, ווען ער וועט קומען... פאַראַיאַהרען האָט ער אַרומגעקוקט די געביידע — דאָס איז דאָכט זיך געווען נאָך איידער איהר זייט אַהער געקומען? זיי גען דאָמאלס דער דירעקטאָר און פיער אינזשעניערען געפלוניגען צום טיילוועל. און ביי אייד וועט זיך דאָס פאַרלעשען* באַלד ענ- דיגען?

— יא, כמעט פאַרטיג.

— נו, דאָס איז גוט. הייסט עס, אַז אין זיין אַנוועזענהייט וועלען מיר פייערען די ערעפענונג און דעם אַנהויב פון דער שטיין אַרבייט. איהר האָט ווען באַגעגענט קוואַשני'ען אַליין? — קיין מאָל ניט. דעם נאָמען, פאַרשטעהט זיך, האָב איד געהערט...

— און איד האָב געהאַט דעם פאַרגעניגען, און איד קען אייד זאָגען, אַז דאָס איז אזא טיפ, וואָס איהר וועט שוין אַזעלכען ניט אַנטרעפען. נאָך פעטערבורג קאַן איהם. ערשטענס איז ער אזא

(* דאָס פאַרלעשען פון דעם אויווען הייסט, דאָס פונאַדערעוואַרימען איהם פאַר דער אַרבייט ביז דער טעמפּעראַטור פון שמעלצען ערק, ביז 1600 גראַד. די אַרבייט פון דעם אויווען הייסט קאַמפּאַניע. אַפּמאַל געדויערט דאָס פאַרלעשען עטליכע חדשים.)

דיקער, אז די הענט זיינע קומען זיך ניט צונויף מיט'ן בויד. איהר גלויבט ניט? אויפ'ן עהרעזווארט! ער האט אפילו אזא בא' זונדערע קארעטע, וואס אויף דער רעכטער זייט עפענט זי זיך אויף שארנירען. דערצו נאך איז ער פון ריוויגען וואוקס, א געלער, און א קול האט ער ווי דער שופר פון יריחו. אבער א קאפ האט ער!... אד, גאט מיינער!... ביי אלע אקציאנערע געזעלשאפטען איז ער א מיטגליד אין די פארוואלטונגען... ער באקומט צוויי הונדערט טויזענד נאך פאר זיבען זיצונגען א יאהר! דערפאר אבער, ווען מען דארף ראטעווען א סיטואציע אויף די אלגעמיינע פארזאמלונגען, — קאז מען שוין קיין בעסערען פון איהם נישט געפינען. די צווייפעהאפטסטע יעהרליכע רעכענונג וועט ער פארלענען אזוי, אז די אקציאנערען נעהמען אז ווייס פאר שווארץ; דערנאך ווייט סען זיי אליין ניט, ווי אויסצודריקען זייער דאנק צו דער פאר- וואלטונג. די הויפטזאך: ער איז קיינמאל ניט באקאנט מיט דער זאך, וועגען וועלכער ער רעדט, נאך ער נעמט עס אזוי, מיט אמאל, אויף זיכער. איהר וועט איהם הערען מארגען, וועט איהר אוראיי מיינען, אז זיין גאנצע לעבען איז ער נאך ארומגעגאנגען ארום די דאמענע אויווענס, און אליין פארשטעהט ער אין זיי אזוי פיעל, וויפיעל איד פארשטעהט אין דער סאנסקריטישער שפראך.

— נאָר־אַר־אַר־אַר־אַר! — האט באבראוו אומיסנע פאלש און נאכלעסיג גענומען זינגען, און האט זיך אפגעקעהרט.

— אט... וואס דארפט איהר בעסער... איהר ווייסט, ווי ער נעהמט אויף מענשען ביי זיך אין פעטערבורג ער זיצט אין וואנע א נאקעטער ביז'ן האלז, זיין געלער קאפ שיינט נאך ארויס איבער'ן וואסער, — און הערט זיך צו. און עפעס א געהיימראט שמעחת פאר איהם הכנעה'דיג איינגעבויען און לעגט עפעס פאר... און א פרעסער איז ער, א שרעקליכער! און ער קאז טאקע אריינעסען. און איז אלע בעסטע רעסטאראנען געפינט זיך עפעס א שפיין אלע א קוואשנין. נו, און וועגען ווייכער איז שוין אפגערעדט. מיט א יאהר דריי צוריק האט מיט איהם פאסירט זעהר א קאמישע גע- שיכטע...

און אז סווישעווסקי האט דערזעהן, אז באכראון קלייבט זיך אוועקגעהן, האט ער איהם אנגעכאפט פאר א קנעפעל, און האט אנגעהויבען שפעטשען מיט געבעט:

— ערלויבט מיר נאָר... דאָס איז אזוי קאַמיש... ערלויבט מיר... כ'ווער באַלד פאַרטיג... אין אַ פאַר ווערטער... זעהט איהר, ווי ס'איז געווען. מיט דריי יאָהר צוריק, אין הערבסט, קומט צו פאַהרען אין פעטערבורג איינער אָן אַרעמער — עפעס אַ טשינאווי ניקעל, צי וואָס... איד ווייס אפילו זיין נאָמען, אָבער איד קען זיך איצטער ניט דערמאַנען... לויפט אַרום דער יונגערמאַן משפּט'ן זיך וועגען עפעס אַ ירושה, און יעדען פריהמאַרגען, ווען ער קעהרט זיך אום פון געריכט, פאַרגעהט ער אין זומער-גאַרטען, זעצט זיך אַוועק אַ פערטעלישעה אַפרוהען אויף אַ בענקעל... גוט, זיצט ער אזוי דריי טעג, פיער טעג און פינף, און ער באַמערקט, אז יעדען טאָג, אין איין צייט מיט איהם, שפאַצירט אין גאַרטען אום עפעס אָן אויסערגעווענהליך דיקער, געלער הער... זיי באַקענען זיך. דער געלער, ווי עס ווייזט זיך אַרויס, איז קוואַשניו. פּרעגט ער ביים יונגענמאַן פונאַנדער אַלע זיינע אומשטענדען, נעהמט אָן אַנטייל אין איהם, האָט מיטלייך מיט איהם. זיין נאָמען אָבער זאָגט ער ניט דעם יונגענמאַן. גוט, איינמאַל אזוי טוט דער געלער אַ זאָג צום יונגענמאַן: ווי וואַלט געווען, אז מען זאָל אייך גוט באַלויי נען, וואַלט איהר איינגעשטימט חתונה צו האַבען מיט אַן אומבאַ קאַנטער דאַמע און מיט איין באַדינגונג: תיכף נאָך דער חתונה זיך צו שידען מיט איהר און מעהר קיינמאַל מיט איהר זיך ניט צו זעהן? — און דער יונגערמאַן איז אַקוראַט דעמאַלט געווען אין אַזאַ צושטאַנד, אז ער איז שיער ניט געשטאַרבען פון הונגער. „איד בין איינשטימיג, זאָגט ער, נאָר ס'ווענדעט זיך, וואָס פאַר אַ לויז, און דאָס געלט זאָל זיין אין פאַראויס.“ באַמערקט נאָר, אז אויך דער יונגערמאַן ווייס, פון געלכער זייט מען עסט ספּאַרזשע. נו, גוט... זיי ריידען אַפּ. אין אַ וואַד אַרום פּוצט דער געלער אויס דעם יונגענמאַן אין אַ פּראַק און, קוים ווי ס'ווערט טאָג, פיהרט ער איהם אַוועק ערגעץ אויסער דער שטאָדט, אין אַ קלויסטער. אין

קלויסטער איז קיינער ניטא; די כלה ווארט נאר, אין גאנצען א פארשלייערטע, אבער מ'זעהט אז זי איז א שעהניקע און נאך גאר יונג. מ'נעהמט שטעלען די הופה און דער יונגעראון באמערקט, אז זיין כלה שטעהט עפעס א פארטרויערטע. פרעגט ער זי אין דער שטיבל: „דאכט זיך, אז איהר זייט אנטקעגען אייער אייגענעם ווילען אהער געקומען?“ ענטפערט זי: „דאכט זיך, אז איהר אויך?“ אויף אזא אופן האבען זיי זיך דערוואוסט איינער פון צווייטען. ווייזט זיך ארויס, אז דער מיידעל'ס אייגענע מאמע האט זי געצוואונגען צו אזא התונה. גלייך נעהמען און אפגעבען קוואשני'ען די טאכטער, האט דער מאמע'ן דער געוויסען ניט דערלאזט... הערט זשע ווייטער... אזוי ווי זיי שטעהען זיך, רופט זיך אפ דער יונגעראון: „לאמיר דא אפטאן אזא שפיצעל: יונג זיינען מיר ביידע, און א סך גוטס שטעהט אונז נאך אפשר פאר אין אונזער לעבען, טא לאמיר דא איבערלאזען קוואשני'ען צום נאר...“ דאס מיידעל איז געוואגט, האט א פלינקע פארשטעלונג. „גוט, זאגט זי, לאמיר...“ נאך דער הופה, אלע געהען ארויס פון קלויסטער, קוואשניו שיינט אזש פון פרייד. און דער יונגעראון האט דאך פון איהם דאס געלט באקומען אפריהער, און ניט אבי וואסער געלט, ווארים אין אזא פאל רעכענט זיך ניט קוואשניו מיט זיין געלט. געהט קוואשניו צו צו התזכלה, גיט זיי אפ מזל-טיב און לאכט זיי גלייך אין פנים אריין. יענע הערען, דאנקען, רופען איהם מחותן, און פלוצלונג: — ביידע — מיט איין שפרונג אין דער קארעמע. „וואס איז דאס? וואהין?“ „וואס הייסט, וואר הייז? אויפ'ן וואקזאל, אויף דער התונה-רייזע... העי, קוטשער, טרייב!...“ אזוי איז וואסילי טערענטיעוויטש קוואשניו געבליבען שטעהן מיט אז אפענעם מויל... און אט נאך עפעס... איינמאל... וואס? איהר געהט שוין אוועק, אנדרעי איליטש? — האט סווייע זשעווסקי איבערגעריסען זיין פליידערען, זעהענדיג, ווי באבראו האט מיט אז ענטשלאסענעם אויסזעהן פארכיכט דעם הוט אויפ'ן קאפ און האט פארשפילעט די קנעפלאך פון מאנטעל.

— אנטשולדיגט, איר האב קיין צייט ניט, — האט באבראו

טרוקען געענטפערט, — און וואס איז שייך צו אייער אַנעקדאָט, האָב איך איהם שוין ערגעץ פריהער געהערט אָדער געלייענט... איך האָב די עהרע...

און ער האָט זיך אומגעקעהרט מיט'ן רוקען צו סוויעזשעווסקי'ן, וועלכער איז געשטאַנען צעטומעלט פון זיין שאַרפען ענטפער, און איז געשווינד אַרויסגעגאַנגען פונ'ם וואַרשטאַט.

3.

באַכראָו איז פון דער פּאַבריק געקומען אַהיים, האָט אויף גיך אַפּגעגעסען וואַרימעס און איז אַרויס אויפ'ן גאַנטיק. דער קוטשער מיטראָפּאָן, וואָס האָט פון פריהער באַקומען אַ באַפּעל צו זאָמלען פאַרוואַטער'ן, אַ גניאָדען דאָנ'ער פּערד, האָט מיט אַנשטרענגונג פאַרצויגען דעם דימען פונ'ם ענגלישען זאָמל. פאַרוואַטער האָט אַנגעבלאָזען דעם בויד און האָט עטליכע מאָל פלינק אויסגעדריעהט דעם האַלז און געכאַפּט מיט די צייהן דעם אַרבעל פון מיטראָפּאָן'ס העמד. מיטראָפּאָן האָט אויף איהם געשריען מיט אַ געמאַכטען בייזען באַם: „נאַדא! שפּיעל זיך, טייוועל!" און האָט געקרעכצט פון אַנשטרענגונג: „זעהסטו, פאַסקודנע היה!"

פאַרוואַטער, אַ פּערד פון מיטעלען וואַקס, מיט אַ מאַסיװער ברוסט, אַ לאַנגער מיט אַ דיקליבען, אַביסעל אַן אַראָפּגעלאָזטען הינד טען, — האָט זיך לייכט און שלאַנק געהאַלטען אויף זיינע שטאַרקע, באַוואַקסענע פיס מיט זיכערע קאַפיטעס און דינע קנעכעל. אַ מבין וואָלט ניט צופרידען געווען פון זיין הויקערדיגער מאָרדע און פון זיין לאַנגען האַלז מיט'ן שאַרפען אויסגעבויענעם קאָדיק, נאָר באַכראָו האָט אויסגעפונען, אַן פאַרוואַטער'ס שענהנקייט באַשטעהט טאַקע אין אַט די אַלע אייגענשאַפטען, וואָס זיינען באַראַקטעריסטיש פאַר יעדען דאָנ'ער פּערד, אפילו אין זיינע קרומליכע קניע און אין די לאַנגע, הינטישע אויערען. דערפאַר איז אויף דער גאַנצער פּאַבריק ניט געווען אַזאַ פּערד, וואָס זאָל קענען פאַרוואַטער'ן אַריבעריאָגען. מיטראָפּאָן, ווי יעדער גוטער רוסישער קוטשער האָט געהאַלטען, אַז מיט אַ פּערד דאַרף מען זיך האַלטען

שטרענג. ער האט זיך נישט ערלויבט ארויסצואווייזען וועלכע נישט איז צערמליכקייט ניט צו זיך און ניט צום פערר און פלעגט איהם אנרופען: „קאמארזשאן“, „נבלה“, „גולן“ און אפילו „כאמלעט“ אויך. פונדעסטוועגען, אין דער טיפעניש פון דער נשמה האט ער פארוואטער'ן שטארק ליעב געהאט. און די ליעבע פלעגט זיך אויסדריקען אין דעם, וואס דער דאָנער פערד פלעגט שטענדיג זיין בעסער אויסגערייניגט און פלעגט האבען האבער מעהר ווי באַבראָו'ס אַנדערע פערד: „לאַסטאַטשקאַ“ און „טשערנאַ-מאַר“.

— האסטו איהם געגעבען טרינקען? — האט באַבראָו גע-
פרענט.

מיטראַפּאָן האט ניט באַלד געענטפערט. ער האט געהאט נאך אַ מדה פון אַ נוטען קוטשער: לאַנגזאַמקייט און געלאַסענקייט אין די רייד.

— געגעבען, אַנדערע איליטש, ווי זשע קען מען אַנדערש? נור דו קוק זיך אַרום, ווילדער! אַז איד וועל דיר אַ דרעה טאָן די מאַרדע! — האט ער ביז אַ געשרי געטאָן אויפ'ן פערד. — ס'אַ שרעק, פריי, ווי איהם ווילט זיך דאָס היינט געהן אונטער'ן זאַטעל. ער האט קיין גערולד ניט.

ווי נאך באַבראָו איז צוגעקומען צו פארוואטער'ן און גענומען אין דער לינקער האנט די צוים און האט אַנגענומען די גריווע, אזוי האט זיך אַנגעהויבען אַ מעשה, וואס פלעגט זיך ווידערהאַלען כמעט אַלע טאָג. פארוואטער, וואס האט שוין פון פריהער גע-קריכט מיט זיין גריווען, ביזען אויג אויף באַבראָו'ן, האט איצ'טער גענומען טאַנצען אויף איין אַרט, האט אַראַפּגעבויגען דעם האַלז און מיט די הינטערשטע פיס פונאַנדערגעוואַרפען גאַנצע הוי-פענס קויט. באַבראָו איז אַרום איהם אַרומגעשפּרונגען אויף איין פוס און האט געוואלט אַרויפכאַפען זיך אויפ'ן זאַטעל.

— לאַז אַפּ, מיטראַפּאָן, לאַז אַפּ די צוים, — האט ער אַ גע-שרי געטאָן און האט אַנגעכאַפט דעם טרעטער, און איז דערזעלבער

דנע א ווארף געטאן די פוס איבער'ן רוקען און איז געבליבען זיצען
אינ'ם זאמעל.

ווען פארוואסער האט דערפיהלט אויף זיך דעם רייטער, איז
ער באַלד רוהיג געווארען, האט עטליכע מאל געביטען מיט די פיס.
האַט געשפּריצט און געטרייסעלט מיט'ן קאפּ, איז אַרויס פון טויער
און האט זיך אַ לאָז געטאן מיט אַ ברייטען, פעסטען גאַלאַפּ...

דאָס געשווינדע פאַהרען, דער קאַלטער ווינט, וואָס האָט גע-
פּיפּט אין די אויערען, דער פּרישער, לייכטער דופּט פון הערבסט-
גען פייכטען פּעלד, האָבען אין גיכען באַרוהיגט און אויפגעלעבט
באַבראַוו'ס שלאָפע נערווען. אַ חוץ דעם, יעדעס מאל, ווען ער
פלעגט פאַהרען צו די זינענקעס, פּלעגט ער איבערלעבען אַן אַנגע-
נעהמע, אומרוהיגע און געהויבענע שטיממע.

זינענקעס'ס הויזגעזינד איז באַשטאַנען פון אַ פּאַטער, אַ מוטער
און פינף טעכטער. דער פּאַטער האָט געדינט אויף דער פּאַבריק
און האָט פּאַרוואַלמעט איבער דער מאַטעריאַל אַפּטיילונג כאַטש
ער איז געווען אַ פּוילער און אויפ'ן אויסזעהן אַ גוטמוטיגען ריז,
איז ער אָבער אין דער אמת'ן געווען אַ חנף און אַ קליינליכער מענש.
ער האָט געהערט צו יענעם מין מענשען, וואָס קומען זאָגען גראַב
יענעם אין די אויגען „דעם ריינעם אמת“, נאָר זעהר ליעבליך
קומען זיי חנפ'ענען די עלטסטע, באַריידען אָפען זייערע חברים,
און מיט די קלענערע פון זיי באַנעהמען זיי זיך אויפ'ן מאוס'טען
דעספּאַטישען אופן. ער האָט ליעב געהאַט צו דיסקוטירען איבער
יעדער קלייניגקייט; פּלעגט ניט אויסהערען דעם צווייטענס מיי-
נונג און פּלעגט הייזעריג שרייען. ער האָט ליעב געהאַט גוט אָפּ-
עסען און האָט געהאַט אַ שוואַכקייט פאַר אַ כאַר פון מאַלאַרוסישען
געזאַנג. דערצו נאָך פּלעגט ער פּעלשען. אַליין ניט באַמערקענ-
דיג, האָט ער זיך שטענדיג געפונען אונטער זיין ווייב'ס פּאַנטאַפעל,
אַ פּרוי פון קלייניקען וואַקס, אַ קרענקליכע און אַן אַנגעצויגענע,
מיט קלייניקע גרויע אויגעלאַך, וואָס זיינען ביז קאַמיוז געשטאַ-
נען נאָהענט צו דער נאַז.

די טעכטער האָט מען גערופען : מאקא, בעטא, שוראַטשקא, נינאַ
און קאסיא.

יעדע איינע פון זיי האָט געהאַט אין הויז א באַזונדערען שם.
מאקא, אַ מיידעל מיט אַ פראָפיל פון אַ פיש, האָט געהאַט אַ רע-
פּוטאַציע פון אַ מלאַד'שען באַראַקטער.

— אַ, מאקא, דאָס איז די פשוט'קייט אַליין! — פלעגען די
עלטערען ריידען פון איהר אויף די געזעלשאַפטליכע אַווענדען, אויף
די שפאַצירען, ווען זי פלעגט אין די אינטערעסען פון איהרע איני-
גערע שוועסטער פאַררוקט ווערען אין הינטערגרונד (מאַקא איז
שוין געווען אַריבער די דרייסיגער). בעטא האָט זיך גערעכענט
פאַר אַ חכמה, זי האָט געטראָגען פענסנע און האָט, ווי מען האָט
דערצעהלט, אפילו געוואַלט אמאָל געהן אויף קורסען. דעם קאַפּ
האָט זי געהאַלטען אַנגענויגט אַז אַ זייט און אַרונטרגעלאָזען ווי
אַז אַלטע שקאַפע, און אַז זי פלעגט געהן, פלעגט זי טוקען אַרויף
און אַראַפּ, ביי יעדען טראַט אַזוי. צו די נייע געסט פלעגט זי
צושטעהן מיט ויכוחים וועגען דעם, אַז די פרויען זיינען בעסער און
עהרליכען פון די מענער אַדער זי פלעגט אַ פרעג טאָן מיט אַ נאַ-
אייווער שפילעוודיגקייט: „איהר פאַרשטעהט דאָך אַזוי גוט די
מענשען, זאָגט זשע מיר, וואָס איז מיין באַראַקטער!“ אויב דער
געשפּרעך פלעגט אַריבערגעהן אויף איינער פון די קלאַסישע היי-
מישע טעמאַס: „ווער איז גרעסער, פּושקין אַדער לערמאַנטאָוו?“
אַדער „צי העלפט די נאַטור פאַראיידעלערען די זיטען?“ — פלעגט
מען זי אַרויסרוקען פאַראויס ווי אַ קאַמפּסיהעלפאַנט.

די דריטע טאַכטער, שוראַטשקא, האָט זיך אויסגעקליבען איהר
ספּעציאַליטעט צו שפילען אין „נאַרעלע“ מיט אַלע בחורים איני-
זשעניערען נאָר דער רייה נאָר. ווי נאָר זי פלעגט זיך דערוויסען,
אַז איינער פון איהרע אַלטע פאַרטנער האַלט ביי חתונה האַבען,
פלעגט זי פאַרשטיקען אין זיך דעם פאַרדרום און אויפּרעגונג, און
פלעגט באַלד אויסקלייבען אַ נייעם פאַרטנער. פאַרשטעהט זיך,
אַז ביים שפילען פלעגט מען זיך דורכוואַרפען מיט האַרציגע ווערט-
לאַך, מיט לייכטער, רייצענדיגער אפּנאַרעריי, און מען פלעגט רופען

דעם פארטנער „שלעכטער“ און קלאפען מיט די קארטען איבער די הענט.

נינא האט זיך אין דער הויזגעזינט גערעכענט פאר אלעמענס ליעבלינג. דאס איז געווען א צעבאלעוועט שעהן קינד. זי האט אויסגעזעהן ווי א פרעמרע צווישען איהרע שוועסטער מיט זייערע מאסיווע פיגורען און מיט די גראבע, וואולנארע געזיכטער. אפשר די מאדאם זינענאקא אליין וואלט קלאר געמאכט, פון וואנען עס האט זיך גענומען ביי נינא'ן אזא צארטע, איידעלע פיגור, די כמעט אריסטאקראטישע הענט און דאס חנ'עוודיגע טונקעלע פנימ'ל איז גאנצען מיט ווארצעלאך, די קלייניקע ראזע אויערלאך, און די שעהנע, דינע, לייכט צעוועהטע האר. די עלטערן האבען אויף איהר געלעגנט פיעל האפנונג און דעריבער איז איהר אלץ ערלויבט געווען: איבערעסען זיך מיט קאנפעקטען, ריידען קינדערש דורך דער נאז, און אפילו אנטאן זיך שעהנער פון די שוועסטער.

דער אינגסטער פון אלע, קאסיא'ן, איז ניט לאנג צוריק גע- ווארען פערצעהן יאהר, נאר דאס פענאמענאלע קינד האט אויף א גאנצען קאפ איבערגעוואקסען די מוטער, און אין דער בולט'קייט פון איהרע פארמען, האט זי ווייט אריבערגעשטיגען איהרע שוועס- טער. איהר פיגור האט שוין פון לאנג צו זיך צוגעצויגען די אנגע- שטעלטע בליקען פון דער יוגענד אויף דער פאבריק; איבער דער ווייטקייט פון דער שטארט האט די יוגענד געלעבט אפגעטיילט און ווייט פון דער פרויעןגעזעלשאפט און קאסיא פלעגט אויפנעה- מען די אלע בליקען מיט א נאאיווער אומפארשעהמטקייט פון א פריהציטיגעווארען מיידעלע.

אט די אלע מעלות פון דער הויזגעזינט זיינען גוט באקאנט געווען אויף דער פאבריק, און איין שפאסטרייבער האט איינמאל א זאג געטאן, אז אויב שוין התונה האבען מיט זינענאקא'ס א מיי- דעל, איז התונה האבען מיט אלע פינף אויף אמאל. די אינושע- יערען און די סטודענטען-פראקטיקאנטען, האבען געקוקט אויף ינענאקא'ס הויז ווי אויף אן אכסניה, און האבען זיך ארומגעדריעהט ארט פון אינדער-פריה ביו אינדער-נאכט; האבען א סך גע-

געסען, נאך מהרער געטרונקען און מיט א מערקווירדיגער גע-
שיקטקייט פלעגען זיי זיך ארויסדרעהען פון די שדוכים-נעצען.
באבראו'ן האט דאס הויז-געזינט ניט שטארק ליעב געהאט.
דער פיליסטערישער געשמאק פון דער מאדאם זינענקא, וואס האט
יעדע זאך געוואלט אונטערפיהרען אונטער דער ליניע פון דער
געשמאקלאזער, גליקליך-לאנגווייליגער, פראווינציעלער האלטונג—
פלעגט יעדעס מאל פון אנדערע איליט'שען באלידיגט ווערען.
זיינע גאליגע שארפע באמערקונגען, ווען ער פלעגט זיין אין א
גוטער שטימונג, פלעגען באגעגענט ווערען מיט ברייט-פונאנדערגע-
עפענטע אויגען, און פארקעהרט, ווען ער פלעגט שווייגען גאנצע
אווענטען, פון מיעדקייט אדער אויפגענונג, פלעגט מען איהם חושד
זיין, אז ער פארבארגט זיך, אז ער איז שטאלץ, אז ער איראניזירט
מיט זיין שווייגען, און אז — א, דאס איז געווען שרעקליכער פון
אלץ! — „ער שרייבט ערצעהלונגען אין די זשורנאלען און אז
צוליעב דעם זאמעלט ער טיפען“.

באבראו האט געפיהלט אט די בלינדע שנאה, וואס פלעגט
זיך אויסדריקען אין די נאכלעסיגע באנעהמונגען צו איהם ביים
טיש און אין דעם ציהען מיט די אקסלען פון דער מוטער פונ'ם
הויזגעזינט, פונדעסטוועגען פלעגט ער ניט אויפהערען קומען צו
די זינענקא'ס. האט ער ליעב געהאט נינא'ן? — דאס וואלט ער
ער אליין ניט געקאנט ענטפערען. ווען ער פלעגט דריי אדער פיער
מעתיילעט ניט קומען אין זייער הויז, פלעגט די עראינערונג וועגען
איהר לאזען קלאפען זיין הארץ מיט א זיסען און אומרוהיגען
טרויער. ער פלעגט זיך פארשטעלען איהר גראציעזע, שלאנקע פיר-
גור, דער שמייכל פון איהרע טונקעלע, מיט א שאטען ארומגעריני-
געלטע אויגען, און דעם דופט פון איהר לייב, וואס פלעגט איהם
נאך דערמאנען דעם דופט פון די יונגע קלעפיגע קנאספען פון די
טאפאלען.

אבער ווען ער פלעגט זיין ביי די זינענקא'ס דריי אווענדען
נאכאנאנד, פלעגט ער מיעד ווערען פון זיין גאנצער געזעלשאפט,
פון זייערע פראזען, — אלע מאל און אומעטום איינע און די זעל-

בע, — און פון די שאַבלאַנע און ניט נאַטירליכע אויסדרוקען פון זייערע געזיכטער. צווישען די פינף „פריילינס“ מיט זייערע „פאַר-עהרער“, די „קאוואַליערען“ (אַלטעגליכע ווערטער פון זינענקא'ס הויז), זיינען איינמאַל פאַר אַלע מאַל אַיינגעפיהרט געווען גע-שמאַקלאַזע, שטיפּערישע באַציהונגען. סיי די פריילינס, סיי די קאוואַליערען, האבען געמאַכט דעם אַנשמעל, ווי זיי וואַלטען גע-ווען צוויי פיינדליכע לאַגערען. ווי דער שטייגער איז, פלעגט איי-נער פון די קאוואַליערען אויף אַ שפּאַס, אַוועק'גנב'ענען פון אַ פריי-ליין עפעס אַ זאָד און פלעגט פאַרויכערען, אַז ער וועט עס ניט אַוועקגעבען; די פריילינס פלעגען זיך בלאַזען, פלעגען זיך סוד'ען צווישען זיך, פלעגען דעם שפּאַסטרויבער רופען „שלעכטער“ און די גאַנצע צייט פלעגען זיי לאַכען מיט אַ הילצערנעם, הילכגען, ניט'אָנגענעהמען געלעכטער. און אַזוי פלעגט זיך דאָס ווירדעהאַר-לען יעדען מאָג, היינט, מיט די זעלבע ווערטער און מיט די זעלבע באַנעהמונגען, וואָס נעכטען. באַבראַו פלעגט אַוועקגעהן פון די זינענקא'ס מיט אַ קאַפּוועהמאַג און מיט אַנגעמאַטערטע נערווען פון זייערע פראַווינציעלע שטיק.

אויף אַזאַ אופן האָט אין באַבראַוו'ס נשמה געביטען זיך, אַט די בענקשאַפט נאָך נינאַ'ן, נאַכ'ן נערוועזען דרוק פון איהרע שטענ-דיג הייסע הענט, און אַט דער עקעל צו דער לאַנגווייליגקייט און צו דער מאַנירליכקייט פון איהר הויזגעזינט. עס זיינען געווען מיי-נוטען, ווען ער איז שוין גרייט געווען שדכנ'ען זיך צו איהר. יעד-מאַלט וואַלט איהם ניט אפגעשמעלט אפילו דער באַוואוסטזיין, אַז זי, מיט איהר קאַקעטעריי פון אַ שלעכטען טאַן און מיט איהר פוסטקייט, וואַלט פון זייער פאַמיליענלעבען געמאַכט אַ גיהנום, און אַז ער און זי ריידען און טראַכטען אויך פאַרשיידענע לשונות. נאָר ער האָט זיך ניט אַנטשלאַסען, און האָט געשוויגען.

איצטער, ווען ער איז צוגעפאַהרען צו שעפעטאַווקע, האָט ער שוין פון פריהער געוואוסט, וואָס און ווי אַזוי מען וועט דאָרטען ריידען אין אַזאַ אַדער אין אַן אַנדער פאַל, און ער האָט זיך אפילו פאַרגעשמעלט דעם אויסדרוק פון זייערע געזיכטער. ער האָט גע-

וואוסט, אז ווען מען וועט איהם דערוועהן פון דער טעראסע רייט מען אויפ'ן פערד, וועט אין אנהויב צווישען די פריילינס, וועלכע ווארטען אלע מאל אויף דעם קומען פון די „אנגענעהמע קאווא“ ליערען, אויפהויבען זיך א דעכאטע וועגען דעם, ווער עס פאָהרט דאָס. ווען ער וועט צוקומען נעהנטער וועט די, וואָס האָט גע- טראַפען, אָנהויבען אונטערשפּרינגען, פאַטשען מיט די הענט. קנאַ- קען מיט'ן צונג און רייצען זיך און אויסשרייען: „נו, וואָס? נו, וואָס? איד האָב געטראַפען! דערנאָך וועט זי אוועקלויפען צו אַנאַ אַפּאַנאַסיעוונאַ!“, „מאַמע, באַב- ראָוו קומט, איד האָב די ערשטע געטראַפען!“ און די מאַמע, וועל- כע וועט פּויל אַיבערווישען דאָס געפעס, וועט זיך ווענדען צו זינאַ'ן מיט אַזאַ טאָן. אַזוי ווי זי וואַלט איהר דערצעהלט עפעס קאַמישעס און אומגעריכטעס: „נינישע, ווייסט, באַבראַוו קומט“, און נאָך דעם, ווען זיי וועלען דערוועהן באַבראַוו'ן אַריינקומען, וועלען זיי אַלע צוזאַמען זעהן הילכיג און הויך איבערראַשט ווערען.

4.

פארוואסער איז געגאנגען, האָט הילכיג געפאַרסקעט און האָט אַנגעצויגען די רימענס פון צוים. פון דערווייטען האָט זיך דער זעהן דאָס הויז פון די שעפעטאָוקער גיטער. די ווייסע ווענט און דער רויטער דאָך האָט זיך קוים אַרויסגעוועהן דורכ'ן גרינס פון די מאַיבוימער און די אַקאַציען-בוימער. אונטער'ן באַרג האָט זיך אַ היבש טייכעל בולט אַרויסגעהויבען פון די אַרומיגע גרינע ברע- גען. אויפ'ן גאַניק איז געשטאַנען אַ פרויען-געשטאַלט. באַבראַוו האָט פון דער ווייטען אין איהר דערקענט נינאַ'ן, נאָך דער העל- געלער בלוזע וואָס האָט אַזוי שעהן אַפגעשאַטענט דאָס טונקעלע פאַרב פון איהר געזיכט, און תיכף האָט ער אַיינגעהאַלטען פארווא- טער'ן פאַר'ן צוים, האָט זיך אויסגעגלייכט, און האָט באַפרייט די שפיץ פיס, וואָס זיינען ווייט פאַרקראַכען אין די טרעטער פונ'ם זייטעל.

— איהר זייט ווידער געקומען צו רייטען אויף אייער אוצר?

נו, אט, איך קען איהם פראסט ניט אַנקוקען, אַדעם מנוול! —
האט נינא פון גאַניק אַ געשריי געטאן מיט אַ פּרעהליכען און קאַפּ-
ריזנעם קול פון אַ צעבאַלעוועט סינד. ביי איהר איז שוין פון לאַנג
אַרין איז אַ געוואוינהייט צו רייצען באַבראַוו'ן מיט זיין פּערד,
צו וועלכען עה איז געווען אזוי שטאַרק צוגעבונדען. בכלל פּלעגט
מען אין זינענקא'ס הויז אַלע מאַל אימיצען רייצען מיט עפעס.

באַבראַוו האט אַ וואַרף געטאן די צוים צום פּאַבריק־קוטשער,
וואָס איז אונטערגעלאָפּען, האט אַ פּאַטש געטאן דעם פּערד איבער'ן
האַלף, וואָס איז טונקעל געוואָרען פון שוויים און איז נאָך נינא'ן
אַריינגעקומען אין גאַסט־זאַל. אַננא אַפּאַנאַסיעוונאַ, וואָס איז גע-
זעסען ביים סאַמאָוואַר, האט געמאַכט אַן אַנשטעל, ווי זי איז
זעהר שטאַרק איבערראַשט פון באַבראַוו'ס קומען.

— אַ'אַ! אַנדרעי איליטש! ענדליך זייט איהר צו אונז
געקומען! — האט זי אויסגערופען מיט אַ ננון.

און ווען ער האט זיך מיט איהר באַגריסט, האט זי איהם אַ
שפּאַר געטאן די האַנט גלייך אין די ליפּען, און האט מיט איהר
הילכיגען קול געפּרעגט דורך דער נאָז:

— טהע, מילך, עפעל? — זאָגט וואָס איהר ווילט.

— מערסי, אַננא אַפּאַנאַסיעוונאַ.

— יע מערסי, אַדער נישט מערסי?

עהנליכע פּראַנציוזישע פּראַזען פּלעגען זיך שטענדיג אַרומ-
דרעהען אין זינענקא'ס הויז. באַבראַוו האט זיך פון אַלץ אַפּגעזאָגט.
— נו, טאָ געהט זיך אויף דער טעראַסע, דאָרטען האַט די
יוגענד אַנגעהויבען שפּילען אין פּאַנדען, אַדער וואָס, — האַט די
מאָדאַם זינענקאַ ווייכהאַרציג ערלויבט.

ווען ער איז אַרויס אויפ'ן באַלקאן, האבען די אַלע פּיער שוועס-
טער אויף אַמאַל אויסגעשריען פּונקט מיט דעם זעלבען טאָן און
דורך דער נאָז, ווי זייער מאַמע:

— אַ'אַ! אַנדרעי איליטש? אַט, וועמען מען האַט אזוי
לאַנג ניט געזעהן! וואָס זאָל מען אייך ברענגען? טהע? מילך?
עפעל? — איהר ווילט ניט? ניין, איהר ווילט טאַקע ניט? און

אפשר ווילט איהר? נו, אויב אזוי, טא זעצט זיך אזועק און נעהמט אז אנטויל.

מען האט געשפיעלט אין „די פריצ'טע האַט צוגעשיקט הונד דערט רובעל“, אין „מיינונגען“ און נאך עפעס אין א שפיעל, וואס קאסיא, וועלכע פלעגט ריידען מיט'ן צונג, פלעגט אַנרופען „שפיר לען אין געפיש“. פון די געסט זיינען דאָ געווען: דריי סטודענטי טען־פראַקטיקאנטען, וועלכע פלעגען די גאַנצע צייט אויסשטעלען די ברוסט, פלעגען אַנעהמען פלאַסטישע פאַזען, פלעגען אויס־שטעלען פאַראויס אַ פוס און פלעגען פאַרלייגען אַ האַנט אין דער הינטערשטער קעשענע פונ'ם פראַק; דאָ אין געווען דער טעכניק — מילער, וואָס האַט זיך אויסגעצייכענט מיט זיין שעהנקייט, נאַריש־קייט און מיט זיין וואונדערליכען באַריטאָן, און נאך איינער, עפעס אַ שווייגענדיגער הער אין גרויען, וואָס האַט אויף זיך ניט געצויגען קיינעמס אויפמערקזאמקייט.

דאָס שפיעל האַט זיך ניט געקלעפט. די מענער זיינען אָפגעקור מען זייערע פאַנדען מיט אַ לאַנגווייליגען אויסזעהן; די מיידלאַך האַבען זיך אינגאַנצען אָפגעוואַגט אויסצופאַלגען, האַבען זיך גע־סוד'עט און אַנגעשטרענגט געלאַכט.

עס איז פינסטער געוואָרען. פון הינטער די דעכער פון דעם נאָהענטען דאַרף האַט זיך לאַנגזאַם באַוויזען אַ גרויסע רויטע לבנה. — קינדער, קומט אין די צימערען, — האַט אַנגאַ אַפאַנאַסיעווי נאַ אַ געשריי געטאן פון עס־צימער, — בעט מילער'ן ער זאל אונז עפעס זינגען.

איז אַ מינוט אַרום האַבען זיך שוין אין די צימערען געהערט די שטימען פון די מיידלאַך, — אונז איז זעהר פרעהלאַך געווען, — האַבען זיי געפלאַפעלט אַרום דער מאַמע'ן, — מיר האַבען אזוי גע־לאַכט, אזוי געלאַכט...

אויפ'ן באַקאָז זיינען פאַרבליבען נאָר נינאַ און באַבראַוו. זי איז געזעסען אויף די פאַרענטשעס מיט דער לינקער האַנט אַרום דער זייל, און האַט זיך צוגעשפאַרט צו איהם אין אַן אומבאַוואוסט־זינגישעהנער פאַזע. באַבראַוו האַט זיך אַנידערגעזעצט אויף אַ

נידעריגען גארטעזיבענקעלע הארט ביי איהרע פיס, און פון אונז
מען ארויף האט ער זיך איינגעקוקט אין איהר געזיכט און האט גע-
זעהן די איידעלע שטריכען פון איהר האלז און גיידער.

— נו, דערצהלט זשע עפעס אינטערעסאנטעס, אנדרעי איל-
איטש, — האט נינא אומגעדולדיג באפוילען.

— איד ווייס גאר ניט, וואס איד זאל איד אזוינס דערצעהן
לען! — האט באבראוו געענטפערט. — ס'איז שרעקליך שווער צו
ריידען, ווען מען באשטעלט. איד האב שוין אויך געטראכט: צי
עס געפינט זיך ניט אזא זאמעלביכעל פאר געשפרעכען, אויף פאר-
שידענע טעמען...

— פוי! ס'ארט לאנגווייליגער איהר זייט, — האט נינא אויס-
געצויגען, — זאגט מיר, ווען זייט איהר אין א גוטער שטימונג?
— און איהר, זאגט מיר, פארוואס האט איהר אזוי מורא פאר'ן
שווייגען? קוים ווי עס ענדיגט זיך דער געשפרעך, אזוי פילט
איהר זיך שוין שלעכט... און ס'איז דען שלעכט צו ריידען שוויי-
גענדיג?

— „מיר וועלען ביידע שווייגענדיגע זיין“... — האט נינא א
זינג געטאן שפאטיש.

— געוויס, מיר וועלען שווייגענדיגע זיין. גיט א קוק: דער
הימעל איז לויטער, די לבנה איז א געלע, א גרויסע, אויפ'ן באל-
קאז איז אזוי שטיל... וואס זשע דארף מען נאך?

— „און אט די נארישע לבנה, אויף דעם הימעל דעם נארי-
שען“ — האט נינא א דעקלאמיר געטאן. — נאך עפעס: איהר
האט געהערט, אז זינא מאקאווא וועט באלד חתונה האבען מיט
פראטאפאפאו'ן? זי האט טאקע חתונה! א מאדנער מענש,
אט דער פראטאפאפאו. — זי האט א קנייטש געטאן מיט'ן אק-
סעל. — דריי מאל האט איהם זינא אפגעזאגט, און ער האט זיך
אלץ ניט געקענט בארוהיגען און האט איהר א פערטען מאל פאר-
געלעגט חתונה צו האבען מיט איהם. און זאל ער צו זיך האבען
טענות. זי וועט איהם אפשר אכטען, אבער ליעב האבען — קיין
מאל ניט!

די ווערטער זיינען גענוג געווען, אז עס זאל א קעהר טאן די גאל אין באבראו'ס נשמה. ער פלעגט אלע מאל אויסער זיך ווערען פון די זינענקא'ס שמאלען פיליסטערישען ווערטערבוך מיט די אויסדרוקען, ווי: „זי האט איהם ליעב, נאך זי אכט איהם ניט“, „זי אכט איהם, נאך זי האט איהם ניט ליעב“. מיט אזעלכע ווער טער פלעגט אין זייער באגריף אויסגעשעפט ווערען די טיעפסטע, פארוויקעלטסטע באציהונגען צווישען מאן און פרוי, און כרי צו באשטימען די מאראלע, גייסטיגע אדער פיזישע אייגענשאפטען פון דער און דער פערזענליכקייט, האבען זיי אויך פארמאגט נאך צוויי אויסדרוקען: „ברונעט“ און „בלאנדיר“.

און באבראו, וועמען עס האט זיך שטארק געוואלט צעשטרייען זיין ביטער געפיהל, האט געפרעגט:

— וואס שטעלט מיט זיך פאר, אט דער פראטאפאפאון?
 — פראטאפאפאון? — האט זיך נינא פארטראכט אויף א רגע, — ער איז... ווי זאל איר אייד זאגען... ער איז פון גאנץ הויכען וואוקס... א שאטען...
 — און מעהר גארניט?

— וואס זשע נאך? אד יא: ער דיענט אין אקציו...
 — דאס אלץ? נינא גריגאריעוונא, צו כאראקטעריזירען א מענשען געפינט זיך ביי אייד גארנישט ניט, אויסער דעם, וואס דער מענש איז א שאטען און דיענט אין אקציו! גיט נאך א טראכט: וויפיעל אינטערעסאנטע, טאלענטירטע און קלוגע מענשען באגעגען נען זיך אונז אין לעבען? און די אלע מענשען זיינען נאך „שאטי נען“ און „אקציונע באאמטע“? גיט נאך א קוק, מיט וואס פאר א לעבעדיגער נייגעריקייט גיבען דאס אכטונג אויפ'ן לעבען די פויר ערשע קינדער, און ווי טרעפענדיג זיי זיינען אין זייערע אורטיילען. און איהר זייט א קלוגע און פיהלענדיגע מיידעל און איהר געהט אלץ פארביי גלייכגילטיג נאך דערפאר, ווייל איהר האט אנגעגרייסט א צעהנדליג שאבלאנע פראזען „פון די צימערען“. איר ווייס, אז אויב אימיצער וואלט עפעס געזאגט וועגען דער לבנה, וועט איהר באלד אריינשטעלען: „ווי די נארישע לבנה“ און אזוי ווייטער...

אויב איד וועל דערצהלען, לאַמיר נעהמען, עפעס וועגען אן אוי-
סערנעוועהנליכען צופאַל, ווייס איד שוין פון פריהער, אז איהר וועט
באמערקען: „פריש איז די לעגענדע, נאָר עס גלויבט זיך שווער“
און אזוי איז אין אלץ, אין אלץ... איד בעט אַיך, גלויבט מיר, אז
יעדע זעלבסטשטענדיגע, אייגענאַרטיגע...

— איד בעט אַיך, ניט צו ליענען מיר קיין מאַראַל! -- האַט
זיך נינא שאַרף אַפגערופען.

ער איז אנטשוויגען געוואָרען מיט אַ ביטערען טעם אין מויל,
און אַ מינוט פינף זיינען זיי ביידע געזעסען און האַבען זיך ניט
אַ ריהר געטאָן. פּלוצלונג האַבען זיך פון גאַסט־צימער דערטראַגען
קלינגענדיגע אַקאָרדען, און מילער האַט אַנגעהויבען זינגען מיט אַ
ביסעל אַ געריהרטען קול, נאָר פול מיט טיפּען אויסדרוק:

איד האָב אויף אַ באַל דיך געטראָפּען.

אין אומרוה, אין רוש פון דער וועלט,

איד האָב דיך דערזעהן, נאָר דיין פנים,

אַ סוד האַט אַ טיפּער פאַרשטעלט.

באַכראַוו האַט זיך באַלד באַרוהיגט און האַט איצטער חרטה
געהאַט פאַרוואַס ער האַט אַזוי אויפגערגט נינאָן. „צוליעב וואָס
נעה איד פאָדערען אַריגינאַליטעט פון איהר יונגען, נאַאיווען, קינ-
דערשען שכל?“, האַט ער געטראַכט. „זי איז דאָר ווי אַ פייגעלע:
זי פּיפּטשעט דאָס ערשטע וואָס עס פאַלט איהר אין קאַפּ אַרײַן,
און ווער קען וויסען, אפּשר איז דאָס פּיפּטשען אַ סך מעהר ווערט,
איידער געשפּרעכען וועגען עמאַנסּיפּאַציע, וועגען ניטשען, אָדער
וועגען דעקאָדענטען?“

— נינא גרינאַריעוונאַ, זייט ניט ביין אויף מיר, איד ביין צו-
ווייט אַוועק און האַב אַנגערעדט נאַרישקייטען. — האַט ער געזאָגט
אין דער שטיל.

נינא האַט געשוויגען. זי האַט זיך אַפּגעקעהרט פון איהם און
האַט געקוקט אויף דער לבנח. ער האַט אין דער פּינסטער אויפגע-
זוכט איהר האַנט, וואָס איז אַראַפּגעהאַנגען, האַט זי צערטליך אַ
דריק געטאָן און האַט אַ שעפּטשע געטאָן:

— גינא גריגאריעוונא... איד בעט אייד... —

גינא האט זיך פלוצלונג געשווינד צו איהם א קעהר געטאן און אויף זיין האנטדרוק האט זי אפגעענטפערט מיט א פלינקען, נער-וועזען דרוק און האט אויסגעשריען מיט א טאן פון מחילה און פארוואורף:

— בייער! אלע מאל באליידיגט איהר מיד... איהר באנוצט זיך מיט דעם, וואס איד קען אויף אייד ניט זיין אין כעס!... און זי האט אפגעשטופט זיין האנט, וואס האט פלוצלונג אויפגעצויטערט, האט זיך כמעט ארויסגעריסען פון איהם, איז דורכגעלאפען דעם באַלקאן און איז נעלם געוואָרען הינטער דער טיר.

...און טרוים איך אין ווייטע חלומות...

איך וויס ניט, צי האב איך דיך ליעב,

נאר דאכט זיך, אז איך האב דיך ליעב...

האט מילער געוונגען מיט א ליידענשאפטליכען און טרויער ריגען אויסדרוק.

— נאר דאכט זיך מיר, אז איך האב דיך ליעב! — האט באב ראוו ווידערהאלט דאס ליעד מיט אן אויפגערגמען שטילען קול, האט שווער אן אטעם געטאן און האט געדריקט די האנט צו זיין הארץ, וואס האט שטארק געקלאַפּט.

— צוליעב וואָס, — האט ער געטראַכט א געריהרטער, — צו ליעב וואס מאַטער איד זיך מיט אומזיסטיגע חלומות וועגען עפעס אן אומבאוואוסטען, הויכען גליק, ווען אַט-אַדאָ, אַרום מיר, געפינט זיך דאָס פשוט'ע טיפע גליק? וואָס קען מען נאָר פאָדערען פון א פרוי, פון א ווייב, אויב זי פאַרמאָגט אַזויפיעל צערטליכקייט, שטילקייט, פיינקייט און אויפמערקזאַמקייט? מיר, אַרעמע, נער-וועזע, קראַנקע מענשען. מיר קענען ניט נעהמען פשוט פון דעם לעבען אלע זיינע פריידען, נאר מיר פאַר'סמ'ען זיי אומזיסטע מיט'ן סם פון אונזער נויטווענדיגקייט צו גריבלען זיך אַהן אן אויפהער אין אונזער יעדען געפיהל, אין אונזער אייגענעם און אין דעם פרעמדענס לעבעדיגען פאַרלאַנג... די שטילע נאַכט, די נאַהענט קייט פון א געליעבטער מיידעל, די ליעבע, פשוט'ע רייד, דער

רנע'דיגער אויסברוד פון צאָרן, און נאָכדעם די פּלוצלונגדיגע צערט
ליבקיט — גאָט מיינער! באַשטעהט דען ניט אין דעם די נאַנצע
שעהנקייט פון אונזער לעבען?

ער איז אַריינגעקומען אין גאַסט־צימער אַז אויפגעמונטערטער.
אַ מוטיגער, כמעט אַ יום־טובֿדיגער. זיינע אויגען האָבען זיך באַ־
געגענט מיט נינאָ'ס אויגען, און אין איהר לאַנגען בליק האָט ער
דורכגעליינט אַ צערטליכען ענטפער אויף אַלע זיינע געדאַנקען. —
„זי וועט זיין מיין ווייב“, האָט באַבראַוו אַ טראַכט געטאָן, און
האָט דערפיהלט אַ רוהיגע פרייד אין דער נשמה.

מען האָט גערעדט וועגען קוואַשנינ'ען. אַננאָ אַפּאַנאָסיעוונאָ
האָט מיט איהר קול אָנגעפילט דעם גאַנצען צימער. זי האָט געזאָגט,
אַז זי רעכענט אויך צו פיהרען מאַרגען „איהרע מיידעלאַך“ צום
וואַקזאַל.

— עס קען זעהר זיין, אַז וואַסילי טערענטיעוויטש וועט אונז
וועלען מאַכען אַ וויזיט, ווייל די פלימעניצע פון מיין גליעד־שוועס־
טער־קינד'ס מאַן, ליזאַ ביעלאַקאַנסקאַיאַ, האָט נאָך מיט אַ הודש
צוריק מיר געשריבען וועגען זיין קומען אַהער...

— דאָס איז, דאַכט זיך, די זעלבע ביעלאַקאַנסקאַיאַ, וועמעס
ברודער האָט חתונה געהאַט מיט דער פירסטין מוראַוועצקאַיאַ? —
האָט דער הער זיגענאָ אונטערטעניג אַריינגעשטעלט די איינ־
גע'חור'טע רעפּליק.

— נו יא, דאָס איז דיזעלבע, — האָט אַננאָ אַפּאַנאָסיעוונאָ נאָך־
געביג אַ שאַקעל געטאָן צו איהם מיט'ן קאַפּ. — זי קומט נאָך אויס
אַ ווייטע קרובה דורך דער באַבע'ן, וועלכע דו קענסט. נו, האָט
מיר ליזאַ ביעלאַקאַנסקאַיאַ געשריבען, אַז זי האָט זיך באַגעגענט
ערגעץ אין אַ געזעלשאַפט מיט וואַסילי טערענטיעוויטשען, און אַז
זי האָט איהם רעקאַמענדירט אונז צו באַזוכען, אויב עס וועט איהם
אויסקומען ווערניט־ווען צו זיין אויף דער פאַבריק.

— וועלען מיר איהם קענען אויפנעהמען, ניוסיאַ? — האָט
זיגענאָ פאַרזאָרגט אַ פרעג געטאָן.

— ווי נאָריש דו רעדסט! מיר וועלען מאַכען, אַז מיר זאָלען

קענען. מיר וועלען דאך סיי ווייסיי ניש איבערראשען א מענשען.
וועלכער באקומט דריי הונדערט טויזענד א יאהר.

— גאטעניו! דריי הונדערט טויזענט! — האט זינענקא א
קרעכץ געטאן. — ס'איז דאך אן אימה צו טראכטען.

— דריי הונדערט טויזענט! — האט נינא, פונקט ווי אן עכא,
א זיפץ געטאן.

— דריי הונדערט טויזענט! — האבען אלע מיידלאך פיוערליך
אויסגעשריען אין א כאר.

— יא, און דאס אלץ פארלעבט ער ביו'ן לעצטען גראשען, —
האט אַננא אַפאַנאַסיעוונאַ געזאגט. דערנאך, ענטפערענדיג אויף די
טעכטערס ניש אַרויסגערעדטען געדאַנק, האט זי צוגעגעבען: —
ער האט א ווייב. נאר מען דערצעהלט, אן ער האט ניש גליקליך
חתונה געהאַט. זיין ווייב איז עפעס א צוקראכענער פאַרשוין און
האט גאר קיין פנים ניש. וואס איהר זאָלט ניש זאגען, אבער דאס
ווייב דאַרף זיין א שילד אין דעם מאַנס געשעפטען.

— דריי הונדערט טויזענט! — האט נינא, ווי פון שלאף, נאך
אַמאַל ווידערהאַלט. — וואס קען מען ניש אויפלאזן מיט אַווי פיעל
געלט!...

אַננא אַפאַנאַסיעוונאַ האט זי א גלעט געטאן איבער די שעהנע
האַר.

— אַט, קינדעלע, ווען פאַר דיר זאַל זיין אַזאַ מאַן, האָ?

די דריי הונדערט טויזענט רובעל יעהרליכען איינקונפט האט
ווי עלעקטרוירט דעם גאַנצען עולם. מיט גלאַנצענדיגע אויגען און
מיט אויפגעפלאַמטע געזיכטער האט מען דערצעהלט און אויסגע-
הערט פאַרשיידענע אַנעקדאָמען וועגען דעם לעבען פון די מיליאָ-
נערען, מעשיות וועגען לעגענדאַרע סעודות, וועגען טהייערע, גוטע
פערד, וועגען בעלער און וועגען משונה'דיג ווילדער געלד פאַרשווענ-
דעניש.

— באַבראַוו'ס האַרץ איז קאַלט געוואָרען און האט זיך ביז
וועהטאָג צונויפגעטריקט. אין דער שטיב האט ער אויפגעזוכט

זיין הוט און איז פארויכטיג ארויס אויפ'ן גאניק. זיין אוועקגעהן וואלט סיין ווייסיי קיינער ניט באמערקט.

און ווען ער איז מיט א היבשען גאלאפ געפאהרען אהיים, און האט זיך פארגעשטעלט נינא'ס טונקעלע, פאר'הלומ'טע אויגען. בשעת זי האט ווי פון שלאף געשעפטשעט „דריי הונדערט טויז זענט!“ האט ער זיך פלוצלונג דערמאנט אויף דעם אנעקדאט, וואס סוויזשעווסקי האט אין דער פריה דערצעהלט.

— אט א די וועט זיך אויך קענען פארקויפען! — האט ער א שפעטשע געטאן, האט פיבערדיג פארביסען די צייהן און האט א צורייצטער א קלאפ געטאן פארוואטער'ן מיט דער בייטש איי בער'ן האלן.

5.

ווען באבראו איז צוגעפאהרען צו זיין קווארטיר, האט ער בא' מערקט ווי עס לייכט זיך אין זיין פענסטער. „אפנים, אז דער דאקטאר איז געקומען און וואלגערט זיך אויפ'ן דיוואן און ווארט ביו איד וועל קומען!“, האט ער א טראכט געטאן און האט איינגע' האלטען דעם פארשוויצטען פערד. אין באבראו'ס איצטיגער שטיי מונג איז דער דאקטאר גאלדבערג געווען דער איינציגער מענש, וועמעס אנוועזענהייט ער האט געקאנט פארטראגען און א קרענקליי כער אויפרעגונג.

ער האט מיט'ן גאנצען הארצען ליעב געהאט אט דעם זארגי לאזען, שטילען דיקען מענשען פאר זיין אייגענארטיגען שכל, פאר זיין אינגעלשער לעבהאפטניגקייט פון באראקטער און פאר זיין גוט מוטיגער ליידענשאפט צו ויכוחים פון אן אבסטראקטען מיז. וואס פאר א פראגע באבראו זאל ניט באריהרען, פלעגט דער דאקטאר גאלדבערג שטענדיג שטעלען זיך אנטקעגען מיט דעם זעלבען איי טערעם צו דער פראגע און מיט דעם זעלבען ברען. און כאטש צווישען זיי, און זייערע שטענדיגע ויכוחים זיינען ביז אויף היינ טיגען טאג פארבליבען ווידערשפרעכונגען, דאך פלענען זיי זיך לאנגווייליגען איינער און דעם צווייטען און פלענען זיך זעהן כמעט אלע טאג.

דער דאקטאר איז טאקע געלענען אויפ'ן דיוואן, פארווארפען א פוס אויפ'ן ווענטעל און האט געלייענט עפעס א בראשורע, האלטענדיג זי נאהענט צו זיינע קורצזיכטיגע אויגען. מיט א פלינקען בליק האט באבראוו א לויף געטאן איבער'ן רוקען פון דער בראשורע, און האט דערקענט „מעוויאוסעס לעהר-קורס פון מעטא-לורניע“ און האט א שמייכל געטאן. ער האט גוט געקאנט דעם דאקטאר'ס געוואוינהייט צו לייענען מיט'ן זעלבען חשק, און אלע מאל פון מיטען, אלץ, וואס איהם פלעגט קומען צו דער האנט.

— און איד האב דא אהן איד געבאלעכטעוועט מיט'ן טהע. —
האט דער דאקטאר געזאגט און האט אז א זייט א ווארף געטאן דאס ביכעל, און איבער די ברילען האט ער א קוס געטאן אויף באבראוו'ן. — נו, ווי אזוי טאנצט זיך ביי איד, מיין אנדרעי איד ליטש? אראו, ס'ארט ביזער איהר זייט. וואס? ווידער די פרעהליכע מעלאנכאליע?

— אה, דאקטאר, ס'איז שלעכט צו לעבען אויף דער וועלט. —
האט באבראוו א מידער געזאגט.
— וואס איז דען, ברודער'ל?

— אזוי זיך... אין אלגעמיין... אלצדינג איז שלעכט. נו, דאס טאר, און וואס איז מיט אייער האספיטאל?

— מיט אונזער האספיטאל איז גארניט... ער לעבט. היינט איז געווען זעהר אז אינטערעסאנטער כירורגישער צופאל. אויף מיין ווארט, עס איז קאמיש און ריהרענדיג. שטעלט איד פאר: היינט אין דער פריה קומט צוגעהן א בחור, פון די מאסאלער מויר ערער. די מאסאלער חברה, וועמען פון זיי דו זאלסט ניט נעהמען, זיינען גבורים — איינס אין איינס. „וואס איז דיר?“ פרעג איד. „אט, הער דאקטאר, כ'האב געשניטען כרויט פאר דער ארטעל, האב איד מיט'ן מעסער אביסעל איינגעשניטען דעם פינגער, און איד קען גארניט אייננעהמען די האנט.“ איד האב באטראכט זיין האנט. א קליינער קראץ, ס'איז גארנישט, ס'האט נאר א ביסעל אנגעריסען און איד הייס דעם פעלדשער צולענען א פלאסטער. איד זעה אבער, אז מיין בחור געהט ניט אוועק. „נו, וואס דארפסטו

דא נאר? מען האט דיר פארקלעפט די האנט, טו געה זיך". „יא, זאגט ער, איהר'ט מיך פארקלעפט, זאל איך נאך געבען געזונט. אבער אט וואס: ביי מיר שפאלט זיך דער קאפ; טראכט איך, אז פאר איינוועגס וועט איהר מיר געבען עפעס צום קאפ". „וואס איז מיט דיין קאפ? - אימיצער האט דיר אפנים א זעץ געטאן?" דער בחור האט זיך דערפרעהט און האט זיך הויך צעלאכט. „אה, זאגט ער, אזוי איז דאס טאקע געווען. דא ניט לאנג, יום־טוב (דאס איז, דאכט זיך, געווען מיט דריי טעג צוריק), האבען מיר א הוליע געטאן מיט'ן גאנצען ארטעל, און וויין האבען מיר אויס געטרונקען אז עמער אנדערהאלבען; נו, האבען חברה גענומען שטיפען צווישען זיך... נו, און איך איר. אבער שפעטער... מ'קען זיך דען פונאנדערקלייבען אין א געשלעג? אז מ'האט מיר א זעץ געטאן מיט א זעג איבער'ן שארבען... מ'האט עס צורעכט גע' מאכט, הייסט עס... אין אנהויב איז עס גארנישט ניט געווען. ס'האט ניט וועה געטאן, אבער איצטער שפאלט זיך מיר דער שאר' בען". איר נעהם ארומקוקען זיין שארבען, און וואס זשע מיינט איהר? — איר האב זיך דערשראקען אויף טויט! דער שארבען איז דורכגעלעכערט אויף דורך און דורך, א לאד, ווי א קופערנער פיאטאקעל די גרויס, און די שטיקלאך ביין האבען זיך אריינגע שניטען אין מארד אריין... איצטער ליעגט ער אין האספיטאל אהן באוואוסטזיין. איר וועל איך זאגען, ס'איז א מערקווירדיג פאלק: זיי זיינען קינדער און העלדען אין איינער און דערוועלבער צייט. אויף מין ווארט, איר שפאס ניט, ווען איך טראכט, אז נאר א רוסי שער געדולדיגער פויער קען אריבערטראגען, ווען מען מאכט איהם אזוי צורעכט דעם שארבען. אז אנדערער וואלט אויסגעגאנגען אויפ'ן ארט. דאן, וואס פאר א נאאיווע גוטמוטיגקייט: „מ'קען זיך דען פונאנדערקלייבען אין א געשלעג?"... ווייס דער טיוועל, וואס דאס איז!

באבראוון איז היין און צוריק ארומגעגאנגען איבער'ן צימער, האט געקנאקט מיט דער בייטש איבער די כאליעוועס פון זיינע הויכע שטיוועל און האט, א צושטרייטער, אויסגעהערט דעם דאך

טאר. דאס ביטערע געפיהל וואס ער האט געקראגען ביי די זינען-
קאס'ס האט זיך נאך ביז איצטער ניט געקאנט איינשטילען.

דער דאקטאר איז אויך א וויילע אנטשוויגען געווארען, און
זעהענדיג אז באבראוו איז ניט גענויגט צו ריידען, האט ער פאר-
זארגט א זאג געטאן:

— ווייסט איהר וואס, אנדרעי איליטש? לאמיר זיך פרוואוען
צולעגען אויף א רגע'לע שלאפען, און מיר וועלען א נעהם טאן
אויף דער נאכט א לעפעלע אדער צוויי לעפעלאך בראם. ס'איז
געזונט צו אייער איצטיגער שטימונג, און קיין שאדען וועט אײך פון
דעם סיי-ווייסיי ניט זיין...

זיי האבען זיך ביידע געלעגט אין איין צימער: באבראוו
אויפ'ן בעט, און דער דאקטאר אויפ'ן זעלבען דיוואן, וואו ער איז
פריהער געלעגען. נאר זיי האבען ביידע ניט געקאנט איינשלאפען.
נאלרבערג האט לאנג געהערט אין דער פינסטער ווי באבראוו האט
געזיפצט און האט זיך געדרעהט פון איין זייט אויפ'ן צווייטען.
און האט, צום סוף, דער ערשטער אנגעהויבען ריידען.

— נו, וואס איז אײך, טהייערער? נו, וואס פייניגט איהר
זיך? שוין בעסער אז איהר זאלט גלייך זאגען, וואס עס מאטערט
אײך? ס'וועט גרינגער ווערען. איד ביז דאך אײך ניט קיין
פרעמדער מענש, און ניט פון פוסטער נייגעריקייט פרעג איד זיך ביי
אײך פונאנדער.

די פשוט'ע ווערטער האבען באבראוו'ן געריהרט. כאטש ער
מיט'ן דאקטאר זיינען פארבונדען געווען כמעט מיט חבר'שע בא-
ציהונגען, פונדעסטוועגען האט נאך קיין איינער פון זיי ביז איצט
מיט א ווארט דאס הויך ניט אונטערגעשטראכען: זיי זיינען ביי-
דען געווען פיהלענדע מענשען און האבען זיך געשראקען פאר דער
שטעכיגער חרפה פון געגענויטיגע ערקלעהרונגען. דער דאקטאר
האט דער ערשטער געעפענט זיין הארץ. די נאכטיגע פינסטערניש
און דער רחמנות צו אנדרעי איליטש'ען האבען צו דעם געהאלפען.
— אלצדינג איז מיר שווער און נמאס, אסיפ אסיפאוויטש, —

האט זיך באבראוו שטיל אפגערופען. — דאס ערשטע וואס מיר איז נמאס איז דאס, וואס איד דין אויף דער פאבריק און באקום פאר דעם גרויסע געלט, און די גאנצע ארבייט אויף דער פאבריק איז מיר דאך נמאס און לאנגווייליג! איד האלט זיך פאר אן עהרליך ליכען מענשען, און דעריבער פרעג איד זיך אליין: וואס טוסטו? וועמען ברענגסטו דא נוצען? איד הויב זיך אן פונאנדערקלייבען איז די פראגע, און איד זעה, אז צו פארדאנקען מיין ארבייט וועל לען מיט דער צייט א הונדערט פראנצויזישע קרעמער ווערען באנקירען און א צעהנדליג דורכגעטריבענע רוסישע היצקעפ ארייני לעגען מיליאנען איז זייערע קעשענע. און קיין אנדער ציעל, און קיין אנדער זין זעה איד ניט אין מיין ארבייט, צוליעב וועלכער איד האב דער'הרג'עט די בעסטע העלפט פון מיין לעבען!...

— נו, דאס איז שוין אפילו לעכערליך, אנדרעי איליטש, — האט דער דאקטאר געענטפערט און האט זיך א קעהר געטאן אין דער פינסטער מיט'ן געזיכט צו באבראו'ן. — איהר פאדערט, אז עפעס „בורזשויען“ זאלען ווערען דורכגעדרונגען מיט הומאניטארע אינטערעסען. מיין פריינד, זינט די וועלט שטעהט, ווערט אלעס געטריבען פאראויס מיט'ן בויד; אנדערש איז דאס ניט געווען און עס וועט אנדערש ניט זיין. נאר דער גאנצער תוד איז אין דעם, דאס איהר זאלט א שפיי טאן אויף די אלע בורזשויען, ווייל איהר שטעהט א סך העכער פון זיי. צי איז פאר איד וועניג אייער מיר טיגער און שטאלצער באוואוסטזיין, אז איהר טרייבט פאראויס. איד וועל זיך אויסדריקען מיט דער שפראך פון די לייט־ארטיקלען. „דעם רייטוואגען פון פראגרעס“? כאפט עס דער טיוועל! די אקציעס פון די שיה־געועלשאפטען ברענגען אריין קאלאסאלע דיי ווידערנען, שטערט דען דאס פולטאנ'ען צו רעכענען זיך פאר א וואויל־טוער פון דער מענשהייט?

— אר, דאקטאר, דאקטאר, — האט זיך באבראו א קנייטש געטאן פון פארדרוס. — איהר זייט, דאכט זיך, היינט ניט געווען ביי די זינענא'ס, אבער זייער לעבענס־חכמה האט פלוצלונג אן געהויבען ריידען מיט אייערע ליפען. א דאנק גאט, איד דארף

ניט געהן ווייט פאר ארגומענטען, ווארים איד וועל אייד באַלד צע-
קלאַפּען מיט אייער גאַנצער ליבער טעאַריע.
— דאָס הייסט, מיט וועלכער טעאַריע? ... ערלויבט מיר...
איד גערענק עפעס ניט, וועגען וועלכער טעאַריע מיינט איהר...
טייערער... כ'האַב עפעס פאַרגעסען...

— איהר האָט פאַרגעסען? און ווער האָט אַט-אַדאָ טאַקע,
אויפ'ן זעלבען דיוואן געשריען מיט שוים אויף די ליפּען, אָז מיר,
אינושעניערען און ערפינדער, פאַרשנעלערען מיט אונזערע ערפינד-
דונגען דעם פּולס פון דעם געזעלשאַפטליכען לעבען, ביז דער פּיר-
בערהאַפּטער שנעלקייט? און ווער האָט פאַרגליכען אַט-אַדאָס
לעבען מיט'ן צושטאַנד פון דער חיה, וועלכע איז אַריינגעלעגט
אין אַ גלעזערנער כלי מיט זויער-שטאַף? א, איד גערענק זעהר
גוט אייער שרעקליכען חשבון איבער די קינדער פּונ'ם צוואַנציג-
סטען יאהרהונדערט. די נעווראָסטעניקער, משוגעים, איבערגע-
מידטע, זעלבסטמערדער, און ווי איהר האָט זיי געוואָרפּען אין די
אויגען פון אַט די זעלבע וואוילטוער פון דער מענשהייט. דער טע-
לגראַף, דער טעלעפּאָן, די הונדערט און צוואַנציג מיליגע צוגען,
האַט איהר געזאָגט, האַבען פאַרקירצט די צייט און רוים ביז אַ מיר-
נימום, — האַבען עס געמאַכט צו גאַרנישט... די צייט איז אַזוי
טייער געוואָרען, אַז אין גיכען וועט מען די נאַכט פאַרוואַנדלען אין
אַ טאָג, ווייל עס פּיהלט זיך שוין די נויטווענדיגקייט אין אַזאַ
פאַרטאַפּעלמען לעבען. אַז אונטערנעהמונג, וואָס האָט פּריהער
געפאַדערט גאַנצע חדשים ווערט איצטער פאַרטיג אין אַ פינף
מינוט. נאָר אפילו אַזאַ טייוועלשע שנעלקייט שטעלט שוין אויך
ניט צופּרידען אונזער אומגעדולדיגקייט. אינגיכען וועלען מיר איי-
נער דעם צווייטען זעהן דורך אַ דראַט אויף אַ שטרעקע פון הונד-
דערטער און טייווענדער מיל!... און אינגאַנצען ערשט מיט אַ
יאָהר פּופּציג צוריק, ווען אונזערע זיידעס פלעגען זיך קלויבען פון
דאָרף צו באַזוכען די „גובערניע שטאַט“, פלעגען זיי זיך ניט איי-
לען: פלעגען פּריהער געהן אין קלויסטער אַריין תּפּלה טאָן, און
פלעגען זיך באַזאָרגען מיט עסען, אַז עס וואָלט געקלעקט אויף אַ

רייזע קיין נאָרד־פּאָל... און מיר טראַגען זיך פאַראַויס און פאַראַויס פאַרטויבט פּונ'ם גערויש און גערודער פון די משונה'דיגע מאַשינען, משוגע פון דעם ווילדען לויפען, מיט צורייצטע נערווען, מיט אַ פאַרקערטען קרענקליכען געשמאַק און מיט טויזענדער אַנדערע נייע קראַנקהייטען. איהר געדענקט, דאַקטאָר? דאָס אַלץ זיינען אייערע רייד, פאַרטיידיגער פּונ'ם וואוילטעטיגען פּראָגרעס!

דער דאַקטאָר האָט אַומזיסט געפרוואוּט שוין עטליכע מאל ענטפערען, און איצטער האָט ער זיך באַנוצט מיט דער מינוט, וואָס באַראַוו האָט איבערגעכאַפט דעם אַטעם.

— נו, יא, נו יא, טייערינקער. דאָס אַלץ האָב איך געזאָגט, — האָט דער דאַקטאָר זיך געאַיילט, אָבער ניט אינגאַנצען זיכער. — דאַסזעלבע שטרייך איך דאָך אונטער אויך איצטער. טייערער, מען מוז זיך דאָך צופאַסען. ווי קען מען אנדערש לעבען? אין יעדער פּראַפעסיע זיינען פאַראַן עפעס גליטשיגע זייטען. אַט, צום ביי שפּיעל, נעהמט כאַטש אונז, דאַקטוירים... איהר מיינט דאָך אוראי, אַז ביי אונז געהט זיך אַלץ גלאַט און דייטליך, אַזוי ווי אין ביי כעל? אָבער אויסער דער כירורגיע ווייסען מיר דאָך קיין איין זאך ניט אויף זיכער. מיר טראַכטען אויס נייע רפואות און נייע סיסטעמען, נאָר מיר פאַרגעסען אינגאַנצען, אַז פון טויזענד אַר גאַנזמען זיינען ניטאָ קיין צוויי, כאַטש אויף וויפיעל ניט אין עהנליך מיט זייער בלוט, מיט דער טעטיגקייט פון האַרצען, מיט די גע'ירש'ענטע באַדינגונגען, און דער טייוועל ווייס נאָך מיט וואָס! מיר האַבען זיך דערווייטערט פון דעם איינציגען טעראַפעטישען וועג, — פון דער מעדיצין פון חיות און מכשפים; מיר האַבען פאַרפלייצט די פאַרמאקאָפּיע מיט אַלערליי קאַקאָאינען, אַטראָפּין נען, פענאַצעטינען, נאָר מיר האַבען אויסגעלאָזען פון אויג, אַז אויב מען זאָל געבען אַ מענשען אַביסעל ריינע וואַסער און מען זאָל איהם גוט פאַרויכערען, אַז דאָס טרינקט ער אַ שטאַרקע רפואה. וועט דער פשוט'ער מענש געזונט ווערען. אין דער זעלבער צייט ווערען אין אונזער פּראַקטיקע ניינציג פון הונדערט פאַלען, געהאַל־פען נאָר מיט דער איין פאַרויכערונג, מיט'ן איינפלוס פון אונזער

פראפעסאנעלען פריסטערליכען שטעל. איהר וועט גלויבען? איינער א גוטער דאקטאר, און איז דערזעלבער צייט א קלוגער און ער ליכער מענש. האט זיך פאר מיר מודה געווען, אז די יעגער היילען זייערע הינט א סך ראציאנעלער, איידער מיר — מענשען. זיי האבן בען דארט איין מיטעל — שוועבעל בליטה, עס שארט ניט, אבער אפטמאל טרעפט, אז עס העלפט... טייערער, אפשר ניט קיין אַנדער גענעהם בילדעל? פונדעסטוועגען טוען מיר אלץ וואס מיר קען נען... אנדערש טאר מען ניט, טייערינקער: דאס לעבען פאדערט קאמפראמיסען... אז אנדערש מאל, כאטש מיט'ן אנשטעל פון אז אלטוויסענדען אווגור, אבער דו פארליכטערסט דאך פארט א מענשענ'ס יסורים. און א דאנק דערפאר אויך.

— יא, קאמפראמיסען זיינען קאמפראמיסען, — האט כאבן דאוו געענטפערט מיט א ביווען קול, — פונדעסטוועגען האט איהר היינט ארויסגעשליפט די ביין פון מארד ביים מאסאלער מויערער... — אה, ברודער'ל, וואס פאר א ווערט האט דא איין פאררייכער טער שארבען? באטראכט נאר, וויפיעל מילער ניט איהר עסען און וויפיעל הענט ניט איהר ארבייט! נאך אין אילאווואיסקי'ס געשיכטע פון רוסלאנד ווערט דערצעהלט, אז דער צאר בארזט האט געוואלט געפינען חן ביי די פאלקס-מאסען, האט ער אין די הונגער יאהרען אונטערגענומען צו בויען געזעלשאפטליכע געביידען. עפעס אין דעם זין... נעמט זשע און רעכענט אויס, וואס פאר א קאלאט-סאלע סומע פון נוצען ברענגט איהר...

ביי די לעצטע ווערטער האט באבראו'ן ווי אונטערגעהויבען פון בעט, און ער האט זיך פלינק אוועקגעזעצט און האט ארונטער-געלאזען פון בעט די נאקעטע פיס.

— נוצען? — האט ער א ווילדער אויסגעשרייען. — איהר רעדט צו מיר וועגען נוצען? איז אזא פאל, אויב שוין יא ברענגט גען חשבונות וועגען נוצען און שאדען, לאזט זשע מיר; איד וועל אייך ברענגען א קליינע סטאטיסטישע בלעטעל. — און ער האט אנגעהויבען מיט א נעמאסטענעם שארפען טאן אזוי, ווי ער וואלט גערעדט פון א בימה. — עס איז שוין באוואוסט פון לאנג, אז אין

די אייזען און אין די קויהלען מינען, אין די מעטאל־פאבריקען, און אין אלע גרויסע פאבריקען, ווערט פארקירצט דעם ארכייטער'ס לעי בען. כמעט אויף א גאנצען פערטעל. איך רייד שוין ניט פון די אומגליקס־פאלען ביי דער שווערער אוממעגליכער ארבייט. אייך, אלס א דאקטאר, איז באקאנט מעהר איידער מיר, וואס פאר א גרויסער פראצענט ליידען פון סיפיליס, שכרות, און פון דעם משונה'דיג ביטערען לעבען אין אַזעלכע פארשאַלטענע ביידלאַך און ערדישטיבלאך... וואָרט צו, דאקטאר, איידער איהר וועט מיר ענטפערען. דערמאָנט זיך, איהר האָט געזעהן אויף דער פאבריק א סך ארכייטער, וועלכע זיינען עלטער פון פערציג—פינף־אונדערציג יאהר? איך האב זיי זיכער נישט באַגעגענט. מיט אַנדערע ווערטער קומט אויס, אַז דער ארכייטער גיט אַוועק דעם אונטער־נעהמער זיינע דריי חדשים לעבען אין א יאהר, א וואך — אין א חודש, אדער, קירצער, זעקס שעה אין א טאג... איצטער הערט ווייטער... ביי אונז, אַרום די זעקס דאַמענע אויוועגס, זיינען פאַר־נומען אַרום א דרייסיג טויזענד מענשען — דעם צאַר באַריס'ען האָבען זיך אפילו ניט גע'חלומ'ט אַזעלכע ציפערען! דרייסיג טויזענד מענשען, וועלכע אַלע צוזאַמען, אַזוי צו זאַגען, פאַרברעני גען אין א מעת־לעת הונדערט און אַכציג טויזענד שעה פון זייער אייגענעם לעבען; דאָס הייסט, זיבען מיט א האַלבען טויזענד טעג, דאָס הייסט, סוף־כל־סוף, וויפיעל יאהר קומט דא אויס?

— אַרום צוואַנציג יאהר! — האָט דער דאקטאר נאָך א קור־צען שווייגען אונטערגעזאָגט.

— אַרום צוואַנציג יאהר אין א מעת־לעת! — האָט באַבראַוו אויסגעשריען. — צוויי מעת־לעת פרעסען אויף א גאַנצען מענשען. צום טייוועל זאָל דאָס געהן! איהר געדענקט פון דער ביבעל, ווי דארטען פלעגען עפעס אשורים אָדער מואבים ברענגען מענשליכע קרבנות פאַר זייערע געטער? אָבער אַט די קופערנע הערען, מולך און דגון, וואַלטען דאָך רויט געוואָרען פאַר חרפה און שאַנד פאַר יענע ציפערען, וואָס איך האָב אַקאַרשט געבראַכט... אַט אַזא אייגענאַרטיגע מאַטעמאַטיק איז באַבראַוו'ן ערשט

איצטער איינגעפאלען (ער, ווי א סך אנדערע זעהר פיהלענדע מענ-
שען, פלעגט געפינען נייע געדאנקען נאָר אין מיטען אַ געשפרעך).
פונדעסטוועגען האָט איהם אַליין און אויך גאַלדבערג'ען איבער-
ראַשט אַזאַ אַריגינעלער חשבון.

— צום טייוועל, איהר האָט מיר צוטומעלט! — האָט דער
דאָקטאר זיך אָפגערופען פונ'ם דיוואַן, — כאַטש די ציפערען קע-
נען זיין ניט ריכטיג...

— און אַיך איז באַוואוסט, — האָט באַבראַוו נאָך מיט מעהר
פייער גערעדט ווייטער, אַיך איז באַוואוסט אַן אנדער סטאַטיסטי-
שע טאַבעלע, מיט וועלכער איהר קענט, מיט אַ טייוועלשער פינקט
ליכטייט אויסרעכענען, מיט וויפיעל מענשליכע לעבענס וועט זיך
באַגעהן יעדער טראַט פאַראויס פון אַייער טייוועלשען רייטוואַ-
גען, — יעדע ערפינדונג פון עפעס אַן אומגעלומפערטען זייהער, דרע-
שער, אָדער רעלסעזווועגעלע? מען קען ניט זאָגען, אַייער ציווי-
ליזאַציע איז אַ גוטע, אויב מען קען איהרע פרוכט אויסרעכענען
מיט ציפערען, וואו איז דער פאַרם פון אַן איינס שמעחט אַ מאַשין,
און איז דער פאַרם פון אַ נול — אַ גאַנצע רייה פון מענשליכע לע-
בענס!

— הערט מיר אויס, טהייערינקער, — האָט דער דאָקטאר גע-
ענטפערט אַ צעטומעלטער פון באַבראַוו'ס היצינקייט, — אויב
אַזוי קומט אויס, נאָך אַייער מיינונג, אַן ס'איז בעסער מיר זאָלען
זיך צוריקקעהרען צו דער פאַרצייטיגער אַרבייט, אָדער וואָס? פאַר-
וואָס נעמט איהר כסדר די שוואַרצע זייטען? ניט קוקענדיג אויף
אַייער מאַטעמאַטיק, איז דאָך ביי אונז, אין דער פאַבריק, פאַראַן
אַ שולע און אַ קלויסטער און אַ גוטער האַספּיטאַל און אַ געזעל-
שאַפט פון קליינעם קרעדיט פאַר די אַרבייטער...

באַבראַוו איז אינגאַנצען אַרונטערגעשפרונגען פון בעט און האָט
גענומען לויפּען אַ באַרוועסער איבער'ן צימער.

— און דער האַספּיטאַל אַייערער, און די שולע, זיינען נאָר
נישט מיט גאַרנישט! אַ קינדערשע צאַצקע פאַר אַעלכע הומאַ-
ניסטען ווי איהר, — עפעס נאַכגעבען דער געזעלשאַפטליכער מיי-

נונג... אויב איהר ווילט, וועל איד אייד זאגען, ווי אזוי מיר קוקען
אויף דעם אין דער אמת'ן... איהר ווייסט וואס עס באדייט פיניש?
— פיניש? דאכט זיך, אז דאס האט עפעס א שייכות מיט
פערד, צי וואס? עפעס אזוינס אויפ'ן לויף-וועט?

— יא, אויפ'ן לויף-וועט. פיניש — רופט מען אז די לעצטע
הונדערט קלאפטער פאר'ן מיי-שטאנג. דער פערד דארף זיי דורכי-
לויפען מיט דער גרעסטער שנעלקייט; הינטער'ן שטאנג קען ער
אפילו פגרו. פיניש מיינט די העכסטע, מאקסימאלע אָנשטרענגונג
פון כחות, און, כדי אַרויסצוציהען פונ'ם פערד דעם פיניש, שמייסט
מען איהם ביו בלוט... איז אָט, אזוי זיינען מיר. און ווען דער
פיניש איז שוין אַרויסגעצויגען און די קליאטשע איז געפאלען מיט
א צובראכענעם רוקען און מיט צע'הרג'עטע פיס — איז צום טוי-
וועל מיט איהר, זי טויג שוין מעהר אויף גארנישט ניט! אָט
געהט יעמאלט טרייסטען די געפאלענע קליאטשע אויפ'ן פיניש,
מיט אייערע שולען און מיט אייערע האספיטאלען... דאקטאר,
איהר האט ווען עס איז געזעהן די גוס און די רעלסען אַרבייט?
אויב איהר האט געזעהן, דארפט איהר וויסען, אז אזא אַרבייט פאַר-
דערט א שרעקליכע קראפט פון די נערווען, שטאַלענע מוסקלען
און פלינקייט פון א צירקיאַרטיסט... איהר דארפט וויסען, אז
עטליכע מאל א טאג מיינט יעדער מייסטער אויס די טויט-גע-
פאָהר נאר א דאָנק זיין מערקווירדיגען וואַכזאַמען שכל... און
איהר ווילט וויסען וויפיעל באַקומט אזא אַרבייטער פאַר זיין אַר-
בייט?

— פונדעסטוועגען, כל זמן עס שטעהט די פאבריק, איז די
אַרבייט פון דעם אַרבייטער פאַרויכערט, — האָט גאַלדבערג אָן
איינגעשפּאַרטער געזאָגט.

— דאָקטאר, רעדט ניט קיין נאַאיווע זאָכען! — האָט באַב-
ראָוו אויסגעשריען זעצענדיג זיך אויף דער ראַהם פון פענסטער. —
איצטער איז דער אַרבייטער, מעהר ווי ווען עס איז, אַפּהענגיג פון
דער נאַכפּראָגע אויף די מערק, פון דער ספּעקולאַציע אויף די בער-

זען און פון פארשיידענע הינטערקוליסען-אינטריגעס. יעדע ריע זינגע אונטערנעהמונג. איידער נאך עס געהט אָוועק, קאָן אַנצעהלען אַ דריי אַדער אַ פיער מתיס־פּאַטראָנען. אייד איז באַוואוסט, ווי אזוי עס האָט זיך געגרינדעט אונזער געזעלשאַפֿט? אַ קליינע קאַמפּאַניע קאַפיטאַליסטען האַבען זי געגרינדעט מיט מזומן געלט. פּריהער האָט מען גערעכענט מאַכען דעם געשעפט אויף אַ קליינעם מאַסשטאַב. אַבער אַ גאַנצע באַנדע אינושעניערען, דירעקטאָרען און ליפּעראַנטען האַבען פאַרשווענדט דעם קאַפיטאַל אזוי גיך, אַז די אונטערנעהמער האַבען אפילו קיין צייט ניט געהאַט זיך אַרומ צוקוקען. מען האָט אויפגעבויט ריעזיגע געביידען, וועלכע האַבען זיך שפּעטער אַרויסגעוויזען, אַז זיי טויגען ניט... די קאַפיטאַלע געביידען זיינען אָוועק, ווי מען זאָגט ביי אונז, אויף פלייש, דאָס הייסט, מען האָט זיי צוריסען מיט דינאַמיט. און שפּעטער, ווען די אונטערנעהמונג האָט אַנגעהויבען אַריינטראָגען צעהן פּראָצענט אויפ'ן רובּעל, ערשט יעמאַלט האָט מען זיך געכאַפּט, אַז דאָס גאַנצע געזינטעל האָט געאַרבייט מיט אַ סיסטעם, וואָס איז געווען נאָך פון פּריהער פאַרטראַכט, און אַז פאַר איהר נידערטרעכטיגער אַרבייט, האָט זי באַקומען געהאַלט פון אַ צווייטער, פון אַ רייכערער און פון אַ מעהר געשיקטער קאַמפּאַניע. איצטער געהט דאָס גע־שעפט אויף אַ סך אַ גרעסערען מאַסשטאַב; נאָר מיר איז גוט באַ־קאַנט, אַז ביים באַנקראַט פּונ'ם ערשטען האַבען די אַכט הונדערט אַרבייטער ניט באַקומען זייער געהאַלט פאַר צוויי חדשים. אַט האָט איהר אַ פאַרזיכערטע אַרבייט! זאַלען נאָר די אַקציעס פאַלען אויף דער בערזע, אזוי וועט זיך דאָס תּיכּף אַפּרופּען אויף דעם אַר־בייטער'ס לויין. און איד מייז אַז איהר ווייסט זעהר גוט ווי אזוי עס הויבען זיך און פאַלען די אַקציעס אויף דער בערזע! איד דאַרף נאָר קומען אין פעטערבורג און אַ שעפּטשע טאן דעם מעקלעך, אַז אַט, זעהסטו, איד וויל פאַרקויפּען אַקציעס אויף אַ דריי הונדערט טויזענד, „אַבער, למען השם, צווישען אונז זאָל עס בליבען, איד וועל שוין בעסער זעהן באַצאַהלען איד אַ גוטען קורטאַזש, אַבער, איהר זאַלט שווייגען..." דערנאָך אַ שעפּטשע טאן דאָס זעלבע

א צווייטע און א דריטע מעקלער, אין דער שטיל, און די אקציעס וועלען תיכף פאלען אויף עטליכע צעהנדליג רובעל... און וואס גרעסער דער סעקרעט איז, אלץ געשווינדער און זיכערער וועלען פאלען די אקציעס... א גוטע פארזיכערונג!

מיט א שטארקער באוועגונג פון דער האנט האט באבראוו מיט אמאל פונאנדערנגעפענט דאס פענסטער. אין צימער האט זיך אריינגעריסען די קאלטע לופט.

— גיט א קוק, גיט א קוק אהער, דאקטאר, — האט אנדרעי איליטש א געשריי געטאן, און האט באוויזען מיט'ן פינגער אין דער ווענדונג פון דער פאבריק.

גאלדבערג האט זיך אויפגעהויבען אויפ'ן עלענבויען און האט אריינגעקוקט מיט די אויגען אין דער נאכטיגער פינסטערניש, וואס האט ארויסגעקוקט פון פענסטער. איבער'ן גאנצען ריזיגען שטח וואס איז געלעגען צושפרייט אין דער ווייט, האבען זיך גערויטעלט און א צאהל פונאנדערנגעווארפענע בערג פון צעגליהטען קאלד און אויף זייערע שפיצען האבען אלע וויילע אויפגעפלאמט בלויליכע און גרינע פייערען... דאס האבען געברענט די קאלד-אוייווענס.*

איבער דער פאבריק איז געשטאנען א גרויסער, רויטער, זיך וויגענדיגער פלאם. אויף זיין בלוטיגען גרונט האבען זיך שלאנק און דייטליך געמאלען די טונקלע שפיצען פון די הויכע קוימענס, בעת די אונטערשטע טיילען זייערע האבען זיך צעשוואמען אין דעם גרויען נעבעל, וואס איז געגאנגען פון דער ערד. די אויפגעפענטע מילער פון אט די ריעזען האבען נאכאנאנד ארויסגעלאזען געדיכטע קנולען רויך, וועלכע האבען זיך צונויפגעמישט אין איין כאאטישען וואלקען, וואס איז לאנגזאם געקראכען צום מורח, א וואלקען — ערטרווייז

* די קאלד-אוייווענס ווערען געמאכט אויף אזא אופן: מען לייגט צוזאמען פון קאלדשטיינער א בארג, די הויך פון א מענשען, און מען ברענט עס פונאנדער מיט האלץ אדער מיט שטיין-קוילען. דער בארג ברענט זיך פונאנדער אין א וואך צייט, ביז וואנען פון די קאלדשטיינער ווערט גיט פארלאשענער קאלד.

ווייס, ווי שטיקער וואטע, ערטערווייז שמוציג-גרוי און ערטער-ווייז געלבלאך ווי דער קאליר פון אייזער-ראסט. איבער די דינע, לאנגע רויך-אפווענדער האבען געפלאטערט און געוואקעלט זיך, גרויסע שטורקאצען העלע סנאפעס ברענענדיגען גאז. פון זייער אומרוהיגען אפשיין האט דער רויך וואלקען וואס איז געהאנגען איבער דער פאבריק, געצונדען זיך און געלאשען זיך, און האט אויס-געזעהן שרעקליך און משונה'דיג. פון צייט צו צייט, ווען פונ'ם הילכיגען קלאנג פון דעם סיגנאל האמער, פלעגט זיך ארונטערלאזען די דעק פון דעם דאמענעס אויווען, האט זיך פון זיין עפענונג, ווי פון א מויל, ארויסגעריסען מיט א רעווען, ווי פון א ווייטען דונער, א גאנצע שטורעם פון פלאם און רויך ביו צום הימעל. יעמאלט איז די גאנצע פאבריק, אויף עטליכע רגע'ס, שארף און שרעקליך ארויסגעטראמען פון דער פינסטער, און די ענגע רייה פון די שוואר-צע, קיילעכדיגע קאופערס, האבען אויסגעזעהן ווי די טורעמס פון א לענגערערען אייזערנעם שלאס. די פייערען פון די קאקסענע אויווענס האבען זיך געצויגען אין לאנגע, גראדע רייען. אפטמאל פלעגט איינער פון זיי פלוצלונג אויפפלאמען און פונאדערברענען זיך ווי א גרויס רויט אויג. די עלעקטרישע פייערען האבען צוגעדעבען דעם פורפורנעם ליכט פון צעגליהטע אייזען, זייער בלוילי-כען, טויטען שיי... א קלאפען און א גערודער פון אייזען, האט זיך פון דארטען כסדר געטראגען.

פונ'ם פלאם פון די פאבריק-פייערען, האט אין דער פינסטער באבראו'ס געזיכט אנגענומען א בייזען קופערנעם אויסזעהן; אין זיינע אויגען האבען געגלאנצט העלע, רויטע פלעקען, זיינע צע-שויבערטע האר זיינען אהן אן ארדנונג ארונטערגעפאלען אויפ'ן שטערען, און זיין קול האט געקלונגען הילכיג און צארנדיג:

— אט איז דער מולך, וואס פאדער'ט ווארעם מענשליך בלוט! — האט באבראו געשריען, ארויסשטרעקענדיג פונ'ם פענס-טער זיין דינע האנט. א, פארשטעהט זיך, אז דא איז דער פרא-גרעס, די ארבייט פון דער מאשיין, דער ערפאלג פון דער קולטור... גיט נאר א טראכט, אין גאט'ס ווילען, — צוואנציג יאהר פון מענש-

ליבען לעבען אין אַ מעת-לעת!... איד שווער פאַר אַיך, אז עס
טרעפען מינוטען, ווען איד פיהל זיך פאַר אַ מערדער!...
— גאַטעניו! ער איז משוגע! — האָט דער דאַקטאָר אַ טראַכט
געטאַן, דערפיהלענדיג ווי איבער זיין רוקען געהט דורך אַ סקרוד,
און ער האָט גענומען באַרוהיגען באַבראַוו'ן.
— טייערער מיינער, אַנדערע איליטש, הערט שוין אויף, מײן
ליעבער, נו, וואָס דאַרף מען זיך צוליעב נאַרישקייטען אויפּרעגען.
געהט נאַר, דאַס פענסטער איז אָפּע און אין דרויסען איז פייכט...
לייגט זיך בעסער צו, און איד וועל אַיך געבען אַ ביסעל בראָם. —
אַ מאַניאַק, אַז אמת'ער מאַניאַק, — האָט ער געטראַכט און איז דער-
זעלבער צייט האָט איהם אַרומגעכאַפּט אַ רחמנות און אַ שרעק.
באַבראַוו האָט זיך קוים געוועהרט, אָפּגעשוואַכט פון דער
אַקאַרשט פאַרגאַנגענער אויפּרעגונג. נאַר ווען ער האָט זיך געלעגט
אין בעט האָט ער פּלוצלונג אויסגעבראַכען אין אַ היסטערישען גע-
וויז. און לאַנג איז דער דאַקטאָר אַרום איהם געזעסען, האָט איהם
ווי אַ קינד געגלעט איבער'ן קאַפּ, און האָט צו איהם גערעדט די ער-
שטע צערמליכע, באַרוהיגענדיגע ווערטער, וואָס זיינען איהם נאַר
אַיינגעפאַלען.

6

אויפ'ן אַנדערען טאַג איז פאַרגעקומען די פייערליכע באַגעגע-
ניש פון וואַסילי טערענטיעוויטש קוואַשנין, אויף דער סטאַנציע
איוואַנקאַוואַ. די גאַנצע פאַבריקפאַרוואַלטונג איז שוין עלף אַזוי-
גער דאַרטען געווען. דאַכט זיך, אַז קיינער האָט זיך דאַרטען ניט
געפיהלט רוהיג. דער דירעקטאָר, סערגעי וואַליאַנאַוויטש שעל-
קאוויקאָו האָט געטרונקען אַ גלאַז נאַד אַ גלאַז זעלצער וואַסער,
האָט אַלע וויילע אַרויסגעשלעפט דעם זייגער, און איידער ער האָט
נאַד צייט געהאַט אַ קוק צו טאָן אויפ'ן ציפּערבלאַט, האָט ער איהם
שוין תיכּה מעכאַניש צוריק באַהאַלטען אין טאַש. אָט די צע-
שטרייטע באַוועגונג נאַר האָט אַרויסגערופּען זיין אומרוהיגקייט.
נאַר דעם דירעקטאָר'ס זיכערער און אויסגעצערטעלטער פנים פון

א געזעלשאפטליכעו מענשעו איז פארבליבעו רוהיג. עס האבעו נאר איינצעלנע מענשעו געוואוסט, אז שעלקאוויניקאווי איז דער דירעקטאר איבער די אנגעהויבענע געביידעו נאר אפיציעל, אויפ'ן פאפיער, אזוי צו זאגען. איז דער אמת'עו האט מיט די אלע געשעפ'טעו גערעהט דער בעלגישער אינזשעניער אנדרעא, א האלבער פאליצק און א האלבער שווער נאר זיין נאציאנאליטעט, וועמעס ראלע אויף דער פאבריק עס האבעו די ניט-אויסדערוועהלטע בשום אופן ניט געקאנט פארשטעהן. די קאבינעטעו פון די ביידע די רעקטארעו האבעו זיך געפונעו איינער ארום דעם אנדערעו און פאראייניגט דורך א טיר. שעלקאוויניקאווי האט אויף קיין איין וויכטיגעו פאפיר ניט געוואגט ארויפצולייגען א רעזאלוציע, ער זאל זיך ניט רעכענען מיט א באשטימטעו צייכען וואס אנדרעא'ס האנט האט געמאכט מיט א בלייפעדער, ערגעץ אויף א ברעג פונ'ם פאפיר. איז אז אויסערגעוועהנליכעו צופאל, ווען עס איז אוממעגל'יך געווען צו באראטען זיך, פלעגט שעלקאוויניקאווי אויסקוקען פאר זארגט, און פלעגט ענטפערען יעדעו איז א נאכלעטיגעו טאן:

— אנטשולדיגט מיר... איד קען אייד בשום אופן ניט שענקען אפילו קיין איין מינוט... איד בין פארנומען ביז'ן האלז... זייט אזוי גוט און ערקלעהרט אייער זאך דעם הער אנדרעא, און ער וועט שוין שפעטער מיר דאס איבערגעבען דורך א באזונדערער שריפט.

אנדערעא'ס פארדינסטעו ביי דער פארוואלטונג זיינען געווען אהו א צאהל. פון זיין קאפ האט עס געשטאמט דער געניאלער שווינדלערישער פראיעקט, צו מאכען א תל פון דער ערשטער קאמר פאניע אונטערנעהמער, און זיין פעסטע פארבארגענע האנט האט עס דערפיהרט די אינטריגע ביז'ן סוף. זיינע פראיעקטעו, וועלכע האבעו זיך אויסגעצייכענט מיט זייער מערקווירדיגער פשוט'קייט און גאנצקייט, האבעו זיך אין דער זעלבער צייט גערעכענט פאר דאס לעצטע ווארט פון דער בערגפארביקאציאנס-וויסענשאפט. ער האט געקאנט אלע איראפעאישע שפראכעו, און — א זעלטענע ערשיינונג צווישען אינזשעניערעו — וואס אויסער זיין אייגענער

ספעציאליטעט האט ער נאך באהערשט א פארשיידענארטיגען וויסען.

פון אלע מענשען, וואס האבען זיך פארוואמעלט אויף דער סטאנציע, איז ער געווען דער איינאיינציגער מענש, מיט זיין שווינדזיכטיגער פיגור און מיט'ן געזיכט פון אן אלטער מאלפע, וואס איז ווי פארבליבען רוהיג. ער איז געקומען צופאהרען צום וואקזאל שפעטער פון אלעמען, און איצטער איז ער לאנגזאם ארומ געגאנגען היז און צוריק איבער דער פלאטפארם, די הענט ביז די עלענכויגענס פארשטופט אין די קעשענעס פון די ברייטע, ארונטערהענגענדע הויזען, און האט געקויט זייט אייביגען ציגאר. זיינע ליכטיגע אויגען, הינטער וועלכע עס האט ארויסגעקוקט א גרויסער שכל פון א געלערענטען און א שטארקער ווילען פון אן אוואנטוריסט, האבען ווי אלע מאל, רוהיג און גלייכגילטיג געקוקט פון אונטער זיינע געשוואלענע, מיעדע אויגען-דעקלאך.

דאס, וואס זינעקאס'ס הויזגעזינט איז געקומען, האט קיינעם ניט איבערראשט. אלע זיינען עפעס געוואוינט געווען צו רעכענען זיי, פאר עפעס א זעלסטפערשטענדליכען טייל פונ'ם פאבריק לע-בען. די מיידלאך האבען מיט זיך אריינגעטראגען אינ'ם טונקעלען זאל פון דער סטאנציע, וואו עס איז געווען קאלט און אומעטיג, זייער אנגעצויגענע פרעהליכקייט און זייער אומנאטירליכען געלעכטער. עס האבען זיי ארומגערינגעלט די יונגע אינושעניערען, מיעדע פונ'ם לאנגען ווארטען, און די מיידלאך האבען בא'לד אנגע-נומען זייער געוועהנליכע פארטידיגונגס-פאזיציע און האבען רעכטס און לינקס גענומען ווארפען זייערע ליעבע, נאך פון לאנג שוין דערעסענע נאאיוויטעטען. צווישען איהרע טומלענדיגע טעכ-טער האט אנגא אפאנאסעיעוונא אויסגעזעהן ווי א קלייניקע, טר מעלדיגע, באוועגליכע, אומרוהיגע קוואטשקע.

באבראו — א מיעדער, כמעט א קראנקער נאך זיין נעכטיגער אויפרעגונג, איז איינזאם געזעסען אין א ווינקעל פונ'ם זאל, און האט זעהר פיעל גערויכערט. ווען זינעקאס'ס הויזגעזינט איז אריינגעקומען און מיט א הילכטיגען צווישטשערען ארומגעזעצט זיך

ער האט ניט דערענדיגט... זיין אַנגעשטראַמטער מוט איז פּלוצלונג פאַרשוואַונדען.

— אז איהר... וואָס איז? — האָט נינאָ איבערגעפרעגט מיט אַ געמאַכטער גלייכגילטיגקייט. אַבער פּלוצלונג, אַנטסקענען איהר אייגענעם ווילען האָט איהר קול אַ ציטער געטאָן. און זי האָט אַרונטערגעלאָזען די אויגען צו דער ערד. זי האָט געוואָרט אויף אַ ליעבעס־ערקלעהרונג, וועלכע רעגט אַלע מאָל אַזוי שטאַרק און אַנגענעהם די יונגע מיידלאַך, אַלץ איינס, צי עס ענטפערט זייער האַרץ מיט געגען־ליעבע, אָדער ניט. איהרע באַקען זיינען לייכט בלייד געוואָרען.

— ניט איצטער... שפעטער ווען עס איז, — האָט זיך באַבראַוו צעטומעלט. — ווען עס איז, ביי אַנדערע אומשטענדען, וועל איד אַיך דאָס זאָגען... איד בעט אַיך, ניט איצטער, — האָט ער צו געגעבען מיט געבעט.

— נו, גוט. אַבער זאָגט מיר, וואָרום זשע זייט איהר ברונג געוואָרען?

— דערפאַר, וואָס נאָר די עטליכע גליקליכע מינוטען בין איד אַריינגעקומען אין עס־צימער אין אַזאָ, — נו, ווי זאָל איד דאָס זאָגן, — אין אַזאָ ריהרענדיגען צושטאַנד... און ווען איד בין אַריינגעקומען...

— האָט אַיך אומאַנגענעהם איבערראַשט דער געשפרעך וועגען קוואַשנינ'ען? — האָט זיך נינאָ אַנגעשטויסען מיט יענעם אינס־טינקטיווען פאַרשטאַנד, וועלכער באַלויכט אַמאָל אפילו די גאַנץ פשוט'ע פרויען. — יא? איד האָב געטראַפען? — זי האָט זיך צו איהם אַ קעהר געטאָן און האָט איהם ווידער אַרומגעהילט מיט אַ טיפען, צערטליכען בליק. — נו, זאָגט אַפּענהערציג. איהר טאַרט גאַרנישט פאַרבאָרגען פון אַייער פריינד.

אַנומעלט, מיט אַ דריי אָדער פיער חדשים צוריק, ווען זיי האָבען זיך געשיפט איבער'ן טייד צוזאַמען מיט אַ גרויסער געזעלשאַפט, האָט נינאָ, אַן אויפגערעגטע און אַ צערטליכע פון דער שעהנער, וואַרימער זומערדיגער נאַכט, פאַרגלעגט באַבראַוו'ן איהר

אייביגע פריינדשאפט. ער האט עם אויפגענומען זעהר ערנסט און אין משך פון א גאנצער וואך, האט ער איהר אנגערופען זיין פריינד, און זי איהם אויך. און, ווען זי האט צו איהם געזאגט דייטליך און לאנגזאם מיט איהר שטענדיגען, מיעדען אַניסזעהן: „מײן פריינד“, האבען אט די צוויי קורציקע ווערטער געמאכט קלאפען זיין הארץ פעסט און זיס. איצטער האט ער זיך דערמאנט אויף אט דעם שפאס, און ער האט געענטפערט מיט א זיפץ:

— גוט, „מײן פריינד“, איד וועל איך זאגען דעם אמת, כאטש מיר איז דאס א ביסעל שווער. אין דער באציהונג צו איך, געפינ איך זיך שטענדיג אין עפעס א צוויידייטיגער, פיינליכער לאגע. עם טרעפען מינוטען אין אונזערע געשפרעכען, ווען מיט איין ווארט, מיט איין באוועגונג, אפילו מיט איין בליק, מאכט איהר מיר פלוצלונג אזוי גליקליך!... אד, קען מען דען אזעלכע געפיהר לען איבערגעבען אין ווערטער... זאגט מיר נאר, איהר האט עם באמערקט?

— איד האב דאס באמערקט, — האט זי זיך אפגערופען כמעט שעפטשענדיג און מיט א פארשיימען ציטער פון די ברעמען האט זי אַרונטערגעלאזען די אויגען.

— און דערנאך... דערנאך, מײן פריינד, טאקע באַלד, פאַר מײנע אויגען האט איהר זיך פאַרוואַנדעלט אין אַ פראווינציעלער, לופטיגער פרייליך, מיט פראזען פון שאַבלאַנעם מײן און מיט עפעס אַן אויסגעלערענטער מאַנירליכקייט אין אַלע אייערע האַנדלונגען... זײט אויף מיר ניט בײז פאַר מײן אַפענהאַרציגקײט... אַז מײך וואַלט עם אַזוי שרעקליך ניט געמאַמערט, וואַלט איד פון דעם ניט גערעדט.

— איד האב דאס אויך באמערקט...

— גו, זעהט איהר דאך... איד בין דאך אַלע מאַל געווען זײ כער, אַז איהר האט אַ גוטע, צאַרטע און פיהלענדיגע נשמה. וואָ דום זשע ווילט איהר ניט זיין שטענדיג אַזאַ, ווי איצטער?
זי האט זיך ווידער א קעהר געמאָן צו באַבראַוו'ן, און האט אפילו געמאכט מיט דער האנט אַזאַ באוועגונג, ווי זי וואלט ווע-

לען אנריהרען זיין האנט. זיי זיינען אין דער צייט אַרומגעגאַנגען
 הין און צוריק איבער דעם פרייען ברעג פון דער פלאַטפארם.
 — איהר האט מיר קיינמאל ניט געוואלט פאַרשטעהן, אַנדערע
 איליטש, — האָט זי געזאָגט מיט פאַרוואורף. — איהר זייט אַ נער
 וועזער און אומגעדולדיגער מענש. איהר פאַרגרעסערט אַלץ, וואָס
 אין מיר איז פאַראַן גוטס, דערפאַר אָבער זייט איהר מיר ניט
 מוחל, וואָס איד קען דאָד ניט זיין קיין אַנדערע אין דער סביבה,
 אין וועלכער איד לעב. דאָס וואָלט דאָד געווען קאַמיש, דאָס וואָלט
 דאָד אַריינגעטראָגען אונאייניגקייט אין אונזער הויז. איד בין צו
 שוואַך, און, דעם אמת זאָגענדיג, אַ צופיעל לייכטזיניגע פרייליין,
 צו פיהרען אַ קאַמף אפילו פאַר מיין זעלבסטמענדיגקייט. איד
 געה אַהין, וואוּהין אַלע געהען; איד קוק אויף זאָכען און איד
 משפט וועגען זיי, אַזוי ווי אַלע. מיינט אָבער ניט, אַז איד אַנט
 ערקען ניט מיין לייכטזין... נאָר מיט אַנדערע פיהל איד ניט די
 שווערקייט פון דעם, און מיט אַייד... מיט אַייד פאַרליר איד יעדע
 מאָס, דערפאַר... — זי האָט זיך אָפגעשטעלט אויף אַ ווילע — נו,
 ס'איז אַלץ איינס... דערפאַר, וואָס איהר זייט נאָר אַן אַנדער מענש.
 דערפאַר, וואָס אַזאַ מענשען ווי איהר, האָב איד נאָר קיינמאל אין
 מיין לעבען ניט באַגעגענט.

איהר האָט זיך געדאַכט, אַז זי רעדט פונ'ם האַרצען. די פרישע
 הערבסטיגע לופט, דער טומעל פון וואַקזאַל, דער באַוואוסטזיין פון
 אייגענער שעהנקייט און דער פאַרגעניגען צו פיהלען באַבראַוו'ס
 פאַרליעבטען בליק, דאָס אַלץ האָט זי עלעקטריזירט בין יענעם צו
 שטאַנד, אין וועלכען היסטערישע נאַטורען הויבען אַן לייגען אַזוי
 באַגייסטערט, אַזוי פאַרכאַפט, אַז זיי באַמערקען דאָס אַלץ ניט. זי
 האָט געהאַט אַ פאַרגעניגען פון זיך אַלץ, אין דער נייער ראַלע פון
 אַ מיידעל, וואָס גאַרט נאָר אינטעליגענטער סימפאַטיע, און דער
 פאַר האָט זי געפיהלט די נויטיגקייט צו ריידען צו באַבראַוו'ן גוטע
 רייד.

— איד ווייס, אַז איהר האָלט מיר פאַר אַ קאַקעטין... איד בעט
 אַייד, פאַרטיידיגט זיך ניט... און איד בין איינשטימיג, איד גיב

די מעגליכקייט אזוי צו טראכטען... צום ביישפיעל, איד לאך און איד פלוידער אפט מיט מילער'ן. אבער ווען איהר וואלט וויסען, ווי מיר שטויסט אפ אט דער הילצערנער מלאך! אדער די אנדערע צוויי סטודענטען... א שעהנער מאנספערשויזן איז שוין ניט שעהן דערמיט אליין, וואס ער איז שטענדיג פארנומען מיט זיין אייגענער שעהנקייט... איהר וועט מיר גלויבען, כאטש עס קען זיין, אז דאס איז מארנע, אבער מיר זיינען אלע מאל געפעלען געווען די ניט-שעהנע מענער...

ביי די נאאיווע אומשולדיגע ווערטער איהרע, וואס זי האט ארויסגערעדט מיט'ן צערטליכסטען טאן, האט באבראוו א זיפז גע-טאן. אך! ער האט שוין פון פרויען ליפען ניט איינמאל געהערט די ביינע טרייסט, וועלכע פרויען זאגען קיינמאל ניט אפ זייערע ניט-שעהנע פארעהרער.

— הייסט עס, אז איד קען אויך האפען צו פארדינען וועד-ניט איז אייער סימפאטיע? — האט ער א פרעג געטאן אין א שפאסי-גען טאן, איז וועלכען עס האט דאך דורכגעקלונגען א ביטערער שמייכל איבער זיך אליין.

נינא האט זיך באלד געכאפט.

— נו אט, איהר זעהט א וועלכער איהר זייט. מיט אייך טאך מען ניט ריידען... ווארום זוכט איהר פאר זיך קאמפלימענטען, מיין ליעבער הער? ס'איז מיאוס!

זי אליין האט זיך אויך אביסעל פארשעמט פאר זיך אליין און, כדי איבערצובייטען דעם געשפרעד, האט זי א פרעג געטאן מיט א שטימפערישען באפעל:

— נו, און וואס האט איהר זיך געקליבען צו זאגען מיר ביי אנדערע אומשטענדען? שוין זאלט איהר מיר דאס זאגען!

— איד ווייס ניט... איד געדענק ניט... — האט זיך באבראוו אז אפגעקיהלטער פארלארען.

— איד וועל אייך דערמאנען, מיין איינגעהאלטענער פריינד, — איהר האט אנגעהויבען ריידען וועגען נעכטיגען אווענד, דערנאך ווע-גען עפעס גליקליכע רגע'ס. דערנאך האט איהר געזאגט, אז איד האב

שוין געוויס באמערקט פון לאנג... אבער וואס? — דאס האט איהר ניט געזאגט... איהר זאלט עס מיר גלייך טאקע זאגען. איד פארער דאס ביי איד, איהר הערט!...

זי האט אויף איהם געקוקט און אין איהרע אויגען האט גע- שיינט א שמיכעל, — א פארשייטער, צוזאגענדיגער און צערטלי- כער.

זיין הארץ איז זיך זיס פארגאנגען און ער האט ווידער דער- פיהלט דעם שטראם פון פריהערדיגען מוט. „זי ווייס, זי וויל אלץ, אז איד זאל ריידען“, — האט ער געטראכט, אָננעהמענדיג זיך מיט מוט.

זיי האבען זיך אָפגעשטעלט נאָהענט ביים ברעג פון דער פלאַטפארם, וואו קיינער פון דעם פובליקום איז ניט געווען. זיי זיי- נען ביידע געווען אויפגערעגט. נינא האָט געוואָרט אויף אַן ענט- פער. אַ פריידיגע פון דעם שאַרפען שפיל וואָס זי האָט אָנגעהויבען. און באַראַוו האָט געזוכט ווערטער, האָט שווער געאַטעמט און איז געווען נערווען. נאָר איז דער זעלבער צייט האָבען זיך דער- הערט שאַרפע קלאַנגען פון די סיגנאַלען און אויף דער סטאַנציע האָט זיך אויפגעהויבען א גערודער.

— הערט איהר, איד וואָרט... — האָט נינא אַ שעפטשע גע- טאן און איז פלינק אָפגעטראַטען פון באַראַוו'ן. — פאַר מיר איז דאָס אַ סך וויכטיגער, ווי איהר דענקט...

פון דעם האַלבירונדען אויסבויג ביים וואַקזאַל, איז דער קוריער- צוג אַרויסגעשפרונגען, פאַרהילט איז שוואַרצען רויך. אין עטליכע רגע'ס, רודערענדיג איבער די רעלסען, האָט ער לייכט און געשווינד אַיינגעהאַלטען זיין לויף און האָט זיך אָפגעשטעלט ביי דער פלאַט- פארם... ביים סוף פונ'ם צוג איז געווען צוגעקייט אַ לאַנגער ספּע- ציעלער וואַגאַן, אַ גלאַנצייגער פון פרישע בלויע פאַרב, צו וועל- כען אַלעמענס אויגען האָבען זיך געווענדט. די קאַנדוקטאָרען האָבען זיך צושראַקענע אַ וואַרף געטאָן עפענען די טיר פון וואַגאַן; באַלד איז פון דער טיר אַרויסגעשפרונגען און מיט אַ גערויש זיך פונאַנדערגעעפענט אַ צענויפגעלעגטער לייטער. דער הויפט פון

דער סטאַנציע, אַ רויטער פון אויפֿרענונג און פון אַרומלויפֿען, האָט מיט אַ צושראַקענעם געזיכט אונטערגעיאָגט די אַרבייטער מיט'ן אַפֿקייטען דעם לעצטען וואָגאַל. קוואַשנין איז געווען איינער פון די הויפּט־אַקציאָנערען פון דער נ'ער אַייזענבאַהן, און פלעגט אַרומ־פאַהרען איבער איהרע ליניען מיט אַזאַ כבוד, וואָס אַפילו די הויפּט־פאַרוואַלטער פון דער אַייזענבאַהן האָבען ניט באַקומען.

איז וואָגאַל זיינען אַריינגעגאַנגען נאָר שעלֿקאַווניקאַוו, אַנדראַע און נאָר צוויי אַנגעזעהענע אינושעניערען, — בעלגער. קוואַשנין איז געזעסען אין אַ לעהנשטול, אויסציהענדיג זיינע ריעזיגע פיס און אַרויסשפאַרענדיג זיין גרויסען בויך. ער האָט געטראָגען אַ קיילעכריגען ווייכען הוט און פון אונטער די ראַנדען האָבען אַרויס־געשיינט פיערדיגע האָר; זיין געזיכט, ראַזירט ווי ביי אַן אַקטיאָר, מיט אַראַפּהענגענדיגע באַקען און מיט אַ דרייגאַרענדיגען גוידער און אין גאַנצען פאַרשאַטען מיט גרויסע זומער־שפּרענקלאַד, האָט אויסגעזעהן פאַרשלאַפען און אומצופּרידען; זיינע ליפּען האָבען זיך צוזאַמענגעצויגען אין אַ פאַראַכטענדיגער זויערער גרימאַסע. ווען ער האָט דערזעהן די אינושעניערען, האָט ער זיך מיט אַנשטרענגונג אויפֿגעהויבען.

— גאַט־העלף אַיך אַלעמען, — האָט ער געזאָגט מיט אַ פּע־טען באַס און האָט נאָך דער רייה אַלעמען כּבּוד'יג אויסגעצויגן גען זיין גרויסע, געשוואַלענע האַנט... נו, וואָס הערט זיך עפעס ביי אַיך אויף דער פאַבריק?

שעלֿקאַווניקאַוו האָט גענומען אַפּגעבען אין אַ געשעפּטליכער שפּראַך זיין באַריכט. אויף דער פאַבריק איז אַלץ אין אַרדנונג. מען וואַרט נאָר אויף וואַסילי טערענטיעוויטש'עס קומען, אַז אין זיין אַנוועזנהייט זאַל מען לאַזען געהן דעם דאַמענעס אויווען און אַנהויבען די אַרבייט פון די נייע געביידען... די אַרבייטער און די מייסטער האָט מען געדונגען אויף גוטע מקהים. דער שטראַם פון באַשטעלונגען איז אַזוי גרויס, אַז עס טויזיכט וואָס גיי כּער אַנצוהויבען אַרבייטען.

קוואַשנין האָט געהערט, האָט אַפּגעקערט דאָס געזיכט צום

פענסטער און האט צושטרייט נעקוקט אויפ'ן עולם, וואס האט זיך צונויפגעקליבען ארום זיין וואגאן. א חוץ מיעדקייט און עקעל, האט זיין געזיכט גארנישט אויסגעדריקט. פלוצלונג האט ער איבערגעריסען דעם דירעקטאר מיט אן אומד ערווארטעטער פראגע.

— ע... ה...הערט... ווער איז דאס מיידעלע?

שעלקאוויניקאוו האט ארויסגעקוקט פון פענסטער.

— נו, אט יענע... מיט'ן געלען פערער אויפ'ן הוט, — האט קוואשנין אומגעדולדיג באוויזען מיט'ן פינגער.
— אד, יענע? — האט דער דירעקטאר אויפגעפלאטערט און האט זיך צוגענויגט צו קוואשנין'ס אויער און האט בסוד א שעפטשע געטאן אויף פראנצויזיש:

— דאס איז די טאכטער פון אונזער אויפזעהער איבער די מא' גאזינען. זינענקא איז זיין נאמען.

קוואשנין האט שווער א מאד געטאן מיט'ן קאפ. שעלקאוויניקאוו האט זיך ווידער גענומען פאר'ן באריכט, נאר דער פרינץ ציפאל האט איהם ווידער איבערגעשלאגען.

— זינענקא... זינענקא... — האט ער אויסגעצויגען פארקלערט: ניט אפרייסענדיג זיך פון פענסטער. — זינענקא... ווער זשע איז ער, אט דער זינענקא? וואו האב איך דאס געהערט זיין נאמען... זינענקא? ...

— ער איז דער אויפזעהער איבער אונזערע מאגאזינען, — האט שעלקאוויניקאוו מיט דרד-ארץ און אומיסטנע קאלט איבערגע-חור'ט.

— אד, איך געדענק! — האט זיך פלוצלונג וואסילי טערענטיע וויטש דערמאנט, — אין פעטערבורג האט מען מיר וועגען איהם דערצהלט... נו, רעדט ווייטער, איך בעט אייך.

נינא האט ניט געמאכט קיין טעות, און מיט איהר פרויען אינסטינקט האט זי פארשטאנען, אז אויף איהר טאקע קוקט עס קוואשנין, און אז וועגען איהר רעדט מען דאס איצטער. זי האט זיך אביסעל אפגעקעהרט, אבער איהר געזיכט, גערוימעלט פון קא-

קעמישען פארגעניגען און מיט אלע זיינע שעהניקע וואַרצעלאַך, האָט וואַסילי טערענטיעוויטש געקאָנט זעהן.

ענדליך האָט זיך דער באַריכט געענדיגט, און קוואַשנין איז אַרויס אויפ'ן טרעפּעל, וואו הינטער'ן וואַגאָן איז געווען איינגעאַר-דענט ווי אַ גערוימער, גלעזערנער פּאָויליאָן.

דאָס איז געווען אַ מאַמענט, וואָס דאַרף פּאַראַייביגט ווערען, ווי באַבראַוו האָט אַ טראַכט געטאָן, עס האָט נאָר געפּעלט אַ גור טער פּאַטאַנאַרפּישער אַפּאַראַט. קוואַשנין האָט עפּעס ניט געאַיילט זיך אַרונטערצוגעהן און איז געשטאַנען הינטער דער גלעזערנער וואַנט; אַ גרויסער, מיט זיין מאַסיווער פיגור, האָט ער זיך אויפ' געהויבען איבער דער ענגער גרופּע מענשען, וואָס זיינען געשטאַ נען אַרום וואַגאָן, און מיט זיינע ברייט פּונאַנדערגעשטעלטע פּיס, און מיט דער גרימאַסע פּון עקעל אויף זיין געזיכט, האָט ער אויס-געזעהן ווי אַ יאַפּאַנעזישער שלעכט אויסגעאַרבייטער אַפּגאַט. אַט די פּאַרגליוערטקייט פּון דעם פּאַטראָן האָט, ווייזט אויס, ניט גוט געוויקט אויף די אלע אַרומיגע: אויף זייערע ליפּען זיינען פּאַר גליווערט געוואָרען די געקנייטשטע, נאָר פּון פּריהער צוגעגרייטע שמיכלען, בעת זייערע אויגען, געווענדט אַרויף צו, האַבען געקוקט אויף קוואַשנינ'ען מיט הכּנעה, כּמעט מיט שרעק.

די וואַוילינגערשע קאַנדוקטאָרען זיינען געשטאַנען אין פּאַר שמייערטע פּאַזען ביי די זייטען פּון דער טיר. באַבראַוו האָט צופּעליג אַ קוק געטאָן אויף נינאַ'ס געזיכט, ווען זי האָט איהם אַנגעיאָגט, און אויך אויף איהר געזיכט האָט ער מיט וועהטאַג באַמערקט דעם זעלבען שמייעל און די זעלבע אומרוהיגע שרעק פּון אַ ווילדען, וואָס קוקט אַרויף צו זיין אַפּגאַט.

— צי איז דאָס נאָר די עהרווירדיגע פּאַרנעמערונג, אָהן אַ וועלכען עס איז אייגעננוי, פּאַר די דריי הונדערט טויזענד רובּעל יעהרליכען געהאַלט? — האָט אַנדרעי איליטש אַ טראַכט געטאָן, — וואָס-זשע צווינגט אָט די אלע מענשען, אַזוי אונטערמעניג צו דרעהען מיט'ן עק, פּאַר אַ מענשען, וועלכער וועט אפילו אויפ' מערקזאַם ניט אַ קוק טאָן אויף זיי? אַדער דאָ איז פּאַראָן עפּעס

א פסיכאלאגישער געזעץ פון אונטערטעניגקייט, וואס דער שכל קען עס ניט באנעהמען?

נאכדעם ווי ער איז אזוי אביסעל געשטאנען, האט זיך קוואש'נין גענומען ריהרען מיט'ן ארויסגעשפארמען בויד, פארויכטיג גע'האלטען אונטער די הענט פון די באהינדערטע, און זיך ארום'טערגעלאזט מיט די טרעפלעך אויף דער פלאטפארם.

אויף די עהרענפארכטיגע באגריסונגען פונים עולם, וואס האט געמאכט פאר איהם א ווארע, האט ער נאכלעסיג א שאקעל געטאן מיט'ן קאפ, האט ארויסגעשטעלט זיין גראבע ליפ און האט א זאג געטאן אונטער דער נאז:

— מנייע העררען, איהר זייט פריי ביז מארגען.

און איידער ער איז צוגעקומען צום אריינפאהר, האט ער מיט

א ציירען א רוף געטאן צו זיך דעם דירעקטאר.

— איהר וועט מיר איהם פארשטעלען, סערגעי וואלעריא?

נאוויטש. — האט ער געזאגט מיט א שטילען קול.

— זינענקא'ן? — האט זיך שעלקאוויקאו אָנגעשטויסען.

— נו, יא, כאפט עס דער טייוועל! — האט פלוצלונג

קוואשנין אויפגערעגט א בורטשע געטאן. — אבער ניט דא, ניט

דא, — האט ער אָפגעשטעלט פאר'ן אַרבעל דעם דירעקטאר, וואס

האט שוין געוואלט לויפען. — ווען איד וועל זיין אויף דער פאכ'ריק...

7

דער אנהויב פון די נייע געביידען און דאס לאזען אין גאנצ'דעם נייעם דאמענעם אויווען, איז פארגעקומען אין פיער טעג ארום נאך קוואשנין'ס קומען. מען האט זיך געגרייט צו פייערען די ביידע געשעהענישען מיט'ן גרעסטען פארזא, און דערפאר האט מען צו די שכנישע מעטאלארגישע פאבריקען, די קרומאנארע, וואראנינער און לאוואווער, פארנאנדערנעשיקט געדרוקטע איינ'לאדונגען.

כאלד נאך וואסילי טערענטיעוויטש'ען זיינען אָנגעקומען פון

פעטערבורג נאך צוויי מיטגלידער פון דער פארוואלטונג, און פיער בעלגישע אינזשנירען, און עטליכע אנגעזעהענע אקציאנערען. צוויי שעהן די פאבריק אנגעשטעלטע האט זיך ארומגעטראגען די נייעס, אז די פארוואלטונג האט באשטימט ארום צוויי הונדערט טויזענד רובעל פאר א פאראד און א סעודה, אבער די נייעס האט זיך דערווייל נאך ניט ארויסגעוויזען צו זיין אן אמת, און דאס גאנץ צע איינקויפן פון פארשיידענעם וויין און שפייז איז געפאלען ווי א שווערער שטייער אויף די ליפעראנטען.

דער טאג פון דער פייערונג האט זיך איינגעגעבען זעהר א שעהנער, — דאס איז געווען איינער פון יענע העלע, דורכזיכטיגע טעג פון פריהען הערבסט, ווען דער הימעל זעהט אויס אזא געדיכטער, א בלויער און א טיפער, און די קיהלע לופט שמעקט מיט פיינעם שטארקען וויין. די קווארטאנטע גריבער, אויסגעגראבען אלס פונדאמענט פאר א נייער בלאז-מאשין און א בעסעמעראווען אויווען, זיינען געווען ארומגערינגעלט פון א גרויסען עולם אריינבייטער. אין מיטען פון אט דעם לעבעדיגען צוים, ביים רעכטען ברעג פון א גרוב, איז געשטאנען א פראסטער, ניט קיין געפארב-טער טיש, איבערגעדעקט מיט א ווייסען טישטוך, אויף וועלכען עס זיינען געלעגען א צלם, אן עוואנגעליע, א בעקען מיט הייליגען וואסער און א שפריינקלער. דער גלח, שוין א פארהילטער אין א גרינעם, מיט גאלדענע צלמים געוועבעטען קיטעל, איז געשטאנען ביי דער זייט, און ארום איהם זיינען געשטאנען פופצעהן ארביי-טער, וואס האבען זיך אפגערופען צו זיין די זינגער. ביי דער זייט זיינען געשטאנען די אינזשענירען, די ליפעראנטען, די על-טערע מייסטערס און די בוכהאלטער — א פארביגע לעבעדיגע גרופע, מעהר ווי פון צוויי הונדערט מענשען. אויף א בערגעל פון אנגעשאטענע ערד, איז געשטאנען דער פאטאגראפער, וועל-כער האט מיט א שווארצען טוך פארדעקט זיך און זיין אפא-ראט, און האט עפעס לאנג דארטען געדעהט, זוכענדיג א גע-לונגענעם פינטעל.

אין צעהן מינוט ארום איז קוואשניז געשווינד צוגעפאהרען

צו די גריבער, אויף דריי גרויסארטיגע סארע פערד. אין דער קאליאסקע איז ער געווען אַליין, וואָרים סיי ווי סיי וואָלט ניט געווען קיין אַרט פאַר אַ צווייטען. באַלד נאָך קוואַשניו'ען זיי נען צוגעפאַרען נאָך אַ פינף אַדער זעקס עקיפּאַזשען. ווען די אַרבייטער האָבען דערזעהן וואַסילי טערענטיעוויטשען, האָבען זיי מיט'ן אינסטינקט דערקענט אין איהם דעם „גרעסטען“, און תיבה האָבען זיי אַלע, ווי איין מענש, אַרונטערגענומען די היטלען. קוואַשנין איז מאַיעסטעמיש אַוועק פאַראַוים און האָט מיט'ן קאַפּ אַ שאַקעל געגעבען צום גלח.

— געלויבט איז אונזער גאט אויף היינט, אויף אייביג, און אַלע מאָל, — האָט זיך אין דער שטיקלייט פאַרנאַנדערגעטראָגען דעם גלחים ציטערדיג דין קול'בעל.

— אמן, — האָט גאַנץ האַרמאַניש אונטערגעכאַפט דער אימ פּראָוויזירטער כאָר. די אַרבייטער — אַרום דריי טויזענד מענ-שען — אַזוי ווי זיי האָבען זיך פּריהער גענייגט פאַר קוואַשניו'ען, אַזוי האָבען זיי זיך איצטער, ווי איין מענש, איבערגע'צלמ'ט מיט ברייטע צלמים, האָבען איינגעבויגען די קעפּ, האָבען דערנאָך זיי אויפגעהויבען און אַ טרייסעל געטאַן מיט די האַר... באַבראַוו האָט ניט ווילענדיג גענומען צוקוקען זיך צו זיי. פון פאַרענט זיינען אין צוויי רייען געשטאַנען די געלאַסענע רוסאַקען — מויערער, אַלע ביז איינעם אין ווייסע פאַרטוכער, כמעט אַלע מיט ליינענע האַר און געלע בערד. און הינטער זיי — די ניסער און די שמידען, אין ברייטע טונקעלע בלוזען, איבערנע-נומען פון די פּראַנצווזישע און ענגלישע אַרבייטער, מיט געזיכ-טער וואָס וואָשען זיך קיינמאַל ניט אַפּ פון דעם אייזען-רויך, — צווישען זיי האָבען זיך געזעהען קרומנאַזיגע פּראַפּילען פון אויס-לענדישע אַרבייטער; פון הינטער די ניסער האָבען אַרויסגעקוקט די אַרבייטער פון די קאַלד'אויוענס, וואָס פון דער ווייטען נאָך האָט מען זיי געקענט דערקאַנען נאָך זייערע, ווי מיט מעהל געדריכט פאַרשאַטענע געזיכטער און נאָך זייערע אַנגעצונדענע, אַנגעשוואַלענע, רויטע אויגען...

יעדעם מאל, ווען דער כאר האט הילכיג און הארמאניש, הגם אביסל אונטער דער נאז, געזונגען, „באהיט גאט פון אומגליי-קען דייע קנעכט“, האבען אט די אלע דריי טויזענד מענשען, מיט אן איינטאניגען שטילען שארד, פרום און גאטספארכטיג זיך גע-צלמ'ט און געקניעט. באבראוויען האט זיך געדאכט, אז אין דער תפלה פון אט דער גרויסער מאסע ליגט עפעס קינדערשעם און ריהרענדיגעס. מארגען וועלען זיך אט די אלע ארבייטער ווידער נעמען צו זייער שווערער, איינגע'עקשנ'טער, צוועלף-שעה'גער ארבייט. ווער ווייס: וועמען פון זיי איז שוין באשטימט פון דעם מזל צו באצאלען מיט'ן לעבען פון אזא ארבייט: ארונטערפאלען פון די הויכע געהילץ, אפבריהען זיך מיט צושמאלצענעם מעטאל, אדער פארשאצען ווערען מיט שפענער און שטיינער? און טראכט טען זיי ניט איצטער וועגען זייער באשערטען מזל, איצטער, ווען זיי קניען און טרייסלען מיט זייערע העלע האר, אין דער זעלבער צייט, ווען דער כאר בעט ביי גאט, אז ער זאל באהיטען פון אומ-גליק זיינע קנעכט... און אויף וועמען, אויב ניט אויף גאט אליין זאלען זיך פארלאזען אט די גרויסע קינדער, מיט די מוטיגע פשוטע הערצער, אט די רהיגע העלדען, וואס קריבען ארויס אלע טאג פון זייערע קאלטע, פארשטיקטע ערד-שטיבלעך, צו דער טאט פון געדולד און העלדענמוט?

אזוי, אדער כמעט אזוי, האט באבראו געטראכט. ער, וואס איז געווען גענייגט צו ברייטע, פאעמישע בילדער, און כאטש ער איז שוין לאנג אפגעוואוינט געווען פון תפלה טאן, אבער יעדעס מאל, ווען דעם גלח'ס ווייטער, ציטערדיגער קול האט זיך געביטען מיט'ן הארמאנישען אויסגעשריי פונ'ם כאר, איז ביי אנדרעי איליטש'ען איבער'ן רוקען און איבער'ן נאקען דורכגעלאפען א קאלטער שטראם פון נערוועזער אויפרעגונג. עפעס שטארקעס, אונטערטעניגעס, זיך אויפאפערענדיגעס, איז געווען אין דער נא-איווער תפלה פון אט די גרויע האראפאשניקעס, וואס זיינען גע-קומען, גאט ווייס פון וואנען, פון וועלכע ווייטע גובערניעס, אפי-געריסענע פון זייער ליבליכען, אייגענעם ווינקעל, און וואס הא-

בען זיך צונויפגעזאמעלט אהער צו טון די שווערע און געפערליכע ארבייט...

די תפלות האבען זיך געענדיגט. מיט א נאכלעסיגען אויס-
זעהן האט קוואשנין א ווארף געטאן אין גרויב א גאלדענע מטבע,
נאך איינבויען זיך מיט דער לאפעטע, האט ער בשום אופן ניט
געקענט — דאס האט פאר איהם געטאן שעלקאווניקאוו. דערנאך
האט זיך די גאנצע גרופע א רוק געטאן צו די דאמענע אויווענס,
וואס האבען זיך אויפגעהויבען אויף שטיינערנע פונדאמענטען מיט
זייערע קילעכדיגע, שווארצע מאסיווע טורעמס.

דער פינפטער, דער ניי-אויסגעבויטער דאמענער אויווען איז
געגאנגען, ווי עס ווערט געזאגט אויפ'ן טעכנישען זשארגאן, „מיט'ן
בלינדען גאנג“. פון אונטער דעם אויווען, פון א געמאכטער עפע-
נונג אויף אן אייל די הויך, האט געשלאגען מיט א ברייטע, פלאץ-
מיגרווייסען, קאכעדיגען שטראם דער צושמאלצענער שלאק, פון
וועלכען עס זיינען אין אלע זייטען געשפרונגען בלויע, שוועבעל-
פיערלעך. דער שלאק איז דורך אן אנגעבויענער רינע ארונטער-
גערונען אין קעסלען, וואס זיינען געשטאנען ביים אראפהענגענ-
דיגען ברעג פון דעם פונדאמענט, און איז אין זיי פארגליווערט
געווארען אין א גרינליכער געדיכטער מאסע, וואס האט אויסגע-
זעהן ווי א צוקערקע. די ארבייטער, וואס האבען זיך געפונען
אויפ'ן רעכטען אויבען פון דעם אויווען, האבען כסדר אהן אן אפרוה
געשאטען אינים אויווען אריין ערץ און שטיין-קויהלען, וועלכע
פלעגען זיך נאכאנאנד אויפהויבען ארויף אויף אייווערנע וואגא-
נעטען.

דער גלח האט פון אלע זייטען באשפרינקעלט דעם דאמענעם
אוייווען מיט הייליגען וואסער. ער האט זיך שרעקעדיג געאיילט,
האט זיך געפלאנטערט, און מיט זיין אלטען גאנג איז ער אוועק
אן א זייט. דער בערג-מייסטער, אן אדערדיגער, שווארצעזויכ-
טיגער גריז, האט זיך איבערגע'צלמ'ט און האט אנגעשפיגען זיך
אין די הענט. דאס זעלבע האבען געטאן זיינע פיער העלפער.
דערנאך האבען זיי אויפגעהויבען פון דער ערד זעהר א לאנגע

שטאלענעם רידעל, האָבען איהם לאַנג פאַרנאַנדערנגעוויגט און, אַ קרעכץ געבענדיג אלע אויף אַ מאָל, האָבען זיי אַ זעץ געמאַן מיט'ן רידעל אינ'ם רעכטען אונטען פונ'ם אוווען. דער רידעל האָט זיך הילכיג אַ זעץ געמאַן אין דעם ליימענעם שטאַפער. די צושויער, האָבען אין שרעקעדיגער וועזען וואַרטען, פאַרזשמורעט די אויגען: אַנדערע האָבען זיך אַ שפאַר געמאַן אויף צוריק. די אַרבייטער האָבען אַ זעץ געמאַן אַ צווייטען מאָל, אַ דריטען און אַ פערטען... און פלוצלינג, פון אונטער דער שאַרף פונ'ם רידעל, האָט אַ שפּריץ געטאַן אַ פאַנטאַז פון אונערטרעגליך-העלען שוין טערען מעטאַל. יעמאַלט האָט דער בערגמייסטער מיט'ן רידעל פאַרנאַנדערגעברייט די עפענונג, און דער מעטאַל האָט זיך לאַנג זאָס צוגאַסען איבער אַ זאַמדיגען שטעגעל, שיינענדיג ווי פּיער-דיגע אַקרע. גאַנצע סנאַפּעס גרויסע בליציגע שטערען זיינען גע-פלויגען אין אלע זייטען פון דער עפענונג, האָבען הילכיג גע-קנאַקט און זיינען פאַרשוואַנדען אין דער לופט... פון דעם מע-טאַל, וואָס איז גערונען שטיל און פּויל, האָט געשלאָגען אזא שרעק-ליכע הויז, אַז די ניט איינגעוואוינטע געסט האָבען זיך אָפּגערוקט און האָבען מיט די הענט פאַרשטעלט די באַקען.

פון די ראַמענע אויווענס האָבען זיך די אינזשענירען אַ לאַז יעמאַן אין דער אפטיילונג פון די בלאַזמאַשינען. קוואַטיג האָט נאָך פון פריהער איינגעאַרדערט אזוי, אַז די אַקציעאַנערען, וואָס זיינען מיט איהם געקומען, זאָלען דערזעהן די פאַבריק אין איהר גאַנצער קאַלאַסאַלער גרויס און גערויש. ער האָט זעהר גוט אויס-גערעכענט, דאָס אַט די העררען, איבעראַשטע פון אזוי פיל שטאַר-קע און נייע פאַר זיי איינדרוקען, וועלען דערנאָך אַנדערזעהלען זיך וואונדער פאַר דער געזעלשאַפט, וואָס האָט זיי ערוועהלט. און פאַרשטעהענדיג גוט די פּסיכאָלאָגיע פון געשעפטס-מענשען, האָט שוין וואַסילי טערענטיעוויטש געהאַלטען פאַר אַן אָפּגעמאַכער זאָך — פאַר איהם פערזענליכ זעהר אַ גוטער עסק, אַרויסצולאָזען נייע אַקציעס, אַן עסק, צו וועלכען די אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג האָט נאָך ביז איצטער ניט צוגעשטימט.

און די אקציעאנערען זיינען טאקע געווען איבעראשט ביז שווינדעלניש אין קאפ, ביז א ציטער אין די פיס... אין דער אפי טיילונג פון די בלאזמאשינען האבען זיי בלייבע פון אופרעגונג, געהערט, ווי די לופט, געפרעסט אין די רעהרען פון פיער ווערטיר קאלע צווייקלאפטערדיגע טרייב שטאנגען, האט איבער זיי גע שטראמט מיט אזא רעווען, אז די ווענט פון דער געביידע האבען זיך געטרייסעלט. די לופט איז דורכגעגאנגען איבער די אייזערנע, מאסיווע, ברייטע רעהרען דורך די קאופערס, האט זיך דארטען מיט גאזען אָנגעוואַרעמט ביז זעקס הונדערט גראד און פון דאָר טען איז זי שוין אַריינגעדורנגען אינ'ם דאמענעס אויווען, פאַרנאַני דערשמעלצענדיג מיט איהר הייסען בלאָזען דעם ערץ און די קויה לען. דער אינזשעניר, וואס האט אכטונג געגעבען אויף דער בלאז אפטיילונג, האט געגעבען ערקלערונגען. און כאטש ער האט זיך אָנגעבויען נאָך דער רייה נאָך איבער יעדען אַקציעאנער'ס אויער און האט געשריען אויפ'ן גאַנצען קול, רייסענדיג די ברוסט, נאָר איבער'ן שרעקליכען רעווען פון די מאַשינען האט מען ניט גע הערט זיינע ווערטער, און עס האט זיך נאָר געדאַכט, אז ער באַוועגט נור שטום און אָנגעשטרענגט מיט די ליפּען.

דערנאָך האָט שעלקאָוויקאָו אוועקגעפיהרט די געסט אין שויער פון די פּודלינגער אויווענס, — אַ הויכע אייזערנע גע ביידע פון אזא לענג, אז פון איין עק האט זיך קוים אַרויסגעזעהן דער דורכשיין פּונם צווייטען עק. איבער דער גאַנצער לענג פון איין וואַנט אין דעם שויער, האט זיך געצויגען אַ שטיינערנע פּלאַטפאָרם, אויף וועלכער עס זיינען געשטאַנען צוואַנציג פּודלינגער אויווענס, וואס האָבען אויסגעזעהן ווי וואַגאַנען מיט אַרונטער געגענומענע רעדער. אין אַמידי אויווענס האט זיך דער שיטע רער אייזען צונויפגעמישט מיט ערץ און האט זיך איבערגעאַרי בייט אין שטאַל. דער פאַרטיגער שטאַל איז אַרונטערגעווען דורך רעהרען, אַנפילענדיג מיט זיך די הויכע אייזערנע שטאַמבען — עפעס עהנליך צו קאַסטענס, אַהן אונטערשמע דעקען, און פון איי-

בען מיט הענטלעך, — און איז דאָרט פאַרנליווערט געוואָרען אין גרויסע פּערציג־פּורדיגע שטיקער. די פּרייע זייט פּונ'ם שויער איז געווען פאַרנומען מיט אַ רעלסע־וועג, איבער וועלכען עס האָבען אַטהעמדיג, קלאַפּענדיג און שיפּענדיג זיך אַרומגעטראָגען דאַמף־קראַנען, וואָס האָבען געהאַט דאָס אויסזעהן פון געהאַרכוזאַמע און פּלינקע חיות מיט פעסטע, בויגיגע שנאַבלען. איין קראַן פּלעגט כאַפּען דעם שטאַמב מיט אַ האַקען פאַר די הענטלעך, פּלעגט איהם אויפהויבען אין דער הויך, און פון איהם פּלעגט שווער אַרויספּאַלען אַ שטיק שטאַל אין דער פאַרם פון אַ לאַנגען, גראַדען פיער־קאַנטיגען שטאַנג פון בלענדענדיג־טריטען קאַליר. נאָר איי דער דאָס שטיק האָט צייט געהאַט אַרונטערצופּאַלען אויף דער ערד, פּלעגט עס שוין אַן אַרבייטער מיט אַן אויסער־געווענהליכער פּלינג־קייט אַרומוויקלען מיט אַ קייט, ווי אַ האַנט די גרעב, אַ צווייטער קראַן פּלעגט מיט אַ האַקען אַ כאַפּ טאַן די קייט, פּלעגט פּליסענדיג טראָגען דאָס „שטיק“ אין דער לופטען, פּלעגט עס אַוועקלייגען אויף אַ פּלאַטפּאָרם, צוזאַמען מיט אַנדערע אַזעלכע שטיקער, און דאַרטען צוקייטען עס צו אַ דריטען קראַן. דער פּערטער, אַנשטאַט מיט אַ האַקען, פּלעגט מיט צוואַנגען אַרונטערנעמען די שטיקער פון וואַגאַנען, און פּלעגט זיי אַרונטערלאָזען אין די אַפּענע טירען פון די גאַז אויווענס, וועלכע זיינען געשטאַנען אונטער'ן דיך. צום סוף פּלעגט דער פינפטער קראַן אַרויסשלעפען זיי פון די דאַזיגע טירען, אינגאַנצען ווייס פון היץ, פּלעגט זיי אַוועקלעגען נאָך דער רייה נאָך, אונטער אַ קיילעכדיגען ראָד מיט שאַרפע ציין, וואָס האָט זיך זעהר געשווינד געדריעהט אויף דער האַרזאָנטאַלער אַקס, און דאָס פּערציג־פּורדיגע שטאַלענע שטיק פּלעגט זיך פאַרנאַנדער־שניידען אויף צוויי העלפט ווי אַ שטיק ווייכער לעקאַד. יעדע העלפט פּלעגט אַריינטרעטען אונטער דעם זיבען הונדערט פּורדיגען פרעם פּונ'ם דאַמף האַמער, וואָס פּלעגט עס אַרומדריקען מיט אַזאַ קראַפט און אַזאַ לייכטקייט, פּונקט ווי עס וואַלט געווען פון וואַקס. די אַרבייטער פּלעגען עס באַלד אונטערשאַפּען אויף שטופּ־וועגלעך און פּלעגען לויפּענדיג שלעפען עס ווייטער, אַזוי, אַז די

אלע ארומיגע פלעגען ארומגעכאפט ווערען מיט'ן גלאנץ און היץ פונ'ם צוגליהטען אייזען.

דערנאך האט שעלקאוויקאוו באוויזען זיינע געסט די רעלי סעוואפטיילונג. א גרויסער שטאנג פארנאנדערגעגליהטער מע-טאל איז דורכגעגאנגען דורך א גאנצער רייה געשטעלען. האָט זיך געצויגען פון איין געשטעל צום צווייטען איבער וועלצען, וואָס האָבען זיך געדרעהט אונטער'ן דייל, און האָבען זיך נאָר אַרויס-געזעהן מיט זייערע אויבערשטע טיילען. דער שטאנג האָט זיך אַריינגערקט אין אַן עפענונג, געמאַכט פון צוויי שטאַלענע ציי-לינדערס, וואָס דרעהען זיך אין אַלע זייטען, — און איז דורכגע-קראַכען צווישען זיי, אַז זיי פלעגען זיך מוזען פאַנאָדערנעמען און ציטערען פון אַנשטרענגונג. ווייטער האָט אויף איהם געוואָרט אַ געשטעל מיט נאָך אַ קלענערער עפענונג צווישען די ציילינדערס. און נאָך יעדען געשטעל פלעגט ווערען דער שטאנג אַלץ דינער און דינער, ביז ער פלעגט אַזוי אַנהויבען אויסזעהן ווי אַ צעהן קלאַפ-טערדיגע רעלס. איבער דער קאַמפליצירטער באַוועגונג פון די פופצען געשטעלען, האָט אַכטונג געגעבען אין גאַנצען איין מענש, וואָס האָט זיך געפונען איבער דער דאַמף מאַשין, אויף אַ הויכען אָרט, וואָס זעהט אויס ווי אַ קיפּטאַן-בריקעל. ער פלעגט אַ פיהר טאָן מיט אַזאַ הענטעל פאַראַוים, און אַלע ציילינדערס און וועלצען פלעגען זיך דרעהן אין איין זייט; און אַז ער פלעגט אַ פיהר טאָן דאָס הענטעל צוריק — פלעגען די ציילינדערס און די וועלצען דרע-הען זיך אין דער אַנדער זייט. ווען די רעלס פלעגט זיך אויס-ציהען אין גאַנצען, פלעגט אַ קיילעכדיגע זעג, שרייענדיג ביזן פאַר-טויבונג און שיטענדיג אַ פאַנטאַז פון גאַלדענע פונקען, פאַרנאַנ-דערשניידען זי אויף דריי טיילען.

דערנאך זיינען זיי אַלע איבערגעגאנגען אין דער טאַקעריי, וואו עס פלעגען נאָר באַאַרבייט ווערען די וואַגאָן און לאַקאַמאַטיוו-דעדר. פונ'ם סופיט פון אַ גראַבען שטאַלענעם וועלץ וואָס האָט זיך געצויגען איבער דער גאַנצער לענג פון שייער, האָבען זיך דאַרטען אַרונטערגעלאָזען דימענע פאַסען, וועלכע האָבען געלאָזט

לויפען א צוויי אָדער דריי הונדערט געשטעלען פון פארשיידענע
 גרויס און אויסזעהן. דאָרטען זיינען געווען אזוי פיל פאָסען, וועל-
 כע האָבען זיך געקרייצט אין אזוי פיל ריכטונגען. אז עס האָט
 געמאַכט דעם איינדרוק, ווי דאָס וואָלט געווען איין גרויסע פאָר-
 פלאַנטערטע, טרויסלענדיגע רימענע נעץ. די רעדער פון עמליכע
 געשטעלען האָבען זיך געדעהט מיט אַ שנעלקייט פון צוואַנציג
 מאָל אַ סעקונדע, און די רעדער פון די אַנדערע געשטעלען האָבען
 זיך באַוועגט אזוי לאַנגזאַם, אז מען האָט ניט געקענט זעהן ווי
 זיי רדעהן זיך. שטאַלענע, אייזערנע און מעשענע שפענער אין
 דער פאָרן פון שנעע לאַנגע ספיראַלען, האָבען געדיכט באַדעקט
 דעם דיל. די עגבעריגעשטעלען האָבען פאַרטויכט די לופט מיט
 אַן אונערטרעגליכען, דינעם און שאַרפען געשריי. דאָרטען האָט
 מען אויך באַוווּזען די געסט אַ מאַשין, וואָס מאַכט לעכער־שרוי-
 פען — עפעס עהנליך צו צוויי גרויסע, שטאַלענע רעגעלמעסיגע
 ליפען, וואָס עפענען זיך און מאַכען זיך צו. צוויי אַרבייטער פלע-
 גען אַריינשטופען אין אַט די ליפען דעם עק פון אַן אַנגעגליחטען
 לאַנגען שטעקען, און די מאַשין, פלעגט רעגעלמעסיג אַפּבייסען
 שטיקלעך מעטאַל און פלעגט אַרויסשפּייען אויף דער ערד אין
 גאַנצען פאַרטיגע לעכער־שרויפען.

ווען די געסט זיינען אַרויסגעגאַנגען פון דער טאַקעריי, האָט
 שעלקאוויטקאיי פאַרגעלייגט די אַקצייאָנערען (די גאַנצע צייט האָט
 ער זיך צו זיי געווענדט מיט ערקלערונגען) אַרומקוקען דער שטאַל
 פון דער פאַבריק, דעם ניין הונדערט קראַפטיגען „קאַמפּאָונד“,
 אבער די פעטערבורגער הערען זיינען שוין ביז'ן העכסטען גראַד
 געווען פאַרטויכט און צושרויפט פון אַלץ וואָס זיי האָבען געהערט
 און געזעהן. די נייע איינדרוקען האָבען שוין ביי זיי ניט אַרויס-
 גערופען קיין אינטערעס, נאָר האָבען זיי נאָך מידער געמאַכט.
 זייערע געזיכטער האָבען געפלאַמט פון דער היץ פון דער רעלסען
 אפטיילונג, זייערע הענד און די קליידער זיינען געווען פאַרשמוצט
 פון דעם קויהלען־שטויב. אויף דעם דירעקטאָר'ס איינלאַדונג האָ-
 בען זיי מיט אַ שווערען געמיטז צוגעשטימט, ווייזט אויס, אז

זיי האבען ניט געוואלט פארלירען די ווירדע ביי דער פארזאמלונג וואס האט זיי ערוועהלט.

דער ניין הונדערט קראפטיגער „קאמפאונד“ האט זיך געפונען אין א באזונדער געביידע, זעהר א ריינער און פארפוצטער, מיט ליכטיגע פענסטער און א מאזאאישען דיל. ניט קוקענדיג וואס די מאשין איז אזא גרויסע, האט זי כמעט ניט ארויסגעגעבען קיין רויש. צוויי טרייב וואלען, יעדערער פון פיער קלאפטער, זיינען ווייך און געשווינד געגאנגען אין צילינדערס ארומגעשלאגענע מיט הילצערנע ווענטלעך. א צוואנציג פוסיגע ראד, מיט צוועלף דינע גליטשיגע שמריק איבער איהר, האט זיך אויך שטיל און געשווינד געדריעהט; פון איהר ברייטער באוועגונג האט אין דער מאשין אפטיילונג די טרוקענע, הייסע לופט, געוויינט זיך אין שטארקע, געמאסטענע שטראמען. אט די מאשין האט געבראכט אין באוועגונג אזע בלאז-מאשינען, די רעלסען געשמעלען, און אלע מאשינען אין דער טאקעריי.

ווען די אקציאנערען האבען ארומגעקוקט דעם „קאמפאונד“, האבען זיי שוין געמיינט, אז איצטער איז שוין א סוף צו זייערע ליידען, נאר דער ניט מיעד געווארענער שעלקאוויקאו האט זיך צו זיי געווענדט מיט א נייעם פארשלאג.

— איצטער, מיינע הערען, וועל איך אייך באווייזען דאס הארץ פון דער גאנצער פאבריק, יענעם פונקט, פון וועלכען זי באקומט איהר גאנצען לעבען.

ער האט זיי אוועקגעפיהרט אין דער אפטיילונג פון די דאמף קעסלען. אבער נאך דעם אלעם וואס זיי האבען זיך אנגעזעהן, האט „דאס הארץ פון דער פאבריק“ — צוועלף צילינדער-קעסלען, יעדערער פון פינף קלאפטער די לענג און אנדערהאלבען די הויך — אויף די פארמאטערטע אקציאנערען קיין באזונדערען איינדרוק ניט געמאכט. זייערע געדאנקען האבען זיך געדריעהט ארום די מאכלים וואס האבען שוין געווארט אויף זיי, און זיי האבען שוין מעהר גאר נישט ניט פארנאנדערגעפרעגט ווי פריהער, זיי האבען

נאר צושטרייט און גלייכגילטיג געשאקעלט מיט די קעפ, אויף
שעלקאוויקאו'ס אלע ערקעלרונגען. ווען דער דירעקטאר האט
געענדיגט, האבען אלע אקציאנערען גרינגער אפגעאמעמט, און
זעהר אויפריכטיג און מיט אן אפענעם פארגעניגען, האבען זיי
גענומען איהם דריקען די האנט.

איצטער איז נאר אנדרעי איליטש אליין פארבליבען ביי די
דאמף קעסלען. שטעהענדיג ביי א ברעג פון א האלכטונקעלער
שטיינערנער גרוב, וואו עס האבען זיך געפונען די הייז אויווענס,
האט ער לאנג ארונטערגעקוקט אויף דער ארכייט פון די זעס
ביז'ן גארטעל נאקעטע מענשען. טאג און נאכט האבען זיי גע-
דארפט כסדר ווארפען קויהלען אין די הייז עפענונגען. יעדע
ווייל האבען זיך די שווערע אייוערנע טירען פון די אויווענס פאר-
נאנדערגעפענט מיט א קלאנג, און יעמאלט האט מען געקענט
זעהן ווי דארטען האט געזאדען, געברומט און גערעוועט דער העל-
וויסער שטורעמדיגער פלאם. יעדע ווייל האבען זיך די ארכיי-
טער'ס נאקעטע לייבער איינגעבויען, אויסגעטריקענטע פון היז
און שווארץ פונ'ם איינגעגעסענעם קויהלען-שטויב, און זייערע
אלע מוסקולען און אלע רוקען ביינער פלעגען שארף ארויסטרע-
טען. יעדע ווייל פלעגען זייערע דארע שטייפע הענט אנטהמען
א פולע לאפעטע מיט קויהלען, און מיט א פלינקער, געאיכטער
נאווענונג פלעגען זיי עס אריינשפארען אין די פארנאנדערגעפענ-
טע פלאמענדיגע מילער פון די אויווענס. צוויי אנדרע ארכייטער,
שטעהענדיג אין דער הויך, פלעגען זיך אויך ניט אפשטעלען אויף
א רגע און כסדר ארונטערווארפען אלץ נייע און נייע בערג מיט קוילען
וועלכע פלעגען זיך אויפהויבען אויף שווארצע, גרויסע וועלצען,
וואס זיינען געגאנגען ארום דער קעסעל אפטיילונג... עפעס דריי-
קענדיגעס, ניט מענשליכעס האט באבראו געזעהן אין דער אונ-
ענליכער ארכייט פון די הייצער. עס האט זיך געדאכט, אז עפעס
אן איבערנאטירליכער כח האט זיי צוגעשמידט אויפ'ן נאנצען
לעבען צו אט די פארנאנדערגעפענטע מילער, און זיי, אונטער
דער שרעק פון דעם מורא'דיגען טויט, האבען אהן אן אויפהער

געמוזט שפייזען און שפייזען אַט די פרעסערישע, אייביג־הונגעריגע, משונה־דיגע ברואים...

— וואָס, קאַלעגע, איהר קוקט ווי מען זעטיגט אָן אייער מולך? — האָט באַבראַוו הינטער זיין רוקען דערהערט אַ פרעה־ליכען, גוטמוטיגען קול.

באַבראַוו האָט אַ ציטער געטאָן און איז שיער ניט אַרײַני־געפאַלען אי זדער הייץ־גרוב. איהם האָט איבערזשט, כמעט אויפ־געטרייסעלט דעם דאָקטאָר'ס שפּאַסיגער אויסגעשריי, דאָס אונ־ערוואַרטע צוזאַמענטרעפּען זיך מיט זיינע אייגענע געדאַנקען. אפילו ווען ער האָט זיך שוין באַהערשט, האָט ער נאָך אַ לענגערער צייט ניט געקענט באַפרייען זיך פון אַזאַ מאַדנעם צוזאַמענטרעה. איהם פלעגען אַלע מאָל אינטערעסירען און אויסזעהן מאַדנע יענע צופאַלען, וואָס, בשעת ער פלעגט זיך פאַרקלערען איבער עפעס אַן ענין, אָדער לייענען עפעסאין אַ בוך, פלעגט ער אין דערוועלבער צייט דערהערען אַרום זיך, ווי מען רעדט וועגען דער זעלבער זאַך. — דאַכט זיך, אַז איד האָב אַיך איבערגעשראַקען, מיין טייערער? — האָט דער דאָקטאָר געפרעגט און האָט זיך אויפ־געקוקט צוגעקוקט צו באַבראַוו'ס געזיכט, — אַנטשולדיגט מיר. — יא, אביסעל... איהר זייט אַזוי שטיל צוגעקומען... איד האָב זיך גאַרניט געריכט.

— אַך, ברודער־ל, אַנדערע איליטש, לאַמיר זיך אַ נעהם טאָן היילען אייערע נערווען, זיי טויגען ביי אַיך אויף כפרות... פאַלגט מיין עצה: נעהמט אורלויב, און טוט אַ פאַהר ערגעץ אין אויס־לאַנד... נו, וואָס נעמט איהר זיך אַזוי אַלץ צום האַרצען? לעבט זיך אין פאַרגעניגען: טרינקט גוטען וויין, רייט וואָס מעהר. דער דאָקטאָר איז צוגעגאַנגען צום ברעג פון דער הייץ־גרוב. — אַט דאָס איז אַ גיהנום! — האָט ער אַרונטערקוקענדיג אויסגעשריען, — וויפיל קען וועגען אַיין סאַמאָואַרעל אַזאַ? אַן אַכט הונדערט פּוד אודאי, האַ?

— ניין, אַ סך מעהר. גאַנצע פּופּעהן הונדערט. — א, א, אי... און ווי אַז אַזאַ שטיקעל זאָל זיך פאַרווע־

לען... פלאצען? ס'וואלט אָנגעמאַכט אַ פּרעהליכע חתונה? האָ?
— זעהר אַ פּרעהליכע, דאַקטאָר. פון די אלע געביידען
וואָלט קיין שטיין אויף אַ שטיין ניט געבליבען...
גאַלדבערג האָט אַ וויג געמאַן מיט'ן קאַפּ און האָט פּילדייטיג
אַ פּייה געמאַן.

— דורך וואָס פאַר אַ סיבה קען זיך דאָס טרעפען?

— פון פאַרשיידענע סבות... נאָר אָפטער פון אלץ פאַסירט
עס אויף אזא אופן: ווען אינ'ם קעסעל ווערט ווינציג וואָסער,
ברענען זיך יעמאָלט זיינע ווענטלעך פאַרנאָדער אלץ מעהר
און מעהר, כמעט ביז גלוח. ווען אין דער זעלבער צייט זאָל מען
אין קעסעל אַרײַנגיסען וואָסער, וועט זיך באַלד אָנקלייבען אַ
גרויסע צאָל דאַמף, די ווענטלעך האַלטען ניט אויס דעם דרוק,
און דער קעסעל פּלאַצט.

— אזא זאך קען מען טאָן מיט אַ כיון?

— פאַרוואָס ניט... איהר ווילט פּריווען? ווען דאָס וואָסער
וועט אין גאַנצען אַרונטערפאַלען אינ'ם וואָסער־מעסטער, דאַרף
מען נאָר אַ דרעה טאָן דעם ווענטיליאַטאָר, איהר זעהט דאַרטען,
אַט יענעם קליין הענטעל... דאָס אלץ.

באַבראַוו האָט געשפּאַסט, נאָר זיין קול איז געווען מאַדנע
ערנסט, און די אויגען האָבען געקוקט שטרענג און טרויעריג. „דער
טייוועל ווייס איהם, — האָט דער דאַקטאָר געטראַכט, — אַ ליי-
בער מענטש, און דאָך איז ער אַ פּסיכאָפּאַט“... — און וואָרום זייט
איהר, אַנדרעי איליטש, ניט גענאָגען צו דער סעודה? — האָט
גאַלבערג אַ פּרעג געמאַן, אָפּטרעטענדיג פון דער היץ־גורב, —
איהר וואָלט כאַטש אַ קוק געגעבען, וואָס פאַר אַ ווינטער־גאַרטען
מ'האַט עס געמאַכט פון דער לאַבאַראַטאָריע? און די סערווירונג
— עס איז אַ וואונדער אַ קוק צו טאָן.

— לאַזט זיין איד קען ניט פאַרטראַגען די אינזשענירעך

סעודות, — האָט זיך באַבראַוו אַ קנייטש געמאַן. — זיי באַרײַה
מען זיך, ליאַרעמען, הנפּ/ענען מיאוס איינער דעם צווייטען, און

דערנאך זייערע שטענדיגע שכור'ע טאָסטען, ווען די רעדנער באַ-
ניסען מיט וויין זיך און די שכנים... עקעלהאַפּט!...

— יא, יא, זעהר ריכטיג, — האָט זיך דער דאָקטאָר פאַר-
גאַנדערגעלאָכט. — איך האָב דערוויסט דעם אָנפאַנג. קוואַשנין איז
וואונדערליך: ליבע הערען, דער באַרוף פון אן אינזשעניר איז אַ
הויכער און אַ פאַראַנטוואָרטליכער באַרוף. צוזאַמען מיט דער
אייזענבאַהן, מיט דעם דאַמענעם אוויען און מיט די מינען,
טראַגט ער אַרײַן אינ'ם לאַנד די קערנער פון קולטור, די בלומען
פון ציוויליזאַציע און... נאָך עפעס פּרוכטען, וועלכע איך געדענק
שוין ניט גוט... נו איז דאָס אַן אויבער־שווינדלער!... לאַמיר,
מיינע הערען, אַלע אינאַיינעם, האַלטען הויך די הייליגע פּאַהן
פון אונזער וואוילטעטיגער קונסט!... נו, פאַרשטעהט זיך, אַז
דערנאָך קומט אַ ווילדע האַנט־פּאַטשעריי.

עמליכע טריט זיינען זיי אָפּגעגאַנגען און האָבען גאַרנישט
ניט גערעדט. דעם דאָקטאָר'ס געזיכט איז פּלוצלינג פינסטער
געוואָרען און ער האָט אָנגעהויבען ריידען מיט צאָרן אין זיין קול:
— יא, די וואוילטעטיגע קונסט! און אָט זיינען די אַר-
ביטער שטיבלעך אויסגעבויט פון שפּענדלעך. היינט, וויפיל
קראַנקע... און די קינדער שטאַרבען ווי די פליגען. אָט האַסטו
דיר די פּרוכט פון קולטור! זיי וועלען שוין האָבען וואָס צו זיך
גען, ווען דער טיפּוס וועט זיך צושפּילען אין אייוואַנאווקע.

— וואָס רעדט איהר, דאָקטאָר? זיינען דען פאַראַן שוין
אַזעלכע קראַנקע? דאָס וואַלט שוין געווען גאָר שרעקליך ביי אַזאַ
ענגשאַפּט.

דער דאָקטאָר האָט זיך אָפּגעשטעלט און האָט שווער איבער-
געכאַפּט דעם אַטעם.

— ווי אַזוי זאָל ניט זיין? — האָט ער געזאָגט מיט ביטער-
ניש, — נעכטען האָט מען געבראַכט צו פיהרען צוויי מענשען,
איינער איז היינט אין דער פריה געשטאַרבען, און דער צווייטער,
אויב ער איז נאָך ניט געשטאַרבען, וועט ער זיכער שטאַרבען...
און ביי אונז איז ניטאָ, ניט קיין מעדיקאַמענטען, ניט קיין נע-

ביידען, ניט קיין ערפאהרענע פעלדשערען... ווארט נאָר צו, זיי וועלען זיך דערשפילען! — האָט גאָלדבערג צוגעגעבען בייה, און האָט אימיצען אַ וואָרען געמאַן מיט'ן פּוּיסט אין דער לופט.

8

בייזע צינגער האָבען שוין אָנגעהויבען קלינגען וועגען קוואַש-ניצען. נאָך איידער ער איז געקומען, זיינען שוין איבער דער פּאַב-ריק אַרומגעגאַנגען אַ סך פּיקאַנטע אַנעקדאָטען, און איצטער האָט שוין קיינער ניט געצווייפּעלט אין דער אמת'ער אורזאָך פון זיין פּלוצלינגיגער פּריינדשאַפט מיט זינענקאָ'ס הויזגעזינר. די דאַמען האָבען וועגען דעם גערעדט מיט צוויידייטיגע שמייכלען, און די מענער האָבען צווישען זיך, אין זייער צינישער אָפּענהער-צינקייט, אָנגערופּען זאַכען מיט זייערע פּשוט'ע נעמען. דעם אמת אָבער האָט קיינער ניט געוואוסט. אַלע האָבען געווארט מיט פאַרגעניגען אויף דעם נאָהענטען סקאַנדאַל.

אין די רכילות איז געווען אַ טייל אמת. נאכדעם ווי קוואַש-ניצען האָט באַזוכט די זינענקאָ'ס, האָט ער אָנגעהויבען פאַרברענ-גען ביי זיי אין די אווענטען. אין דער פּרייה, אַרום עלף אַ זייגער, פּלעגען צו דער שעפּעטאָוקער עקאנאמיע צופּאָהרען זיינע דריי סאַרע פּערד, און דער קומשער פּלעגט מיטטיילען, אַז „דער פּרייץ לאָרט איין צו זיך די פּרייצטע מיט די פּריילינס אויף אַנבייסען“. אויף די אַנבייסענס פּלעגען קיין זייטיגע ניט איינגעלאָדען ווערען. די מאכלים האָט גערייט דער קוכער, אַ פּראַנצויז, וועמען וואַסילי טערענטיעוויטש פּלעגט מיטפיהרען אומעטום אין זיינע אָפּטע רייזען.

קוואַשנינ'ס אויפּמערקזאַמקייט צו זיינע נייע באַקאַנטע האָט זיך אויסגעדריקט זעהר אייגענאַרטיג. אין דער באַציהונג צו די אַלע פּינף מיידלעך, האָט ער אָנגענומען אַ פּשוט'ע שמעלונג פון אַ פּרעהליכען גוטמוטיגען בחור; אויפ'ן דריטען טאַג, האָט ער זיי שוין אָנגערופּען מיט פאַרקלענערטע נעמען, צוגעבענדיג דעם

פאטער'ס נאמען — שורא גרינגאריעוונא, נינאשי גרינגאריעוונא, און די אינגסטע פון זיי, קאסיעו, פלעגט ער אפט אָננעהמען פאר'ן ווייכניקען גוידער'ל און פלעגט זיך מיט איהר רייצען און אַרופען „קינדעלע“ און „היהנדעלע“, פון וואָס זי פלעגט רויט ווערען ביז טרערען, נאָר זי פלעגט זיך ניט וועהרען.

אַנא אַפאָנאָסיעוונא פלעגט אונטער דער נאָז און שטיפעריש שמראַפען איהם, אַז ער וועט „אינגאָנצען צובאַלעווען איהרע מיידלעך“! און טאָקע, האָט נאָר געראַפט איינע פון זיי אויס־ריקען עפעס אַ וועלכען ניט איז פאַרלאָנג, אַזוי פלעגט עס באַלד דורכגעפיהרט ווערען. האָט נאָר איינע געראַפט אויסריידען, אַזוי זיך, אַהן וועלכען ניט איז הינמער־געדאַנק, אַז זי וואַלט געוואַלט אויסלערנען זיך פאַהרען אויף אַ וועלאָסיפּער, האָט שוין אויפ'ן צווייען טאָג אַ ספּעציעלער מענש געבראַכט פון כאַרקאָוו אַ שעהנע מאַשין, וועלכע האָט געקאָסט אַפּשר אַ דרוי הונדערט רובעל... אין אַ וועט, עפעס וועגען אַ קלייניגקייט, האָט ער פאַר־לאָרען בעטיע'ן אַ גאַנצען פּוד קאַנפּעטעו, און קאסיע'ן — אַ בראַש מיט שטיינער, וואָס זיינען געגאַנגען נאָר דער רייַה נאָר — אַ קאַראַל, אַן אמעטיסט, אַ סאַפיר און אַ יאַכאַנט — וועלכע האָבען צונויפגעשטעלט איהר גאַנצען נאַמען, קאסיע. איינמאָל האָט ער דערהערט, אַז נינא האָט ליב פערד און פאַהרען רייטענדיג. אין צוויי טעג אַרום האָט מען איהר געבראַכט אַן עכט־ענגלישע שקאַ־פע, אַן אויסגעפאַהרענע אונטער אַ פרויען זאַטעל. די מיידלעך זיינען געווען פאַר'כשוּפ'ט. אין זייער הויז האָט זיך באַזעצט דער גוטער, לעגענדאַרער גייסט, וועלכער טרעפט און פיהרט תיכה דורך אַלע זייערע קלענסטע קאַפּריזען. אַנא אַפאָנאָסיעוונא האָט געהאַט עפעס אַן אונדייטליך געפיהל, אַז אין דער פרייגיביקייט איז פאַראַן עפעס ניט קיין שעהנע זאַך פאַר אַ פיינער הויזגעזינט, נאָר זי האָט ניט געהאַט דעם מוט, און ניט דעם טאַקט, אַז זי זאָל דאַס אומבאַמערקט געבען קוואַשניצען צו פאַרשטעהן. אויף איהרע חניפּה־דיגע באַמערקונגען פלעגט ער נאָר אַ מאַך טאָן מיט דער האַנט און פלעגט ענטפערען מיט זיין גראַבען זיכערען באַס:

נו, אט נאך עפעס, מיין טיערע... אויסטראכמען אזעלכע נאריש-
קייטען...

פון דעסטוועגען, קיין באזונדערען געפיהל האָט ער צו קיין
איינער פון איהרע טעכטער ניט ארויסגעוויזען אָפען, ער האָט
זיי אַלעמען גלייך צופרידען געשמעלט, און מיט אַלעמען פון זיי
פלעגט ער גוטברודעריש שפּאַסען. די יונגע לייט, וואָס פּלעגען
פריהער באַזוכען זינענקא'ס הויז, זיינען ווי איינער פאַרשוואַונג
דען געוואָרען. דערפאַר אָבער איז דאָרטען סוויעזשעווסקי גע-
וואָרען אַ שטענדיגער גאַסט, וואָס פריהער איז ער אין זייער הויז
געווען אינגאַנצען אַ צוויי אָדער דריי מאָל. קיינער האָט איהם
ניט גערופען, ער איז געקומען אַלײן, ווי נאָך אימיצענס אַ גע-
היימער איינלאָרונג, און מיט אַמאָל האָט ער פאַר אַלעמען גע-
קאַנט ווערען אַ נויטווענדיגער מיטגליד אין זייער הויזגעזינט.

— ווי אַזוי וועט איהר עם דערגרייכען, סטאַניסלאָו קסאַווע-
ריעוויטש? — האָט מען איהם אַ פרעג געמאַן.

סוויעזשעווסקי האָט אַ לאַך געמאַן, האָט סודות'דיג געריבען
זיך די הענט און האָט געענטפערט:

— אַלע וועגען פיהרען קיים רוים.

זיין אינסטינקט האָט איהם אונטערגעזאָגט, אַז איצטער, אין
דער שעפעטאָווער עקאנאָמיע, לייגען זיך זעהר גוט אויס די אומ-
שטענדען פאַר זיין צוקונפטיגער קאַריערע. אַזוי צי אַזוי, נאָר ער
האָט געקענט צוניץ קומען דעם אַלמעכטיגען פאַטראָן. און
סוויעזשעווסקי, שטעלענדיג אַלץ אויף דער קאַרט, איז גלייך גע-
קראַכען קוואַשיניען פאַר די אויגען מיט זיין אונטערטעניגען גע-
לעכטערל. ער האָט פאַר איהם גענומען שפּילען, ווי אַ פּרעהליכער
הויף-הינטעל מיט אַ בייזען מעדעליאַנעם יאַגד-הונט, אויסדריי-
קענדיג מיט די אויגען און מיט'ן קול, אַז ער איז גרייט אַלע ווייל
אַנצוטאָן אַ שאַרען נאָך וואַסילי טערענטיעוויטש'עם איינאיינצי-
גען וואונק.

דער פאַטראָן האָט ניט געשמערט. דער זעלבער קוואַשיני, וועלכער פּלעגט אַוועקטרייבען פון די שטעלען אַהן שום ערקלערונג,

דירעקטארען און אויפזעהער איבער פאבריקען, — דער זעלבער קוואַשנין האָט געקאָנט שווייגען און דולדען די אַנוועזענהייט פון עפעס איינעם, אַ סוויעזשעווסקיין... דאָ האָט געשמעקט מיט עפעס אַ טובה, און דער צוקונפטיגער מיליאָנער האָט געוואַרט אויף זיין מאַמענט.

דאָס אַלץ, איבערגעהענדיג פון מויל צו מויל, איז אויך צו באַבראַו'ן דערנאָנגען. ער איז ניט איבעראַשט געוואָרען: ווע-גען זינענקאָ'ס הויזגעזינט האָט ער שוין געהאַט אַ פעסטע און אַ דיכטיגע מיינונג. איהם האָט נאָר אויפגערעגט דאָס, וואָס די רכילות האָט ניט פאַרפעהלט צו באַריהרען מיט איהר שמוציגען עק אויך נינאָ'ן... נאָכ'ן געשפרעך אויפ'ן וואַקזאַל איז דאָס מי-דעל איהם געוואָרען נאָך מעהרער ליב און טייער. פאַר איהם נאָר אַליין האָט זי מיט צוטרוי געעפענט איהר נשמה, אַ שענהע אפילו אין דעם וואַקלען זיד און אין די שוואַכקייטען. אַלע אַנדע-רע מענשען — האָט ער געמיינט — האָבען נאָר געקאָנט איהרע קליידער און איהר דרויסענדיגען אויסזעהן. די אייפערזיכט מיט אַלע איהרע צינישע ספקות, מיט איהר אייביגען אויפגערגענטען ענאָאזים, מיט איהר קליינליכקייט און גראַבקייט, איז פרעמד גע-ווען פאַר אַזאַ פאַרטרויטער צאַרטער נאַטור, ווי באַבראַוויס.

אַ גוטע, אמת'ע פרויען ליבע האָט נאָך צו אַנדרע איליטש'ן ניט אַ שמייכעל געטאָן. ער איז געווען צו שעמעוודיג און ניט איינגעגלויבט אין זי, אַז ער זאָל געהמען פון לעבען דאָס, וואָס ער פי יושר איז איהם געקומען. און עס איז קיין וואונדער ניט, וואָס זיין נשמה איז אַנטקעגען געפלויען דעם נייעם, שטאַרקען געפיהל.

די אַלע טעג האָט זיך באַבראַו געפונען אונטער'ן כשוף פון דעם געשפרעך אויפ'ן וואַקזאַל. הונדערטער מאָל פלעגט ער זיך דערמאָנען אויפ'ן געשפרעך ביז די קלענסטע איינצעלהייטען, און מיט יעדען מאָל פלעגט ער דערזעהן אין נינאָ'ס ווערטער אַלץ אַ טיפערע באַדייטונג. אין די פריהמאַרגערנס פלעגט ער זיך

אויפכאפען מיט אן אונדרייטליכען באוואוסטזיין פון עפעס גרוי-
סעס און ליכטיגעס, וואָס האָט באַזוכט זיין נשמה און זאָגט
איהם צו אַזוי פיל גליק.

איהם האָט זעהר שטאַרק געצויגען צו די זינענקאָס: ער
האָט זיך נאָך אַמאָל געוואָלט איבערצייגען אין זיין גליק, הערען
נאָך אַמאָל פון נינאַ'ן איהרע שרעקעדיגע, אָדער איהרע נאַאי-
ווע וואַגענדיגע האַלבע ערקלערונגען. נאָר איהם האָט געענגט
קוואַשנינ'ס אַנוועזענהייט, און ער האָט זיך געטרייסט מיט דעם,
וואָס דער פאַטראָן וועט אויף קיין פאַל ניט קענען פאַרברענגען
אין איוואַנאווקע מעהר פון צוויי וואַכען.

אַבער דער צופאַל האָט איהם געהאַלפּען צו זעהן זיך מיט
נינאַ'ן נאָך ביז קוואַשנינ'ס אַוועקפאַהרען. דאָס איז פאַרגעקומען
זונטאָג, אין דריי טעג אַרום נאָך דער פייערונג פון דער עפענונג
פון דעם נייעם דאמענעם אויווען. באַבראַוו איז געפאַהרען ריי-
טענדיג אויף פאַרוואַטערען איבער דעם גרייטען, גוט געפלאַס-
טערטען וועג, וואָס האָט געפיהרט פון דער פאַבריק צום וואַקזאַל.
עס איז געווען צוויי אַ זייגער, עס איז געווען אַ קיהלער שעהנער
טאַג. פאַרוואַטער איז געגאַנגען מיט אַ גיכען גאַלאַפּ, האָט גע-
פיהרט מיט די אויערען און געטרייסעלט מיט'ן קאַפּ. ביים פאַר-
קעהר לעבען מאַגאַזין, האָט באַבראַוו באַמערקט ווי אַ דאַמע אין
אן אמאָזאַנע לאָזט זיך אַרונטער פונ'ם באַרג אויף אַ גרויסען גע-
לען פּערד, און באַלד נאָך איהר — אַ רייטער אויף אַ קלייניקען,
ווייסען קירגיז. באַלד האָט ער זיך איבערצייגט, אַז זי איז געווען
אין אַ טונקעל גרינעם לאַנגען פאַרנאָנדערגעבלאָזענעם קלייד, אין
געלע הענטשיקעס מיט קראַגענס, און אין אַ נידעריגען גלאַנציגען
צילינדער הוט. זי איז זיכער און שעהן געוועסען אויפ'ן זאָ-
טעל. די שלאַנקע, ענגלישע שקאַפע איז אונטער איהר געגאַנגען
אין אַ ברייטען עלאַסטישען גאַלאַפּ, אַנשטרענגענדיג דעם האַלס,
און הויבענדיג הויך די דינע, טרוקענע פיס. נינאַ'ס באַגלייטער,
שוועזשעווסקי, איז אָפּגעשטאַנען ווייט, און האָט פלאַנטערנדיג
מיט די עלענבויענעס, בויגענדיג זיך און טרייסלענדיג האָט ער זיך

געמאטערט צו כאפען מיט'ן שפיץ שטיוועל דעם טרעטער פון זא' טעל.

ווען נינא האָט באַמערקט באַבראַוו'ן, האָט זי גענומען טרוי- בען דעם פערד. איבער'ן ווינט, האָט זי געמוזט האַלטען מיט דער רעכטער האַנט דעם פאַרענט פון הוט און נידעריג איינבויען דעם קאַפּ. ווען זי האָט זיך אויסגענלייכט מיט אַנדערע איליטש'ען, האָט זי מיט אַמאַל איינגעהאַלטען דעם פערד, און דער פערד האָט זיך אָפּ- געשטעלט, האָט אונגעדולדיג געביטען מיט די פיס, האָט צושפּרייט די ברייטע נאַזלעכער און האָט הילכיג געביסען מיט די ציין דעם צויט-אייזען, פון וועלכען עס זיינען געפאַלען ווייסע שטיקער שוים. פונ'ם פאַהרען איז דאָס געזיכט ביי נינא'ן געוואָרען רויט, און די האַר, וואָס האָבען זיך אַרויסגעשלאָגען איבער די שלויפען פון אונטער דער הוט, האָבען זיך פאַרוואָרפען אויף רינטען אין לאַנגע דינע לאַקען.

— ווי קומט עס צו אייך אזא פאַרשוין? — האָט באַבראַוו געפרעגט, נאכדעם ווי ער האָט שוין איינגעהאַלטען דעם טאַנ- צענדיגען פאַרוואַטערען, און, איבערבויענדיג זיך איבער'ן זא' טעל, האָט ער אַ דריק געטאַן נינא'ס שפיץ פינגער.

— אמת, אַ פאַרשוין? — דאָס איז — אַ מתנה פון קוואַש-

נינען.

— איד וואָלט זיך אָפּגעזאַגט פון אזא מתנה. — האָט אַנדערע איליטש אַ זאַג געטאַן, ווערענדיג פּלוצלינג ביי פון נינא'ס רר הינען ענטפער.

נינא האָט זיך אָנגעצונדען.

— פאַר וואָס עפעס?

— דערפאַר... דערפאַר, ווייל, וואָס איז ער אייך, דער קוואַש-

נין, אַ פריינד? אַ חתן?

— אַד, גאָט מיינער, ווי קליינליך איהר זייט אויפ'ן צוויי-

טענס חשבון! — האָט זי גיפטיג אויסגעשריען. נאָר אַז זי האָט דערזעהן זיין ליידענדיג געזיכט, איז זי באַלד ווייכער געוואָרען.

— ביי איהם איז דאָד דאָס אַזאַ קלייניגקייט... ער איז דאָד
אָווי רייך .

סוויעזשעווסקי איז שוין געווען אויף צעהן טריט פון זיי.
נינא האָט זיך פלוצלינג אײנגעבויגען צו באבראָוו'ן, האָט זיך
צערטליך צוגעריהרט מיט'ן שפיץ בייטש צו באבראָוו'ס האַנט
און האָט אַ זאָג געטאָן אין דער שטיל, אין אַ טאָן פון אַ קליינער
מיידעלע, וואָס איז זיך מודה אין איהר שולד :

— נו, גענוג שוין... זייט ניט אין כעס... איד וועל איהם
דעם פערד אומקעהרען צוריק... בייזער איהר... איהר זעהט, וואָס
פאַר אַ ווערט עס האָט ביי מיר אייער מיינונג.
אַנדריע איליטש'עס אויגען האָבען אויפגעשיינט פון גליק,
און זיינע הענט האָבען ניט ווילענדיג זיך אַ ציה געטאָן צו ניר
נאַר. נאָר ער האָט גאַרנישט ניט געזאָגט, ער האָט נאָר אַ זיפן
געטאָן טיף, מיט דער גאַנצער ברוסט. סוויעזשעווסקי איז צו איהם
צוגעפאָהרען, האָט זיך גענויגט, און האָט זיך באַמיהט אַנצונעהן
מען אַ נאַכלעסיגע מינע.

— איהר ווייסט דאָד, מן הסתם, וועגען אונזער פיקניק ?
האָט סוויעזשעווסקי נאָך פון דער ווייטעוואיסגעשריען.

— איד הער דאָס צום ערשטען מאל. — האָט אַנדריע איר
ליטש געענטפערט, — אַ פיקניק אויף וואַסילי טערענטיעוויטשעס
איניציאַטיוו ? אויף די ווילדע באַלקעס ? — איד האָב ניט גע-
הערט.

— יא, יא, מיר בעטען איד, אַנדריע איליטש, קומט צור
פאָהרען, — האָט זיך נינא אַריינגעמישט. — מיטוואָך פינף אַ
זיינער, אין אווענט... דער פאַרזאַמלונגס פונקט איז אויפן וואַס-
זאַל.

— אויף איינלאָדונגען, — האָט סוויעזשעווסקי צוגעגעבען.
— וואַסילי טערענטיעוויטש האָט מיר פאַרטרויט איינצואַרדענען
עפעס פאַרשיידענע זאַכען. איד קען אייד זאָגען, אַז דאָס וועט
זיין אַ נראַנדיזער פיקניק. עפעס אַזוינס, אויסערגעוויינליך...

דערווייל איז דאס נאך אלץ א סוד. איהר וועט איבעראשט ווע-
רען פון דעם ניט־ערווארטען...

נינא האט ניט אויסגעהאלטען און זי האט קאקעטיש צוגע-
געבען:

— דאס אלץ איז דאך ארויס איבער מיר. איך האב אייער-
געכטען א זאג געטאן, אז עס וואלט גוט געווען מיר זאלען אין
קאמפאני ארויספאהרען ערגעץ אין וואלד, און וואסילי טערענ-
טיעוויטש...

— איך וועל ניט קומען! — האט באבראוו שארף א זאג
געטאן.

— ניין, איהר וועט קומען! — האט נינא געזאגט און איהרע
אויגען האבען א בליץ געטאן. — נו, מארש! מארש! — האט זי
א געשריי געטאן, און א ריהר געטאן דעם פערד אין א גאלאפ. —
אנדערי וואסיליטש, הערט וואס איך וועל איך זאגען.

סוויזשעווסקי איז געבליבען פון הינטען. נינא און באב-
ראוו זיינען געשפרונגען איינע לעבען די אנדערע: זי, — שמיכ-
לענדיג און אריינקוקענדיג איהם אין די אויגען, און ער, — אן
אומצופרידענער און אן אנגעכמורעטער.

— דאס האב איך דאך צוליב איך אויסגעטראכט דעם פיק-
ניק, מיין שלעכטער פארדעכטיגער פרוינר, — האט זי געזאגט
מיט א טיפער צערטליכקייט אין איהר קול. — איך וויל אומ-
באדינגט וויסען דאס, וואס איהר האט יעמאלט, אויפ'ן וואקזאל
ניט דעררעדט... קיינער וועט אונז ניט שטערען אויפ'ן פיקניק.

און ווידער איז אין באבראו'ס נשמה פארגעקומען א מא-
מענטאלע ענדערונג. און דערפילענדיג ביי זיך אויף די אויגען
טרערען פון פרייד, האט ער ליידענשאפטליך אויסגעשריען:

— א, נינא, ווי איך האב איך ליב!

אבער נינא האט אויסגעזעהן, ווי זי וואלט ניט געהערט די
בלוצלינדיגע ערקלערונג. זי האט א ציה געטאן די צוים, איינהאל-
טענדיג דעם פערד, און האט א פרעג געטאן:

— וועט איהר קומען? יא?

— איך וועל קומען! זיכער, איך וועל קומען!
 — זעהט, אז איהר זאלט קומען... און איצטער וועלען מיר
 צוואווארטען אויף אונזער קאוואליער און — אדיע. איך אייל מיר
 אהיים...

ווען ער האט זיך מיט איהר געזעגענט, האט ער דורך דער
 הענטשקע דערפילט די ווארעמקייט פון איהר האנט, וואס האט
 איהם געענטפערט מיט א לאנגען פעסטען דריק. נינא'ס טונקעלע
 אויגען האבען געקוקט פארליבט.

9

מיטוואך, פון פיער א זייגער אן, איז שוין דער וואקואל גע-
 ווען איבערגעפאקט מיט די אנטיילנעמער פון פיקניק. אלע הא-
 בען זיך געפילט פרעהליך און ניט געענגט. וואסילי טערענטיע-
 וויטשיעס באזוך האט זיך דאס מאל געענדיגט זעהר גוט, הנם
 קיינער האט זיך אויף דעם ניט געריכט. עם האט ניט געבליצט
 און ניט געדונערט; מען האט קיינעם ניט געבעטען פארלאזען
 די שטעלען, פארקעהרט נאך, עם האבען זיך ארומגעטראגען קלאנ-
 גע, אז אין ניקען וועט מען נאר העכערען דעם געהאלט פון די
 מעהרסטע אנגעשטעלטע. אויסער דעם, האט דער פיקניק צוגע-
 זאגט צו זיין זעהר אן אינטערעסאנטער. ביז די ווילדע באלקעס,
 דאס ארט וואהיזן מען האט געדארפט פאהרען, איז געווען, אויב
 מען זאל פאהרען אויף פערד, ניט מעהר ווי צעהן מייל, איבער
 זעהר א שעהנעם וועג... דער ליכטיגער און ווארעמער וועטער,
 וואס איז געשטאנען זיכער פאר דער לעצטער וואך, האט צוגע-
 זאגט, אז דער פיקניק קען ניט געשטערט ווערען.

די איינגעלאדענע זיינען געווען ארום ניינציג מענשען: זיי
 האבען זיך ארומגעדריעהט אויף דער פלאטפארם אין פרעהליכע
 גרופען, האבען הילכיג געשריען און געלאכט. די רוסישע שפראך
 האט זיך איבערגעמישט מיט פראנצויזישע, דייטשע און פוילישע
 פראזען. דריי בעלגער האבען מיטגעבראכט פאטאגראפישע אפא-
 ראטען, צו מאכען מאמענט-בילדער ביים מאגנישען ליכט... אלע

אויפגעהערט כליפען און אונטערוואיען אין דער שטיל, און ווישען מען האט אינטערעסירט ביז דער קלענסטער איינצעלהייט, וואס עס וועט פארקומען אויפ'ן פיקניק.

סוויעזשעווסקי האט מיט א פארבאהאלטענעם און שטאל' צען אויסזעהן עפעס אנגעדייט וועגען „סורפריזען“, נאך פון ער קלערונגען האט ער זיך אויף אלע וועגען ארויסגעדריעהט.

דער ערשטער סורפריז האט זיך ארויסגעוויזען דער ספע ציעלער צוג. אקוראט פינף א זייגער, איז פון דעם לאקאמאטיוו דעפא ארויסגעגאנגען א נייער אמעריקאנער, צעהן רעדער'דיגער לאקאמאטיוו. די דאמען האבען ניט געקענט איינהאלטען די געדרייען פון פרייד און איבעראשונג: די גאנצע ריזיגע מאשין איז געווען באפוצט מיט פלאגען און לעבעדיגע בלומען. גרינע גיר ליאנרען פון דעמבען-בלעטער האבען זיך איבערגעפלאכטען מיט בוקעטען פון פארשיידענפארביגע בלומען, און האבען ארומגעווי קעלט די גאנצע מאשין ארום און ארום, ביז'ן קוימען ארויף, און פונ'ם קוימען ביז'ן פייפעל און ווידער ביז'ן קוימען ארויף, אזוי אז דאס ביידעל פאר'ן מאשיניסט האט אויסגעזעהן ווי א בלי הענדיגע וואנט מיט בלומען. פון אונטער דעם גרינס און די בלומען האבען די שטאלענע און מעשענע טיילען פון דער מאשין געגלאנצט און געפינקעלט אין דעם גאלדענעם שיין פון דער הערבסטיגער פארגעהענדיגער זון. זעקס וואגאנען פון ערשטען קלאס האבען זיך אויסגעצויגען ביי דער לענג פון דער פלאט פארם און האבען געדארפט פיהרען די געסט פון פיקניק אויף דער 308-טער מייל, פון וואנען עס איז פארבליבען צו געהן ביז די ווילדע באלקעס, ניט מעהר ווי פינף הונדערט טריט.

— מייע ליבע הערען, וואסילי טערענטיעוויטש האט מיך געבעטען אייך איבערצוגעבען, אז ער נעהמט אויף זיך אלע קאס-טען פונ'ם פיקניק, — האט סוויעזשעווסקי געזאגט, איילענדיג זיך פון איין גרופע צו דער צווייטער. — מייע ליבע הערען, וואסילי טערענטיעוויטש האט מיך געבעטען איבערצוגעבען פאר די אייני געלאדענע...

צרום איהם האבען זיך פארוואמעלט א רעדעל מענשען; ער האט ערקלערט וועגען וואס דא האנדעלט זיך:

— וואסילי טערענטיעוויטש איז צופרידען געבליבען פון דעם אויפגעמען, וואס די געזעלשאפט האט איהם ארויסגעוויזען, און איהם איז זעהר אנגענעם מיט פריינדליכקייט צו באצאלען פאר פריינדליכקייט... ער נעמט אלע קאסטען אויף זיך...

און ער האט ניט אויסגעהאלטען, געטריבען פון יענעם גע-פיל, וועלכער טרייבט א באדינער צו באמיהען זיך מיט דער כרייטהארציגקייט פון זיין באלעבאס, און ער האט צוגעגעבען אזוי וויכטיג:

— מיר האבען אויסגעגעבען פאר דעם פיקניק דריי טויזענד פינף הונדערט און ניינציג רובעל!

— העלפט אויף העלפט מיט'ן הער קוואשניץ? — האט זיך פון הינטען דערהערט א שפאסיגער קול. סוויעזשעווסקי האט זיך פלינק אומגעקעהרט און ער האט זיך איבערצייגט, אז אט די גיפ-טיגע פראגע האט איהם געשטעלט אנדרעא, וואס האט אויף איהם געקוקט מיט זיין שטענדיג-געלאסענער מינע, פארלייגט די הענט אין די טיפע הויזען-קעשענעס.

— וואס האט איהר געפרעגט? — האט סוויעזשעווסקי גע-זאגט, און איז שטארק רויט געוואָרען.

— ניין, דאס האט איהר געזאגט: „מ י ר האבען אויס-געגעבען“, און איד האב דא דאס פולע רעכט צו טראכטען, אז איהר מיינט זיך און הערר קוואשניצען, אונטער דעם וואָרט „מיר“... אין אזא פאל, רעכען איד פאר אן אנגענעמער פליכט צו ער-קלערען אייד, אז אויב איד נעם אן די פריינדליכקייט פון הערר קוואשניצען, קען איד דאך עס פון דעם הערר סוויעזשעווסקי'ן ניט אנגעהמען...

— אד, ניין, ניין... ניט אזוי האט איהר מיך פארשטאנען, — האט דער פארשעהמטער סוויזשעווסקי אנגעהויבען פלאפלען, — דאס אלץ האט נאר הערר קוואשניץ... איד האב נאר געוואלט פשוט...

ווי צ פארטרויטע פערזאן... אָדער ווי אַ מין משרת, אָדער וואָס... —
האַט ער צוגעגעבען מיט אַ זויערען שמייכלע.

כמעט אין דער זעלבער צייט, ווען מען האָט דערלאָנגט דעם
ספעציעלען צוג, זיינען געקומען די זינענקאָס, באַלויט פון קוואַש-
גינ'ען און שעלקאָוויקאָוו'. נאָר איידער וואַסילי טערענטיע-
וויטש האָט צייט געהאַט אַרונטערצוגעהן פון זיין קאַליאַסקע, ווי
עס איז פאַרגעקומען אַ טראַגיקאַמישע געשעהעניש, וואָס קיינער
האַט זיך נאָר אויף דעם ניט געריכט. דערוויסענדיג זיך וועגען
דעם פיקניק וואָס דאַרף זיין, נאָך פון אין דער פרייה, האַבען די
ווייבער, שוועסטער און מאמעס פון די פאַבריק אַרבייטער, גענו-
מען זיך פאַרזאַמלען ביים וואַקוזאַל; אַ סך פון זיי האַבען מיט
זיך גענומען זייערע זוּיניקינדער. מיט אַן אויסדרוק פון הילצער-
געם געדולד אויף די אָפגעברענטע אויסגעמאַטערטע געזיכטער,
זיינען זיי שוין געזעסען עטליכע לאַנגע שעה אויף די טרעפּ פון
וואַקוזאַל, אויף דער ערד און אַרום די ווענד, וואָס האַבען געוואָר-
פען אַ לאַנגען שאַטען. זיי זיינען געווען אַרום צוויי הונדערט.
אַ די הויפט פון דער סטאַנציע האַבען געפרעגט ביי זיי, וואָס
זיי דאַרפען דאָ, האַבען זיי געענטפערט, אַז זיי דאַרפען „דעם
געלען און גראַבען נאַטשאַלניק“. דער וועכטער האָט זיי געוואַלט
פאַרטרייבען, נאָר זיי האַבען אויפגעהויבען אַזאַ פאַרטויבענדיגען
גוואַלד, אַז ער האָט נאָר אַ מאַד געטאַן מיט דער האַנט און האָט
געלאָזען די ווייבער צורוה.

יעדער עקיפאַזש וואָס איז צוגעפאַהרען, האָט צווישען זיי
אויף אַ ווייל אַרויסגערופען אַ סומאַטאַכע, נאָר אַזוי ווי „דער
געלער גראַבער נאַטשאַלניק“ איז נאָר אַלץ ניט געקומען, פלעגען
זיי זיך באַלד ווידער באַרוהיגען.

ווי נאָר וואַסילי טערענטיעוויטש האָט זיך אַנגעכאַפט פאַר'ן
פאַרענטש, קרעכצענדיג און איינבויענדיג די גאַנצע קאַליאַסקע,
שמעלענדיג זיך אויפ'ן טרעפעל, — האַבען די ווייבער איהם באַלד
אַרומגערינגעלט פון אַלע זייטען און האַבען אַ פאַל געגעבען אויף
די קניע. דערשראַקען פון דעם גרויסען טומעל, האַבען די יונגע

היציגע פערד אַ כראַפּע געטאָן און האַבען זיך גענומען רייסען ; דער קומשער האָט אָנגעצויגען די לייצעס, און האָט זיך אין גאַנץ צען פאַרוואַפּען אויף הינטען, אַזוי, אַז ער האָט קוים איינגע- האַלטען די פּערד אויפ'ן אָרט. אין אָנהויב האָט קוואַשנין גאָר נישט ניט געקענט פאַרשמעהן : די ווייבער האַבען געשריען אַלע מיט אַמאָל, און האַבען צו איהם אויסגעצויגען זייערע זויגקינדער. איבער זייערע אָפּגעברענטע געזיכטער האַבען פּלוצלינג גענומען רינען שמראַמען טרערען...

קוואַשנין האָט דערזעהן, אַז ער וועט זיך בשום אופן ניט קענען אַרויסרייסען פון אַט דעם לעבעדיגען רינג, וואָס האָט איהם אַרומגערינגעלט פון אַלע זייטען.

— שמעהט, ווייבער ! זייט שמיל ! — האָט ער אַ געשריי געטאָן און האָט מיט אַמאָל פאַרדעקט מיט זיין באַס זייערע גע- שרייען. — איהר געוואַלדעוועט אַלע ווי אויפ'ן מאַרק, איך הער גאַרנישט ניט, זאָל ריידען איינע פון אייך ; וואָס ווילט איהר ?

גאָר יעדער איינער האָט זיך געוואַלט אַליין רעדען. און די געשרייען זיינען גאָר שטאַרקער געוואָרען, און די טרערען האַבען גאָר מעהרער גענומען רינען איבער די געזיכטער :

— ברויטגעבער אונזערער... לייבליכער... טו אַ קוק אויף אונז... מיר קענען שוין מעהר ניט ליידען... מיר געהען שוין אויס !... מיר שטאַרבען... מיר שטאַרבען מיט די קינדער... מ'קען זאָגען, אַז פון קעלט פּגראַן מיר...

— וואָסזשע ווילט איהר ? פון וואָס שטאַרבט איהר ? — האָט קוואַשנין ווידער אַ געשריי געטאָן. — און נואַלדעוועט ניט אַלע מיט אַמאָל ! אַט, דו, ווייבעל, דערזעהל, — האָט ער אַ שטופ געטאָן מיט'ן פינגער אויף אַ הויכער בלייכער, גאַנץ שעחנער קא- לונער ווייבעל. — און איהר אַלע — שווייגט !

די מעהרסטע זיינען אַנטשוויגען געוואָרען גאָר זיי האַבען ניט די טרערען און די נעזער מיט די פאַרטיכער...

פון דעסטוועגען האבען אפשר צוואנציג ווייבער גערעדט
אויף איין מאָל.

— ברויטגעבער אונזערער... מיר שטארבען פון קעלט... האָב
אויף אונז רחמנות און העלף אונז ווי ניט איז... מיר קענען שוין
מעהר ניט אויסהאַלטען... מ'האַט אונז פאַרטריבען אויף ווינטער
אין באַראַקען, און מ'קען דען דאַרטען לעבען? זיי רופען זיך נאָר
אַן באַראַקען, און זיי זיינען דאָך פון הוילע שפּענדלעך... מיר
פריהרען דאָך איצטער אויס פון קעלט... מ'טרעפט ניט אַ צאָן
אויף אַ צאָן... און וואָס וועלען מיר טאָן ווינטער? ... האָב כאַטש
רחמנות אויף אונזערע קינדערלעך, העלף אונז, ליבנקער, היים
כאַטש אונז אוועקשטעלען אויווענס, ניטאָ וואו אפילו קיין געקעכץ
צו קאָכען... אין דריסען קאָכען מיר... אונזערע מענער זיינען אַ
גאַנצען טאָג אויף דער אַרבייט... דורכגענעצט... דערפראַהרען...
זיי קומען אַהיים — און האָבען ניט אפילו וואו צו טריקענען זיך...
קוואַשנין איז געווען אין אַ פאַסטקע. אין וועלכער זייט ער
האַט זיך אַ קעהר געטאָן, האָבען איהם די ווייבער, וואָס זיינען
געשטאַנען אויף די קניע, אומעטום פאַרצאַמט דעם וועג, און אַז
ער האָט געפרוואוּט דורכרייסען זיך דורך זיי, האָבען זיי איהם
געכאַפט פאַר די פיס און פאַר די פאַלעס פון זיין לאַנגען גרויען
פאַלמאַ. זעהענדיג זיין אייגענע מאַכטלאַזיגקייט, האָט קוואַשנין
מיט אַ באַוועגונג פון דער האַנט, אַ רוף געטאָן צו זיך שעלַקאָור
ניקאווען, און ווען יענער האָט זיך דורכגעשטופט דורך דער גע-
דיכטער מאַסע ווייבער, האָט איהם וואַסילי טערענטיע
וויטש אַ פרעג געטאָן אויף פראַנצויזיש מיט אַ צאַרנ'דיגען אויס-
דורק אין קול:

— איהר האָט געהערט? וואָס באַדייט דאָס אַלץ?
שעלַקאָוויקאָוו האָט הילפלאַז אַ פיהר געטאָן מיט די הענט
און האָט גענומען מורמלען:
— איד האָב געשריבען צו דער פאַרוואַלטונג, איד האָב גע-
לאָזט ווייסען... זעהר ווינציג אַרבייטער־הענט... שניט־ציט... זיך

מער-צייט... הויכע פרייעזען... די פארוואלטונג האט ניט ערלויבט...
מען קען ניט העלפען...

— ווען וועט איהר אנהויבען איבערבויען די ארבייטער בא-
ראקען? — האט קוואשנין שטרענג א פרעג געמאן...

— מען קען בשום אופן ניט זאגען ווען... זאלען זיי ווי ניט
איז האבען א ביסעל געדולד... מיר מוזען זיך פריהער צואוילען
מיט די געביידען פאר די אָנגעשטעלטע...

— דער טייוועל ווייס וואָס אַן אַרדנונג דאָ געהט אַז אַני-
טער אייער אויפזיכט, — האָט קוואַשנין אַ זאַג געמאָן אונטער
דער נאָז, און אומקערענדיג זיך צו די ווייבער, האָט ער הויך גע-
זאָגט:

— הערט, ווייבער! פון מאַרגעדיגען טאָג אַז וועט מען אַני-
הויבען פאַר אייך מאַכען אויווענס און אייערע באַראַקען וועט מען
באַדעקען מיט האַלץ. איהר האָט געהערט?

— מיר האָבען געהערט, טייערינקער... אַ דאַנק דיר... ווי
זאַלען מיר עס ניט הערען? — האָבען זיך פאַרנאַנדערגעמראַגען
דערפּרעהטע קולות. — ס'איז מן הסתם בעסער, וואָס דער הויפט
נאַטשאַליק האָט עס אַליין באַפוילען... אַ דאַנק דיר, אדלער'ל...
אפשר וואָלסטו אונז, טייערער, פאַראיינוועגס — ערלויבט קלייבען
שפענער פון די געביידען?...

— גוט, גוט, איד ערלויב אייך קלייבען שפענער...
— אַז זיי האָבען אַבער אומעטום אַוועקגעשטעלט טשער-
קעסען* און ווי נאָך מ'קומט נאָך שפענער, באַפאַלען זיי באַלד
מיט זייערע בייטשען...

— גוט, גוט... קומט נאָך שפענער... קיינער וועט אייך ניט
שטערען, — האָט קוואַשנין באַרוהיגט. — און איצטער, ווייבער,

(* אויף די פאַבריקען און עקאָנאָמיעס אין דער דרום-געגענד
שטעלט מען אַן די טשערקעסען פאַר וועכטער, צוליב זייער געטרוי-
שאַפט און צוליב דער מורא, וואָס זיי וואַרפען ארויף אויף דער אַר-
טיגער באַפעלקערונג.)

מארש אהיים! ווארמעס קאכען! נה, היט זיך! געשווינד! — האט ער א געשריי געטאן מיט א מוטיגען וואוילינגערישען קול, און צו שעלקאוויקאווי'ן האט ער זיך געווענדט אין דער שטיבל, — זעהט, אז מען זאל מארגען אויסשימען א פאר וועגען שטיינער צרום זייערע באראקען... דאס וועט זיי אויף לאנג בארוהיגען... זאלען זיי זיך פרעהען.

די ווייבער זיינען זיך פארנאנדערגעגאנגען אין גאנצען גליק־ליכע.

— דו זעה דארטען, אז אויב דו וועסט אונז ניט שטעלען קיין אויווענס, וועלען מיר רופען די אינושענירען, אז זיי זאלען קומען אונז אנווארעמען, — האט א געשריי געטאן די זעלבע קאלונער ווייבעל, וועמען קוואשנין האט געהייסען ריידען פאר אלעמען.

— ווי זשע אנדערש, — האט זיך אפגערופען א צווייטע, — זאל אונז יעמאלט אליין דער גענעראל אנווארעמען. זעה, ס'ארט גראבער און פעטער ער איז... מיט איהם וועט זיין וואס־רעמער ווי אויף אז אויווען...

דער אונערוארטער עפיזאד, וואס האט זיך אזוי פרעה־ליך געענדיגט, האט מיט אמאל אלעמען אויפגעמונטערט. אפילו קוואשנין, וואס האט זיך פריהער געבלאזען אויפ'ן דירעקטאר, האט זיך איצטער פארנאנדערגעלאזט, ווען די ווייבער האבען איהם איינגעלאדען אנוואווארעמען זיי, און ער האט א בארוהיגטער גענומען שעלקאוויקאווי'ן אונטער'ן ארעם.

— איהר פארשמעהט, מיינ טייערער, — האט ער גערעדט צום דירעקטאר, ארויפגעהענדיג אויף די טרעפ פון וואקזאל, — מען דארף קענען דורכריידען זיך מיט אט דעם פאלק. איהר קענט זיי צוזאגען אלץ אין דער וועלט — קריסטאלענע פאלאצען, אז אכט־שעה־דיגען ארבייט־טאג, געבראטענע טייבעלעך אויף אגני־בייסען, — נאר טוט עס מיט זיכערקייט. איד שווער איד: מיט איינע צוואנגעניש וועל איד אין איין פערטעל שעה צייט פארלע־שען די שטורעמדיגסטע פאלקס־סצענע...

דערמאנענדיג זיך אויף די איינצעלהייטען פונ'ם אקארשט

איינגעשטילטען „וויבערשען בונט“, און לאכענדיג אויפ'ן קול, האט זיך קוואשנין געזעצט אין וואנאן. אין דריי מינוט ארום איז דער צוג ארויס פון דער סטאנציע. די קומשערס האט מען געהייט סען פאָהרען גלייך צו די ווילדע באַלקעס, ווייל אויף צוריק האָט מען זיך געגרייט צו פאָהרען אויף פערד מיט פאָקעלען.

נינא'ס האַלטונג האָט באבראָו'ן אומרוהיג געמאַכט. אויפ'ן וואקסאַל האָט ער געוואַרט אויף איהר קומען מיט אַן אויפגערעגנטער אונגעדולד, וועלכע האָט זיך ביי איהם אָנגעהויבען נאָך פון נעכט מען. פריהערדיגע ספקות זיינען פאַרשוואַונדען פון זיין נשמה; ער האָט געגלויבט אין זיין נאָהענטען גליק, און קיינמאַל האָט פאַר איהם די וועלט נאָך ניט אויסגעזעהן אַזוי שעהן, און די מענשען אַזוי גוט, און דאָס לעבען אַזוי לייכט און פריידיג. ווען ער האָט געטראַכט וועגען דער באַגעגעניש מיט נינא'ן, האָט ער נאָך פון פריהער זיך פאַרגעשטעלט די שעהנע רגע, און האָט ניט ווילענדיג דיג אָנגעגרייט די צערמליכסטע, ליידענשאַפטליכסטע און שעהנדיגסטע ווערטער, און דערנאָך פלעגט ער פון זיך אַליין לאַכען... צו ליב וואָס דאַרף מען פאַרפאַסען ליבעס ווערטער? ווען עס וועט נויטיג זיין, וועלען זיי אַליין קומען און זיי וועלען זיין נאָך שעהדיגער, נאָך וואַרעמער. און באבראָו האָט זיך דערמאַנט אויף עפעס לידער, וואָס ער האָט אַמאַל געלייענט ערגעץ אין אַ זשורנאַל, וואו דאַרטען זאָגט דער פּאָעט צו זיין געליבטער, אַז זיי וועלען זיך ניט שווערען איינע פאַר די צווייטע, ווייל די שבועות וואַלטען נאָך באַליידיגט זייער פאַרטרויטע און הייסע ליבע.

באַבראָו האָט געזעהן ווי תיכף נאָך קוואַשנין'ס קאַליאַסקע זיינען צוגעפאַרען זינענאַס צוויי קאַרעמען. אין דער ערשטער איז געזעסען נינא. זי איז געווען אין אַ לייכטען קלייד פון העל געלען קאַליר אַרומגעאַרבייט שעהן ביים האַלב קיילעכדיגען אויסשניט פון קאַרסאַזש, מיט ברייטע שפיצען פונ'ם זעלבען מאָד, און אין אַ ברייטען איטאַליענישען הוט, באַפּוצט מיט אַ בוקעט טהיי-ראָזען. באבראָו'ן האָט זיך געדאַכט, אַז היינט איז זי עפעס בלייכער און ערנסטער, ווי אַלע מאַל. זי האָט איהם באַמערקט

נאך פון דער ווייטען, ווען ער איז געשטאנען ביי דער טיר פון וואקזאל, נאך זי האט צו איהם ניט געשיקט קיין ווייטען פילי-דייטיגען בליק, ווי ער האט זיך פארגעשטעלט. פארקעהרט, איהם האט זיך אפילו אויסגעדאכט, אז זי האט זיך אומיסטנע אפגע-קערט פון איהם. ווען אנדרעי איליטש איז צוגעלאפען צו איהר קארעטע העלפען איהר ארונטערגעהן, איז נינא, ווי מען וואלט זי געווארענט, לייכט און פלינק ארויסגעשפרונגען פון עקיפאזש אויף דער צווייטער זייט. עפעס א בינסטער, ביזן געפיל האט אנדרעי איליטש'ע א שטאך געטאן אין הארצען, אבער ער האט זיך אליין בארעהיגט. „א קינד, זי שעהמט זיך מיט איהר געפיהל און מיט איהר ליבע, איהר דאכט זיך, דאס יעדערער קען פריי לייענען אין איהרע אויגען אלע איהרע פארבארגענסטע גע-דאנקען... א, ליכטיגע, הייליגע אונשולד!“

אנדרעי איליטש איז זיכער געווען, אז נינא, ווי יענעם מאל אויפ'ן וואקזאל, וועט אליין געפינען דעם צופאל צו טרעפען זיך מיט איהם, כדי זיי זאלען אויג אויף אויג זיך איבערווארפען מיט עטליכע ווערטער. אבער, ווי עס האט אויסגעזעהן, איז זי אין גאנצען געווען פארשאפט פון קוואשני'ס דורכריידען זיך מיט די ווייבער, און זי האט זיך דאס ניט געאילט צו טאן... קיין איין מאל ניט, אפילו בננבה, האט זי זיך ניט אומגעקעהרט א קוק צו טאן אויף באבראו'ן. אנדרעי איליטש'עס הארץ האט גענומען פלוצלינג קלאפען אומרוהיג און טרויעריג. ער האט באשלאסען צו צוגעהן צו די זינעקא'ס, וועלכע האבען זיך געהאלטען אין איין ענגער גרופע, און וועמען די איבעריגע דאמען האבען, ווייזט אויס, אויסגעמידען, — און אונטער דעם טומעל, וואס האט צוגעצויגען אלעמענס אויפמערקזאמקייט, א פרעג צו טאן נינא'ן אויב ניט מיט ווערטער, איז כאטש מיט א בליק, פאר וואס זי מיינט איהם אויס. ער האט זיך געניינט צו אננא אפאנאסיעוונא'ן, און דריקענדיג איהר די האנט, האט ער איהר אריינגעקוקט אין געזיכט, און האט זיך אָנגעשרענגנט עפעס צו לייענען אויף איהם, צי זי ווייס פון עפעס. יא, זי האט זיכער געוואוסט: איהרע ברעמען, אי-

בערנעבראכען אין די ווינקלען, — א סימן פון א פאלשען כאראקטער, ווי באבראוו פלעגט שמענדיג טראכטען — האבען זיך אונצופרידען ארונטערגערוקט, און די ליפען האבען אנגענומען א שטאלצען צוה'דיגען אויסדרוק, „נינא האט א פנים אלץ דער צעהלט פאר דער מאמע, און האט פון איהר באקומען א שטארקען אויסדרייך“ — האט זיך באבראוו אנגעשטויסען און איז צוגעגאנגען צו נינא'ן.

נאך נינא האט אויף איהם אפילו ניט א קוק געטאן. ווען זיי האבען זיך באגריסט, איז איהר האנט געלעגען אומבאוועגליך און קאלט אין זיין ציטערדיגער האנט. אנשטאט צו ענטפערען אויף אנדערע אילימשי'עס באגריסונג, האט זי תיבה א קעהר גע'טאן דעם קאפ צו בעטע'ן און האט זיך מיט איהר דורכגעווארפען מיט עפעס א פאר פוסטע באמערקונגען... אין איהר אילענדיגער מאך גיט האט באבראוו דערזעהן עפעס שולדיגעס, אנגעשראקענעס, און דאס צוריקהאלטען זיך פון א גלייכען, מוטיגען ענטפער... ער האט דערפילט, אז זיינע פיס זיינען מיט אמאל שוואך געווארען, און אז אין מויל איז איהם פלוצלינג געווארען קאלט... ער האט ניט געוואוסט וואס צו טראכטען. אויב אפילו נינא האט זיך אויסגעפלוידערט פאר דער מאמע, האט זי דען ניט געקענט מיט יענעם פלינקען, ריידענדיגען בליק, מיט וועלכען פרויען באנוצען זיך אינסטינקטיוו, צו איהם זאגען: „יא, האסט געטראפען מען ווייס פון אונזער געשפרעך... אבער איד בין נאך אלץ די זעלבע, מיין ליבער, איד בין די זעלבע, זיי ניט אומרעהיג“... אבער זי האט זיך אפגעקעהרט. „נו, אלץ איינס, וואס עס זאל ניט געשעהן, אבער אויפ'ן פיקניק וועל איד זיך דערווארטען אויף איהר ענטפער, — האט באבראוו א טראכט געטאן מיט אז אונדרייטליכען טרויעריגען פארגעפיהל פון עפעס שווערעס און אומזויבערעס, — אזוי צי אזוי, זי וועט מיר מוזען ענטפערען.“

10

אויף דער 303-טער מייל איז די געזעלשאַפט אַרויס פון די וואַנאַנען און אין אַ לאַנגער פאַרביגער רייה אַוועקגעצויגען זיך פאַרביי דעם וועכטער'ס ביידעל, איבער'ן שמאַלען שטעגעל, וואָס האָט זיך אַרונטערגעלאָזען צו די ווילדע באַלקעס... אויף די אויפ־געפלאַמטע געזיכטער האָט נאָך פון דער ווייטען אַן אַמעס גע־טאַן מיט פרישקייט און דופט פונ'ם הערבסטיגען וואַלד... דאָס שטעגעל האָט זיך געצויגען אַלץ שמאַלער, און האָט זיך פאַרלאָרען צווישען בושען נים בוימלעך און ווילדען ווינריב, וואָס האָבען זיך איבער איהם געדערהט ווי טונקעלע נעצען. אונטער די פיס האָבען שוין געשארקט די טרוקענע געלע צונויפגעקנייטשטע בלע־טער. ווייט, ווייט, דורך דער געדיכטער געץ פון דעם וואַלד האָט געגליהט די פאַרנעהענדיגע זון.

די בושען האָבען זיך געענדיגט. פאַר אַלעמענס אויגען האָט זיך אונערוואַרטעט פאַרנאַנדערגעפענט צווישען די בוימער אַ ברייטער פלאַץ, אן איינגעקלאַפּטער און באַשאַטענער מיט ריינעם זאַמד. אויף איין זייט פונ'ם פלאַץ איז געשטאַנען אן אַכטיקאַני טיגער פאַויליאַן, אין גאַנצען פאַרפּוצט מיט פלאַנען און גרינס, און אויב אַן אַנדער זייט — אַ פאַרדעקטע עסטראַדע פאַר די מר־זיקאַנטען. ווי נאָך די ערשטע פאַר האָט זיך באַוווּזען פון דער ווייט, אַזוי האָט דער מיליטערי־אַרקעסטער אַ שפּיל געטאַן פון דער עסטראַדע אַ פּרעהליכען מאַרש. די הייטערע, שעחנע מעשענע קלאַנגען האָבען זיך שטיפּעריש פאַרנאַנגעטראָגען איבער'ן וואַלד, אַפּקלינגענדיג הילכיג פון די בוימער, און צונויפגיסענדיג זיך ער־געץ אין דער ווייט מיט אַ צווייטען אַרקעסטער, וועלכער האָט אַט אַריבערגעיאַגט דעם ערשטען און אַט גענומען אַפּשטעהן פון איהם. אינ'ם אַכטיקאַנטיגען פאַויליאַן אַרום די לאַנגע אויסגע־שטעלטע טישען, באַדעקט מיט נייע, ווייסע טישטיכער, האָבען זיך אַרומגעדערהט די סאַרווערס און האָבען שוין געקלאַנגען מיט'ן געמעס...

באלד ווי דער אַרקעסטער האָט געענדיגט שפּילען דעם מאַרש, האָבען אַלע איינגעלאָדענע אויפ'ן פּיקניק אויסגעבראַכען מיט פּרעהליכע אַפּלאָדיסמענטען. זיי זיינען אויף אַן אמת געווען איבעראַשט, ווייל ערשט מיט צוויי וואַכען צוריק האָט דער פּלאַץ מיט זיך פּאַרגעשטעלט אַ קרומען בערגעל מיט ווילדע, שיטערע בושען...

דער אַרקעסטער האָט אָנגעהויבען שפּילען אַ וואַלס. באַבראַוו האָט דערזעהן, ווי סוויעזשעווסקי, וואָס איז גע- שטאַנען לעבען נינאַ'ן, האָט תּיכף, אַחוּ און איינלאָדונג, אַרומגע- באַפּט זי פאַר דער טאַליע, און זיי האָבען זיך אַוועקגעטראַגען איבער'ן פּלאַץ אין אַ געשווינדען טאַנץ.

ווי נאָר סוויעזשעווסקי האָט אָפּגעלאָזען נינאַ'ן, אַזוי איז צו- איהר באַלד צוגעלאָפּען אַ בערגיסטורענט, און נאָר אימצער נאָר איהם.

באַבראַוו האָט שלעכט געטאַנצט און האָט ניט ליב געהאַט צו טאַנצען. פון דעסטוועגען איז איהם איינגעפּאַלען איינצולאָ- דען נינאַ'ן אויף אַ קאַדרייל. „אפשר, — האָט ער געטראַכט, — וועט זיך איינגעבען צו באַפען די מינוט צו קלאַר מאַכען די גאַנצע זאַך“... ער איז צו איהר צוגעגאַנגען, נאכדעם ווי זי האָט נאָר וואָס געמאַכט צוויי טורען, און איז איצטער געזעסען און האָט גע- שווינד געבאַלעזען מיט'ן פּאַכער איבער איהר צופּלאַמטען געזיכט. — איד האָף, נינאַ גרינגאַרעוונאַ, אַז איהר האָט פאַר- מיר געלאָזען אַ קאַדרייל?

— אַד, גאָט מיינער... אַזאַ פּאַרדרום! אַלע מיינע קאַדרייל- לען זיינען שוין צוטיילט, — האָט זי געענטפּערט און האָט ניט אַ קוק געטאָן אויף איהם.

— טאַקע? אַזוי גיך? — האָט באַבראַוו אַ פּרעג געטאָן מיט אַ פּאַרשימטען קול.

— נו, יא. — האָט נינאַ אונגעדולדיג און שפּאַטיש אַ הויב געטאָן מיט די אַקסלען. — ווארום האָט איהר פּאַרשפּעטיגט? נאָר אין וואַנאַן האָב איד צוגעזאַגט מיינע אַלע קאַדריילען...

— הייסט דאָס, אָו וועגען מיר האָט איהר אין גאַנצען פאַר-
געסען! — האָט ער טרויעריג אַ זאָג געטאָן.
דער קלאַנג פון זיין קול האָט געריהרט נינאַ'ן. זי האָט נער-
ווען צונויפגעלעגט און ווידער געעפענט דעם פעכער, נאָר די אוי-
גען האָט זי ניט אויפגעהויבען.
— איהר זייט אַליין שולדיג, וואָרום זייט איהר ניט צונע-
גאַנגען? ...

— איך בין דאָך אַבער נאָר צוליב דעם געקומען אויפ'ן פיק-
ניק, אָו איך זאָל אייד זעהן... איהר האָט דען געשפּאַסט מיט מיר.
נינאַ גרינגאָרעוונאַ?

זי האָט געשוויגען, און צוטומעלט געצופט דעם פעכער. איהר
האָט אַרויסגעהאַלפּען אַ יונגער אינזשעניר, וואָס איז צו איהר צו-
געלאָפּען. זי איז געשווינד אויפגעשטאַנען און ניט אַ קוק געבענ-
דיג אויף באַבראַוו'ן, האָט זי איהר דינע האַנט, אין אַ לאַנגער
ווייסער הענטשעקע, אַרויפגעלעגט אויף דעם אינזשעניר'ס אַקסעל.
אַנדרעי איליטש האָט זי פאַרפּאַלגט מיט די אויגען... זי האָט
געמאַכט אַ טור און האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף דער אַנדער זייט
פונ'ם פּלאַץ. — זי האָט עס אומיסטנע אַזוי געטאָן, — האָט אַנדרעי
איליטש אַ טראַכט געטאָן. אַדער זי האָט זיך פאַר איהם געשראַקען,
אַדער זי האָט זיך געשעהמט פאַר איהם.

דער פריהערדיגער, לאַנג באַקאַנטער, טעמפּער און גלייכניל-
טיגער אומעט האָט אַרומגענומען באַבראַוו'ן. אַלע געזיכטער האָ-
בען גענומען אויסזעהן פאַר איהם אַזוי מיאוס, רחמנות'דיג, כמעט
קאַמיש. די געמאַסטענע קלאַנגען פון דער מוזיק האַבען אָן אַן
אויפהער ווי טויבע קלעפּ אַפּגערופען זיך אין זיין קאַפּ און האָ-
בען איהם פאַרשאַפט אַ טיפען, אויפגערעגטען וועהטאָג. נאָר ער
האָט נאָך ניט פאַרלאָרען די האַפּנונג און האָט גענומען טרייסטען
זיך מיט פאַרשיידענע געדאַנקען: „איז זי ניט ברונג דערפאַר,
וואָס איך האָב איהר ניט געשיקט קיין בלומען? אַדער, נאָר
פשוט, זי וויל ניט טאַנצען מיט אַזאַ שווערען זאַק, ווי איך? —
האָט ער זיך אָנגעשטויסען. — נו, איז וואָס, זי איז אפשר גע-

רעכט. ביי מיידלעך זיינען דאך אזעלכע קלייניגקייטען אזוי פיל ווערט... אט אזעלכע קלייניגקייטען שטעלען דאך צוזאמען די פריידען און ליידען, און די גאנצע פאָעזיע פון זייער לעבען.

ווען עס האָט גענומען פינסטער ווערען, האָט מען אַרום פאָ וויליאָן אָנגעצונדען קייטען פון פאַרשיידענפאַרביגע בינעזישע לאַמטערנעס. נאָר דאָס האָט זיך אַרויסגעוווּזען ווינציג: דער גאַנצער פּלאַץ איז געבליבען ניט באַלויכטען. פון ביידע זייטען פּלאַץ האָבען אויפגעלויכטען מיט אַ בלענדערדיג-בילויכטען ליכט צוויי עלעקטרישע זונען, וואָס זיינען ביז איצטער פאַרמאַסקירט געווען מיט'ן גרינס פון די בוימער. די בעריאָזעס און די גראַסען, וואָס האָבען אַרומגערינגעלט דעם פּלאַץ, זיינען מיט אַמאָל אַרויס געטראָטען פאַראויס. זייערע אומבאַוועגליכע געקרויזטע צווייגען, העל און פּאַלש באַלויכטען, זיינען געווען עהנליך צו טעאַטער דעקאָראַציעס פונ'ם פּאַדערנרונט. הינטער זיי, פאַרהילט פון דער אַין דער גרויגרינער פינסטערניש, אויפ'ן געדיכטען שוואַרצען הי מעל, האָבען זיך שוואַך אַרויסגעצייכענט די קיילעכדיגע און די גע צאָקטע בוימער פונ'ם וואַלד... די גרילען פון סטעפ, ניט פאַרטויבט פון דער מוזיק, האָבען געשריען אזוי מאַדנע הילכיג און אַלע מיט אַמאָל, אַז עס האָט זיך געדאַכט, אַז דאָס וואַלט געשריען נור איין גריל, נאָר זי שרייט עס פון אומעטום: פון רעכטס, פון לינקס, און פון אויבען.

דער באַל האָט זיך געצויגען און איז וואָס ווייטער אַלץ לע בעדיגער און רוישיגער געוואָרען. איין טאַנץ איז געקומען נאָכ'ן צווייטען. דער אַרקעסטער האָט כמעט ניט גערוהט... די פרויען זיינען פון די טענץ און פון דער וואונדערליכער איינריכטונג און אומגעבונג פונ'ם אבענד שכוריער געוואָרען ווי פון דעם וויין.

דער אַראַמאַט פון זייערע פאַרפיומען און פאַראַנדערגעהיצטע לייבער האָט זיך צונויפגעמישט מיט'ן דופט פון דעם הערבסטגיגען סטעפ, פאַרוועלעקטע בלעטער, פייכקייט פון וואַלד און פונ'ם וויי טען, דינעם ריח פון געשניטענעם היי... די פאַכערס האָבען זיך אומעטום געווינט, אַט לאַנגזאַם, אַט געשווינד ווי די פליגעלען פון

שעהנע, פארשיידענפארביגע פויגלען, וואס קלייבען זיך אוועק צופליהען... הילכניגע רייד, געלעכטער, שאַרבען פון פיס אויפ'ן זאמך פונ'ם פלאץ, האָבען זיך פארפלאַכמען אין איין איינטאָניגען און פרעהליכען גערויש, וועלכער פלעגט זיך פלוצלינג, ווען דער אַרקעסטער פלעגט אויף אַ ווייל אויפהערען שפילען, מיט אַן אויסערגעוויינליכער קראַפט אַרויסרייסען און שטאַרקער ווערען.

באַבראַוו האָט די גאַנצע צייט נאַכגעקוקט נינאַ', אַ צוויי מאָל האָט זי איהם שיער־שיער ניט אָנגעריהרט מיט איהר קלייד. אויף איהם האָט אפילו אַ בלאָז געטאָן מיט ווינט, ווען זי האָט זיך פאַר־בייגעטראָגען. טאַנצענדיג, פלעגט זי שעהן און עפעס ווי הילפלאָז אויסבוֹיגען איהר לינקע האַנט אויפ'ן קאוואַליער'ס אַקסעל, און פלעגט אַזוי איינבוֹיגען דעם קאַפּ, ווי זי וואַלט וועלען צופאַלען צו יענעמס אַקסעל... אַפּטמאַל פלעגט דורכפֿינקלען די זוים פון איהר ווייסען, אונטערשמען שפיצען־קליידעל, פאַרנאַנדערנגעוועהט פון אַ פלינקער באַוועגונג, און עס פלעגט זיך אַרויסזעהן איהר קליין פיסעל, אין אַ שוואַרצער זיידענער זאַק, מיט'ן דינעם קנע־כעל. יעמאַלט פלעגט ער דערפֿיהלען אַ צאַרן צו אַלעמען, ווער עס האָט נאָר געקענט זעהן נינאַ' אין אַזעלכע מאַמענטען.

עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ מאַזורקע. עס איז שוין געווען אַרום צעהן אַ זייגער. נינאַ, וואָס האָט געטאַנצט מיט סוויעזשעוו־סקי'ן, האָט זיך באַנוצט מיט דער צייט, ווען איהר קאוואַליער, וואָס האָט דיריזשירט די מאַזורקע, האָט איינגעאַרדענט עפעס אַ פאַרוויקעלטע פיגור — און איז געלאַפען אין טואַלעט־צימער, לייכט און פלינק, גליטשענדיג זיך מיט די פיס איבער'ן זאַמך אין דעם טאַקט פון דער מוזיק, צוהאַלטענדיג מיט ביידע הענט די פאַרנאַנדערנגעפאַלענע האַר. באַבראַוו, וואָס האָט עס צוגעזעהן פונ'ם צווייטען עק פלאַץ, האָט זיך תיכף אַוועקגעלאָזען נאָך איהר, און האָט זיך געשטעלט וואַרטען ביי דער טיר... דאָ איז געווען כמעט פינסטער; דער טואַלעט־צימער — אַ קלייניקער צימער פון ברעטלעך צוגעבויט הינטער'ן פּאַויליאָן, — האָט זיך געפונען אין אַ געדריכטען פינסטערען שאַטען. באַבראַוו האָט באַשלאָסען

ווארטען אויף איהר, און וואס עס זאל ניט זיין, צווינגען זי צו ערקלערען זיך. דאס הארץ האט אין איהם אפט און שטארק גע- קלאפט, און די פינגער, וועלכע האבען זיך ציטערדיג צוזאמענגע- דריקט, זיינען געווארען פייכט און קאלט.

— נינא גרינגאריעווא, פארוואס פייניגט איהר מיד אזוי? —
האט אנדרעי איליטש א זאג געטאן, און ניט באמערקענדיג אליין, האט ער צונויפגעלעגט די הענט אין א בעטענדיגער באוועגונג. —
איהר זעהט דען ניט, ווי שווער מיר איז, א, איהר מאכט זיך לוס- טיג איבער מיין טרויער... איהר לאכט פון מיר...

— איד פארשטעה אייך ניט, וואס איהר ווילט פון מיר. איד האב אפילו ניט געטראכט צו לאכען פון אייך. — האט זי געענט- פערט גלייך און העזה'דיג. אין איהר האט אויפגעוואכט דער גייסט פון איהר הויזגעזינד.

— ניין? — האט באבראוו טרויעריג געפרעגט. — וואס זשע זאל באדייטען אייער היינטיגע האלטונג צו מיר?
— וועלכע האלטונג?

— איהר זייט מיט מיר קאלט, כמעט פיינדליך. איהר קעהרט זיך פון מיר אפ... אייך איז אפילו ניט אנגענעהם מיין אנוועזענ- הייט היינט אויפ'ן אווענט...
— מיר איז דאס אלץ איינס...

— דאס איז נאך ערגער... איד פיל איז אייך עפעס א שרעק- ליכע ענדערונג, וואס איד קען דאס בשום אופן ניט פארשטעהן... נו, נינא, זייט אפענהערציג, זייט אזא אמת'ע, ווי איד האב נאך היינט אייך זיך פארגעשמעלט... ווי שרעקליך דער אמת זאל ניט זיין, זאגט מיר איהם. בעסער פאר אייך און פאר מיר, אז עס זאל זיך ענדיגען מיט אמאל...

— וואס ענדיגען? איד פארשטעה אייך ניט...
באבראוו האט צוזאמענגעדריקט מיט די הענט די שליפען און דאס בלוט האט פיבערדיג געקלאפט.

— ניין, איהר פארשטעהט ניט. פארשטעלט זיך ניט. מיר האבען עפעס וואס צו ענדיגען, ביי אינז זיינען געווען צערטליכע

ווערטער, וועלכע האבען זיך כמעט געגרענעצט מיט ערקלערונג
גען, ביי אונז זיינען געווען שעהנע מינוטען, וועלכע האבען צוויי
שען אונז פארבונדען עפעס א צערמליכען, דינעם בונד... איד
ווייס — איהר ווילט זאגען, אז איד האב א טעות... עס קען זיין,
עס קען זיין... אָבער, האָט איהר מיר ניט געהייסען, אז איד זאל
קומען היינט אויפ'ן פּיקניק, וואו מיר זאלען זיך קענען דורכריי-
דען, ניט געשטערט פון זייטיגע?...

נינא האָט פּלוצלינג צו איהם דערפילט א רחמנות.

— יא, איד האָב אייך געבעטען קומען... — האָט זי ארויס-
גערערט און האָט נידעריג איינגעבויען דעם קאָפּ. — איד האָב
אייך געוואָלט זאָגען... איד האָב געוואָלט... אז מיר דארפן זע-
גענען זיך אויף אַלע מאָל...

באַבראַוו האָט זיך אַ וויג געטאָן, ווי מען וואָלט איהם אַ
שטויס געטאָן אין ברוסט. אפילו אין דער פינסטער איז קענטיג
געווען, ווי זיין געזיכט איז בלייב געוואָרען.

— זענענען זיך... האָט ער אַרויסגערערט, קוים כאַפּענדיג
דעם אָטעם. — נינא גרינגאָרעוונאַ! דאָס וואָרט פון אפשייד איז
אַ שווער, ביטער וואָרט... זאָגט עס ניט אַרויס...

— איד מוז עס אַרויסזאָגען.

— איהר מוזט?

— יא, איד מוז. דאָס איז ניט מיין ווילען.

— וועמעס דען?

אימיצער איז צו זיי צוגעגאנגען.

— אָט וועמענס.

דאָס איז געווען אַננא אַפּאָנאַסיעוואַ. זי האָט פאַרדעכטיג אַ
קוק געטאָן אויף באַבראַוו'ן און נינא'ן און האָט אַנגענומען איהר
טאַכטער פאַר דער האַנט.

— וואָרים ביזט, נינא, אַנטלאָפּען פון די טעניץ? — האָט
זי געזאָגט מיט אַ טאָן פון פאַרוואָרף. — האָסט זיך אַוועקגעשטעלט
אין דער פינסטער און פליידערסט... מ'קען ניט זאָגען, אַ גאַנץ

פיינער צייט־פארטרייב... און איד זוך דיד ארום אין אלע ווייני
קעלער. — און איהר, ליבער הער, — האָט זי זיך פֿלוצלינג אַ ווענד
געטאָן, הויך און זידלענדיג, צו באַבראַוו'ן. — איהר, מיין ליבער
הער, אויב איהר קענט אַליין ניט טאַנצען, אָדער איהר האָט ניט
ליב צו טאַנצען, וואָלט איהר כאַטש די פֿריליינס ניט געשטערט
און ניט קאָמפּראַמעטירט זיי מיט געשפרעכען „טעט־אַ־טעט“...
אין די טונקעלע ווינקעלעך...

זי איז אַוועק און האָט מיטגענומען נינאַ'ן.

— אַ! זייט ניט אומרוהיג, מאַדאַם: אַייער פֿריליינין וועט עס
נאַרנישט קאָמפּראַמעטירען! — האָט איהם באַבראַוו נאָדגעשריען,
און פֿלוצלינג האָט ער זיך פֿאַרנאַנדערגעלאַכט מיט אַזאַ מאַדנעם
ביטערען געלעכטער, אַז די מוטער און די מאַכטער האָבען ניט וויר
לענדיג אַ סוף געטאָן אויף הינמען.

— נו, האָב איד דיר ניט געזאָגט אַז דאָס איז אַן איריאַט
און אַ פרעכער? — האָט אַנאַ אַפּאַנאַסיעוונאַ אַ ציה געטאָן נינאַ'ן
פֿאַר דער האַנט. — דו שפּיי איהם אין די אויגען, און ער לאַכט,
און האָט נאָך הנאה... באַלד וועלען די דאַמען קלייבען קאוואַ-
ליערען, — האָט זי צוגעגעבען שוין אין אַ רוהיגערען טאָן. — געה
און לאַד אַיין קוואַשניצען. ער האָט אַט ערשט געענדיגט שפּילען.
זעהסט, אַט שטעהט ער ביי דער טיר פֿון פּאַויליאַן...

— מאַמע! ווי קומט ער צו טאַנצען? קוים־קוים וואָס ער
גיט זיך דאָך אַ קעהר...

— און איד זאָג צו דיר: געה. ער האָט זיך אַמאָל גערע-
כענט אין מאַסקווע פֿאַר איינעם פֿון די בעסטע טענצער... סיי
ווי סיי וועט עס איהם זיין אַנגענעהם.

אַזוי ווי דורך אַ ווייטען, גרויען, וויגענדיגען נעבעל, האָט
באַבראַוו געזעהן ווי נינאַ איז געשווינד דורכגעלאָפּען דעם גאַנץ
צען פֿלאַץ און האָט שמייכלענדיג, קאָקעטיש און ליכט זיך אַפֿ-
געשטעלט אַרום קוואַשניצען, און גראַציען און בעטענדיג האָט זי
אויף אַ זייט איינגעבויען דעם קאַפּ. וואַסילי טערענטיעוויטש
האָט זי אויסגעהערט, עטוואַס איינבויענדיג זיך איבער איהר;

פלוצלינג האט ער זיך פארנאנדערגעלאכט, פון וואס זיין גאנצע גרויסע פיגור האט זיך געטרייסעלט, און האט א מאד געמאן מיט'ן קאפ אויף „ניין“. נינא איז לאנג צו איהם צוגעשטאנען, דערנאך האט זי פלוצלינג געמאכט א באליידיגטע מינע, האט זיך קאפריז אפגעקעהרט און גענומען געהן. נאך קוואשנין האט זי אָנגעכאפט מיט א פלינקייט, וואס האט גאר ניט געשטימט מיט זיין קערפער, און האט מיט אזא אויסזעהן א פיהר געמאן מיט די אַקסלען, ווי ער וואלט וועלען זאגען: נו, מ'קען זיך ניט העלפען, מ'דארף צו ליב טאן קינדער... און האט איהר אויסגעצויגען די האנט. אלע טאנצענדיגע האבען זיך אָפגעשטעלט און נייגעריג אָנגעשטעלט די אויגען אויף דער נייער פאר. די פארשטעלונג, אז קוואשנין זאל טאנצען א מאזורקע, האט צוגעזאגט צו זיין זעהר קאמיש.

וואסילי טערענטיעוויטש האט אויסגעווארט דעם טאקט און פלוצלינג, א קעהר געבענדיג זיך צו זיין דאמע מיט א אשווערער, אבער שעהנער גרויסארטיגער באוועגונג, האט ער דעם ערשטען פא געמאכט אזוי זיכער און פלינק, אז אלע האבען אין איהם דערקאנט א געוועזענעם גומען טענצער. קוקענדיג אויף נינא'ן פון אויבען אראפ, מיט א שטאלצען, ארויסרופענדיגען און פרעהליכען בויג פונ'ם קאפ, האט ער אין אנהויב ניט געטאנצט, נאך איז גע- נאנגען אונטער'ן טאקט פון דער מוזיק, מיט אַן עלאסטישען, לייכ- טען גאנג... און זיין גרויסער וואוקס און זיין גרעכ, האט זיך גע- דאכט, האבען ניט נאך ניט געשמערט, נאך פארקעהרט, נאך פאר- גרעסערט אין דער רגע די גראציע פון זיין שווערגעוויכטיגער פיי- גור. קומענדיג צום ארט, וואו מען דארף זיך פארקעהרען, האט ער זיך אויף א סעקונדע אָפגעשטעלט, האט פלוצלינג א קלאפ גע- טאן מיט איין קנאפעל אַן דעם צווייטען, האט פלינק א דרעה געמאן נינא'ן אויפ'ן ארט און האט, מיט אַן אונטערגעביגען שמיי- כעל אויפ'ן געזיכט, זיך לייכט אוועקגעטראגען אויף זיינע שטייפע גראבע פיס צו דער מיט פונ'ם פלאץ. ארום יענעם ארט, וואו קוואשנין האט גענומען נינא'ן, האט ער ווידער א דרעה געמאן זיין דאמע מיט א פלינקער, שעהנער באוועגונג, און אונטערווארט האט

ער זי אוועקגעזעצט אויף א שטול, און האָט זיך געשמעלט פאַר
 איהר מיט א נידעריג אַרונטערגעלאָזטען קאַפּ. תיכּף האַכען איהם
 אַלע דאַמען אַרומגערינגעלט פון אַלע זייטען, איינגעטענלייג איהם,
 אַז ער זאָל מאַכען נאָך אַיין טור. אַבער ער, אַ פאַרמאָטעמער פון
 די בעוועגונגען, צו וועלכע ער איז ניט געוואוינט געווען, האָט
 שווער געאַטעמט און האָט זיך געפאַכעט מיט אַ טיכעל.

— גענוג, האָט רחמנות אויף אַן אַלטען זאַן... — האָט ער
 געזאָגט, לאַכענדיג און קוים כאַפּענדיג דעם אַטעם... — ניט אין
 מיינע יאהרען לאָזט מען זיך טאַנצען. קומט בעסער צו די טישען...
 די געזעלשאַפט האָט זיך צוזעצט אַרום די טישען, קלאַפּענדיג
 דיג מיט די צוגערקוטע שטולען. באַבראַוו איז נאָך אַליץ געשטאַנען
 אויף יענעם אַרט, וואו נינא האָט איהם געלאָזען. דאָס געפיל פון
 ערנידערונג, באַליידיגונג און הילפלאָזען, פאַרצווייפעלטען טרויער,
 האָט אַז אַן אויפהער געריסען זיין נשמה. קיין טרערען זיינען ניט
 געווען, נאָר עפעס ברענענדיגעס האָט געשניטען די אויגען, און אין
 האַלז איז געשטאַנען אַ טרוקענער און אַ שטעכענדיגער קנויט... די
 מוויק האָט נאָך ווי פריהער, איינטאַניג און קריינקליך אַפּגערופען
 זיך אין זיין קאַפּ.

— ברודערעל מיינס! און איד זוד אייד, און זוד, און קען
 אייד בשום אופן ניט געפינען. וואָס איז דאָס, וואוהיז זייט איהר
 פאַרפאַלען געוואָרען? — האָט אַנדרעי איליטש דערהערט אַרום
 זיך דעם דאָקטאָר'ס פרעהליכען קול. — ווי איד בין נאָר געקומען,
 האָט מען מיר באַלד אוועקגעזעצט פאַר די קאַרטען, כ'האַב זיך
 קוים אַרויסגעריסען... קומט צום טיש. איד האָב אומיסטנע פאַר-
 כאַפּט צוויי ערטער, אַז מיר זאָלען ביידע...

— אד דאָקטאָר! געהט אַליין. איד וועל ניט געהן, עס ווילט
 זיך ניט, — האָט באַבראַוו קוים געקאַנט אַרויסזאָגען.

— איהר וועט ניט געהן? אַט האַסטו דיר! — האָט זיך דער
 דאָקטאָר גוט איינגעקוקט אין באַבראַוו'ס געזיכט. — וואָס איז
 מיט אייך, טייערער? איהר זייט דאָך אין גאַנצען צוקראַכען, —
 האָט ער אַנגעהויבען רעדען ערנסט און געריהרט. — נו, טוט וואָס

איהר ווילט, אבער איד וועל אייד ניט לאזען בלייבען אליין. קומט, קומט, אהן שום רייה, קומט.

— שווער איז מיר, דאקטאר, מיר איז נמאס, — האָט באבראָוו געענטפערט שטיל, און איז נישט-ווילענדיג נאָכגעגאָנגען גאָלד-בערג'ן, וואָס האָט איהם געשלעפט נאָך זיך.

— קלייניגקייטען, קלייניגקייטען, קומט! זייט אַ מאָן, טוט אַ שפיי אויף אַלץ... „צי דאָס האַרץ איז קראַנק געוואָרען, צי עס שטורעמט דער געוויסען?“ — האָט גאָלדבערג אונערוואָרט אַ דעקלאַמיר געטאָן, האָט צאָרט און פעסט אַרומגענומען מיט דער האַנט באבראָוו'ן פאַר דער טאַליע און האָט מיט ליבע אַריינגע-קוקט איהם אין געזיכט. — איד וועל אייד באַלד צושרייבען אַן אוניווערסאַלע תרופה: „לאַמיר טרינקען, וואַניאַ, פון צרות און פון קעלט“? דעם אמת געזאָגט, האָב איד שוין מיט דעם אַנדערעא נאַנץ נישקשה'דיג אויסגעטרונקען... אַד, טרינקט ער, אין זיין מאַ-מען אַריין!... ער גיסט ווי אין אַ לעדיגער פאַס... נו, זייט אַ מאָן, טייערינקער... איהר ווייסט, אַנדערעא אינטערעסירט זיך מיט אייד זעהר שטאַרק. קומט, קומט!

ריידענדיג אויף אַן אופן, האָט דער דאקטאר אַריינגעשלעפט באבראָוו'ן אין פּאַוויליאַן. זיי האָבען זיך אַוועקגעזעצט איינער נע-בען צווייטען. פון דער אַנדער זייט איז אַנדערעא געווען באַבראָוו'ס שכן. אַנדערעא, וואָס האָט נאָך פון דער ווייטען אַ שמייכעל גע-טאָן צו באבראָוו'ן, האָט זיך אַ רוק געטאָן, מאַכענדיג פאַר איהם מעהר אַרט און האָט איהם צערטליך אַ גלעט געטאָן איבער דער פלייצע.

— ס'פרעהט מיר זעהר, ס'פרעהט מיר זעהר, זעצט זיך צו אונז נעהענטער, — האָט ער געזאָגט חבר'ש. — אַ סימפּאַטישער מענש... כּהאַב ליב אַזעלכע... אַ גוטער מענש... איהר טרינקט קאַניאַק?

אַנדערעא איז געווען שכור. זיינע גלעזערנע אויגען האָבען מאַרנע אויפגעלעבט און גענלאַנצט אויף זיין אויסגעבלייכטען גע-זיכט. (ערשט אין אַ האַלב יאָהר אַרום האָט מען זיך דערוואוסט

אז אט דער זעהר איינגעהאלטענער, ארבייטסזאמער, טאלאנטיר-
טער מענש, פלעגט אין איינזאמקייט אן'שכור'ן זיך יעדען אווענט
ביו באוואוסטלאזיגקייט)...

„אפשר וועט מיר טאקע גרינגער ווערען, ווען איד וועל אויס-
טרינקען — האָט באבראָוו אַ טראַכט געטאָן, — מען דאַרף עס
אַ פּראַוו טאָן, דער טייוועל זאָל דאָס נעמען!“

אנדערע האָט געוואַרט מיט אַז אַנגעבויגענער פלעשעל אין
האַנט. באבראָוו האָט אונטערגעשטעלט דאָס גלאַז.

— אַזוי. — האָט באבראָוו געענטפערט מיט אַ טרויעריגען

דיג די ברעמען.

— אַזוי. — האָט באבראָוו געענטפערט מיט אַ טרויעריגען

און שטילען שמייכעל.

— גוט! ביו וואָנען?

— ביו דאָס גלאַז וועט אַליין זאָנען.

— גאַנץ גוט. מ'קען מיינען, אַז איהר האָט געדינט אין שווע-

דישען פּלאַט. גענוג?

— גיסט, גיסט.

— מיין פריינד, נאָר איהר האָט אַ פנים פאַרגעסען, אַז דאָס

איז „מאַרטעל“, אונטער דער מאַרק וו. ס. א. פ. — אמת'ער, אַמע-

ריקאנער אַלטער קאַניאַק?

— גיסט, ס'איז גאַרנישט... — און באבראָוו האָט מיט ביי-

זער פרייד אַ טראַכט געטאָן: נו, איז וואָס, וועל איד שכור ווע-

רען ווי אַ שוסטער... זאָלען זיי זיך פרעהען.

דאָס גלאַז איז געווען פול. אנדרעא האָט אַוועקגעשטעלט דאָס

פלעשעל אויפ'ן טיש און האָט מיט נייגעריגקייט גענומען נאָכקוק-

קען זיין שכן. באבראָוו האָט מיט איין מאָל אויסגעליידיגט דאָס

גאַנצע גלאַז און האָט אין גאַנצען אַ ציטער געטאָן, נישט זייענדיג

געוואוינט צו טרינקען.

— מיין קינד, ביי אייך איז אַ וואַרעם? — האָט אנדרעא

אַ פּרעג געטאָן, און האָט ערנסט אַריינגעקוקט באבראָוו'ן אין די

אויגען.

— יא, א ווארעם, — האט אנדרעי אליטש טרויעריג א שאַ
קעל געטאָן מיט'ן קאָפּ.
— אין האַרצען ?
— יא.

— הייסט עס, אַז איהר ווילט נאָך ?

— גיסט, — האט באבראוו שטיל און טרויעריג געזאָגט.
מיט דורשט און מיט עקעל האט ער געטרונקען דעם קאָפּ
ניאָק און האט זיך געוואָלט פאַרגעסען. נאָר מאַדנע — דאָס טרייַ
קען האט אויף איהם קיין שום ווירקונג ניט געמאַכט. פאַרקעהרט,
איהם איז נאָך טרויעריגער געוואָרען און די טרערען האָבען נאָך
שטאַרקער געברענט אין די אויגען.

דערווייל האָבען די סאַרווערס פאַרנאָדערנעטראַגען שאַמ
פאַניער. קוואַשנין האָט זיך אויפגעהויבען פון שטול, האַלטענדיג
מיט צוויי פינגער זיין באַקאַל, קוקענדיג איבער איהם ביים ליכט
פון דעם הויכען קאַנדעליאַבר. אַלע זיינען שטיל געוואָרען. מען
האָט נאָר געהערט ווי עס זידט די קויהל אין די עלעקטרישע לאַמ
פען, און ווי אַ גריל האָט אַהן אויפהער געגרילצט.
קוואַשנין האָט אָפּגעהוסט.

— מיינע ליבע הערען און מיינע ליבע דאַמען, — האט ער
אַנגעהויבען און האָט געמאַכט אַ היבשע פּויוּע — איך מיין, אַז
קיינער פון אייך האט ניט אַ צווייפעל געטאָן אין דער אויפרייַ
טיגקייט פון מייַן דאַנקנעפיל, מיט וועלכען איר הויב אויף מייַן
באַקאַל! איך וועל קיינמאַל ניט פאַרגעסען אייער פרייַנדליכע
אויפנאַמע, וואָס איהר האָט מיר אַרויסגעוויזען אין איוואַנאַווקע,
און אויך היינטיגען קלייניקען פיקניק, וואָס וועט, אַ דאַנק דער
באַצויבערענדער ליבליכקייט פון די דאַמען, וועלכע האָבען איהם
באַזוכט, פאַרבלייבען אויף אייביג פאַר אייער פון מיינע שעחני
סטע ערינערונגען. איך טרייַק פאַר אייער געזונט, ליבע דאַמען! ...
ער האָט הויך אויפגעהויבען דעם באַקאַל, האָט מיט איהם
אַ פיהר געטאָן אַ האַלבען קרייַז אין דער לופט, האָט פון איהם
אַביסעל אָפּגעטרונקען און האָט גענומען ווייטער ריידען:

— צו אייך מיינע נאהענטסטע מיטארבייטער און חברים ווענד איך מיין ווארט. משפט ניט, אויב דאס ווארט וועט טראגען א באלערענדיגען כאראקטער: לויט די יאהרען, אין פארנגלייך מיט די מעהרסטע וואס געפינען זיך איצטער דא, בין איך שוין אן אלטער, און פון אז אלטען דארף מען זיך ניט באליידיגען. אנדרעא האט זיך איינגעבויען צו כאבראו'ס אויער און האט א שעפטשע געטאן:

— ניט א קוק, ס'ארט גרימאסען עם מאכט דער אומוויירדי- גער סוועזשעווסקי.

סוועזשעווסקי האט טאקע אויסגעדריקט מיט זיין געזיכט די אונטערטעניגסטע און איבערטרעניגסטע אויפמערקזאמקייט. ווען וואסילי טערענטיעוויטש האט דערמאנט וועגען זיין אלטקייט, האט ער מיט'ן קאפ און מיט די הענט גענומען מאכען פראטעס- טירענדיגע באוועגונגען.

— פון דעסטוועגען וועל איך איבערהור'ן דעם אלטען, אויס- געדראשענעם אויסדוק פון די לייט-ארטיקלען אין די גאזעטען, — האט קוואשנין גערעדט. — האלט הויך אייער פאך! פארגעסט ניט, אז מיר זיינען די זאלץ פון דער ערד, אז די צוקונפט געהערט צו אונז... צי ניט מיר האבען דעם גאנצען ערד קוגעל פארפלאגט- טערט מיט א נעץ פון אייזענבאהנען? און צי ניט מיר רייסען ברגאנדער די טיפענישען פון דער ערד און פארוואנדלען איהרע אוצרות אין קאנאנען, בריקען, לאקאמאטיווען, רעלסען און קאלא- סאלע מאשינען? ניט מיר פיהרען דורך, מיט'ן כח פון אונזער געניאליטעט כמעט די אונמעגליכסטע אונטערנעמונגען און ברענגען אין באוועגונג טויזענדער מיליאנען קאפיטאלען?... איהר דארפט וויסען, מיינע הערען, אז די אייביג-קלוגע נאטור פאר- שווענדט איהרע שאפענדיגע כוחות צו באשאפען א גאנצע נאציע נאר צוליעב דעם, אז פון דער נאציע זאלען זיך אויסבריהען א צוויי א אדער דריי צעהנדליג אויסדערוועהלמע, האט זשע דעם מוט און כח צו זיין אט די אויסדערוועהלמע, מיינע הערען, הורא! הורא! הורא! — האבען אויסגעשריען די געסט און

העכער פון אלעמען האָט געקלונגען סוויעזשעווסקי'ס געשריי. אַלע זיינען אויפגעשמאַנען פון זייערע ערטער און זיינען אַוועק קלאַר פֿען גלעזער מיט וואַסילי טערענטיעוויטשען.

— אַ נידערטרעכטיגער טאַסט, — האָט דער דאַקטאָר געזאָגט אין דער שטיל.

נאָך קוואַשנינען האָט זיך אויפגעהויבען שעלקאוויקאָוו און האָט אַ געשריי געמאַן :

— הוראַ פאַר אונזער געהערטען פאַטראָן, פאַר אונזער טייערען לעהרער, און אין דער איצטיגער צייט, אונזער נאַסט פריינדליכען באַלעבאַס : הוראַ פאַר'ן געזונד פון וואַסילי טערענטיעוויטש קוואַשנינען ! הוראַ !

הוראַ ! — האָבען אַלע געסט מיט אַמאָל אונטערגעכאַפט און זיינען ווידער געגאַנגען קלאַפֿען גלעזער מיט קוואַשנינ'ען.

דערנאָך האָט זיך אָנגעהויבען אַן אַרגיע פון שעהרעדעריי : מען האָט געהאַלטען טאַסטען פאַר דעם ערפּאָלג פון דער אונטער נעהמונג, פאַר די אפּוועזענדע אַקציאָנערען, פאַר די דאַמען פון פּיקניק, און פאַר די דאַמען אין אַלגעמיין. אַנדערע טאַסטען זיי נען געווען צוויידייטיג און שטיפּעריש-אונאַנשטענדיג.

דער שאַמפּאַניער וואָס איז אויסגעטרונקען געוואָרען אין די טוצען, האָט אַרויסגעוויזען זיין ווירקונג : אַ ווילדער געטומעל איז געשטאַנען אין פּאַויליאָו און דער, וועמען עס איז אויסגעקומען האַלטען אַ טאַסט, האָט געמוזט פריהער לאַנג קלאַפֿען איבער'ן גלאָז מיט אַ לעפעל אָדער גאַפעל. אין דער זייט, אויף אַ קליין טישעל, האָט דער שעהנער סטודענט מילער, צונעגרייט אַ פּונש אין אַ זילבערנעם בעקען... פּלוצלינג האָט קוואַשנין זיך ווידער אויפגעהויבען : אויף זיין געזיכט האָט געשפּיעלט אַ גוטמוטיגער שמייכעל.

— פריינד, מיר איז זעהר אַנגענעהם, וואָס אונזער יום טוב איז אַקוראַט אויסגעפאַלען מיט אַ יום טוב פון אַ פּאַמיליעז-כאַר דאַקטער, — האָט ער געזאָגט מיט אַן אויסערגעווענליכער ליבליכ-קייט. — איך גראַטוליר פון מיין גאַנצען האַרצען, און איך ווינש

גליק די יונגע חת-כלה: נינא גריגאריעוונא זינענקא און... —
 ער האט אָנגעהויבען שטאַמלען, ווייל ער האָט זיך פאַרגעסען סוויעד
 זשעווסקי'ס נאָמען... — און... אונזער חבר, הערר סוויעזשעווסקי...
 די געשרייען וואָס האָבען באַגעגענט קוואַשניץ רייד, זיין
 נען נאָך העכער געוואָרען, ווייל אזאָ נייעס איז פאַר אַלעמען געד
 ווען אונערוואָרט. אַנדערע, וואָס האָט אַרום זיך דערהערט אָן
 אויסגעשריין, מעהר ענדליך צו אַ פיינליכען קרעכץ, האָט זיך אַ
 קער געטאָן און האָט דערזעהן, אָן באַבראַו'ס בלייד געזיכט האָט
 זיך אויסגעקרימט פון אַ טיפען אינערליכען וועהמאָג.
 — קאָלעגע, איהר ווייסט נאָך ניט אַלץ, — האָט אַנדערע
 אַ שעפּטשע געמאָן, — הערט זיך צו, איד וועל באַלד זאָגען אַ
 פאַר וואַרעמע ווערטער.

ער האָט זיך גלייך אויפגעהויבען, פאַרלירענדיג דערביי זיין
 שטול און פאַרגיסענדיג אַ האַלבען באַקאַל, און האָט אויסגעשריען:
 — מיינע ליבע הערען! אונזער פיל געאַכטער באַלעבאַס,
 האָט אַ דאַנק זיין זעהר פאַרשטענדליכער גרויסמוטיגער איינגעד
 האַלטענקייט, ניט דערענדיגט זיין טאַסט... מיר דאַרפען גראַטיר
 לירען אונזער טייערען חבר, סטאַניסלאָוו קסאַוועריעוויטש סוויעד
 זשעווסקי'ן, מיט אַ נייער שטעלע: פון קומענדיגען חודש אָן וועט
 ער פאַרנעמען אַ פאַראַנטוואָרטליכען פּאַסט פון אַ פאַרוואַלטער
 איבער די געשעפטען פון דער פאַרוואַלטונג... די נייע שטעלע, איז,
 אזוי צו זאָגען, אַ דרשהגעשאַנק דער יונגער פאַר מצד וואַסילי
 טערענטיעוויטשען... איד זעה אונצופרידענהייט אויפ'ן געזיכט
 פון אונזער פיעל־געאַכטעמען פאַטראָן... ס'קען זיין, אָן איד האָב צו
 פעליג אַרויסגעגעבען דעם סורפריז, און דערפאַר בעט איד אַנט
 שולדיגונג... נאָר, באַוועגט פון אַ געפיל פון חברשאַפט און אַכ
 טונג, האָב איד זיך ניט געקענט איינהאַלטען ניט צו ווינשען, אָן
 אונזער טייערער חבר, סטאַניסלאָוו קסאַוועריעוויטש סוויעזשעוור
 סקי, זאָל אפילו אויף זיין נייעס געביט אין פעטערבורג — פאַר
 בלייבען אזאָ טעטיגער טוער און אזאָ געליעכטער חבר, ווי דאָ. און
 איד ווייס, מיינע פריינד, אָן קיינער פון אונז וועט ניט מקנא זיין

סטאניסלאוו סאוועריעוויטשען (ער האט זיך אפגעשטעלט און האט מיט א שפאטישען שמייכל א קוק געטאן אויף סוויעזשעוו-סקין...) דערפאר, ווייל מיר אלע ווינשען איהם חבר'יש אלראס, אלראס גוטס, דערפאר...

זיינע רייד זיינען פלוצלינג איבערגעריסען געווארען פון א הילכיגען פערדישען טופען. פונ'ם וואלד איז ארויסגעשפרונגען אויף א פארשוויצטען פערד, עפעס א מענש, אהן א היטעל, מיט א געזיכט, אויף וועלכען עס איז געווען פארגליווערט אן אויסגע-קרימטער אויסדרוק פון שרעק. דאס איז געווען דער וועכטער, וואס האט געדינט ביים ליפערזאנט דעכטעראוו. ער האט געלאזען דעם פערד, וואס האט געצימערט פון מירקייט, אויפ'ן מיטען פלאץ, און אליין איז ער צוגעלאפען צו וואסילי טערענטעוויטשען און, אַנברייגענדיג זיך פאמיליאַר צו זיין אויער, האט ער גענומען שעפטשען עפעס אין דער שטיבל... אין פאוויליאַן איז פלוצלונג שרעקליך שטיבל געווארען, און, ווי פריהער, האט זיך נאָר געהערט דאָס זידען פון די קויהלען אין די לאַמטערנעס און דער דערעסענ-דינער געשריי פונ'ם גריל.

קוואַשניץ'ס געזיכט וואס איז פון וויין רויט געווען, איז פלוצ-לינג בלייב געווארען. ער האט גערווען אַוועקגעשטעלט אויפ'ן טיש זיין באַקאל, וואס ער האט געהאַלטען אין האַנד, אַז עס האט זיך אויסגעגאַסען דער וויין אויפ'ן טישטוך.

— און די בעלגיער? — האט ער א פרעג געטאן אפגעריסען און הייזעריג.

דער וועכטער האט עפעס א שאַקעל געטאן מיט'ן קאַפ אויף „ניין“ און האט ווידער גענומען שעפטשען עפעס קוואַשניצען אויפ'ן אויער.

— א, טייוועל! — האט קוואַשניץ פלוצלינג אויסגעשריען, און איז אויפגעשטאַנען פון זיין אַרט, דעהענדיג אין דער האַנד די סאַלפעטקע. — האט מען דאָס געדאַרפֿט! וואַרט צו, וועסט באַלד אַוועקפיהרען אויף דער סטאַנציע א טעלעגראַמע צום גר בערנאַטאָר. — פריינד, — האט ער הויך און אויפגערעגט זיך גע-

ווענדט צו די אָנוועזענדע, — אויף דער פּאַכריק — איז אַן אויפֿ-
שטאַנד... מען דאַרף אַנגעהמען מיטלען, און... און, דאַכט זיך,
אַז פאַר אונז וועט בעסער זיין, אַז מיר זאַלען זיך תּיכּף פּון דאָ-
נען פאַרנאַנדערנעהן...

11

עס האָט זיך אַנגעהויבען אַ משונה'דיגער געלאָף, געדערענג
און אַז אונאַרדנונג. אַלע זיינען אויפגעשטאַנען פּון די ערטער,
האַבען גענומען אַרומלויפּען איבער'ן פּאַוויליאָן, האַבען זיך גע-
שטופּט, געשריען, און האַבען זיך פאַרטשעפעט איבער די אומגע-
וואַרפענע שטולען. די דאַמען האַבען איילענדיג, מיט ציטערדיגע
הענד, אַנגעטאָן די היט. דערצו האָט נאָך אימיצער געהייסען
פאַרלעשען די עלעקטרישע לאַמטערנעס, און דאָס האָט נאָך פאַר-
גרעסערט די אַלגעמיינע אונאַרדנונג... אין דער פינסטער האַבען
זיך דערהערט היסטערישע געשרייען פּון די פּרויען...

עס איז שוין געווען אַרום פינף אַ זייגער פאַרטאָג. די זון איז
נאָך ניט אויפגעגאַנגען, אָבער דער הימעל האָט זיך שוין געליי-
טערט, אַנזאָגענדיג מיט זיין גרויען, איינטאָניגען קאַליר, דעם אַני-
הויב פּון אַ נעבעלדיגען טאַג. דאָס בלייכע, פאַרהילטע, איינטאָ-
ניגע ליכט פּונ'ם אויפגעהענדיגען מאַרגען האָט אַזוי פּלוצלינג און
געשווינד פאַרביטען דאָס העלע שיינען פּון די עלעקטרישע לאַמ-
טערנעס, אַז דאָס האָט צוגעגעבען צום בילד פּון אַלגעמיינער אויפֿ-
רעגונג עפעס אַ מאַדנעם, געדריקטען, כמעט פאַנטאַסטישען אויס-
זעהן... די מענשען האַבען אין טומעל אויסגעזעהן ווי עפעס סיי-
לועטען וואָס שלייכען זיך אין דער פינסטער. די אויפגערענטע גע-
זיכטער, צוקנייטשטע פּון דער שלאָפּלאָזער נאַכט, האַבען אויסגע-
זעהן משונה'דיג, די טישען, פאַרגאַסען מיט וויין און אַנגעוואַר-
פען מיט כלים, האַבען דערמאַנט אויף עפעס אַ נאַכטיגער הוי-
ליאַנסקע, וואָס איז פּלוצלינג איבערגעריסען געוואָרען. אַרום די
עקיפּאָזשען איז די אונאַרדנונג נאָך ערגער געווען: די דערשראָ-
קענע פּערד האַבען געכראַפּעט, האַבען זיך געשטעלט דיבאַם און

האָבען זיך ניט געלאָזט פאַרצוימען. רעדער האָבען זיך פאַרטשען
 פעט מיט רעדער, און עס האָט זיך געהערט דאָס קנאַקען פון צובראָך
 כענע אַקסען; די אינזשעניערען האָבען אויסגעשריען די נעמען פון
 זייערע קומשערס, וועלכע האָבען ביז געשאַלטען איינער דעם צוויי-
 טען. אין אַלגעמיין האָט זיך באַקומען אַיין איינדרוק פון יענעם
 פאַרטיובענדען געטומעל, וואָס טרעפט נאָר אויף אַ גרויסער ביי-
 נאַכטיגער שרפּה.

באַבראַוו האָט בשום אופן ניט געקענט געפינען מיטראַפּאַנען.
 אַ צוויי אָדער דריי מאָל האָט זיך איהם געדאַכט, אַז זיין קומשער
 רופט זיך אַפּ אויף זיין געשריי ערגעץ פון דעם טומעל פון די פאַר-
 פּלאַנטערטע עקיפּאַזשען. נאָר דורכצושפּאַרען זיך אַהין האָט ער
 ניט געקענט, ווייל דער געדרענג איז מיט יעדער רגע געוואַקסען אַלץ
 גרעסער און גרעסער.

פּלוצלינג האָט אין דער פינסטער, אין דער הויך איבער'ן עולם.
 אויפגעפּלאַמט מיט אַ רויטען פייער, אַ גרויסער פּאַקעל. עס האָ-
 כען זיך דערהערט אויסגעשרייען: פּונ'ם וועג! פּונ'ם וועג!
 מאַכט אַ וועג! אַ שטראַמענדיגע כוואַליע פון מענשען, געטריבען
 פון גרויסען געדרענג, האָט אונטערגעכאַפּט אַנדערע איליטשען,
 האָט איהם אַוועקגעטראָנען מיט זיך, אַז ער איז שיער פון די פּיס
 ניט געפּאַלען, און האָט איהם אַריינגעשפּאַרט האַרט צווישען צוויי
 עקיפּאַזשען. פון דאַנען האָט באַבראַוו דערזעהן, ווי צווישען אַלע
 עקיפּאַזשען האָט זיך געעפּענט אַ ברייטער וועג, און ווי איבער דעם
 וועג איז קוואַשנין דורכגעפּאַהרען אויף זיינע דריי סאַרע פּערד.
 דער פּאַקעל, וואָס האָט זיך געווינט איבער דער קאַליאַסקע, האָט
 באַנאַסען וואַסילי טערענטיעוויטשעס גרויסע פיגור מיט אַ בייזען
 בלוטיגען און ציטערדיגען ליכט. אַרום דער קאַליאַסקע האָט פון
 אַלע זייטען געקרעכצט פון וועהטאַג, שרעק און צאַרן, דער צו-
 זאַמענגעדערענגטער, ווילדגעוואַרענער עולם... באַבראַוו'ן האָט עפּעס
 אַ קלאַפּ געטאָן אין די שלייפּען. אויף אַ רגע האָט זיך איהם אויס-
 געדאַכט, אַז דאָס פּאַהרט נאָר ניט קוואַשנין, נאָר עפּעס אַ פאַר-
 זעהעניש, אָדער אַ שרעקליכע גאַטהייט, עהנליך צו יענע אַפּגעטער

פון די מזרח־קולטען, אונטער וועמענס רייטוונגען עס ווארפען זיך אין דער צייט פון רעליגיעזע צוגען די פאנאטיקער, שכור־געוואָרענע אין זייער עקסטאָז... און ער האָט אַ ציטער געטאָן פון מאַכטלאָזען ווילדען צאָרן.

אז קוואַשניו איז דורכגעפאָהרען, איז מיט אַמאָל געוואָרען אַביסעל גערוימער און פרייער, און באַבראַוו, אַ קעהר געבענדיג זיך אויף צוריק, האָט דערזעהן, אַז דער דישעל, וואָס האָט איהם די גאַנצע צייט געדריקט אין רוקען, איז גאָר פון זיין אייגענעם עקי־פאָזש, און אַז מיטראַפאָן איז געשטאַנען ביי די קאָלעס און האָט געהאַלטען אין אַנציינדען דעם פאַקעל.

— ניכער אויף דער פאַבריק, מיטראַפאָן, — האָט אַנדערע אי־ליטש אַ געשריי געטאָן און האָט זיך געזעצט אין עקיפאָזש. — אין צעהן מינוט זאָלסטו מיר בריינגען, הערסט?

— כ'הער, — האָט מיטראַפאָן אַ פינסטערער געענטפערט, און איז אַרומגעגאַנגען אַרום דעם עקיפאָזש, האָט זיך ברייטליך אַרײַנגעזעצט אין די קאָלעס, ווי עס פאַסט פאַר יעדען גוטען קומשער, האָט פאַרנאָדערגענומען די לייצעס, און האָט צוגעגעבן בען, אויסדרעהענדיג זיך אויף העלפט צו באַבראַוו'ן:

— אָבער אויב מיר וועלען דער'הרג'ענען די פּערד, זאָלט איהר ניט ווערען בייז...

— אַד, אַלץ איינס...

פאַרזיכטיג, מיט גרויס אַנשטרענגונג אַרויסקריכענדיג פון דער מאַסע פאַרפלאַנטערטע עקיפאָזשען, און אַרויספאַהרענדיג אויפ'ן שמאַלען וואַלד־וועג, האָט מיטראַפאָן געלאָזען די לייצעס. די לאַנגגעשטאַנענע און אויפגערעגטע פּערד האָבען אונטערגעכאַפט, און עס האָט זיך אַנגעהויבען אַ ווילדער שפּרינגען. דער עקיפאָזש איז אונטערגעשפּרונגען אויף די לאַנגע וואַרצלען וואָס זיינען גע'לעגען איבער'ן וועג, האָט זיך געוויגט איבער קליינע גראַבענס, האָט זיך טיף געבויגען אַט אויף דער לינקער און אַט אויף דער רעכטער זייט אַזוי, אַז דער קומשער און באַבראַוו האָבען געמוזט באַלאַנסירען.

דער רויטער פלאם פונ'ם פאקעל האָט זיך טרייסעלנדיג גע-
וואָרפען אין אַלע זייטען. מיט'ן פאקעל האָבען זיך געטרייסעלט
די לאַנגע משונה'דיגע שאַטענס פון די בוימער... עס האָט זיך
געדאַכט, אַז אַ געדיכטע מאַסע הויכע, דינע און פאַרנאַנדערנע-
שוואַמענע געשטאַלטען האָבען זיך געטראָגען צוזאַמען מיט'ן
עקיפּאָזש אין עפעס אַ משונגענעם טאַנץ. אַט האָבען די געשטאַלטען
אַריבערגעיאָגט דעם עקיפּאָזש, אויסוואַקסענדיג ביו אַ גיגאַנטישער
גרויס, אַט זיינען זיי פּלוצלינג צוגעפאַלען צו דער ערד, זיינען גע-
וואָרען קלענער, קלענער און זיינען פאַרשוואַונדען הינטער באַב-
ראַוו'ס פּלייצע, אַט זיינען זיי אַנטלאָפּען אויף עטליכע רגע'ס ער-
געץ אין וואַלד, און פּלוצלינג האָבען זיי זיך באַוויזען ביי די רע-
דער פּונ'ם עקיפּאָזש, און אַט האָבען זיי זיך צונויפגערוקט אין
געדיכטע ריינען, האָבען זיך געוויגט, געציטערט, אַזוי ווי זיי וואָלד-
טען עפעס געשעפטשעט צווישען זיך... עטליכע מאל האָבען די
שיטערע בושען, וואָס זיינען געלאָפּען ביי די זייטען פון וועג, גע-
שימטען מיטראַפּאָנען און באַבראַוו'ן איבער די געזיכטער, ווי
מיט אימיצענס שטייפע, דינע, לאַנגע אויסגעשמערקטע הענד.

דער וואַלד האָט זיך געענדיגט. די פּערד זיינען אַריינגעקראָ-
כען און זיך געשטעלט איבער עפעס אַ לוזשע, אין וועלכער עס
האַט געמאַנצט און געקנייטשט זיך דער גלאַנציגער אָפּשיין פּונ'ם
פּאקעל, און פּלוצלינג האָבען זיי מיט אַ פעסטען גאַלאַפּ אַרויס-
געפיהרט אויף אַ הויכען בערגעל. פאַראַוויס האָט זיך פאַרשפּרייט
דאָס שוואַרצע, איינטאָניגע פעלד.

— טרייב פעסטער, מיטראַפּאָן, מיר וועלען אַזוי קיינמאַל ניט
דערפּאָהרען, — האָט באַבראַוו אונגעדולדיג געשריען, כאַטש דער
עקיפּאָזש איז געפּלויגען אַזוי גיך, אַז עס האָט פאַרכאַפט דעם
אַטעם. מיטראַפּאָן האָט עפעס אַ וואַרטשע געטאָן מיט זיין אונט-
צופּרידענעם באַס, און האָט אַ שמיץ געטאָן מיט דער בייטש פאַר-
וואַטערען, וואָס איז געשפּרונגען איינגעבויען אין אַ רינג. דער
קוטשער האָט געשטוינט: וואָס איז דאָס געוואָרען מיט זיין פּרייץ,

וועלכער האט שטענדיג ליב געהאט און שטענדיג געווארנט פאר זיי
נע פערד.

אויפ'ן האַרדוואַנט האַט אַ גרויסער פּלאַם פּייער אָפּגעשיינט
מיט אַ קרומען גלאַנץ אין די וואַלקענס, וואָס זיינען געקראַכען
איבער'ן הימעל. באַבראַוו האַט געקוקט אויפ'ן אָנגעצונדענעם היי-
מעל, און עפעס בייזפּריידיגעס און יובלענדיגעס האַט זיך גע-
ריהרט אין איהם. אַנדערע'ס שאַפּער און בייזער טאַסט האַט
מיט אַ מאַל איהם געעפענט די אויגען אויף אַלץ: סיי אויף די
נאַ'ס קאַלטען פּאַרהאַלטען זיך צו איהם אין דעם גאַנצען אווענט,
סיי אויף איהר מאַמע'ס זיך און דער צייט פון דער מאַ-
זורקע, סיי אויף סוויעזשעווסקו'ס נאַהענטקייט צו וואַסילי טער
רעגטיעוויטשען, און אויף אַלע נייעס און רכילות, וועלכע האַבען
זיך אַרומגעטראָגען איבער דער פּאַבריק, וועגען קוואַשנינס שאַ-
רען זיך צו נינאַ'ן... „זעהר רעכט אויף איהם, זעהר רעכט אויף
איהם, דעם געלען טייוועל“, האַט באַבראַוו געשעפטשעט, דערפּי-
לענדיג אַזאַ צושטראַם פון צאַרן און אַזאַ טיפען באַוואוסטזיין פון
זיין ערנידערונג, אַז עס איז איהם טרוקען געוואָרען אין מויל...
„א, ווען איד וואַלט זיך מיט איהם איצטער באַגעגענט אויג אויף
אויג, וואַלט איד אויף לאַנג צושטערט די זעלבסטצופרידענהייט
פון אַט דעם אויפקויפּער פון פּרישען פּלייש, אַט דעם שמוציגען,
פעטען זאַק, וואָס איז פול אָנגעלאָדען מיט גאַלד, איד וואַלט אַ
נומען זיגעל איבערגעלאָזט אויף זיין קופּערנעם שטערען!“

דער צופיל אויסגעטרונקענער וויין האַט אַנדערע איליטשען
ניט שכור געמאַכט, אָבער זיין ווירקונג האַט זיך אויסגעדרוקט אין
דער אויסערגעוויינליכער געהויבענער ענערניע און דעם אונגע-
דולדיגען קראַנקליכען באַגעהר צו באַוועגען זיך... אַ שטאַרקער
קאַלטער פיבער האַט אויפגעטרייסעלט זיין גאַנץ לייב, זיינע צייהן
האַבען אַזוי שטאַרק געקלאַפּט, אַז ער האַט געמוזט צונויפּדריקען
דאָס מויל, און זיין געדאַנק האַט געאַרבייט געשווינד, העל און
פאַרנאַנדערגעשרויפט, אַזוי ווי אין אַ קדחת. אַנדערע איליטש האַט
אַליין ניט באַמערקט אַז ער רעדט אין דער הויך צו זיך אַליין, אַז

ער קרעכצט, אז ער לאכט הילכיג און אפגעריסען און אז זיינע
פינגער דריקען זיך אליין שטייף צוזאמען אין פויסטען.

— פריץ, צי זייט איהר ניט קראנק געוואָרען? מיר וואָלטען
בעסער אַהיים פאַהרען, — האָט מיטראַפּאָ אַ דערשראָקענער גע-
זאָגט.

מיטראַפּאָנ'ס ווערטער האָבען פּלוצלינג באַבראַו'ן ווילד גע-
מאַכט, און ער האָט אַ געשריי געטאָן הייזעריג:

— פּלוידער ניט, אידיאָט! טרייב!

באַלד האָט זיך אַרויסגעזעהן פון בערגעל די נאַנצע פּאַב-
דיק, פאַרהילט אין אַ מילך-ראָזען רויך. הינטער דער פּאַבריק האָט
געברענט ווי אַ ריזיגער שייטערהויפען, דער מאַגאַזין מיט גע-
הילץ. אויפ'ן העלען גרונט פו ודעם פייער האָבען היז און הער
אַרומגעשלייכט זיך אַ סך קליינינקע, שוואַרצע מענשליכע פיגור
רען. פון דערווייטען האָט מען געקענט הערען, ווי עס קנאַקט דאָס
טרוקענע ברענענדיגע האַלץ. די קיילעכדיגע טורעמס פון די
קאופערס און פון די דאַמענע אויווענס, האָבען זיך אַט שאַרף און
דייטליך אַרויסגערוקט פון דער פינסטער, און אַט זיינען זיי ווידער
פאַרונקען געוואָרען. דער רויטער פּלאַם פון דער שרפּה האָט מיט
אַ בייזען העלען שייז אַפּגעשפּיגעלט זיך אין דעם גרויען וואַסער
פון דער גרויסער פירקאַנטיגער אַזערע. דער הויכער ברעג פון
דער גרויסער אַזערע איז געווען אינגאַנצען געדיכט באַדעקט מיט
מענשען, וועלכע האָבען זיך לאַנגזאַם באַוועגט פאַראַויס, זירנדיג
און וויגענדיג זיך. און אַן אויסערגעוויינליכער, אַנטקלאַרער און
בייזער טומעל, — עהנליך צום ברומען פון דעם ווייטען ים, האָט
זיך דערטראָגען פון יענער שרעקליכער געדיכטער, צוזאַמענגעדרענג-
טער מענשליכער מאַסע...

— וואוהין טראָגט דיך דער טייִוועל! זעהסט ניט, אַז דו
פאַהרסט אויף מענשען, טייִוועל! — האָט באַבראַו דערהערט פאַר
זיך אַ גראָבען אויסגעשריי, און אויפ'ן וועג, ווי אַרויסגעקראַכען פון
אונטער די פּערד, האָט באַבראַו דערזעהן אַ הויכען פּויער, מיט

א גרויסער באַרד, אָהן אַ היטעל, מיט אַ קאָפּ אינגאַנצען פאַרבאַנד
דאָזשירט מיט ווייסע שמאַטעס.

— טרייב, מיטראַפּאָן! — האָט באַבראַוו אַ געשריי געטאָן.
נאָר תּיכּף האָט ער דערהערט אַ פּייה פּון אַ געוואַרפענעם שטיין,
און ער האָט דערפּיהלט אַ שאַרפען וועהטאָג פּון אַ קלאַפּ אַביסעל הע-
כער פּונ'ם שלייף. אויף דער האַנד, וואָס ער האָט צוגעטראָגען צום
צוקלאַפטען אַרט, האָט זיך אַרויסגעוויזען וואַרעמע, קלעפּיגע בלוט.
די פּערד האַבען זיך ווידער אַוועקגעטראָגען מיט דער פּרי-
הערדיגער שנעלקייט. דער פּיער איז אַלץ גרעסער געוואָרען.
די לאַנגע שאַטענס פּון די פּערד זיינען אַריבערגעלאָפען פּון איין
זייט וועג אויף דער צווייטער. צייטענווייז האָט זיך באַבראַוו אַפּ-
געדאַכט, אַז ער טראָגט זיך דאָס איבער עפעס אַ שאַרפען באַרג
אַראָפּ און אַז אַטאָט וועט ער אין איינעם מיט'ן עקיפּאָזש און
מיט די פּערד, אַרונטערפּליהען פּון דער אָפּגעריסענער שאַרף אין
אַ טיפּען אָפּגרונד אַרײַן. ער האָט אינגאַנצען פּאַרלאָרען דעם גע-
דאַנק, אויף וועלכער וועלט ער איז, און האָט בשום אופן ניט גע-
קענט דערקאַנען דעם אַרט, איבער וועלכען ער איז געפּאַהרען.
פּלוצלינג האַבען זיך די פּערד אָפּגעשטעלט.

— נו, וואָס ביזטו געבליבען שטעהן, מיטראַפּאָן? — האָט
באַבראַוו אַן אויפּגערעגטער אויסגעשריען.

— ווי קען איד פּאַהרען, אַז די מענשען האַבען פּאַרשטעלט
דעם גאַנצען וועג? — האָט זיך מיטראַפּאָן אָפּגערופּען מיט אַ
פּינסטערען בייזען קול...

ווי שטאַרק באַבראַוו האָט זיך איינגעקוקט אין דער גרויער,
מאַרנענדיגער האַלב פּינסטערניש, האָט ער גאַרנישט ניט געזעהן,
אויסער עפעס אַ שוואַרצער קרומער וואַנט, איבער וועלכער דער
הימעל האָט געפּלאַצט.

— וועלכע מענשען זעהסטו דאַרטען, כאַפּט עס דער טייַוועל!
— האָט ער זיך אויסגעזידעלט, איז אַרויס פּון עקיפּאָזש, אַרומ-
געעהנדיג אַרום די פּערד, וועלכע זיינען געווען פּאַרדעקט מיט
גרויסע שטיקער ווייסען שוים.

נאר קוים איז ער אפגעגאנגען פינף טריט פון די פערד, אזוי האט ער זיך איבערצייגט, אז דאס, וואס ער האט פריהער אנגענומען פאר א שווארצער וואנט, איז נאר געווען א גרויסע, געדיכטע מאסע ארבייטער, וואס האבען פארשטעלט דעם גאנצען וועג, און האבען לאנגזאם און שווייגענדיג גערוקט זיך פאראויס. געענדיג אזוי נאך די ארבייטער ארום פוגציג טריט, האט זיך אנדערע איליטש צוריקגעקעהרט; ער האט געוואלט געפינען מיטראג פאנען און ארומפאהרען ארום דער פאכריק פון דער אנדער זייט. אבער מיטראפאן איז די פערד זיינען ניט געווען. צי מיטראפאן איז ערגעץ אוועקגעפאהען זוכען זיין באלעבאס, אדער באבראו האט אליון פארבלאנדזשעט, — אבער אנדערע איליטש האט עס ניט געקענט פארשטעהן. ער האט גענומען רופען דעם קוטשער, אבער קיינער האט זיך ניט אפגערופען... יעמאלט האט באבראו באשלאסען נאכצוויאגען די אקארשט איבערגעלאזענע מאסע ארבייטער, און דערפאר האט ער זיך צוריקגעקעהרט און האט אנגעוויבען לויפען, ווי איהם האט זיך געדאכט, איז דער פריהעריגער זייט. נאר, א מאדנע זאך, די ארבייטער זיינען ווי איז דער ערד פארוונקען געווארען, און אנשטאט זיי, האט ער לויפענדיג אנגעשטויסען זיך אן א נידעריגען הילצערנעם פלייט.

און צום פלייט איז נאך קיין סוף ניט געווען, סיי רעכטס און סיי לינקס. באבראו איז איהם אריבערגעקראכען און גענומען קלעטערען איבער עפעס א לאנגען, הויבען בארג, וועלכער איז געווען באוואקסען איז גאנצען מיט שיטערען ווילד גראס. א קאלטער שווייס איז גערונען איבער זיין געזיכט, דער צונג איז געווארען טרוקען און אומבאוועגליך ווי א שטיקעל האלץ; ביי יעדען אטעם האט ער דערפילט א שארפע וועהטאג איז דער ברוסט; דאס בלוט האט מיט שטארקע אפטע קלעפ געשלאגען איז קאפ, און דער צוקלאפטער שלייף האט אונערטרעגליך געשמארצט... איהם האט זיך געדאכט, אז ער דארף אזוי קלעטערען אהן א סוף, און א טעמפע פארצווייפלונג האט ארומגעכאפט זיין נשמה. אבער ער האט ניט אויפגעהערט צו קלעטערען בארג ארויף, אלע

ווייל פאלענדיג, אַנשפּאַרענדיג זיך אויף די קניע און אויף די עלענבויגענס און כאַפּענדיג זיך מיט די הענד אָן דעם שטעכעדי-גען ווילד־גראַז. צייטענווייז האָט זיך איהם פאַרגעשטעלט, אַז ער שלאַפט און זעהט איינעם פון זיינע פיבערדיגע, קראַנקהאַפטע חלומות. און די פּאַנישע שרעק נאָכ'ן פּיקניק, און דאָס לאַנגע בלאַנזשען איבער'ן וועג, און דאָס אונענדליכע קלעטערען אויפ'ן באַרג אַרויף — דאָס אַלץ איז געווען אַזוי שווער, אונזיניג, אונער-וואַרט און שרעקליך, ווי זיינע קאַשמאַרען.

ענדליך האָט זיך דער באַרג אַרויף געענדיגט, און באַבראַוו האָט מיט אַמאַל דערקענט דעם אַנגעשאַטענעם אַרט פון אייזענ-באַהן, — פון דעם זעלבען אַרט האָט נעכטען, בשעת דער גאַטעס דינסט, דער פּאַטאַגראַפּער אַרונטערגענומען אַ גרופּע אינושעני-רען און אַרבייטער. אינגאַנצען אַ פאַרמאַטערטער, האָט ער זיך אַנדיערגעזעצט אויף דער רעלסע, און אין דער זעלבער רגע איז מיט איהם פאַרגעקומען עפעס משונה'דיגעס: זיינע פּיס זיינען מיט אַמאַל ווי אַפּגענומען געוואָרען, אונטער דער ברוסט האָט ער דערפּילט עפעס אַ ציהענדיגע, נאַגענדיגע און איבעלדיגע אויפ'רעגונג, דער שטערען און די באַקען זיינען מיט אַמאַל קאַלט גע-וואָרען... דערנאָך האָט זיך אַלץ אַ קער געטאָן פאַר זיינע אויגען, און אַלץ איז ווי אַ ווירבעל־ווינד פאַרבייגעפּלויגען ערגעץ אין אַ טיעף אַהן אָן אַפּגרונג.

אַנדערע אילימס איז געקומען צו זיך פון דער חלשות אודאי אין אַ האַלבע שעה אַרום. אונטען, דאַרטען וואו טאָג און נאַכט פלעגט מיט'ן שטענדיגען גערויש אַרבייטען די גרויסע ריזיגע פאַבריק, איז איצטער געשטאַנען אַן אויסערגעווענהעליכע, אונהיימי-ליכע שטיקקייט. באַבראַוו האָט זיך קוים מיט מאַטערניש גע-שטעלט אויף די פּיס און איז אַוועקגעגאַנגען אין דער ריכטונג צו די דאַמענע אוווענס. זיין קאַפּ איז געווען אַזוי שווער, אַז ער האָט איהם קוים געקענט האַלטען אויף די אַקסלען, דער קראַנקער שליף האָט ביי יעדער באַוועגונג אַפּגערופּען זיך אין איהם מיט אַן אויסערגעווענהעליכען וועהטאָג. ער האָט אַ טאַפּ געטאָן די

וואונד, און האָט ווידער דערפילט מיט די פינגער דאָס קלעפּיגע וואַרעמע בלוט. בלוט איז ביי איהם אויך געווען אין מויל און אויף די ליפּען: ער האָט געפילט זיין געזאַלצענעם, מעטאַלענעם טעם. דאָס באַוואוסטזיין האָט זיך צו איהם נאָך ניט אינגאַנצען צוריקגעקעהרט, און די אַנשטרענגונג צו דערמאַנען זיך און קלאַהר צו ווערען, וואָס אַזוינס איז מיט איהם פאַרגעקומען, האָט איהם פאַרשאַפט אַ שטאַרקען קאַפּ וועהטאַג. אַ שאַרפּער אומעט און פאַרצווייפלונג און אַן אונמעגליכער צאָרן האַבען איבערגעפולט זיין נשמה...

דער מאַרנען האָט זיך לאַנגזאַם דערנעהענטערט, אַלץ איז געווען גרוי, קאַלט און פּייכט: סיי די ערד, סיי דער הימעל, סיי די געלע, דאַרע גראַזען און סיי די משונה'דיגע בערג שטיינער, וואָס זיינען געווען אַנגעוואַרפען אויף ביידע זייטען וועג. באַכראַוו האָט אַהן אַ ציעל געבלאַנזשעט צווישען די פאַרלאַזענע פאַבריק געביידען און, ווי עס טרעפט אַמאַל ביי זעהר אַ שטאַרקער גייס־טיגער אויפּטרייסלונג, האָט ער גערעדט צו זיך אַליין אין דער הויך. איהם האָט זיך געוואַלט איינהאַלטען, ברענגען אין אַן אַרד־נונג זיינע פאַרנאַנדערגעלאַפענע געדאַנקען.

— נו, זאָג אַליין, זאָג אַליין, וואָס זאַל איד טאָן? זאָג, וואָס זאַל איד טאָן? — האָט ער אויפ'ן קול געשעפּטשעט, ווענדענדיג זיך צו אימיצען אַ צווייטען, אַ זייטיגען, ווי יענער וואָלט געזעסען אין איהם. — אַד, ווי שווער מיר איז! אַד, ווי עס פּייניגט מיר! ... איד קען שוין ניט אוסהאַלטען! ... מיר דאַכט זיך, אַז איד וועל זיך דער'הרג'ענען... איד וועל ניט אויסהאַלטען אַזעלכע יסורים...

נאָר דער צווייטער, דער זייטיגער, האָט איהם געענטפּערט פון דער טיעף פון זיין נשמה, אויך אויפ'ן קול, נאָר שפּאַטיש און גראַב:

— ניין, וועסט זיך ניט דער'הרג'ענען. צו וואָס דאַרף מען פאַרשטעלען זיך פאַר זיך אַליין? ... האָסט צו שטאַרק ליב צו פּיהלען דאָס לעבען, אַז דו זאַלסט זיך אַליין דער'הרג'ענען. ביזט

צו שוואך מיט'ן גייסט, אז דו זאלסט עס טאן. האסט צו שטארק מורא פאר פיזישען וועהטאג, דו קלערסט צו פיעל.

— וואס זשע זאל איך טאן? וואס זשע זאל איך טאן? —
האט אנדרעי איליטש ווידער געשעפטשעט, ברעכענדיג די הענט.
— זי איז אזא צארטע, אזא ריינע, — מיין נינא! — זי איז גע-
ווען מיין איינאיינציגע אויף דער גאנצער וועלט. און פלוצלינג —
א, ווי עקעלהאפט! — פארקויפען די יוגענר, דאס אייגענע מיי-
דעלשע לייב!...

— ברעד זיך ניט, ברעד זיך ניט; צו וואס די אלע הויכע רייד פון די אלטע מעלאָדראַמעס, — האט איראָניש געזאָגט דער זייטיגער. — אויב דו האסט קוואַשנינען אזוי טיעף, געה און דער'הרג'ע איהם!

— וועל איך טאקע דער'הרג'ענען! — האט באבראָו א גע-
שריי געטאן, האט זיך אָפגעשטעלט און האט הויך אויפגעהויבען די פויסטען. — וועל איך דער'הרג'ענען! זאל ער מעהר ניט פאָר-
פעסטען מיט זיין אומריינעם אַטעם די עהרליכע מענשען. איך וועל דער'הרג'ענען!

אָבער דער צווייטער, דער זייטיגער, האט באַמערקט מיט אַ גיפטיגען שמייכעל:

— וועסט איהם ניט דער'הרג'ענען... דו ווייסט עס אַליין אויך זעהר גוט... האסט ניט פאָר דעם, ניט קיין מוט און ניט קיין כוח... מאַרגען וועסטו ווידער זיין אַקלוגער און שוואַכער...

צווישען אזא צושטאַנד פון אינערליכער צושפאַלטינג זיינען געווען רגעס פון דורכגעלייטערטקייט, ווען באבראָו פלעגט פרע-
גען ערשטוינט ביי זיך אַליין: וואס אזוינס איז מיט איהם און ווי קומט ער אהער, און וואס וועט ער דאָ טאן? און טאן עפעס האט מען דאך אומבאדינגט געמוזט, טאן עפעס גרויסעס, וויכ-
טיגעס, נאָר וואס אייגענטליך זאל מען טאן? — דאָס האט באבי ראָוו פאַרנעסען, און ער האט זיך געקנייטשט פון וועהטאג, ווי לַענדיג זיך דערמאַנען. אין איינע פון די דורכגעלייטערטע רגע'ס, האט ער זיך דערזעהן שמעהענדיג איבער דער הייז'גרוב. תיבה,

מיט אן אויסערגעווענהליכער קלאַרקייט, האָט זיך איהם דער מאַנט דער געשפרעך, וואָס ער האָט ניט לאַנג געהאַט מיט'ן דאָס טאָר אויף דעם זעלבען אָרט.

אונטען אין דער הייץ-גרוב זיינען די הייצער ניט געווען: זיי זיינען זיך אַלע צולאָפּען. די קעסלען האָבען זיך שוין אָפּגע-קיהלט, נאָר אין די צוויי זייטיגע הייץ-אוייווענס האָבען נאָר קוים-קוים געגליהט די שטיין-קויהלען... אַ משוגענער געדאַנק, ווי אַ בליץ, איז פּלוצלינג דורכגעלאָפּען אין אַנדערע איליטש'עס מאַרד. ער האָט זיך געשווינד איינגעבויען, האָט אַרונטערגעלאָזען די פּיס, איז אויף אַ ווייל געבליבען הענגען אויף די הענט און איז אַרונטערגעשפרונגען אין גרוב. אין אַ באַרג קוילען האָט געשטעקט אַ רידעל. באַבראָוו האָט אַ כאַפּ געטאָן דעם רידעל און מיט איי-לענדיגע באַוועגונגען האָט ער גענומען שיטען קוילען אין די ביידע אויווענס... אין צוויי מינוט אַרום האָט שוין דער שטורעמדיגער ווייסער פּלאַם געברומט אין די הייץ-אוייווענס, און אין די קעסלען האָט שוין דאָס וואַסער אַנגעהויבען פאַרשיטיקט צו זידען. כאַב ראָוו האָט אַלץ געשאַטען און געשאַטען אַ רידעל נאָך אַ רידעל קוילען; אין דער זעלבער צייט האָט ער עפּעס לוסטיג געשמיי-כעלט, האָט צו אימיצען, אַ ניט זעהענדיגען, געשאַקעלט מיט'ן קאַפּ און האָט אַרויסגעגעבען אָפּגעריסענע משוגענע אויסגעשרייען. דער קראַנקער, נקמה'דיגער, שרעקליכער געדאַנק, וואָס איהם איז איינגעפאַלען נאָך דאָרטען, אויפ'ן וועג, האָט איהם אַלץ שטאַר-קער באַהערשט. ער האָט געקוקט אויף דער גרויס פּון קעסעל, וואָס האָט שוין געקאַכט און איז שוין באַלויכטען געוואָרען מיט פייערדיגע פּלעקען, און דער קעסעל האָט פאַר איהם אויסגעזעהן אַלץ לעבעדיגער, פינדליכער און העסליכער...

קיינער האָט ניט געשמערט. דאָס וואַסער איז אַלץ ווינצי-גער געוואָרען אין דעם וואַסער-מעסטער... דאָס קאַכען פּונ'ם וואַ-סער און דאָס ברומען פּון די הייץ-אוייווענס איז אַלץ הילכיגער און בייזער געוואָרען.

אַבער די אַרבייט, צו וועלכער ער איז ניט געוואוינט גע-

ווען, האט אינגיכען מיד געמאכט באבראוו'ן. די אָדערען אויף די שלייפען האָבען אָנגעהויבען קלאַפען הייסער, שנעלער און אַנִי געשמרענגטער, און דאָס בלוט פון דער וואונד האָט אָנגעהויבען ריי נען איבער דער באַק ווי אַ וואַרעמער שטראָם, דער משוגענער אויסברוך פון ענערגיע איז דורכגעגאַנגען, און דער אינערליכער, זייטיגער קול האָט אָנגעהויבען ריידען הויך און שפּאַטיש:

— נו, וואָס, עס פאַרבלייבט נאָר צו מאַכען נאָך איין באַ-וועגונג! אָבער דו וועסט עס ניט מאַכען... גענוג שוין... דאָס אַלץ איז דאָך לעכערליך, און מאַרגען וועסטו אפילו ניט וואַגען צו מודה זיין זיך, אז דו האָסט געוואַלט אויפרייסען די קעסלען...

ווען אַנדרעי איליטש איז געקומען אין פאַבריק האָספיטאַל, האָט די זון זיך שוין באַוווּזען אויפ'ן האַרזאָנאָט, ווי אַ גרויסער טונקעלער פּלעק.

דער דאָקטאָר וואָס האָט אַקאַרשט אויף אַ רגע אויפגעהערט איבערבינדען די פאַרוואונדעטע און צו'הרג'עטע מענשען, האָט גע-וואַשען די הענט אונטער אַ מעשענעם האַנטפאַס. דער פעלדשער איז געשטאַנען נעבען איהם און האָט געהאַלטען אַ האַנטוך. דער-זעהענדיג ווי באבראָו איז אַריינגעגאַנגען, האָט דער דאָקטאָר אַ וויג געטאָן זיך אויף הינטען פון איבעראַשונג.

— וואָס איז מיט אײך, אַנדרעי איליטש, איהר זעהט דאָך ניט אויס ווי קיין מענש. — האָט דער דאָקטאָר אַרויסגערעדט אין טויט־שרעק.

באבראָוים אויסזעהן איז טאַקע געווען אַ שרעקליכער... דאָס בלוט איז פאַרבאַקט געוואָרען אין שוואַרצע שטיקער אויף זיין בלייבען געזיכט, וואָס איז געווען אויסגעשמירט מיט קוילען־שטויב... די נאַסע קליידער זיינען געהאַנגען אין שטיקער אויף די עלענבויענס און אויף די קניע; די צושיבערטע האָר זיינען אַרונטערגעפאַלען אויפ'ן שמערען.

— זאָגט שוין, אַנדרעי איליטש, וואָס איז מיט אײך גע-

שעהו? — האָט גאַלדבערג איבערגע'חזר'ט, האָט אויף גיך אויס-
געווישט די הענט און איז צוגעגאַנגען צו באַבראַוו'ן...
— אַד, דאָס זיינען קלייניגקייטען... — האָט באַבראַוו אַרויס-
געקרקצט. — דאָקטאָר, טייערער, גיט מיר מאַרפּין... ניכער,
מאַרפּין, אָדער איך וועל פון זינען אַראָפּ!... איך לייך אונער-
טרעגליך!...

גאַלדבערג האָט אָנגענומען באַבראַוו'ן פאַר אַ האַנט, האָט
איהם שנעל אַרײַנגעפיהרט אין אַ צווייטען צימער, האָט פעסט
פאַרמאַכט די טיר און האָט געזאָגט:

— הערט אויס, איך שטויס מיך אָן, וואָס עס פייניגט איך...
גלויבט מיר, אַז איך האָב מיטלייך מיט איך, און איך בין גרייט
איך צו העלפען... אָבער... ליבער מיינער — אין דעם דאָקטאָר'ס
קול האָבען זיך דערהערט טרערען — מײַן ליבער אַנדערע איליטש...
קענט איהר גיט דורכליידען ווי גיט איז? ... דערמאַנט זיך נאָר, ווי
פיל אַרבייט אונז האָט אָפּגעקאַסט צו באַקעמפען די מיאוסע גע-
וואוינהייט! ס'וועט זײַן אַן אונגליק, אויב איך זאָל איך איצ
טער מאַכען די אונטערשפּריצונגען... איהר וועט שוין מעהר קײַן-
מאַל גיט... איהר פאַרשטעהט, איהר וועט שוין מעהר דאָס קײַן-
מאַל גיט אויפהערען...

באַבראַוו איז אַ פאַל געטהאָן אויף ברייטען, ווייכען דיוואַן
מיט'ן געזיכט אַראָפּ און האָט דורכגעמורמעלט דורך די פאַר-
שטיפטע צײַן, ציטערענדיג אין נאַצען פון קעלט:
— אַלץ איינס, מיר איז אַלץ איינס, דאָקטאָר... איך קען שוין
מעהר גיט אַריבערטראַגען...

דער דאָקטאָר האָט אַ זיפּץ געמאַן, האָט אַ קנייטש געמאַן
מיט די אַקסעלען און האָט אַרויסגענומען פון אַפּטיק-אַלמער אַ שײ-
דעל מיט אַ פּראַוואַנצאַווען שפּריצער... אין פינג מינוט אַרום
איז שוין באַבראַוו געלעגען אויפ'ן ווייכען דיוואַן, אין אַ טיעפען
שלאָף... אַ זיסער שמייכעל האָט געשפּילט אויף זײַן בלייכען גע-
זיכט, וואָס איז מאַגער געוואָרען פאַר דער נאַכט. דער דאָקטאָר
האָט פאַרזיכטיג אַרומגעוואַשען זײַן קאַפּ...